

Jaarstukken 2019

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Inhoudsopgave	
Aanbiedingsbrief	3
Jaarverslag	6
Bestemming resultaat	8
Samenvatting activiteiten	9
Jaarverslag	11
Programma's	12
Fysieke Leefomgeving	13
Sociale Leefbaarheid	38
Economische Ontwikkeling	54
Dienstverlening en Besturen	68
Financiën	80
Krachtig Noordoostpolder	85
Programmadekking vanuit algemene middelen	104
Paragrafen	107
Lokale heffingen	108
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	114
Indicatoren	122
Onderhoud kapitaalgoederen	124
Financiering	128
Bedrijfsvoering	133
Verbonden partijen	137
Grondbeleid	156
Financiële positie	164
Kengetallen en ratio's	165
Jaarrekening	172
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	173
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar	177
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2019	178
Balans per 31 december 2019	194
Toelichting op de balans per 31 december 2019	196
Single Information Single Audit 2019	225
Gebeurtenissen na balansdatum	231
Incidentele baten en lasten	232
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	236
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 2019	238
Wet Normering Topinkomens	241
Taakveldenoverzicht	243
Vaststelling	245
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	246
Bijlagen	247
Investeringsoverzicht	248
Kasstromenoverzicht	250
GewaARBorgde geldleningen	251
Subsidieverleningen	255

Aanbiedingsbrief

Geachte gemeenteraad,

Het college van burgemeester en wethouders is verheugd u hierbij de jaarstukken 2019 aan te bieden. Verheugd, vanwege de bereikte beleidsdoelstellingen, het rekeningresultaat en vanwege het kunnen hebben behouden van de robuuste financiële positie van de gemeente Noordoostpolder.

Het college biedt deze jaarstukken aan, in de veronderstelling dat u deze vaststelt en ons décharge verleent. Décharge strekt tot het verlenen van ontslag van interne aansprakelijkheid, de aansprakelijkheid van het college tegenover de gemeente, voor informatie verkregen uit de jaarrekening.

Het boekjaar 2019 wordt afgesloten met een positief rekeningresultaat van € 775.831 na bestemming, op een totale omzet van € 135.546.525. Gemeenten kennen een resultaat vóór en een resultaat ná bestemming. Indien over een resultaat wordt gesproken, betreft het voor de kaderstellende en controlerende rol van de raad altijd het resultaat ná bestemming. Het verschil vóór en ná bestemming wordt verklaard door toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. De accountant spreekt over een resultaat vóór bestemming.

Voor 2019 ziet dat er als volgt uit:

Omschrijving	Bedrag
Resultaat vóór bestemming*	€ 4.592.420 positief
Resultaatbestemming*	- € 3.816.589 per saldo toevoeging aan reserves
Resultaat ná bestemming	€ 775.831 positief

Het verschil tussen het positieve resultaat van € 4.592.420 vóór bestemming en € 775.831 ná bestemming wordt veroorzaakt door de mutaties in de reserves. Enkele grote mutatiesaldi zijn:

- afschrijvingsreserves (€ 10.942.779 toevoeging)
- afschrijvingsreserve dr. Jansencentrum (€ 2.063.973 toevoeging)
- sociaal economische ontwikkeling (€ 1.637.274 toevoeging)
- reserve voorzien in vastgoed (€ 4.543.620 onttrekking)
- reserve sociaal domein: (€ 2.181.522 onttrekking)
- reserve beleidsplan (€ 2.059.129 onttrekking)

Elke organisatie heeft de verantwoordelijkheid voor zijn eigen resultaten en moet deze kunnen uitleggen. Het jaarrekeningresultaat 2019 van gemeente Noordoostpolder bedraagt € 775.831 positief. Een beoordeling van het resultaat vraagt informatie over de totstandkoming daarvan in relatie tot verwachtingen die zijn ontstaan op basis van de informatievoorziening via de tussentijdse rapportages.

Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2019 – 2023 was het begrotingssaldo voor 2019 € 657.570 positief. Tijdens het jaar is er een viertal momenten geweest die invloed hadden op het rekeningresultaat in de vorm van een raadsbesluit. Het gaat om de volgende raadsbesluiten:

1. Saldo mutaties voorjaarsrapportage € 352.789 negatief (raad 8 juli 2019);
2. Begrotingswijziging Veiligheidsregio Flevoland € 263.032 negatief (raad 8 juli 2019);
3. Saldo mutaties najaarsrapportage € 999.231 (raad 11 november 2019), en
4. Saldo mutaties decemberrapportage € 126.358 positief (raad 16 december 2019).

Na verwerking van alle voor- en nadelen resteerde er bij de decemberrapportage een negatief resultaat van € 831.124, een kleine verbetering ten opzichte van de stand na verwerking van de najaarsrapportage, die op € 957.482 negatief sloot.

Gemeente Noordoostpolder heeft als beleid om tijdens de realisatie van de begroting de nadelen in eerste instantie ten laste te brengen van het rekeningresultaat, voor zover het resultaat dat toelaat tot de laatste vergadering van de raad, in december. Het voordeel van deze methodiek is dat hiermee een zo zuiver mogelijk beeld van de begrotingsuitvoering in financiële zin wordt gepresenteerd.

Het alternatief is de tussentijdse tekorten opheffen door een onttrekking aan de reserves. Het nadeel hiervan is dat op deze wijze mogelijk een te groot en dus vertekend rekeningresultaat wordt

gepresenteerd doordat dan alleen de positieve effecten in het rekeningresultaat zichtbaar worden. Onder normale omstandigheden lukt het ook om met alle voor- en nadelen met een positief rekeningresultaat het jaar af te sluiten.

Echter, bij de najaarsrapportage was er al een negatieve stand van het resultaat van € 957.482 aan u gepresenteerd. Omdat wij bij het aanbieden van de najaarsrapportage geen grote meevallers in het meer verwachtten voor de rest van het boekjaar, hebben wij u het volgende voorgesteld:

"Mocht bij het volgende bijstellingsmoment, de decemberrapportage, er nog steeds een negatief resultaat zijn, dan zal worden voorgesteld dit bedrag op te vangen uit de reserve beleidsplan."

De voor- en nadelige effecten van de ontwikkelingen die in de decemberrapportage waren opgenomen kwamen uit op € 126.358 positief. Het totale exploitatietekort tot en met de decemberrapportage kwam hierdoor uit op € 831.124 negatief. We hebben u bij de decemberrapportage voorgesteld dit tekort te dekken uit de reserve beleidsplan, om te voorkomen dat er negatieve resultaten bij één of meerdere programma's zouden ontstaan bij de jaarrekening, hetgeen alsdan als een begrotingsonrechtmatig wordt aangemerkt.

Het voorstel is om het rekeningresultaat 2019 als volgt te bestemmen door toevoeging van:

- € 202.101 aan de reserve beleidsplan, oormerk Transitie Warmte;
- € 36.341 aan de reserve beleidsplan, oormerk Energieloket;
- € 75.000 aan de reserve beleidsplan, oormerk Kerkenvisie, en
- € 462.389 aan de reserve beleidsplan, ongeoormerkt.

De geoormerkte resultaatsbestemmingen kennen de volgende aanleiding:

- a. In het Klimaatakkoord moet iedere gemeente een vastgestelde Transitievisie Warmte hebben. Het Rijk heeft hiervoor een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld van € 202.101. Via de Voorjaarsrapportage 2020 wordt de raad gevraagd het hiervoor verkregen budget beschikbaar te stellen vanuit deze in 2019 verkregen rijksmiddelen. Om dit te kunnen bewerkstelligen dient via de bestemming van het resultaat over 2019 dit budget te worden gereserveerd (bestemd) om het in 2020 en verder aan te kunnen wenden.
- b. Ook is in het Klimaatakkoord afgesproken dat gemeenten beschikken over een (regionaal) energieloket. Dit loket speelt een belangrijke rol in de communicatie rondom de wijkgerichte aanpak van het aardgasloos maken van bestaande woningen. Het Rijk maakt via de decentralisatie-uitkering van € 36.341 mogelijk om de informatievoorziening naar onze inwoners vorm te geven en uit te breiden. Via de Voorjaarsrapportage 2020 wordt de raad gevraagd het hiervoor verkregen budget beschikbaar te stellen vanuit deze in 2019 verkregen rijksmiddelen. Om dit te kunnen bewerkstelligen dient via de bestemming van het resultaat over 2019 dit budget te worden gereserveerd (bestemd) om het in 2020 en verder aan te kunnen wenden.
- c. In juli 2019 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin het college is verzocht een Kerkenvisie te ontwikkelen. Hierop is een decentralisatie-uitkering van het Rijk aangevraagd en verkregen van € 75.000. De in 2019 verkregen rijksmiddelen worden in 2020 ingezet om de Kerkenvisie te ontwikkelen. Uw raad ontvangt hiertoe ter besluitvorming een separaat voorstel. Om de middelen voor het ontwikkelen van de Kerkenvisie voor het jaar 2020 beschikbaar te krijgen, dienen deze verkregen middelen via de bestemming van het resultaat 2019 te worden gereserveerd (bestemd) om de middelen in 2020 aan te kunnen wenden.

Krachtig Noordoostpolder - Decentralisaties en Sociaal Domein

In 2019 is per saldo een hoger bedrag vanuit de koepelreserve sociaal domein onttrokken dan is toegevoegd. Deze onttrekking wordt met name veroorzaakt door een tekort op Jeugdzorg. Het tekort wordt veroorzaakt doordat wij te weinig middelen krijgen van het Rijk om deze taken kostendekkend uit te voeren.

Het verloop van de koepelreserve sociaal domein was als volgt:

Stand per 01-01-2019:	€ 3.937.195
Af: onttrekking:	€ 4.553.425 (-)
Bij: toevoeging:	€ <u>2.371.903 (+)</u>
Stand per 31-12-2019:	€ 1.755.673

De stand van de reserve staat opgenomen in de jaarrekening in de toelichting op de balans onder het eigen vermogen. Hier vindt u een tevens een analyse van de ontwikkeling van de reserve in het boekjaar 2019. De onttrekkingen en toevoegingen die van invloed zijn op de koepelreserve sociaal domein zijn opgenomen in het jaarverslag in het lastenoverzicht van programma 6.

Grondexploitaties

De totale opbrengst uit grondverkoop in 2019 bedroeg circa € 9,9 miljoen. Ten opzichte van 2018 is de grondverkoop met circa 18% gestegen. Door nieuwe woningbouwcomplexen in onder andere Espel en Kraggenburg op de markt te brengen, houden we het kavelaanbod in Noordoostpolder op peil. De verkoop van bedrijfskavels bleef iets achter bij de planning.

Grondverkopen hebben in beginsel geen invloed op het rekeningresultaat. Verlies- en winstnemingen op een grondexploitatie en mutaties op verliesvoorzieningen hebben daarentegen wel invloed op de financiële positie (de balans).

In 2019 is voor € 2,22 miljoen aan tussentijdse winst genomen. Voor de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG) betekent dit een toevoeging. Door het toepassen van de verplichte Percentage Of Completion methode (POC-methode) wordt tijdens de realisatie van een grondexploitatie naar rato van de realisatie, winst genomen. Deze methodiek voorkomt dat grote bedragen, die kunnen oplopen tot miljoenen, pas bij het afsluiten van het complex tot uiting komen. .

Meer informatie over de grondexploitaties, de verliesvoorzieningen en de algemene reserve grondexploitatie is terug te vinden in de paragraaf grondbeleid.

Jaarverslag

A. Jaarverslag

In 2019 is het gelukt om 69 van de 85 geformuleerde activiteiten van de ambities binnen de programma's te realiseren of binnen de gestelde termijn te realiseren. Een verkorte samenvatting van de voortgang van de activiteiten is als bijlage opgenomen aan het einde van deze aanbiedingsbrief.

Overhevelingen

In 2019 is via de decemberrapportage voor een bedrag van € 28 miljoen overgeheveld naar 2020.

De volgende projecten/investeringen waarvan budgetten werden overgeheveld zijn de grootste qua omvang:

- Voorzien in Vastgoed:	€ 8.114.013
- MFA Rutten:	€ 4.529.691
- Proeftuin aardgasvrije wijk Nagele:	€ 3.874.500
- Grond Emmelhage fase 2b en aanleg rotonde:	€ 3.594.352
- Openbare ruime Centrumplan Emmeloord:	€ 1.599.286
- Werelderfgoed:	€ 1.133.720

De voorgestelde overhevelingen kennen in hoofdzaak drie oorzaken:

1. technisch en praktisch, vanuit het willen voldoen aan het rechtmatigheidscriterium kan het efficiënter zijn om het gehele budget ter beschikking te hebben in één boekjaar;
2. in- en externe procedures vragen meer tijd dan was (te) voorzien;
3. binnen de beschikbare capaciteit wordt door de dynamiek van de gemeentelijke organisatie de prioritering van de te realiseren doelstellingen beïnvloed.

Ziekenhuis/ Dr. Jansencentrum

In maart van het vorige jaar heeft Gemeente Noordoostpolder het pand en de gronden van de voormalige MC Groep verworven. Op dit moment wordt het pand gebruikt als zorgplein en worden ruimtes verhuurd. In 2020 heeft de gemeenteraad van Noordoostpolder besloten dat het terrein uiteindelijk gebruikt wordt voor woningbouw.

De aankoop van het pand en de gronden zijn onder de materiële vaste activa opgenomen in de balans van de gemeente Noordoostpolder.

Afvalstoffen

De neergaande lijn van de kosten voor het afvoeren en verwerken van afval laat sinds 2018 een kentering zien. Verschillende afvalstromen die voorheen een hoge opbrengstwaarde hadden, lever(d)en steeds minder op. De afvalmarkt blijft onderhevig aan factoren die niet te beïnvloeden zijn door gemeenten. De prijzen van grondstoffen worden vaak bepaald op de wereldmarkt en zijn in 2019 verder gedaald. Daarnaast heeft de landelijke overheid in 2019 de belasting verhoogd op het verbranden (en storten) van restafval. Bovendien brengen bewoners elk jaar meer afval naar de milieustraat, waardoor we meer medewerkers op de milieustraat moeten inzetten. Hierdoor is het tekort op afval opgelopen. De reserve was eind 2018 uitgeput, hierdoor komt het verlies dan ook rechtstreeks ten laste van rekeningresultaat.

Centrumplan Emmeloord - De Deel

In 2019 zijn grote vorderingen gemaakt met het Centrumplan Emmeloord. In 2019 is begonnen met de werkzaamheden op De Deel, waar nieuwe parkeerplaatsen zijn gerealiseerd en voorbereidingen zijn gestart voor de realisatie van een nieuw horecapaviljoen.

Marknesserbrug

In het voorjaar 2019 is de nieuwe Marknesserbrug geplaatst en in gebruik genomen. De nieuwe brug is beter afgestemd op de toenemende verkeersdrukte. Daarnaast is de veiligheid voor fietsers verbeterd door bredere fietspaden.

Coronavirus

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Bestemming resultaat

B. Jaarrekening

Het rekeningresultaat is conform voorschriften mede tot stand gekomen door toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

De bestemming van het rekeningsaldo van € 775.831 ná resultaatbestemming, vindt gelijktijdig plaats met het vaststellen van de jaarrekening 2019.

Wij stellen u voor het positieve rekeningresultaat van 2019 op de volgende wijze te bestemmen:

- Toevoeging aan de reserve beleidsplan	€ 462.389
- Reserve beleidsplan oormerk Transitie Warmte	€ 202.101
- Reserve beleidsplan oormerk Energieloket	€ 36.341
- Reserve beleidsplan oormerk Kerkenvisie	€ 75.000

Een aantal meevallers heeft een substantieel en positief aandeel in het rekeningresultaat 2019:

1. € 746.000 meer opbrengsten leges bouwen & wonen;
2. € 718.000 lagere overhead door onder andere hogere belasting aan bouwgrondexploitaties;
3. € 245.000 minder lasten beschermd wonen, en
4. € 192.000 lagere onderhoudslasten en lagere waterschapslasten op het taakveld wegen, straten en pleinen.

Naast deze meevallers is er ook een aantal tegenvallers die het positieve resultaat drukken. Hieronder volgt een kleine uiteenzetting:

- € 444.568 meerkosten en lagere opbrengsten op het product afval ten opzichte van de najaarsrapportage. In totaal bedraagt het tekort op het product afval € 979.568
- € 1.093.241 niet voorziene storting in de pensioenvoorziening voormalige wethouders. Per ultimo boekjaar was een bijstellingen van de voorziening oud wethouders noodzakelijk vanwege een verlaging van de rekenrente. Hiermee blijven toekomstige uitkeringen van pensioenen gegarandeerd.
- € 1.185.000 voor het treffen van een verliesvoorziening voor het activum dokter Jansencentrum. Per het einde van het boekjaar heeft een taxatie plaatsgevonden, waaruit het noodzakelijk bleek een verliesvoorziening te treffen. De komende jaren wordt de verliesvoorziening opgeheven door afschrijving op de boekwaarde van de gebouwen. Hierdoor valt de verliesvoorziening de komende jaren weer vrij aan de rekeningresultaten.

Burgemeester en wethouders van Noordoostpolder,

de secretaris,

(E.G. de Vries)

de burgemeester,

(Joh.C. Westmaas)

Samenvatting activiteiten

Bijlage: samenvatting activiteiten.

Ten behoeve van een globale beeldvorming hebben wij onderstaand van een aantal programma-activiteiten de voortgang in 2019 opgenomen.

In het programmaplan is bij de verschillende programma's onder de ambities en speerpunten met behulp van lijsten aangegeven of:

1. de activiteit ligt op schema ;
2. bijsturing vereist om activiteit te kunnen halen ;
3. de activiteit wordt naar verwachting niet gehaald .

Programma 1: Fysieke leefomgeving, 19 activiteiten.

- 15 activiteiten liggen op schema, 4 activiteit vereisen bijsturing om gehaald te kunnen worden.

De activiteit die bijsturing vereist om gehaald te kunnen worden is:

- Wij verduurzamen onze eigen gebouwen en installaties;
- Wij maken een nieuw GVVP (Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan);
- Wij gaan door met integrale veiligheidszorg; en
- We maken een nieuwe beknopte woonvisie

Programma 2: Sociale leefbaarheid, 20 activiteiten.

- 13 activiteiten liggen op schema, 5 activiteiten hebben bijsturing nodig om gehaald te kunnen worden en 2 activiteiten worden naar verwachting niet gehaald.

De activiteiten die bijsturing nodig hebben om gehaald te kunnen worden, zijn:

- Wij onderzoeken de mogelijkheden om Jeugdhulp op school uit te breiden;
- Wij komen met een taalcampagne gericht op arbeidsmigranten;
- Wij bevorderen sporten en bewegen;
- Wij starten met de uitvoering van de realisatieovereenkomst voor Nieuwe Natuur ten zuiden van Schokland; en
- Wij passen onze monumentenlijst aan.

De activiteiten die naar verwachting niet gehaald worden, zijn:

- Wij nemen een besluit over het zwembad; en
- Wij leggen de raad een businesscase voor over het Werelderfgoedcentrum,

Programma 3: Economische ontwikkeling, 16 activiteiten.

- 13 activiteiten liggen op schema en 3 activiteiten hebben bijsturing nodig om gehaald te kunnen worden.

De activiteiten die bijsturing nodig hebben om gehaald te kunnen worden, zijn:

- Wij denken, samen met bedrijven, na over verdere uitbreiding en revitalisering van bedrijventerreinen;
- Wij onderzoeken de mogelijkheden om talenten vast te houden en/of verder te ontwikkelen; en
- Wij stimuleren inwoners, onderwijs en ondernemers om klaar te zijn voor een arbeidsmarkt die in hoog tempo verandert.

Programma 4: Dienstverlening en besturen, 10 activiteiten.

- Alle 10 activiteiten liggen op schema.

Programma 5: Financiën, 3 activiteiten.

- Alle 3 activiteiten liggen op schema.

Programma 6: Krachtig Noordoostpolder, 17 activiteiten.

- 15 activiteiten liggen op schema, 1 activiteit heeft bijsturing nodig om gehaald te kunnen worden en 1 activiteit wordt naar verwachting niet gehaald.

De activiteit die bijsturing nodig heeft om gehaald te kunnen worden, is:

- Wij willen complexe zorgvragen voorkomen.

De activiteit die naar verwachting niet gehaald wordt, is:

- Wij organiseren beschikkingsarme toegang voor ondersteuning.

Jaarverslag

Programma's

Fysieke Leefomgeving

Ambitie 1 - Energieneutraal en klaar voor klimaatverandering

Doelstelling

Noordoostpolder is energieneutraal in 2030 en is voorbereid op klimaatverandering.

Reguliere bedrijfsvoering

Inzameling huishoudelijk afval

Afval van bewoners wordt huis-aan-huis opgehaald. Daarnaast kunnen bewoners hun afval wegbrengen naar de milieustraat. Deze voorzieningen biedt de gemeente aan. Dat is een wettelijke taak. Vanzelfsprekend werken wij ook in de komende jaren door aan het verminderen van restafval en aan het verbeteren van de afvalscheiding. Want wij willen de landelijke doelstellingen halen. Begin 2019 ontvangt de raad een voorstel over het verder optimaliseren van de afvalinzameling.

Uitvoeren milieuwetgeving

Bedrijven en instellingen moeten voldoen aan milieuregels. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) behandelt de aanvragen en meldingen die zij daarvoor doen, namens de gemeente. Vanaf 2019 worden meer taken door de OFGV uitgevoerd. Dat is wettelijk bepaald. De extra kosten hiervan zijn opgenomen in de Perspectiefnota 2019-2022.

Activiteiten voor bewustwording duurzaamheid ondersteunen

De gemeente ondersteunt activiteiten die bijdragen aan een duurzame samenleving. Bijvoorbeeld natuur- en milieueducatie (leskisten en excursies voor basisscholen) en de activiteiten van de Pioniers van de Toekomst (bijvoorbeeld organiseren van de duurzaamheidsmarkt, symposia en het energieloket). En natuurlijk ook acties om mensen bewust te maken van de mogelijkheden om afval te scheiden of te voorkomen.

Beleidskaders

- Beeldkwaliteitplan stedelijk water (2009)
- Bestuursakkoord Water (2011)
- Maatwerk overeenkomst stedelijk water met waterschap (2011)
- [Afvalbeleidsplan \(2011-2021\)](#)
- Verbreed gemeentelijke rioleringsplan (2012-2016)
- Nota duurzame mobiliteit gemeente Noordoostpolder (2013)
- [Visie/kadernota gemeente Noordoostpolder Energieneutraal \(2016\)](#)

Verbonden partij(en)

Huisvuilcentrale Noord-Holland N.V.
GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vecht

Portefeuillehouder(s)

Anjo Simonse

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Noordoostpolder energieneutraal	In 2030 willen wij energieneutraal zijn. Dit hebben wij gekozen in onze 'Visienota Noordoostpolder Energieneutraal'.
02 – Een toekomstbestendig watersysteem	In 2050 moet Nederland klimaatbestendig en waterrobuust zijn ingericht. Die afspraak is landelijk gemaakt in het 'Deltaplan Ruimtelijke Adaptie'. Als gemeente moeten wij daar ook mee aan de slag.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Noordoostpolder energieneutraal	
Wij ondersteunen het 'Netwerk Noordoostpolder energieneutraal'	Het Netwerk Noordoostpolder Energieneutraal houdt duurzame energie op de agenda. Om hen daarbij te helpen, zetten wij een energiecoördinator in. Dat staat ook in de Perspectiefnota 2019-2022.

Toelichting status activiteit

In 2019 was het Netwerk bezig met diverse projecten. Dit heeft onder andere geleid tot een isolatieproject in de Zuidert, het opzetten van een project met deelauto's, een onderwijsproject met als uiteindelijk doel dat scholen in Noordoostpolder opleidingen aanbieden die aansluiten bij de benodigde vakkennis en vaardigheden waar de energietransitie om vraagt en een idee voor het samenbrengen van agrariërs die een energieoverschot hebben en potentiële afnemers van deze energie. Deze projecten hebben betrekking op 2019 maar lopen door in 2020.

De gemeentelijke coördinator heeft in 2019 het Netwerk hierbij ondersteund. Hij heeft dit onder andere gedaan door subsidies voor projecten aan te vragen en het Netwerk te vertegenwoordigen in diverse regionale overleggen en in overleggen met ondernemers, initiatiefnemers etc.

Wij maken bestaande wijken aardgasloos

In 2019 maken wij een warmtetransitieplan. Dat is een plan waarin per wijk staat hoe woningen en andere gebouwen zonder aardgas verwarmd kunnen worden. In 2018 hebben wij subsidie aangevraagd om woningen in Nagele aardgasvrij te maken. Deze subsidie is inmiddels toegekend. Dit is subsidie uit de stimuleringsregeling “proeftuinen aardgasvrije wijken” van het Rijk. Wij bereiden ons voor om bij een volgende gelegenheid van het Rijk mee te doen met pilots voor aardgasvrije scholen of andere mogelijkheden voor verduurzaming en ons tijdig aan te melden wanneer dit een voordelig effect heeft voor onze gemeente.

Toelichting status activiteit

Er is een ‘verkenning transitievisie warmte’ opgesteld. Dit geeft een eerste beeld hoe in de nabije toekomst en op langere termijn woningen en bedrijfspanden in Noordoostpolder van het aardgas kunnen tegen de laagste maatschappelijke kosten. Er is besloten deze verkenning in 2020 verder uit te werken tot een warmtetransitievisie.

Energiek Nagele heeft de rol van initiatiefnemer van het concept ‘Nagele in Balans’. Gemeente Noordoostpolder heeft de regierol en beslist als ontvanger van de decentralisatie uitkering over de besteding daarvan. Voor besluitvorming in het project is er een regiegroep opgesteld, waarin bestuurders van Energiek Nagele, Mercatus en gemeente Noordoostpolder zijn vertegenwoordigd. In 2019 is door gemeente Noordoostpolder vanuit de decentralisatie uitkering budget aan Energiek Nagele beschikbaar gesteld. Dit budget is bestemd voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek van het concept ‘Nagele in Balans’, en voor de uitvoering van de eerste ‘kernpilot’. In 2019 is in opdracht van Energiek Nagele een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Het haalbaarheidsonderzoek wordt in 2020 afgerond.

In 2019 zijn er geen gelegenheden geweest voor pilots voor aardgasvrije scholen.

Wij verduurzamen onze eigen gebouwen en installaties

In 2019 leggen wij extra zonnepanelen op de Bosbadhal. Daarnaast investeren wij in duurzame maatregelen voor andere gemeentelijke gebouwen. In de periode vanaf 2020 worden bijvoorbeeld 17 gebouwen energiezuiniger gemaakt. Daarnaast komt er op de gemeentewerf een pilot met een accu om de energie van de zonnepanelen op te slaan. Deze investeringen staan grotendeels in de perspectiefnota 2019-2022 en komen terug in programma 2 van deze begroting.

Toelichting status activiteit

De zonnepanelen op de Bosbadhal zijn dit jaar geplaatst en in gebruik genomen. In 2019 zijn de meerjarenonderhoudsplannen voor 17 gebouwen grotendeels aangepast naar duurzame meerjarenonderhoudsplannen.

In het derde kwartaal is de waterstofbromidebatterij in Arnhem getest. De testresultaten voldeden niet aan de verwachtingen, hierdoor is waterstofbromidebatterij niet op de werf geplaatst. Wel wordt op afstand de energie behoefte nagebootst met gegevens van de gemeentewerf en worden nieuwe testen gedaan binnen het pilotproject.

Hierna wordt gekeken of het verplaatsen naar de gemeentewerf uitgevoerd kan worden, om de buurt en betrokkenen te informeren over deze nieuwe mogelijkheden voor opslag van energie en een fysieke test op locatie.

Wij bevorderen nieuwe en schone mobiliteit

Nieuwe en schone mobiliteit is welkom in Noordoostpolder. Bijvoorbeeld elektrische auto's. In 2019 ontwikkelen we een passend plan voor oplaadpunten in de openbare ruimte. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt rekening gehouden met oplaadpunten. Ook verduurzaamt de gemeente haar eigen wagenpark. Vanaf 2019 rijden er 9 elektrische voertuigen bij wijkbeheer.

Toelichting status activiteit

In najaar van 2019 is een keuze gemaakt hoe we het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte gaan faciliteren. In eerste instantie worden de oplaadpunten vraag gestuurd gerealiseerd. De voorzieningen voor het realiseren van oplaadpunten op de Deel zijn gerealiseerd.

In 2019 zijn 9 elektrische voertuigen geleverd.

02 – Een toekomstbestendig watersysteem

Wij gaan aan de slag met het 'Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie'

In 2019 voeren wij een stresstest uit. Dat is een toets om te meten of onze openbare ruimte bestand is tegen overstromingen, droogte en hitte van de toekomstige klimaatverandering. Daarnaast brengen wij de klimaatverandering van Flevoland in kaart. Wij doen ook mee aan de 'Operatie Steenbreek'. Dat is een campagne om inwoners te enthousiasmeren om hun tuin te vergroenen ("tegel eruit, groen er in"). Deze activiteiten zijn gekozen in de perspectiefnota 2019-2022.

Toelichting status activiteit

In 2019 is gestart met de stresstest. Dit doen we samen met het Waterschap. De stresstest gaat over de thema's wateroverlast, hitte, droogte en de gevolgen bij overstroming voor zowel ons stedelijk als landelijk gebied.

In het samenwerkingsverband Klimaatadaptatie Flevoland (KAF) worden zowel in Zeewolde als Noordoostpolder in november 2019 het eerste kenniscafé georganiseerd voor lokale hoveniers, leveranciers voor tuinen, tuincentra, steenhandelaren en handelaren in zand en grond. Dit om bij deze doelgroep meer bewustwording te ontwikkelen op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit bij ontwerp, inrichting, onderhoud en beheer.

Wij zorgen voor een goed (afval)watersysteem

In 2019 gaan wij:

- het Afvalwaterketenplan uitvoeren;
- in de wijk Espelervaart het regenwater afkoppelen van de riolering.

Toelichting status activiteit

Dit Watertakenplan Noordoostpolder (eerder aangeduid als afvalwaterketenplan) is vastgesteld door de besturen van zowel het waterschap als de gemeente (raad 28 januari 2019). In 2019 is gestart met de uitvoering van de geplande taken (uitvoering loopt tot en met 2024 door).

De in het uitvoeringsprogramma riolering 2019 opgenomen rioleringswerkzaamheden zijn grotendeels afgerond een klein deel van de uitvoering loopt door in 2020. Er is onder andere een regenwaterriool aangelegd tijdens de herinrichtingswerkzaamheden ter hoogte van de kruising Europalaan-Scandinaviëlaan naar de Riviëralaan. Ook zijn de werken in Emmeloord Centrum, Florijn en Emmeloord Centrum Oost fase 4 uitgevoerd.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 – Fijn huishoudelijk restafval	2018	123	123	Kg per inwoner	CBS

Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval uitgedrukt in kg per inwoner.

Het aantal in 2019 is nog niet bekend. In 2018 zitten we ruim onder het landelijk gemiddelde (172).

02 - Hernieuwbare elektriciteit	2018	325	325	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor
---------------------------------	------	-----	-----	---	-----------------------------------

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa ten opzichte van het verbruik van elektriciteit in gemeente Noordoostpolder uitgedrukt in een percentage. Dit percentage betreft 2018. Een percentage over 2019 is nog niet beschikbaar.

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
02 - Gescheiden huishoudelijk afval	2019	75	74	%	HVC

Gescheiden huishoudelijk afval ten opzichte van het totale huishoudelijk afval uitgedrukt in een percentage.

Dit is overeenkomstig met de beleidsdoelstelling van het afgelopen jaar.

Ambitie 2 - Veilige wegen met vlotte doorstroming

Doelstelling

Noordoostpolder blijft een veilige en bereikbare leefomgeving.

Reguliere bedrijfsvoering

Inrichting en beheer openbare ruimte

Wegen, bruggen en alles wat daarbij hoort (straatverlichting, verkeersborden etc.) zijn onderdelen van de openbare ruimte. De gemeente zorgt voor het beheer daarvan. Als het nodig is legt ze nieuwe voorzieningen aan. Bijvoorbeeld voor de verkeersveiligheid.

Maatregelen treffen om het verkeer vlot en veilig te houden

De gemeente neemt verkeersbesluiten. Samen met andere partijen maken we verkeersdeelnemers bewuster van veiligheid in het verkeer. Bijvoorbeeld door verkeerseexamens voor scholieren met Veilig Verkeer Nederland en overleg met de ouderenbonden.

Beleidskaders

- [Beleidsplan openbare ruimte 2014-2024 \(2014\)](#)
- [Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan 2012-2020 \(2012\)](#)
- [Fietsbeleidsplan 2014-2020 \(2014\)](#)

- [Parkeerbeleidsplan 2016-2025 \(2016\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Anjo Simonse

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Noordoostpolder beter bereikbaar	‘Een goede bereikbaarheid voor nu en in de toekomst’, dat willen wij graag. Het is onze ambitie die wij in het GVVP kozen (Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan). Want een goede bereikbaarheid helpt om (economische) kansen te benutten. Wij willen dat onze dorpen én ons gebied als geheel beter bereikbaar is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Noordoostpolder beter bereikbaar	
Wij verbeteren onze infrastructuur, zodat de verkeersdoorstroming en verkeersveiligheid verbeteren	<p>Bewoners, ondernemers en bezoekers willen zich snel en veilig door de Noordoostpolder kunnen verplaatsen. Een goede infrastructuur helpt hen daarbij. In 2019 werken wij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Nagelerstraat (perspectiefnota 2019-2022); - de Europalaan. <p>Daarnaast vervangen wij de Marknesserbrug en hebben we ruimte gecreëerd voor een bijdrage aan een fietspad langs de Zwartemeerdijk (zie ook programma 3). In de perspectiefnota 2019-2022 is rekening gehouden met deze investeringen.</p>

Toelichting status activiteit

Fase 1 van de Nagelerstraat is uitgevoerd (tracé Meeuwenkant – Baardmezenstraat). De onderlaag en tussenlaag zijn aangebracht en de vrij liggende fietspaden zijn gereed.

De Europalaan is uitgevoerd.

De nieuwe Marknesserbrug is aan het begin van het vaarseizoen in gebruik genomen en opengesteld voor al het weg- en vaarverkeer.

De financiering van het fietspad Zwartemeerdijk is nog niet rond. In 2020 wordt gekeken of we dit via dit verschillende regelingen vanuit het Rijk en de provincie rond kunnen krijgen, samen met het Waterschap en de provincie.

Wij maken een nieuw GVVP (Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan)

In 2019 maken wij een nieuw GVVP. Het oude GVVP loopt af en er spelen nieuwe kansen en uitdagingen. Het GVVP gaat over de verkeerssituatie van Noordoostpolder. Uitdagingen zoals 'voorzien in wegen en bruggen', 'Smart Mobility' en 'andere vervoersconcepten' horen daar ook bij. Voor het nieuwe GVVP is budget gereserveerd in de perspectiefnota 2019-2022.

Toelichting status activiteit

In september 2019 is de opdracht voor het opstellen van het GVVP verstrekt. In de aanvraag is veel aandacht gevraagd voor participatie door belanghebbenden. Het proces loopt door in 2020.

Wij volgen de ontwikkelingen in infrastructuur om ons heen

De verbinding met onze omgeving is belangrijk. Daarom volgen wij de ontwikkelingen die om ons heen gebeuren door:

- een geluidsmmeetpunt in Ens te regelen voor de uitbreiding van Lelystad Airport;
- te blijven lobbyen voor verbreding van de N50;
- ons in te zetten voor een goede lobby voor HOV en in het bijzonder zal planmatig gelobbyd worden voor een treinverbinding Lelystad – Noorden, met een station in Emmeloord.

Toelichting status activiteit

De offerte voor een geluidsmmeetpunt in Ens is opgevraagd. Samen met het dorp zijn mogelijke locaties voor de drie meetpunten onderzocht. Opdracht voor uitvoering wordt na duidelijkheid over de opening van het vliegveld gegeven.

Verkeersveiligheid N50

Namens de gemeenten van de Flevo-corridor is in november 2019 aan Rijkswaterstaat een brief gestuurd waarin onze zorgen over de verkeersveiligheid geuit worden. Naar aanleiding van de brief heeft RWS een belevingsonderzoek uitgevoerd. Aan de hand van dit onderzoek gaan wij samen met betrokken overheden een quick scan verkeersveiligheidsaudit uitvoeren. In 2020 wordt bezien welke maatregelen er mogelijk zijn om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Lelylijn

In 2019 is een succesvolle lobby voor de Lelylijn gevoerd met andere gemeenten, betrokken provincies, 2e kamer en VNO-NCW. Op 2 december is een grote bijeenkomst geweest in de Lawei in Drachten. De Tweede Kamer heeft 3 december met algemene stemmen een motie aangenomen

overeen onderzoek naar kosten en baten van de aanleg van de Lelylijn.

Indicatoren

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners	2019	2,67	2,90	Aantal per 1.000 inwoners	Rijkswaterstaat
<p>De landelijke trend laat een stijging zien in het aantal verkeersslachtoffers. Lokaal zien we geen trend in ernstige ongevallen. Een verklaring voor de landelijke stijging zou de toename van verkeer en ebikes kunnen zijn, alsmede een verbeterde registratie van ongevallen.</p> <p>Het aantal ongevallen is lager dan verwacht. We hebben hier geen verklaring voor. In het gemeentelijk verkeer en vervoersplan dat later dit jaar gereed komt, zit een uitgebreide analyse van de verkeersveiligheid.</p>					
02 - Aantal scholen met verkeersveiligheidslabel	2019	24	24	Aantal	Eigen gegevens
<p>Het verkeersveiligheidslabel toont aan dat een school zich inzet voor verkeerseducatie en verkeersveiligheid rond de school, uitgedrukt in aantallen.</p> <p>We hebben de doelstelling voor 2019 bereikt. 5 scholen moeten het label nog fysiek in ontvangst nemen, maar voldoen al wel aan de vereisten.</p>					

Ambitie 3 - Een veilige Noordoostpolder

Doelstelling

Noordoostpolder blijft veilig.

Reguliere bedrijfsvoering

Vergunningen, toezicht en handhaving openbare orde en veiligheid

Wij verlenen vergunningen en houden toezicht op naleving van regels die de openbare orde en veiligheid beschermen. In onze Algemene plaatselijke verordening (APV) staan regels om de openbare orde te beschermen. En landelijke wetten geven bevoegdheden en handvatten om de veiligheid te waarborgen. Denk aan de Wet Damocles, Wet Bibob en de Drank- en horecawet.

Zorgen voor rampenbestrijding

In samenwerking met de veiligheidsregio (brandweer, GGD, gemeenten) en de politie regelen wij de bestrijding van crisis en rampen.

Beleidskaders

- [Integraal veiligheidsplan 2018-2021 \(2018\)](#)

Verbonden partij(en)

GR GGD Flevoland

GR Veiligheidsregio Flevoland

Portefeuillehouder(s)

Joh. C. Westmaas

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Noordoostpolder blijft veilig	Noordoostpolder is een veilige gemeente en dat willen wij graag zo houden. Wij willen een gemeente zijn waarin bewoners zich veilig voelen. Dat is onze ambitie uit het 'Integraal Veiligheidsplan 2018-2021'.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Noordoostpolder blijft veilig	
Wij gaan door met integrale veiligheidszorg	<p>Aanpakken en voorkomen van gevaar, overlast, verloedering en criminaliteit, werkt het beste wanneer alle betrokken partijen samenwerken. Dit heet 'Integrale veiligheidszorg'. In 2019 gaan wij daarmee verder door:</p> <ul style="list-style-type: none">• een plan te maken voor het verbeteren van de samenwerking in de aanpak van jeugdproblematiek. We gaan de zevenstappenmethodiek gebruiken. Dit is een integrale manier van werken en sluit beter aan op de huidige samenleving;• samen met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) het ondermijningsbeeld op te leveren. Dat beeld gebruiken wij om daarna de eventuele aanpak te bepalen. Ondermijning betekent hier: het grensvlak waarop criminele en legale activiteiten in elkaar overlopen. Het RIEC brengt de ondermijning in beeld;• een goede en snelle aanpak te organiseren bij openbare ordeproblematiek door verwarde mensen (zie ook programma 6 van deze begroting).

Toelichting status activiteit

In het najaar van 2019 is de werkwijze van het zevenstappenmodel onderzocht en voorbereid voor toepassing in de Noordoostpolder. Met het toepassen wordt in het voorjaar van 2020 gestart. Naar aanleiding van het opstellen van het projectplan ondermijning is gestart met de uitvoering daarvan. De wet verplichte GGZ is voorbereid voor invoering per 1 januari 2020. Deze voorbereiding is geslaagd, onder andere door provinciebreed afspraken te maken over de wijze waarop casuïstiek opgepakt wordt. Voor en met de veiligheidsregio Flevoland is in 2019 flink gewerkt aan het in basis op orde brengen van de bedrijfsvoering en (hoofd)taken. Dit was eind 2019 nog niet afgerond. Bij de uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid is in het najaar van 2019 door de driehoek van

de gemeente Noordoostpolder, Dronten en Urk geconstateerd dat er een flinke overlap in veiligheidsthema's zit. Daarom is besloten om het veiligheidsbeleid verder met elkaar af te stemmen.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met fietser				%	VeiligheidNL
Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen uitgedrukt in een percentage.					
Vervallen per 28-12-2018					
02 - Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met motorvoertuig				%	VeiligheidNL
Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen uitgedrukt in een percentage.					
Vervallen per 28-12-2018					
03 - Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners	2018	5,10	5,10	Aantal	CBS
Het aantal geregistreerde vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners.					
Het aantal in 2019 is nog niet bekend.					
04 - Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2018	1,10	1,10	aantal	CBS
Het aantal geregistreerde winkeldiefstallen per 1000 inwoners, bron CBS.					
Het aantal per 2019 is nog niet bekend.					
05 - Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	2018	2,40	2,40	Aantal	CBS
Het aantal geregistreerde diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.					
Het aantal in 2019 is nog niet bekend.					
06 - Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2018	3,90	3,90	Aantal	CBS
Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.					
Het aantal in 2019 is nog niet bekend.					

07 - Verwijzingen Halt	2018	1,94	1,94	Aantal per 10.000 inwoners 12- 17 jaar	Halt
------------------------	------	------	------	---	------

Het aantal jongeren met een verwijzing naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Het percentage in 2019 is nog niet bekend.

08 - Hardekern jongeren				Per 10.000 inwoners in leeftijd 12-24 jaar	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)
-------------------------	--	--	--	---	--

Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.

Vervallen per 28-12-2018

Doelstelling

Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving in Emmeloord en de dorpen.

Reguliere bedrijfsvoering

Inrichting en beheer openbare ruimte

Groenvoorzieningen, waterpartijen, bossen, speelplaatsen, begraafplaatsen en riolering zijn onderdelen van de openbare ruimte. De gemeente zorgt voor het beheer daarvan en past infrastructuur aan als dat nodig is.

Het (laten) opstellen en actueel houden van bestemmingplannen (Wet Ruimtelijke ordening)

Gezien de vele verschillende wensen van bijvoorbeeld inwoners en bedrijven maken we flexibele bestemmingsplannen. Ook kunnen zij zelf een bestemmingsplan opstellen. Wij begeleiden en toetsen het dan. Zo kunnen we goed inspelen op de vraag vanuit de samenleving. We stellen plannen op voor bijvoorbeeld woningbouwlocaties en uitbreiding van bedrijven.

Vergunningen verlenen, toezicht houden en handhaven (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Wet vergunningverlening, toezicht en handhaving)

Voor het bouwen van een bouwwerk en/of voor bedrijfsactiviteiten die hinder voor mens en milieu kunnen veroorzaken is een vergunning nodig. De omgevingsvergunning is een vergunning voor bouwen, milieu, natuur en ruimte. Verleende vergunningen controleren wij. Ook houden wij toezicht op bijvoorbeeld bouwactiviteiten en handhaven wij waar dat nodig is.

Prestatieafspraken maken met woningcorporaties (Woningwet)

Ieder jaar maken wij afspraken met woningcorporaties over de uitvoering van het woonbeleid. Woningcorporaties richten zich vooral op hun kerntaak: mensen met een laag inkomen goed en betaalbaar kunnen laten wonen. Maar ook afspraken over verduurzaming van de woningen en het woningaanbod voor mensen met zorgbehoefte passen in deze prestatieafspraken.

Geografische informatie op orde houden (Wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en Wet Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT))

Wij houden geografische informatie bij, zodat die gebruikt kan worden voor besluiten en andere activiteiten. Dat doen wij met digitale plattegronden en luchtfoto's.

Verlenen van startersleningen

De Starterslening biedt starters op de koopwoningmarkt de mogelijkheid om op een verantwoorde manier extra geld te lenen. De Starterslening overbrugt het verschil tussen de prijs van het huis en de (eerste) hypotheek bij de bank.

Dorpen ondersteunen bij de uitvoering van hun dorpsvisies

Met de dorpen zijn dorpsvisies opgesteld. Wij ondersteunen de dorpen bij de uitvoering daarvan. Bijvoorbeeld door cofinanciering bij LEADER subsidies. LEADER is een Europese subsidie voor projecten die de leefbaarheid verbeteren.

Bouw- en woonrijp maken van woningbouwgronden en bedrijventerreinen

Nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen maken wij klaar om te gebruiken. Dat betekent: grondwerk, (bouw)wegen aanleggen e.d. En in latere fase: bestrating, verlichting en groen aanleggen.

Gronduitgifte

Bij nieuwe bouwlocaties voeren wij een actief grondbeleid. Wij doen zelf de gronduitgifte voor die gebieden.

Beleidskaders

- [Beleidsplan openbare ruimte 2014-2024 \(2014\)](#)
- [Beleidsplan begraafplaatsen gemeente Noordoostpolder 2012-2022 \(2012\)](#)
- [Nota Grondbeleid \(2018\)](#)
- DNA voor de dorpen (2009)
- [Beleid Arbeidsmigranten Noordoostpolder \(2012\)](#)
- [Structuurvisie Noordoostpolder 2025 \(2013\)](#)
- [DNA Emmeloord \(2013\)](#)
- [Uitvoeringslab Nagele \(2013\)](#)
- [Woonvisie Noordoostpolder 2.0: vernieuwing van binnenuit \(2013\)](#)
- [Programma LEADER 3 in Noordoostpolder \(2016\)](#)
- [Handhavingsbeleidsplan 2016-2019 \(2016\)](#)
- [Prestatieafspraken Mercatus, Mooiland en Woonzorg Nederland \(2018\)](#)

Verbonden partij(en)

GR Ijsselmeergroep
GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vecht

Portefeuillehouder(s)

Anjo Simonse
Wiemer Haagsma
Marian Uitdewilligen

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Een woonomgeving die past bij de veranderende woonwensen	De woonwensen van mensen veranderen. Daarom willen wij ruimte bieden voor nieuwe woonvormen, zoals tiny houses.
02 – Een schone, nette en veilige openbare ruimte	We hebben een prettige openbare ruimte. Veel groen, goede infrastructuur en een veilige speel- en leefomgeving. Dat willen wij zo houden en liefst verbeteren. Dit spraken wij met elkaar af in ons 'Beleidsplan Openbare Ruimte 2014-2024'.

03 – Stadshart Emmeloord is aantrekkelijk voor bewoners en ondernemers

Een compact, gezellig, levendig en ‘eigen’ centrum. Dat gaan wij de komende jaren van Stadshart Emmeloord maken. Onze bewoners kozen dit in het Open Planproces en wij zetten nu onze schouders eronder om dat te realiseren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
------------	-------------

01 – Een woonomgeving die past bij de veranderende woonwensen

We maken een nieuwe beknopte woonvisie

In 2019 maken wij een nieuwe woonvisie. De oude woonvisie is van 2013. Intussen is de vraag veranderd. Zo is er behoefte aan ruimte voor nieuwe woonvormen, zoals tiny houses. De woonvisie legt verbinding met thema's als zorg en duurzaamheid. Een realistische visie maak je samen. We betrekken inwoners en partijen door wensen op te halen via bijvoorbeeld het burgerpanel, een World Café en interviews.

Toelichting status activiteit

In 2019 zijn de wensen van partijen en inwoners opgehaald en verwerkt in een schetsvisie. De schetsvisie getoetst bij de Commissie Woonomgeving en stakeholders (extern en intern). Op basis van de reacties is een concept woonvisie opgesteld. Deze is in het laatste kwartaal van 2019 besproken met de commissie woonomgeving. De commissie gaf aan voor de visie voor de ter inzage legging nog te willen zien.

Wij passen de ontwikkelperspectieven voor de dorpen toe

In 2019 gaan wij door met het toepassen van de ontwikkelperspectieven voor de dorpen. Voor ieder dorp bestaat een ontwikkelperspectief. Het perspectief laat de ruimte en behoefte zien voor nieuwe woningbouw in het dorp.

Toelichting status activiteit

Bij de inbreiding en uitbreiding van Kraggenburg is het betreffende ontwikkelperspectief betrokken.

02 – Een schone, nette en veilige openbare ruimte

Wij verbeteren de fysieke leefomgeving als dat kan

In 2019:

- willen wij samen met de ondernemers starten met het revitaliseren van bedrijventerreinen. In de perspectiefnota 2019-2022 is hier geld voor beschikbaar gesteld. (zie ook programma 3 van deze begroting);
- gaan wij de openbare ruimte herstructureren bij aanpassing van de riolering. In 2019 beginnen wij bij de Europalaan-Scandinaviëlaan in Emmeloord;
- verbeteren wij de openbare ruimte door: kleurrijk groen aan te leggen, boomziekten en ongedierte aan te pakken en drie speelplaatsen een kwaliteitsimpuls te geven.

Voor een aantal onderdelen hiervan is budget gereserveerd in perspectiefnota en in deze programmabegroting.

Verder actualiseren wij in 2019 ons 'Beleidsplan Openbare Ruimte'. Dat plan is in 2014 vastgesteld en daarna zijn er veranderingen geweest in de budgetten, in het beheer en in de openbare ruimte zelf.

Toelichting status activiteit

De voorbereiding van de revitalisatie van het gebied Constructieweg/Betonweg op bedrijventerrein De Munt zit in de afrondende fase. De provincie Flevoland heeft een subsidie toegekend van maximaal € 440.000. De ontwerpplannen zijn afgestemd met de ondernemers en de vastgoedeigenaren. Er is in principe overeenstemming over de te leveren bijdrage van de omliggende ondernemers.

De herinrichting van de Europalaan-Scandinaviëlaan is gereed. Een volgend deel van de wijk is in voorbereiding. Voor de gehele wijk Espelervaart wordt onderzocht welke klimaat adaptieve maatregelen noodzakelijk zijn. De maatregelen worden fasegewijs de komende jaren in uitvoering gebracht.

Diverse groenvakken zijn voorzien van kleurrijk groen. Dit geeft een betere kwaliteit in aanzien en versterkt de biodiversiteit in de buurt. De uitvoering is vertraagd door de moeilijkheid om grond af te voeren als gevolg van de onverwachtse wijziging in de regelgeving ten aanzien van PFAS.

Een drietal speelplaatsen is opnieuw ingericht. De speelkwaliteit is hierdoor verbeterd. Het gaat om de speelplaatsen Meijerij in Emmeloord, Zonnebloemstraat in Luttelgeest en Siriusstraat in Emmeloord. Door het aanscherpen van de regelgeving is het noodzakelijk om bij diverse bestaande speelvoorzieningen extra val dempende ondergronden aan te brengen. We brengen de kosten hiervan in beeld en rapporteren dit in de voorjaarsrapportage 2020.

In 2019 begonnen wij met het aanpassen van het BOR. De onderhoudsniveaus en budgetten zijn opnieuw berekend. Daarnaast werd door de raad aandacht gevraagd voor biodiversiteit. In 2019 zijn wij gestart met uitzoeken welke mogelijkheden er zijn voor meer biodiversiteit in de openbare ruimte. Zowel de onderhoudsniveaus als de biodiversiteit zijn onderwerpen voor het BOR.

Wij helpen bewoners die zelf hun omgeving verbeteren

Ook in 2019 helpen wij bewoners om de leefbaarheid van hun dorp te verbeteren. Bijvoorbeeld als zij hun ideeën uit de dorpsvisie uitvoeren. Dat doen wij door meer LEADER projecten mogelijk te maken. Hiervoor is geld gereserveerd in de perspectiefnota 2019-2022.

Toelichting status activiteit

In 2019 verleenden wij cofinanciering aan twee Leaderprojecten: 'Voedselbos Emmeloord' en 'Beleef Werelderfgoed Schokland'. In totaal is nu ca. € 385.000 besteed van ons totale budget (dat is € 650.000 voor de periode 2016 t/m 2020). En er zijn nog genoeg aanvragen in voorbereiding voor de rest van het budget. Dorpen en wijken worden op maat en naar behoefte ondersteund in het realiseren van hun plannen.

03 – Stadshart Emmeloord is aantrekkelijk voor bewoners en ondernemers

Wij voeren het plan Stadshart Emmeloord uit

In 2019:

- richten wij de openbare ruimte op De Deel opnieuw in (bestrating, groen, verlichting etc.);
- maken wij een stedenbouwkundig plan voor de locatie waar de flats gesloopt zijn bij de Lange Nering Oost.

Toelichting status activiteit

Het centrum ontwikkelt zich en het project centrumplan heeft in 2019 de nodige stappen gezet. Uitstallingen- en terrassenbeleid is in overleg met de ondernemers ten uitvoer gebracht. De aanpassing van de Koningin Julianastraat en het Pastoor Koopmansplein is voorbereid. Ook is er een keuze gemaakt voor de Poldertoren, zodat deze in ieder geval onderhouden blijft.

En uiteraard is er veel gebeurd op en aan De Deel. Het Aandeel is in aanbouw. Na een stadscafé begin 2019 is gestart met de herinrichting. De inrichting van de grote Deel is nagenoeg gereed. Het accent ligt op de afronding van de kleine Deel, het plaatsen van meubilair, de realisatie van het horecapaviljoen en een waterelement. Het centrum wordt mooier.

In het bestaande centrum wordt er hard gewerkt door en voor ondernemers ondersteund door activiteiten en promotie van centrummanagement Emmeloord. Er worden gesprekken gevoerd over de aanpassing van de Korte Achterzijde. Aan de Noordzijde 8-12 verdwijnt de supermarkt. Die maakt plaats voor commerciële ruimten en woningen.

Voor de oostkant van het centrum is een stedenbouwkundige uitwerking gemaakt. Dit plan geeft de richting aan van de plannen voor de ontwikkeling van deze kant van het centrum. Er wordt gewerkt aan woon-winkelplannen voor het Smedingplein, de Boei, het Stadsbaken en de Paardenmarkt.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2019	683	671	Euro's	COELO
<p>Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoudou betaalt aan woonlasten.</p> <p>De woonlasten zijn € 13 hoger ten opzichte van de begroting. De afwijking wordt veroorzaakt doordat de tarieven van de OZB en de afvalstoffenheffing hoger zijn dan waarmee rekening is gehouden.</p>					
02 - Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2019	722	710	Euro's	COELO
<p>Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.</p> <p>De woonlasten zijn € 12 hoger ten opzichte van de begroting. De afwijking wordt veroorzaakt doordat de tarieven van de OZB en de afvalstoffenheffing hoger zijn dan waarmee rekening is gehouden.</p>					
03 - Gemiddelde WOZ waarde	2019	197	186	€ 1.000	CBS
<p>De gemiddelde WOZ waarde van woningen in gemeente Noordoostpolder uitgedrukt in duizenden euro's.</p> <p>De gemiddelde WOZ waarde van woningen is € 197.000. Ten opzichte van vorig jaar is de gemiddelde WOZ-waarde met 1,5% gedaald. Als gevolg van de waardedaling is het tarief OZB naar boven bijgesteld.</p>					
04 - Nieuw gebouwde woningen	2018	14,10	14,10	Aantal per 1.000 woningen	BAG
<p>Het aantal nieuwbouwwoningen in gemeente Noordoostpolder, per 1.000 woningen.</p> <p>Het aantal in 2019 is nog niet bekend.</p>					
05 - Demografische druk	2019	75,30	74,80	%	CBS
<p>De demografische druk geeft de verhouding weer tussen de 'niet productieve bevolking' (0-20jaar en 65 jaar en ouder) en de 'productieve bevolking' (20-65 jaar) uitgedrukt in een percentage.</p>					

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Zoektijd woningzoekenden Dorpen	2019	18	16	Maand	Mercatus
<p>De gemiddelde zoektijd uitgedrukt in maanden voor een woningzoekende in de dorpen.</p> <p>Een van de oorzaken voor deze toename is dat er in 2019 minder huuropzeggingen zijn geweest dan in 2018. Hierdoor was het aanbod van huurwoningen lager. Daarnaast worden zoektijden beïnvloed door zogenoemde 'kwaliteitszoekers'. Zij zijn op zoek naar specifieke woningen en reageren sporadisch. Dit verhoogt het gemiddelde.</p>					
02 - Zoektijd woningzoekenden Emmeloord	2019	30	23	Maand	Mercatus
<p>De gemiddelde zoektijd uitgedrukt in maanden voor een woningzoekende in Emmeloord.</p> <p>Een van de oorzaken voor deze toename is dat er in 2019 minder huuropzeggingen zijn geweest dan in 2018. Hierdoor was het aanbod van huurwoningen lager. Daarnaast worden zoektijden beïnvloed door zogenoemde 'kwaliteitszoekers'. Zij zijn op zoek naar specifieke woningen en reageren</p>					

sporadisch. Dit verhoogt het gemiddelde.

03 - Aantal opgeleverde woningen 2019	165	169	Aantal	WOZ woningenbestand
---------------------------------------	-----	-----	--------	------------------------

Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in de gemeente Noordoostpolder.

Met name het aantal nieuwe woningen in de koopsector is groter dan verwacht (46 van de 165 woningen is sociale huur). De woningmarkt is in 2019 sterker uit de crisis gekomen dan in 2018 werd voorzien.

04 - Aantal speelplaatsen	2019	128	128	Aantal	Eigen gegevens
---------------------------	------	-----	-----	--------	----------------

Het aantal speelplaatsen in gemeente Noordoostpolder.

Dit aantal is het afgelopen jaar gelijk gebleven. Er is op dit moment geen beleid om hier aanpassingen aan te doen.

Ambitie 5 - Een vitaal landelijk gebied

Doelstelling

Een leefbaar en vitaal landelijk gebied.

Reguliere bedrijfsvoering

Inrichting en beheer openbare ruimte

Groenvoorzieningen, waterpartijen, bossen en riolering zijn onderdelen van de openbare ruimte. De gemeente zorgt voor het beheer daarvan en past infrastructuur aan als dat nodig is.

Het (laten) opstellen en actueel houden van bestemmingplannen (Wet Ruimtelijke ordening)

Gezien de vele verschillende wensen van bijvoorbeeld inwoners en bedrijven maken we flexibele bestemmingsplannen. Ook kunnen zij zelf een bestemmingsplan opstellen. Wij begeleiden en toetsen het dan. Zo kunnen we goed inspelen op de vraag vanuit de samenleving.

Vergunningen verlenen, toezicht houden en handhaven (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en Wet vergunningverlening, toezicht en handhaving)

Voor het bouwen van een bouwwerk en/of voor bedrijfsactiviteiten die hinder voor mens en milieu kunnen veroorzaken is een vergunning nodig. De omgevingsvergunning is een vergunning voor bouwen, milieu, natuur en ruimte. Verleende vergunningen controleren wij. Ook houden wij toezicht op bijvoorbeeld bouwactiviteiten en handhaven wij waar nodig.

Geografische informatie op orde houden

Wij houden geografische informatie bij, zodat die gebruikt kunnen worden voor besluiten en andere activiteiten. Dat doen wij met digitale plattegronden en luchtfoto's.

Beleidskaders

- [Beleidsplan openbare ruimte \(2014-2024\)](#)
- [Beleidsplan Arbeidsmigranten Noordoostpolder \(2012\)](#)
- [Structuurvisie Noordoostpolder 2025 \(2013\)](#)
- [Woonvisie Noordoostpolder 2.0: vernieuwing van binnenuit \(2013\)](#)
- [Handhavingsbeleidsplan 2016-2019 \(2016\)](#)
- [Verordening Duurzaamheidslening Gemeente Noordoostpolder \(2017\)](#)

Verbonden partij(en)

GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vecht

Portefeuillehouder(s)

Marian Uitdewilligen
Anjo Simonse
Wiemer Haagsma

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Een vitaal buitengebied	In ons buitengebied doen zich uitdagingen voor die om een antwoord vragen. Om de leefbaarheid te behouden, geven wij ruimte voor die antwoorden. Tegelijk houden wij rekening met de unieke kwaliteit van het gebied.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Een vitaal buitengebied	
Wij brengen jaarlijks verslag uit over de uitvoering van het welstandsbeleid	De unieke cultuurhistorische kenmerken van ons landelijk gebied zijn waardevol. Daar hechten wij waarde aan en houden wij rekening mee. Maar nieuwe initiatieven van inwoners en ontwikkelingen willen we ook ruimte bieden. In het welstandsbeleid hebben we de balans gezocht en meer ruimte geboden. We bekijken jaarlijks de effecten van het beleid.

Toelichting status activiteit

Het verslag over het welstandsbeleid is voor de eerste keer opgesteld in 2019. Dit verslag wijkt enigszins af, want hij gaat niet over één maar over twee jaren: 2017 en 2018. Dit zijn de eerste twee jaren, waarin met de huidige welstandsnota is gewerkt.

In 2020 stellen we het verslag over 2019 op.

Wij stimuleren nieuwe functies voor vrijkomende agrarische erven

Door schaalvergroting komen veel erven vrij. Om de leefbaarheid van het gebied goed te houden, stimuleren wij nieuwe functies voor deze erven. Dat doen wij door de (nieuwe) erfeigenaren te informeren en te inspireren. En door hen te helpen bij het uitwerken van hun plannen. In 2019 onderzoeken wij de stand van zaken van authentieke bebouwing zoals schokbetonschuren.

Toelichting status activiteit

Wij bieden maatwerk voor concrete initiatieven. In 2019 hebben we diverse gesprekken met initiatiefnemers gevoerd. In die gesprekken stimuleren we onder andere het behoud van oorspronkelijke schuren. Er zijn verschillende plannen ingediend en vastgesteld voor herbestemming van vrijkomende erven. Ook zijn er in 2019 gesprekken geweest met de provincie over het structureel maken van de mogelijkheid om extra woningen te realiseren op vrijkomende agrarische erven.

Wij denken mee over nieuwe functies voor het bodemdalingsgebied

Bodemdaling is een natuurlijk proces in onze polder. We willen de landbouwfunctie zo lang mogelijk behouden. Dit vraagt om een oplossing op lange termijn. Samen met de andere overheden faciliteren en stimuleren wij nieuwe initiatieven voor dit gebied. In 2019 volgen wij het onderzoek van het waterschap en gaan wij in gesprek met de bewoners van het gebied over de toekomst ervan.

Toelichting status activiteit

Er zijn gesprekken geweest met het waterschap en de provincie over alternatieven voor het huidige gebruik (te denken valt aan natuur en recreatie, veehouderij, alternatieve gewassen en zonneparken). Ook nabij Schokland zijn over alternatieven met experts van de deelnemende overheden gesprekken geweest. Het onderzoek van het waterschap naar de eventuele vernatting in het bodemdalingsgebied ten gevolge van de ingestelde peilopzet bij Schokland liep door in 2019. De provincie werkte in 2019 door aan de herijking van de Flevolandse Wateroverlastnorm, voor gebieden waar de norm na reële afweging zowel vanuit technisch als financieel oogpunt niet langer haalbaar kan zijn.

Wij passen zonneparken op een goede manier in ons landelijk gebied in

Grootschalige opwekking van zonne-energie vraagt om een zorgvuldige inpassing in ons buitengebied. In 2019 maken wij een uitwerking van de Structuurvisie. Daarin wijzen wij gebieden aan en formuleren wij voorwaarden.

Toelichting status activiteit

Op 1 april heeft de raad ingestemd met het beleidskader zonneparken "Zon in de Polder". Het beleidskader geeft aan dat wij eerst een gebiedsproces faciliteren. Aan de Noordermeerdijk, Zuidermeerdijk en Westerveerdijk wordt met betrokken partijen zoals grondeigenaren, het Rijksvastgoedbedrijf, netbeheerders en andere belanghebbende partijen gekeken welke mogelijkheden er zijn om tot ontwikkeling te komen. We hebben ook kleinschalige ontwikkelingen in het glastuinbouwgebied en nabij het NLR/Waterloopbos, met eigen gebiedsprocessen, begeleid.

Wij maken een plan voor onze bomen langs de buitenwegen

Veel bomen langs de buitenwegen zijn ziek. Het verwijderen van deze bomen heeft effect op het landschap. In de perspectiefnota en in deze programmabegroting is geld gereserveerd om een plan te maken voor deze bomen.

Toelichting status activiteit

In 2019 startten wij met het maken van een Visie voor de buitenwegen. Dit is helaas nog niet klaar. Het proces duurt langer dan verwacht. In 2019 hebben we een bureau opdracht gegeven om ons te helpen de visie te maken. Zij zijn daarna gestart met literatuuronderzoek en een uitvraag aan bewoners en organisaties. Met de resultaten daarvan wordt de visie in 2020 afgemaakt. De visie gaat in het najaar van 2020 naar de raad voor vaststelling. Daarna kunnen de werkzaamheden vanaf het kapseizoen nov 2020- april 2021 volgens de visie worden uitgevoerd. De uitvoering van de visie is vanzelfsprekend ook afhankelijk van de nieuwe Perspectiefnota.

Wat heeft het gekost?

Lasten Fysieke Leefomgeving		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.243	2.367	2.631	2.635
1.2	Openbare orde en veiligheid	653	767	865	727
2.1	Verkeer en vervoer	6.835	7.859	8.230	7.895
2.2	Parkeren	56	51	67	75
2.4	Economische havens en waterwegen	368	504	318	279
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.133	4.472	3.899	2.622
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.946	4.862	4.315	4.111
7.2	Riolering	2.169	2.120	2.118	2.048
7.3	Afval	4.628	4.479	4.515	4.804
7.4	Milieubeheer	1.448	1.892	1.829	1.740
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	557	666	664	585
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.104	1.328	1.599	1.391
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.346	4.693	7.780	5.859
8.3	Wonen en bouwen	1.841	2.156	2.516	2.107
Totale lasten		34.326	38.215	41.346	36.879

Baten Fysieke Leefomgeving		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1	-	-	1
1.2	Openbare orde en veiligheid	42	33	110	87
2.1	Verkeer en vervoer	591	422	482	543
2.2	Parkeren	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.757	4.097	3.847	2.492
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	38	24	13	22
7.2	Riolering	3.143	3.156	3.154	3.164
7.3	Afval	5.510	6.100	5.640	5.524
7.4	Milieubeheer	60	60	60	80
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	584	579	578	533
8.1	Ruimtelijke Ordening	243	139	183	239
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	12.526	4.693	7.693	8.454
8.3	Wonen en bouwen	1.363	1.191	1.475	2.096
Totale baten		27.858	20.493	23.235	23.235

Sociale Leefbaarheid

Ambitie 1 - Aantrekkelijk vastgoed voor maatschappelijk gebruik

Doelstelling

Zorgen voor huisvesting van onderwijs en maatschappelijke functies zoals ontmoeting, sport, welzijn, recreatie en cultuur.

Reguliere bedrijfsvoering

Bouwen, aanpassen of uitbreiden van schoolgebouwen en gymnastieklokalen

Als gemeente zorgen wij voor huisvesting van het onderwijs. Dat is een wettelijke taak. Wij voeren dat uit door te zorgen voor voldoende goede schoolgebouwen. Dat betekent bijvoorbeeld aanpassing of uitbreiding van schoolgebouwen. We maken afspraken met schoolbesturen over onderhoud, gebruik en samenwerking.

Beheren van gemeentelijke voorzieningen

De gemeente beheert sporthallen, gymzalen, sportvelden, buurthuizen en culturele gebouwen. Dit betekent bijvoorbeeld onderhoud en verhuur ervan. Het onderhoud doen wij met meerjarige onderhoudsplannen. We maken met de gebruikers/ huurders afspraken over het beheer en onderhoud.

Beleidskaders

- [Uitvoeringsprogramma Voorzien in Vastgoed 2018-2029 \(2018\)](#)
- [Integraal Huisvestingplan Onderwijs Noordoostpolder 2018-2029 \(2018\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Anjo Simonse
Hans Wijnants
Wiemer Haagsma

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Ons vastgoed sluit aan op de behoeften	De behoefte aan huisvesting voor onderwijs, sport en cultuur verandert. Dit vraagt om bewuste keuzes bij investeringen in gebouwen. Die keuzes maken wij in het project 'Voorzien in Vastgoed' (ViV) op basis van de Beleidsvisie Voorzien in Vastgoed (2017).
02 – Ons vastgoed draagt bij aan een aantrekkelijke Noordoostpolder	We willen ons vastgoed efficiënt gebruiken en leegstand voorkomen. Voor de komende 12 jaar zijn er verschillende plannen om ons vastgoed op orde te houden. In totaal zijn nu 9 nieuwbouwprojecten en 36 renovatieprojecten benoemd. Dit valt binnen het project 'Voorzien in Vastgoed' (ViV).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Ons vastgoed sluit aan op de behoeften	
Wij voeren het Integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs uit	In 2019 en de daarop volgende jaren wordt het IHP (Integraal huisvestingsplan) uitgevoerd. In het IHP hebben wij gekozen voor kwalitatieve en toekomstbestendige schoolgebouwen. Het IHP stelden wij samen met de schoolbesturen op.

Toelichting status activiteit

In 2019 zijn we conform het IHP bezig geweest met de renovatie en/of uitbreiding van een zevental scholen. De uitbreiding van de Eben Haëzer school en renovatie en uitbreiding van Op de Wieken (Tollebeek) zijn gerealiseerd. Voor Albert Schweitzer (Emmeloord) zijn eind 2019 de voorbereidingen afgerond en kan worden begonnen met bouwactiviteiten. Voor De Floreant (Luttelgeest) was een aanvullend raadsbesluit in december nodig over extra investeringen vanuit de gemeente in verband met de hogere kosten door het relatief kleine aantal m², extra eisen van welstand en een complexe aansluiting van bestaand naar uitbreiding van dit specifieke schoolgebouw. Voor De Klimboom, De Triangel en De Optimist (Espelervaart) is zoals opgenomen in het IHP gewerkt aan een integraal plan.

Wij starten het proces voor de realisatie van een VO-campus

De ontwikkeling van een campus voor het voortgezet onderwijs zal bijdragen aan het onderwijsaanbod in de gemeente. Het jaar 2019 gebruiken wij als voorbereidingsfase voor besluitvorming. Dit betekent gesprekken met scholen over het vertalen van hun visie naar het gebouwconcept. Daarnaast bespreken wij onderwerpen met hen zoals de eigen bijdrage en het bouwheerschap. Verder doen wij in 2019 onderzoek naar beste locatie.

Toelichting status activiteit

Ondersteund door een kwartiermaker is er door de scholen en de gemeente een campusmodel opgesteld. Dit was een belangrijke eerste stap, omdat het gaat over de wijze waarop scholen invulling geven aan de samenwerking op een VO-campus. Hieruit blijkt een grote meerwaarde van de campus ten opzichte van aparte scholen. Dit model is vertaald naar ruimtebehoefte en een locatiekeuze. Hieruit zijn een kader en een ambitieniveau voor de campus gekomen waar begin 2020 de raad uitspraak over heeft gedaan.

Wij nemen een besluit over het zwembad

In 2019 nemen wij een besluit over het zwembad. Daarna kan in 2020 worden gestart met de uitvoering daarvan. Wij willen een functioneel en aantrekkelijk zwembad.

Toelichting status activiteit

Op verzoek van de raad is behalve de voorgenomen renovatie ook een scenario voor het Bosbad uitgewerkt met meer ruimte voor recreatieve voorzieningen en activiteiten door het samenvoegen van de huidige instructiebaden naar een nieuw wedstrijdbad. Deze zijn tot en met eind 2019 nader uitgewerkt en doorberekend.

Wij bereiden een besluit over het cultuurgebouw voor

Deze raadsperiode willen wij een besluit nemen over huisvesting van het Cultuurbedrijf. In de voorbereiding van dat besluit is onderzoek nodig. Daarnaast is afstemming met onze inwoners nodig. In 2019 starten wij het proces.

Toelichting status activiteit

Samen met het Cultuurbedrijf en FlevoMeer Bibliotheek is in 2019 een eerste verkenning gedaan of een gezamenlijk cultuurgebouw meerwaarde heeft. Hierbij is gekeken naar welke culturele en maatschappelijke functies daarin mogelijk zijn. Cultuurbedrijf en FlevoMeer Bibliotheek werkten aan een gezamenlijk document met scenario's voor inhoudelijke samenwerking in één gebouw. Daaropvolgend beginnen we met een onderzoek naar de huidige gebouwen en welke toekomstige investeringen nodig zijn om die in stand te houden versus de optie van herbouw huidige locatie theater om alle cultuurfuncties in onder te brengen. Medio 2020 worden de eerste resultaten hiervan bekend.

02 – Ons vastgoed draagt bij aan een aantrekkelijke Noordoostpolder

Wij zoeken een goede functie voor de poldertoren

In 2019 nemen wij een besluit over het gebruik van de poldertoren. De Poldertoren moet weer een goede functie krijgen. Hij is onderdeel van ons cultureel erfgoed.

Toelichting status activiteit

In 2019 heeft de raad besloten om krediet beschikbaar te stellen voor regulier onderhoud (instandhouding) en heeft zij ervoor gekozen om variant 2 “mix” nader uit te werken.

Indicatoren

Ambitie 2 - Een breed onderwijsaanbod

Doelstelling

Alle kinderen volgen passend en kwalitatief goed onderwijs. We voorkomen onderwijsachterstanden en bestrijden laaggeletterdheid. Ook zorgen we ervoor dat zo weinig mogelijk kinderen voortijdig de school verlaten en dat ze zoveel mogelijk hun startkwalificatie behalen.

Reguliere bedrijfsvoering

Subsidie voor peuteropvang

In de peuteropvang worden peuters van 2 t/m 3 jaar voorbereid op het basisonderwijs. Als gemeente stimuleren wij dat, zeker voor peuters met een taal- en/of een ontwikkelachterstand. Dit is gekoppeld aan het achterstandenbeleid. Voor kinderen van 4 en 5 jaar wordt binnen het basisonderwijs voor- en vroegschoolse educatie ingezet.

Zorgen voor leerlingenvervoer

Wij zorgen dat leerlingen, die door een beperking niet zelfstandig naar school kunnen reizen, van en naar school vervoerd worden. Dit is een wettelijke taak.

Handhaven en toezien op leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten

Kinderen gaan naar school. Dat is een wettelijke verplichting. Als gemeente stimuleren en controleren wij dat.

Taalcursus aanbieden aan nieuwkomers

Voor nieuwkomers en arbeidsmigranten verzorgen wij cursussen om de Nederlandse taal te leren. Dit is een wettelijke taak vanuit de Wet educatie en beroepsopleiding.

Beleidskaders

- Nota Kindcentra (2011)
- Ambtsinstructie leerplicht (2011)
- Sociale structuurvisie (2012)
- Evaluatie pilots kindcentra (2014)
- [Verordening leerlingenvervoer \(2015\)](#)
- [Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang - omvormingsplan \(2016\)](#)
- [Verordening Subsidiëring Peuteropvang Noordoostpolder \(2017\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Hans Wijnants

at wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Hoogwaardig onderwijs in Noordoostpolder	Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt draagt bij aan ons economisch klimaat. Daarom willen wij die aansluiting versterken. In het bijzonder de aansluiting tussen specifieke sectoren uit het bedrijfsleven en het hoger onderwijs.
02 – Een doorgaande leerlijn	Een doorgaande lijn van onderwijs naar werk helpt om achterstanden of uitval te voorkomen. Onderwijs is belangrijk voor onze maatschappij. De school is een plek waar leerlingen zich ontplooiën, waar geleerd en geoefend wordt en waar kinderen leren omgaan met verschillen. Kinderen en jongeren kunnen er hun talenten ontwikkelen en een passend opleidingsniveau behalen en uiteindelijk hun weg vinden op de arbeidsmarkt. Ook een goed begin op jonge leeftijd in de peuteropvang helpt daar bij.
03 - Het leren van de Nederlandse taal stimuleren	Arbeidsmigranten structureel stimuleren zich de Nederlandse taal eigen te maken met het oog op hun integratie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
------------	-------------

01 – Hoogwaardig onderwijs in Noordoostpolder

Wij starten met een zoektocht naar mogelijkheden om HBO-studies te ondersteunen

In 2019 gaan wij in gesprek met onze ondernemers en met onderwijsinstellingen uit de regio. In die gesprekken verkennen wij de belangstelling en de mogelijkheden.

Toelichting status activiteit

Eind 2019 is het Sociaal Economisch Beleid vastgesteld, hierin is een specifiek agendapunt opgenomen over hoogwaardig onderwijs in Noordoostpolder:

“In Noordoostpolder zijn veel banen op MBO-niveau. In de toekomst verdwijnt een deel van deze banen, door bijvoorbeeld automatisering en robotisering. Het volgen van een Associate Degree kan mensen helpen een hoger niveau te bereiken. Een Associate Degree is een tweejarig opleiding met een praktijkgericht opzet. Qua niveau zit deze opleiding tussen mbo en hbo-bachelor in. Per sector wordt bekeken hoe de behoefte kan worden gebundeld, om te komen tot een passend scholingsaanbod. De Human Capital Agenda biedt financiële kansen”.

De sectortafels gaan in 2020 van start.

02 – Een doorgaande leerlijn

Wij verbeteren de aansluiting tussen peuteropvang en basisschool

In 2019 zoeken we naar de beste organisatievorm voor de peuteropvang. We onderzoeken de mogelijkheden voor het realiseren van een expertisecentrum voor samenwerking tussen peuteropvang en basisonderwijs.

Bovendien maken wij beleid voor een basisaanbod voor alle peuters. Dat doen wij om aan nieuwe wetgeving te voldoen.

Toelichting status activiteit

Op 15 oktober 2019 heeft het college de resultaatafspraken voor voorschools aanbod vastgesteld. Deze zijn door verschillende kinderopvangaanbieders en het onderwijs ondertekend. Hierin zijn het vergroten van het bereik, het organiseren van een doorgaande lijn en het verhogen van de kwaliteit de belangrijkste speerpunten. Vervolgstap is, samen met het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen, een uitvoeringsplan op te stellen om de resultaatafspraken concreter uit te werken. Basisaanbod voor alle peuters is gerealiseerd.

Wij vernieuwen de werkwijze leerplicht en RMC

De huidige werkwijze (ambtsinstructie) is van 2011 en moet geactualiseerd worden. We zijn de afgelopen jaren anders gaan werken. Zo signaleert leerplicht tijdig eventuele problematiek bij jongeren. Hierdoor heeft leerplicht een belangrijke preventieve rol.

Toelichting status activiteit

De ambtsinstructie voor leerplicht is in 2019 herzien en herschreven en wordt in het eerste kwartaal van 2020 door het college vastgesteld. De preventieve rol van de leerplichtambtenaren is hierin omschreven.

Wij onderzoeken de mogelijkheden voor jeugdhulpmedewerkers in de klas

In 2019 ontwikkelen we een preventieve aanpak op school in Noordoostpolder om te voorkomen dat kinderen met complexe problematiek niet meer naar school gaan. We onderzoeken de mogelijkheden om de combinatie zorg/onderwijs te versterken. Dit doen we samen met ouders en onderwijs. We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het goed ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien van alle kinderen in Noordoostpolder.

Toelichting status activiteit

In 2019 is gestart met een specifieke groep voor kinderen met complexe problematiek met als doel zo snel mogelijk terug te keren naar het reguliere (speciaal)onderwijs. Dit geldt voor zowel het basisonderwijs, als het voortgezet onderwijs. Naast een gespecialiseerde leerkracht heeft deze groep ook een jeugdhulpmedewerker in de klas. De inzet wordt gezamenlijk gefinancierd door het onderwijs en gemeente.

Wij onderzoeken de mogelijkheden om Jeugdhulp op school uit te breiden

In 2019 onderzoeken we de mogelijkheden om Jeugdhulp op School uit te breiden om ervoor te zorgen dat de wachtlijsten tot een minimum worden beperkt. We willen de scholen zien als vindplaats voor hulpvragen en willen de combinatie zorg / onderwijs in preventieve zin versterken.

Toelichting status activiteit

In 2019 zijn we gestart met een onderzoek in hoeverre het preventieve aanbod van jeugdhulp op school bijdraagt aan een afname van het maatwerk. Dit onderzoek vraagt meer tijd. Bovendien zullen eventuele verdere afwegingen hierover afhangen van het scenario dat de raad kiest bij financiële grip in het sociaal domein.

03 - Het leren van de Nederlandse taal stimuleren

Wij komen met een taalcampagne gericht op arbeidsmigranten

In het voorjaar 2019 komen we met een voorstel voor een taalcampagne; deze beoogt arbeidsmigranten zoveel mogelijk te laten deelnemen aan lessen Nederlandse taal.

Toelichting status activiteit

Er is gekozen voor een breder perspectief, waarbij de taalcampagne niet alleen gericht is op arbeidsmigranten maar ook andere inwoners met taalachterstanden. Om dit nader uit te werken wordt gewacht op de Eindrapportage van de Taalmakelaar (verwacht april 2020). Er is een procesvoorstel gedaan aan de raad over de wijze waarop het college invulling geeft aan de motie met betrekking tot het Taalplan.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Absoluut verzuim	2018	2,20	2,20	Aantal per 1.000 leerlingen	Ingrado
Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 inwoners tussen de 5-18 jaar. Het aantal in 2019 is nog niet bekend.					
02 - Relatief verzuim	2018	86	77,50	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado
Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners tussen de 5-18 jaar. Het aantal in 2019 is nog niet bekend.					
03 - Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	2018	1,80	1,80	% deelnemers VO en MBO	DUO/Ingrado
Het percentage van het totaal aantal leerlingen tussen de 12 - 23 jaar dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat uitgedrukt in het percentage deelnemers VO en MBO. Het aantal in 2019 is nog niet bekend.					

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Aantal gerealiseerde kindcentra	2019	12	14	Aantal	Eigen gegevens

Het totale aantal gerealiseerde kindcentra in gemeente Noordoostpolder. Belangrijker dan het aantal, is de mate waarin wordt samengewerkt ten voordele van de kinderen.

We hebben een coördinator kindcentra aangesteld, die scholen heeft ondersteund. Dit heeft tot een beter resultaat geleid dan van te voren verwacht.

Ambitie 3 - Meer sporten en bewegen

Doelstelling

Een sportieve gemeente, waar alle bewoners in de breedte kunnen sporten en bewegen en hun sportieve talent kunnen ontwikkelen. Het doel is: iedereen in beweging. Daar hoort ook bij dat we investeren in het bevorderen van een gezonde leefstijl.

Reguliere bedrijfsvoering

Beheren van gemeentelijke sportvoorzieningen

De gemeente beheert voorzieningen zoals sporthallen, gymzalen en sportvelden. Dit betekent onderhoud en verhuur ervan. Het onderhoud doen wij met meerjarige onderhoudsplannen.

Ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening

De gemeente ondersteunt en stimuleert recreatief sporten. Bijvoorbeeld door de beweegcoaches in te zetten en door incidentele subsidies voor sportinitiatieven of sportevenementen te verstrekken. Door de Meedoenregeling in te zetten voor sportdeelname maken we sportdeelname voor alle kinderen mogelijk.

Beleidskaders

- Masterplan sportaccommodaties Emmeloord (2009)
- Sociale structuurvisie (2013)
- Uitvoeringsplan combinatiefuncties (2018)
- [Beleidsplan sociaal domein \(2015-2018\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Wiemer Haagsma
Anjo Simonse

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Meer sporten en bewegen, vooral door de jeugd	Bewegen is gezond. Het kan de sociale cohesie verbeteren en voorkomen dat jongeren in verkeerd gedrag vervallen. Daarom dagen wij jongeren uit om gezonder te leven en meer te bewegen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
------------	-------------

01 – Meer sporten en bewegen, vooral door de jeugd

Wij bevorderen sporten en bewegen	In 2019 maken wij een Uitvoeringsagenda 'sport en bewegen'.	
--	---	---

Toelichting status activiteit

Medio 2019 hebben wij rijkssubsidie aangevraagd voor een procesbegeleider, een sportformateur voor een Lokaal Sportakkoord. Hierbij sluiten we aan bij het Nationaal Sportakkoord en kunnen we uitvoeringsbudget aanvragen.

In lijn met deze landelijke ontwikkeling ligt het voor de hand om een lokaal sportakkoord op te stellen en deze te koppelen aan de uitvoeringsagenda sport en bewegen. De input die is opgehaald, wordt betrokken bij het opstellen van het lokale sportakkoord en de uitvoeringsagenda.

Wij stimuleren sporten en bewegen in de openbare ruimte	Wij kijken per wijk en dorp welke voorzieningen bewoners wensen voor bewegen en buiten spelen.	
--	--	---

Toelichting status activiteit

Het initiatief van een pannakooi in de wijk Espelervaart wordt uitgevoerd. Daarnaast loopt er een aantal initiatieven in wijken en dorpen gericht op het stimuleren van sport en bewegen in de openbare ruimte. Deze initiatieven bevinden zich in de voorbereidende fase. IGW is nauw betrokken bij de totstandkoming van deze initiatieven.

Wij voeren de JOGG-aanpak in	Vanaf 1 januari 2019 zijn wij een JOGG-gemeente (Jongeren Op Gezond Gewicht). JOGG is een aanpak waarin kinderen, ouders, scholen, bedrijven en de buurt samen zorgen dat de jeugd gezond opgroeit.	
-------------------------------------	---	---

Toelichting status activiteit

Sinds 1 januari 2019 zijn wij een JOGG-gemeente. In het eerste half jaar zijn gesprekken gevoerd met partners uit het onderwijs, zorg, welzijn, gemeente, sport en met ouders. In september 2019 is een kick-off georganiseerd voor alle genoemde partijen. Ruim 60 personen waren hierbij aanwezig. Op basis van de gesprekken en de bijeenkomst zijn gezamenlijke ambities, doelen en plannen opgesteld. Alle input is verwerkt in een plan van aanpak. Er is een start gemaakt met het formeren van werkgroepen bestaande uit ouders, partners uit het onderwijs, zorg, welzijn en sport. Verder is in Rutten een lokale kick-off georganiseerd en is een werkgroep gestart. Ook in Luttelgeest is een werkgroep geformeerd. In Emmeloord centrum-oost zijn er gesprekken over het formeren van een werkgroep.

Wij stimuleren (sport)verenigingen

In 2019 besteden wij extra aandacht aan de vitaliteit van verenigingen. Gezamenlijk zoeken we naar mogelijkheden om het (bestuurlijk) kader van sportverenigingen te versterken. We stimuleren en helpen verenigingen om met elkaar in contact te gaan, zodat ze van elkaar kunnen leren. Waar nodig zetten we maatwerk in vanuit Sportservice.

Toelichting status activiteit

Samen met de verenigingen wordt gezocht naar een manier om het (bestuurlijk) kader van verenigingen te versterken. In 2019 heeft onder andere een verenigingsondersteuner van Sportservice Flevoland, op ons verzoek OMNI Bant ondersteunt bij de ontbinding van de OMNI en oprichting van aparte afdelingen.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Niet wekelijkse sporters	2016	51		%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Niet-wekelijks sporters uitgedrukt in een percentage van de inwoners van gemeente Noordoostpolder.

Dit wordt iedere 4 jaar gemeten door de GGD. Eerstvolgende verwachte cijfer betreft 2020.

Doelstelling

Een cultureel aantrekkelijke gemeente waarin inwoners en bezoekers genieten van een gevarieerd, breed en laagdrempelig cultuuraanbod. Zij krijgen de kans om hun creativiteit te ontwikkelen. Want deelname aan culturele activiteiten bevordert de sociale cohesie en de persoonlijke ontplooiing.

Reguliere bedrijfsvoering

Subsidies verstrekken voor culturele activiteiten

Wij verstrekken subsidie aan het Cultuurbedrijf voor podiumkunsten, talentontwikkeling, kunstzinnige vorming en cultuureducatie. Daarnaast verstrekken wij subsidie aan de bibliotheek, poppodium en de lokale omroep. En wij bevorderen amateurkunst met een extra subsidiebudget.

Siteholder Werelderfgoed Schokland en omgeving

Wij zijn siteholder van het Werelderfgoed Schokland. In die rol zorgen wij voor afstemming met alle gebiedspartners in de gebiedscommissie en in de siteholdersgroep. Dat zijn bijvoorbeeld de agrariërs, het waterschap en het Flevo-landschap. Samen met hen voeren wij het managementplan uit. Daarnaast zorgen wij voor afstemming met UNESCO en met de andere werelderfgoederen in de stichting Werelderfgoed Nederland.

Beleidskaders

- [Beleidsnotitie Kunst in de Openbare Ruimte 'Beeldbepalend' \(2012\)](#)
- [Erfgoednota 'Pionieren in Erfgoed' \(2013\)](#)
- Gebiedsdocument Schokland en zijn omgeving Managementplan (2014-2019)
- [Cultuurnota 'We gaan het \(mee\) maken' \(2016-2019\)](#)
- [Integrale Gebiedsontwikkeling Schokland \(2018\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Joh. C. Westmaas
Marian Uitdewilligen
Anjo Simonse
Wiemer Haagsma

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Archeologische waarden Schokland beschermen	Nieuwe natuur beschermt de archeologische waarden van Schokland. Nieuwe Natuur komt aan de zuidkant van Schokland.
02 – Een Werelderfgoedcentrum	Bij Schokland hoort een toekomstbestendig Werelderfgoedcentrum. Daar vertellen wij het verhaal van dit gebied aan nieuwe toeristen en recreanten.
03 – Behoud van ons cultureel erfgoed	Cultureel erfgoed vergroot de bewustwording van de historie van onze polder. Ons Werelderfgoed Schokland en monumenten in de gemeente maken die cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar. Daarom willen wij die behouden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Archeologische waarden Schokland beschermen	
Wij starten met de uitvoering van de realisatieovereenkomst voor Nieuwe Natuur ten zuiden van Schokland	Medio 2018 is een overeenkomst getekend voor de realisatie van nieuwe natuur aan de zuidkant van Schokland. In 2019 gaan we verder met de uitvoering daarvan. We betrekken de omgeving hierbij.
<u>Toelichting status activiteit</u>	
Afgesproken is dat er voorafgaand aan definitieve besluitvorming over Nieuwe Natuur (peilbesluit en bestemmingsplanwijziging) een 0-meting plaats vinden. Met de betrokken agrariërs is eind 2019 overeenstemming bereikt over het zogenaamde meetplan, welke begin 2020 geïmplementeerd zal worden. Dit is een belangrijke stap, omdat we hiermee informatie krijgen voor het inrichtingsplan en een 0-meting hebben als basis.	
Wij werken aan de Cultuuragenda 2020	We gaan de raad en het veld betrekken bij het opstellen van de Cultuuragenda 2020.
<u>Toelichting status activiteit</u>	
Medio 2019 zijn er bijeenkomsten met gemeenteraad en onze culturele partners in de gemeente geweest. Hieruit is input gehaald voor de Kaderstellende notitie "Naar een nieuwe Cultuuragenda 2020" die eind van het jaar door de raad is vastgesteld. De Uitvoeringsagenda wordt nu opgesteld.	

02 – Een Werelderfgoedcentrum

Wij leggen de raad een businesscase voor over het Werelderfgoedcentrum

In 2019 ontvangt de raad een voorstel voor een nieuw te realiseren Werelderfgoedcentrum. Onderdeel van het voorstel is de locatiekeuze en de onderbouwing van de verwachte bezoekersaantallen. De businesscase geeft de onderbouwing voor het voorstel.

Toelichting status activiteit

De realisatie van een Werelderfgoedcentrum is onlosmakelijk gekoppeld aan de realisatie van Nieuwe Natuur Schokland. Doordat het langer duurde dan verwacht voor er overeenstemming was over de nulmeting, is de besluitvorming over de realisatie van een Werelderfgoedcentrum ook vertraagd.

03 – Behoud van ons cultureel erfgoed

Wij maken een nieuw managementplan voor het Werelderfgoed Schokland

In 2019 maken wij een nieuw managementplan. Dat doen wij samen met alle betrokkenen in het gebied. In het managementplan staat wat de partijen samen doen aan onder andere behoud, beheer en bekendheid voor Schokland. Dit is een verplichting vanuit UNESCO.

Toelichting status activiteit

Het nieuwe managementplan is op 18 december 2019 definitief vastgesteld door de siteholdersgroep. Samen met alle betrokkenen in het gebied is het managementplan opgesteld, waarin staat wat de partijen samen doen aan onder andere behoud, beheer en bekendheid voor Schokland.

Wij passen onze monumentenlijst aan

In 2019 past het college de monumentenlijst aan. Dit betekent nieuwe erbij en mogelijk bestaande eraf. Wij nodigen inwoners, eigenaren en organisaties uit om mee te denken.

Toelichting status activiteit

De inventarisatie van potentiële nieuwe monumenten is afgerond. Naar aanleiding van een breed gesteunde raadsnotie, is een aanvraag voor bijdrage aan de kerkenvisie bij het Rijk gedaan. We hebben een bijdrage toegekend gekregen. Na afstemming met de raad is er gekozen om een kerkenvisie op te stellen en daarna het aanwijzen van monumenten op te pakken.

Wat heeft het gekost?

Lasten Sociale leefbaarheid		bedragen x € 1.000			
Taakveld		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
4.2	Onderwijshuisvesting	3.474	2.931	3.194	3.119
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.423	2.933	3.202	2.732
5.1	Sportbeleid en activering	541	312	348	312
5.2	Sportaccommodaties	3.083	2.868	3.041	2.898
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.518	2.497	2.518	2.378
5.4	Kunst	319	355	340	295
5.5	Cultureel erfgoed	388	371	353	304
5.6	Media	1.064	1.098	1.098	1.098
Totale lasten		13.811	13.364	14.093	13.137

Baten Sociale leefbaarheid		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	
4.2	Onderwijshuisvesting	126	82	166	159
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.055	1.061	1.726	1.334
5.1	Sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2	Sportaccommodaties	415	523	710	616
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	94	79	84	51
5.4	Kunst	35	56	56	34
5.5	Cultureel erfgoed	31	31	31	44
5.6	Media	-	-	-	-
Totale baten		1.757	1.833	2.773	2.237

Economische Ontwikkeling

Ambitie 1 - Aantrekkelijk voor ondernemers

Doelstelling

Economische groei

Reguliere bedrijfsvoering

Hoogwaardig accountmanagement en gerichte acquisitie

De bestaande bedrijven in Noordoostpolder zijn verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de economische groei. De accountmanagers van de gemeente zijn voor de ondernemers hét aanspreekpunt bij de verwezenlijking van hun groeiambities. Zij adviseren, verbinden, verkopen en stimuleren. Ook voor nieuwe bedrijven ligt de rode loper uit. Door beurzen en onze clusterorganisaties (Stichting Nieuwland, CompoWorld en Agrofoodcluster) komen we in contact met ondernemers die Noordoostpolder interessant vinden. De focus ligt op sterke sectoren: agrifood (en dan vooral de verwerkende bedrijven), composiet & machinery en zorg.

Faciliteren marktondernemers

De weekmarkt is van alle tijden, maar verandert wel van karakter. De gemeente ondersteunt de marktondernemers in de omslag naar een vernieuwde en zelfstandige markt.

Beleidskaders

- [Gemeentelijke Vestigings Visie \(2013-2017\)](#)
- [Beleidskader Structuurvisie \(2014\)](#)
- [Sociaal Economisch Beleid \(2015-2018\)](#)
- [Visie op werklocaties Noordelijk Flevoland \(2018-2022\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Hans Wijnants
Wiemer Haagsma

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Noordoostpolder heeft een prettig ondernemersklimaat	Noordoostpolder biedt ruimte aan groei en ondernemerschap. Dat willen we blijvend optimaal benutten. Allereerst door goede voorwaarden te creëren voor economische ontwikkeling.
02 – Innovatie wordt bevorderd en benut	Noordoostpolder biedt ruimte aan innovatie. Dit is een kracht die wij verder willen uitbreiden.
03 - Regionale kansen worden benut	We werken op allerlei manieren samen met andere overheden, bedrijven en organisaties. Samenwerken doen we graag, zo bereik je resultaten die je als gemeente niet alleen kunt bereiken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Noordoostpolder heeft een prettig ondernemersklimaat	
Wij maken een nieuw Sociaal Economisch Beleid	Het beleid maken wij samen met ondernemers, onderwijs en onze clusters. We benaderen het beleid sectoraal. Bij het beleid komt ook een dynamische agenda.
<u>Toelichting status activiteit</u>	
Het Sociaal Economisch Beleid is op 16 december vastgesteld door de gemeenteraad. Daarmee is de weg vrij voor de uitvoering via sectortafels, de verbrede Regiegroep Economische Ontwikkeling en de dynamische uitvoeringsagenda.	
Wij denken, samen met bedrijven, na over verdere uitbreiding en revitalisering van bedrijventerreinen	Een goed aanbod van bedrijventerreinen is van belang voor de economie. In 2019 willen wij starten met de revitalisering van bedrijventerreinen. Dat doen wij in samenwerking met de ondernemers (zie ook programma 1). We kijken hoe we het terrein duurzaam en kwalitatief kunnen inrichten. Hiervoor is geld gereserveerd in de perspectiefnota en in deze programmabegroting. Daarnaast willen wij het bedrijventerrein De Munt B ontwikkelen zodat er ruimte blijft voor nieuwe bedrijven.

Toelichting status activiteit

De voorbereiding van de revitalisatie van het gebied Constructieweg/Betonweg op bedrijventerrein De Munt zit in de afrondende fase. De provincie Flevoland heeft een subsidie toegekend van maximaal € 440.000. De ontwerpplannen zijn afgestemd met de ondernemers en de vastgoedeigenaren. Er is in principe overeenstemming over de te leveren bijdrage van de omliggende ondernemers. De ondernemers dragen bij in financiële zin, maar vooral door te investeren in hun vastgoed teneinde een representatieve uitstraling te bereiken. Voor bedrijventerrein De Munt wordt opnieuw een concept bestemmingsplan opgesteld. Sommige onderzoeken dienen opnieuw uitgevoerd te worden vanwege nieuwe regelgeving (stikstof).

Wij blijven de sterke punten van ons gebied breed uitdragen

We nemen het initiatief om samen met onze partners ons gebied nog meer onder de aandacht te brengen. We maken een breed programma voor gebiedspromotie en marketing: Buitengewoon Noordoostpolder 2.0. Dit gaat over wonen, werken en recreëren.

Toelichting status activiteit

Op dit moment wordt gewerkt aan een programma voor de gebiedspromotie en marketing. Voor zowel interne als externe stakeholders is een bijeenkomst georganiseerd. Op basis van deze bijeenkomsten en het imago- en associatieonderzoek is een brandsheet gemaakt.

Wij geven ondernemers ruimte om koopzondagen te kiezen

Ondernemers kiezen per cluster van bedrijven (supermarkten, bouwmarkten, tuincentra en overige) hun twaalf koopzon- en feestdagen. Dit verschilt per cluster is nieuw in 2019.

Toelichting status activiteit

De ondernemersvereniging heeft de invulling van de koopzondagen als cluster zelf opgepakt en geëvalueerd. Uit die evaluatie is een nieuwe invulling voor 2020 gekomen. De winkels in de Lange Nering lopen dan synchroon met de cluster Supermarkten

02 – Innovatie wordt bevorderd en benut

Wij gaan met ondernemers in gesprek over het vormen van een 'cluster maakindustrie'

In overleg met ondernemers in de maakindustrie maken wij een voorstel met keuzes en financiële onderbouwing voor een cluster.

Toelichting status activiteit

Acht bedrijven in de metaalsector hebben samen het Innovatiecluster Noordoostpolder opgericht. De bedrijven zijn gestart met een activiteitenagenda gericht op Human Capital, procestechnologie, het delen van faciliteiten en regio PR.

Als gemeente hebben we het cluster een opdracht gegeven voor activiteiten die bijdragen aan het sociaal-economisch beleid. Zoals het verbeteren van de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs.

Het cluster staat open voor nieuwe bedrijven uit Noordoostpolder en directe omgeving.

Wij dragen bij aan innovaties en onderzoek

In 2019 bekijken wij hoe we het innovatiefonds en het agrarisch onderzoeksbudget Smart Farming voor studenten kunnen inzetten. Ook stimuleren wij met het Agrofoodcluster en de Stichting Future Food Production innovatieve ontwikkelingen in de land- en tuinbouw. Samen met Stichting Nieuwland kijken we naar toekomstige ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Luttelgeest-Marknesse. Daarnaast gaan we in gesprek met CompoWorld over kansen voor productontwikkeling.

Toelichting status activiteit

Agrofoodcluster heeft eind 2019 de opdracht gekregen om een Smart Farming Award in te stellen. Stichting Future Food Production heeft financiële steun ontvangen voor het ontwikkelen en bouwen van machines voor innovatieve grondbewerking i.c.m. Lasting Fields.

We hebben opvolger van Stichting Nieuwland i.e. Nieuwland Flevo ondersteund met het opstellen van een toekomstvisie voor de glastuinbouw in Noordoostpolder.

Stichting CompoWorld helpt bedrijven om composiet toe te passen in hun processen. De stichting wordt onderdeel van Horizon, de ontwikkelingsmaatschappij van Flevoland.

Wij bieden Zorg- en Welzijnsorganisaties een uitdaging gebruik te maken van het Innovatiefonds

In 2019 gaan we bekendheid geven aan het Innovatiefonds Zorg. Voor het Innovatiefonds Zorg stellen we jaarlijks voor 2019-2021 € 25.000 ter beschikking.

Toelichting status activiteit

We hebben bekendheid gegeven aan het Zorginnovatiefonds in lokale media. Ook in een ondernemersblad en op onze website. Er zijn drie aanvragen gehonoreerd. Eén aanvraag is afgewezen. In 2019 is € 24.130,- aangevraagd en uitgekeerd. De gehonoreerde aanvragen dragen bij aan concrete innovaties:

- de inzet van een zorgrobot;
- de ontwikkeling van een app voor inrichting van woningen voor mensen met dementie;
- een E-health lab.

03 - Regionale kansen worden benut

Wij investeren in kansen voor regionale samenwerking

In 2019 wordt definitief bekend of de aanvragen vanuit de Regiodeal gehonoreerd worden. We werken dat dan verder uit. Het gaat om de Human Capital Agenda Regio Zwolle en het Mobiliteit en Infrastructuur Test Centrum (MITC). Wordt de Regiodeal niet gehonoreerd, dan gaan we kijken hoe we de geformuleerde ambities toch zoveel mogelijk kunnen bereiken.

Toelichting status activiteit

In mei 2019 is het regionale Ontwikkelfonds voor Human Capital in de Regio Zwolle opengesteld. Vanuit Noordoostpolder loopt nu één concrete aanvraag uit het Ontwikkelfonds.

De Regiodeal Noordelijk Flevoland (Versterking Maritieme Cluster op Urk en Mobiliteits- en Infrastructuur Test Centrum in Noordoostpolder) is op 12 december 2019 officieel getekend. Voor het MITC geldt dat de planvorming doorgaat, realisatie is afhankelijk is van factoren die buiten de gemeentelijke invloed vallen.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Vestigingen bedrijven	2019	170,40	167	Aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	LISA

Het aantal bedrijfsvestigingen per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jr)

Er was afgelopen jaar opnieuw sprake van een lichte groei. De gemiddelde waarde voor Nederland is 151,6.

02 - Functiemenging (in %)	2019	56,60	56,30	%	ABF research
----------------------------	------	-------	-------	---	--------------

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Dit gaat om de verhouding tussen banen en woningen. Er zijn meer banen dan woningen in Noordoostpolder. Beide aantallen zijn namelijk toegenomen het afgelopen jaar.

Landelijk is de verhouding 52,2%.

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Aantal hectare uitgegeven bedrijfsgrond	2019	4,09	4,12	Aantal ha.	Eigen gegevens

-

Het economisch klimaat in 2019 was gunstig. Hierdoor hebben ondernemers meer geïnvesteerd.

Ambitie 2 - Werk maken van werk

Doelstelling

Meer mensen aan het werk.

Reguliere bedrijfsvoering

Stimuleren dat inwoners een baan vinden en houden

De economie groeit. Hierdoor vinden onze inwoners sneller een baan of kunnen gemakkelijker veranderen van baan. Wij ondersteunen samen met de WerkCorporatie en Concern voor Werk vooral de inwoners met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.

Beleidskaders

- [Beleidsplan sociaal domein \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Participatiewet \(2015\)](#)
- Sociale Structuurvisie (2013)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Hans Wijnants

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Onderwijs en arbeidsmarkt sluiten goed op elkaar aan	Wij blijven investeren in een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Hierbij gaan we onder andere op zoek naar arrangementen die hiervoor zorgen. Dit doen we lokaal en regionaal. We blijven samenwerken met werkgevers en onderwijsinstellingen. We bundelen de krachten in zowel een Human Capital Agenda als binnen het Regionaal Werkbedrijf Flevoland (RWF).

02 – Een inclusieve arbeidsmarkt

We streven naar een inclusieve arbeidsmarkt, waarin iedereen gelijke kansen heeft. De WerkCorporatie heeft hierin nu een belangrijke rol. De kracht van Concern voor Werk blijven we inzetten. We staan positief tegenover een Social Firm en onderzoeken of we daarmee een grotere doelgroep kunnen bereiken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
------------	-------------

01 – Onderwijs en arbeidsmarkt sluiten goed op elkaar aan

Wij onderzoeken de mogelijkheden om talenten vast te houden en/of verder te ontwikkelen

We peilen bij ondernemers of er behoefte is aan een soort “broedplaats” voor talenten. Ook gaan we in gesprek met het Hoger Onderwijs van Aeres en Windesheim.

Toelichting status activiteit

In het najaar startte het onderzoek om de behoefte van onderwijs en ondernemers in kaart te brengen naar inspirerende huisvesting voor studenten, stagiairs en expats. De bevindingen worden op hoofdlijnen verwerkt in de Woonvisie.

Windesheim biedt een aantal AD (Associate Degrees) aan, die ook interessant zijn voor werknemers uit Noordoostpolder. Vanuit het Innovatiecluster volgt één persoon bijvoorbeeld de AD Industriële Automatisering en Robotica. De intentie is om meer mensen die kans te bieden.

Wij stimuleren inwoners, onderwijs en ondernemers om klaar te zijn voor een arbeidsmarkt die in hoog tempo verandert

We ondersteunen onze inwoners, ondernemers en onderwijs waar nodig om gebruik te maken van de mogelijkheden die er zijn bij het Ontwikkelfonds van de Human Capital Agenda Regio Zwolle of het Leerwerkloket van het Regionaal Werkbedrijf Flevolang (RWF).

Toelichting status activiteit

Ondernemers worden actief gewezen op de kansen van het Ontwikkelfonds en de programma's bij de Provincie (uitgevoerd door Horizon).

Het Servicepunt Leren en Werken Flevoland (leerwerkloket) is in 2019 gestart. Het plan is voorgelegd aan de landelijke koepel van leerwerkloketten. Die heeft het plan goedgekeurd en daarmee is de financiering gegarandeerd. Vervolgens is het jaarplan 2019-2020 op 13 november 2019 in het bestuurlijk overleg RWF vastgesteld. De uitvoering is daarna gestart.

Dit is een continu proces. We wijzen werkgevers op alle momenten op de mogelijkheden die er zijn om ondersteuning te krijgen. En benadrukken het belang van blijven ontwikkelen.

02 – Een inclusieve arbeidsmarkt

Wij zorgen ervoor dat de inwoners volop ondersteund worden bij het zoeken naar werk

In 2018 werd duidelijk hoe de Social Firm er in hoofdlijnen uitziet. In 2019 moet nog besluitvorming plaatsvinden en werken we uit wat dit betekent voor de gemeente en de WerkCorporatie.

Toelichting status activiteit

De besluitvorming rond de omvorming van de GR IJsselmeergroep naar een Bedrijfsvoering GR 2020 is afgerond. De kaders en doelstellingen van de IJsselmeergroep 2020 zijn door de raad vastgesteld.

De WerkCorporatie blijft ook na 2019 een zelfstandige BV in eigendom van de gemeente. De uitstroomdoelstellingen voor 2019 (40% voor mensen zonder beperking en 25% voor mensen met een beperking) zijn behaald. De WerkCorporatie ziet dat de problematiek van de inwoners die een uitkering aanvragen toeneemt. Er is meer inzet nodig om tot een succesvolle match te komen. De groep inwoners met een arbeidsbeperking die begeleid wordt stijgt.

Wij investeren in 45+-ers (niet werkend en werkend)

Vanuit de kerngroep 'Inclusieve Arbeidsmarkt' is gebleken dat het zinvol is om extra te investeren in deze groep inwoners. Daarom onderzoeken we of we kunnen aansluiten bij (lopende) initiatieven of verbindingen kunnen leggen met vergelijkbare acties (vanuit het Leerwerkloket) en Human Capital Agenda. Vervolgens brengen we in beeld of, en zo ja wat, er lokaal nog nodig is.

Toelichting status activiteit

Tijdens het Banenevent in september zijn bestaande regelingen voor 45+ ers extra onder de aandacht gebracht van werkgevers en werkzoekenden. Het serviceloket leren en werken en het actieplan Perspectief op Werk besteedt ook extra aandacht aan deze groep. De uitwerking daarvan start eind dit jaar en loopt door in 2020.

Indicatoren

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Aantal buitengewone werkgevers	2019	250	260	Aantal	WerkCorporatie

De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in 2019 hebben er voor gezorgd dat meer bedrijven hun deuren open hebben gezet voor mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken.

02 - Aantal arbeidsplaatsen uit subsidies t.b.v. innovaties

Aantal

-

Dit wordt niet gemeten

Ambitie 3 - Aantrekkelijk voor toeristen en recreanten

Doelstelling

Meer bezoekers in Noordoostpolder die langer verblijven.

Reguliere bedrijfsvoering

Recreatieondernemers stimuleren om samen te werken

We willen onze meest belangrijke trekkers positioneren zowel nationaal als internationaal. Dat zijn bijvoorbeeld Werelderfgoed Schokland, Waterloopbos, en de tulpenroute. Ook verbinden we andere initiatieven en ondernemers.

Promoten van toerisme en recreatie in de Noordoostpolder

De vraag van de toerist en recreant verandert continu. Hier moeten we als Noordoostpolder op inspelen om de huidige bezoeker te behouden en nieuwe bezoekers te verleiden ons Buitengewone gebied te bezoeken. Daarom promoten we, in samenwerking met uitvoeringsorganisatie Toerisme Flevoland, Noordoostpolder. Het unieke verhaal van Noordoostpolder en het uitdragen van Buitengewoon Noordoostpolder zijn daarbij belangrijke onderdelen.

Beleidskaders

- [Nota Toeristische Verblijfsaccommodaties \(2013\)](#)
- [Sociaal Economisch Beleid \(2015-2018\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Hans Wijnants

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Meer toerisme in Noordoostpolder	Noordoostpolder is het waard om ontdekt te worden. We willen meer recreanten en toeristen naar Noordoostpolder trekken.
02 – Vraag en aanbod van toerisme en recreatie sluiten goed op elkaar aan	We willen een zodanig programma in Noordoostpolder dat bezoekers langer in ons gebied verblijven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
------------	-------------

01 – Meer toerisme in Noordoostpolder

Wij stimuleren ondernemers tot productontwikkeling

We stimuleren ondernemers in het beter beleefbaar maken van het unieke en onderscheidende karakter van Noordoostpolder: nieuw land op de zeebodem. Wij doen hierbij een beroep op de creativiteit van de ondernemers. We verbinden ondernemers met elkaar.

Toelichting status activiteit

Met ondernemers in en om het Kuinderbos hebben we verkend of het wenselijk is dit gebied gezamenlijk als outdoor/activiteitencluster op de kaart te zetten. Ondernemers hebben aangegeven hier iets in te zien. Er is besloten een gebiedsvisie te maken. Provinciebreed is gewerkt aan een kanskaart in het kader van Perspectief 2030 van het NBTC. Ook ondernemers uit Noordoostpolder hebben meegedacht.

Met Visit Flevoland, RCE, Museum Nagele en Dorpsbelang is gestart met de realisatie van de verbetering van de informatievoorziening en routing in Nagele.

Wij brengen de tulpen en 'Nederland Waterland' onder de aandacht

Dit doen we onder andere door te participeren in de internationale promotiecampagnes van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC). Bijvoorbeeld de metrolijnen.

Toelichting status activiteit

We hebben geparticipeerd in de NBTC metrolijn Nederland Waterland. Schokland, Waterloopbos en Urk zijn in combinatie met andere “watericonen” in Nederland gepromoot in het buitenland.

Vanuit de stimuleringsregeling Flevoland is een subsidie beschikbaar gesteld voor verdere productontwikkeling. Op de Bloemenlijn is vanuit Flevoland een Go gegeven. Omdat andere regio's geen Go gegeven hebben is dit niet doorgegaan. Noordoostpolder is wel aangehaakt op de tulpenpromotiecampagne van het NBTC gericht op Duitsland en België.

02 – Vraag en aanbod van toerisme en recreatie sluiten goed op elkaar aan

Wij houden en ontwikkelen recreatieve routes

Voor bezoekers is het prettig als er een goed recreatief routenetwerk ligt. Daarom:

- brengen en houden we de bestaande routes op kwalitatief goed niveau;
- starten we in 2019 met de promotie van de Toeristische Overstap Punten (TOP's);
- maken we de beleving van twee themaroutes beter;
- leveren wij een bijdrage aan de aanleg van het fietspad langs de Zwartemeerdijk.

Dit staat ook in de perspectiefnota 2019-2022 (zie ook programma 1).

Toelichting status activiteit

We zijn gestart met een verkenning naar de optimalisatie van het fietsknooppuntennetwerk en het toevoegen van beleving.

Provinciebreed zijn de mogelijkheden voor routecoördinatie verkend.

De drie Toeristische Overstappunten zijn in juli geopend en online gepromoot. We hebben de mogelijkheden verkend om hier beleving aan toe te voegen middels doorkijkpanelen.

In januari is een vervolgbijeenkomst voor ondernemers ten behoeve van het verbeteren van de beleving van routes georganiseerd. Een aantal ondernemers is aan de slag gegaan om de beleving van de tulpenroute te verbeteren. In het vierde kwartaal is gestart met de verkenning van en lobby voor een vaar-fietsroute van Vollenhove/Waterloopbos naar Schokland.

Wij voeren acties uit op basis van het Leisure leefstijlonderzoek

Er is een vraag- aanbodanalyse gemaakt op basis van de Leisure Leefstijlen. Dit deden we samen met de provincie en andere Flevolandse gemeenten. Uit dit onderzoek kwam een aantal voorstellen voor acties. In 2019 kijken we wat we daarvan in Noordoostpolder kunnen doen.

Toelichting status activiteit

Het Leisure Leefstijlen onderzoek is geactualiseerd naar de Leefstijlvinder. De Leefstijlvinder geeft inzicht in de omvang van groepen en hun vrijetijdsvoorkeuren op basis van wensen, motieven en interesses. De Leefstijlvinder is ontwikkeld op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Het is een goede tool om te gebruiken bij (door)ontwikkeling van nieuw en bestaand aanbod en doelgroep keuze.

Indicatoren

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Aantal overnachtingen	2019	134860	144000	Aantal	Eigen gegevens

De afgelopen 2 jaar is het aantal overnachtingen ongeveer gelijk gebleven. Landelijk was er sprake van een stijging, terwijl er in de rest van Flevoland een daling was van het aantal overnachtingen.

02 - Banen recreatie en toerisme (per 1000 inwoners)	2019	33	30,60	Aantal	ABF research
--	------	----	-------	--------	--------------

-

De afgelopen jaren is het aantal banen in recreatie toegenomen. Deze toename is lager dan verwacht.

Wat heeft het gekost?

Lasten Economische ontwikkeling		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.177	886	1.866	3.197
2.3	Recreatieve havens	8	27	17	13
3.1	Economische ontwikkeling	118	247	289	130
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	675	942	945	697
3.4	Economische promotie	761	465	551	664
Totale lasten		4.740	2.567	3.669	4.701

Baten Economische ontwikkeling		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	10.913	457	4.384	4.343
2.3	Recreatieve havens	-	-	-	-
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	125	116	115	125
3.4	Economische promotie	428	320	400	460
Totale baten		11.466	893	4.899	4.928

Dienstverlening en Besturen

Ambitie 1 - Goede dienstverlening voor inwoners en ondernemers

Doelstelling

Een (digitale) dienstverlening die past bij onze inwoners, bedrijven en instellingen.

Reguliere bedrijfsvoering

Vragen aannemen en beantwoorden

Inwoners, ondernemers of instellingen bellen of mailen ons, of komen persoonlijk aan de balie. Zij hebben vragen of verzoeken over bijvoorbeeld burgerzaken, het sociaal domein en de woonomgeving. Deze vragen en verzoeken worden aangenomen en zoveel mogelijk direct beantwoord. Vragen en verzoeken waarbij dat niet kan, gaan via het KCC naar specialistische afdelingen.

Verstrekken van persoonsdocumenten en -diensten

De gemeente geeft persoonsdocumenten zoals paspoorten, identiteitskaarten, rijbewijzen, Verklaringen Omtrent Gedrag en andere uittreksels uit. Ook regelt de gemeente persoonsgebonden diensten, zoals huwelijken en naturalisatie.

Actueel houden van de Basisregistratie Personen

De gemeente houdt persoonsgegevens bij, zoals geboorte of overlijden en woonplaats.

Coördineren van verkiezingen

De gemeente zorgt voor stembureaus zodat kiezers hun stem kunnen uitbrengen bij verkiezingen.

Beleidskaders

- [Dienstverleningsvisie 2020 \(2015\)](#)
- Programmaplan Dienstverlening en digitalisering (2015-2017)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Joh. C. Westmaas

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Een toegankelijke en gastvrije dienstverlening, waar inwoners en ondernemers tevreden over zijn	Inwoners en ondernemers willen een snelle en betrouwbare dienstverlening. Daarom blijven wij onze dienstverlening verbeteren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Een toegankelijke en gastvrije dienstverlening, waar inwoners en ondernemers tevreden over zijn	
Wij versterken onze digitale dienstverlening	Inwoners en ondernemers verwachten dat zij steeds meer zaken digitaal met ons kunnen doen. Wij spelen in op hun vraag. Bijvoorbeeld door meer diensten aan te bieden via Mijn Overheid.
<u>Toelichting status activiteit</u>	
<p>We breiden de online dienstverlening via onze website steeds verder uit. In 2019 zijn nieuwe producten en diensten aan ons digitale loket toegevoegd, zoals aanvraag leerlingenvervoer, verzoek betalingsregeling gemeentelijke heffingen, aanvraag vaste en tijdelijke standplaats en aanvraag budget bewonersinitiatieven.</p> <p>In het eerste kwartaal van 2019 hebben we een burgerpeiling gehouden over onze (digitale) dienstverlening. De input uit de peiling is gebruikt voor het verder optimaliseren van onze dienstverleningskanalen.</p> <p>Per 1 mei 2019 kunnen inwoners en ondernemers via WhatsApp vragen stellen aan de gemeente tijdens openingstijden van het gemeentehuis. WhatsApp is daarmee één van de standaard communicatiekanalen van het Klant Contact Centrum (KCC), naast onder andere telefoon, balie en website. De mogelijkheid van livechat op website is onderzocht, ter voorbereiding op invoering.</p> <p>Om onze digitale dienstverlening via de berichtenbox verder uit te kunnen breiden voeren we een aantal wijzigingen door in onze huisstijl. In 2019 zijn briefsjablonen op deze huisstijl aangepast</p>	
Wij meten de tevredenheid over de dienstverlening en gebruiken de resultaten voor verbetering ervan	In 2019 starten wij met een nieuw onderzoek naar de tevredenheid van onze klanten. Direct na het contact met de gemeente (via balie, telefoon of website) vragen wij onze inwoners en ondernemers wat zij vonden van onze dienstverlening. De resultaten gebruiken wij om onze dienstverlening te verbeteren.

Toelichting status activiteit

In mei 2019 is het meetsysteem over de tevredenheid over onze dienstverlening van onze inwoners en ondernemers in gebruik genomen. We meten de tevredenheid over de dienstverlening via website en de balies. De waardering die gemiddeld via deze meting wordt gegeven voor de website is een ruime 8 en voor dienstverlening via de balie een ruime 9. Verbetersuggesties hebben geleid tot aanpassingen op onze website. Ook nemen we contact op met mensen die hun gegevens achterlaten. Het meten van de klanttevredenheid over de telefonische dienstverlening is onderzocht, ter voorbereiding op invoering in 2020.

Wij houden onze informatiehuishouding op orde

In 2019 gaan wij verder met het digitaliseren van documenten en archieven. Ook optimaliseren wij onze informatiearchitectuur. Hierdoor kunnen we steeds meer systemen op elkaar en op landelijke voorzieningen aan laten sluiten. Verder houden wij aandacht voor informatieveiligheid (zie ook paragraaf 'bedrijfsvoering' in deze begroting).

Toelichting status activiteit

We hebben in de eerste maanden van 2019 onze ICT-voorzieningen gereed gemaakt voor het ontvangen en verwerken van elektronische facturen (e-facturen). Sinds half april kunnen onze leveranciers hier gebruik van maken.

In juli is het nieuwe Intranet, NOPnet, in gebruik genomen. NOPnet is een interactief social Intranet waarop medewerkers eenvoudig informatie kunnen plaatsen en vinden. Bovendien kunnen we met NOPnet eenvoudig onderling kennis en ervaring delen. Dit ondersteunt de interne samenwerking om de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers te optimaliseren.

In de paragraaf bedrijfsvoering is gerapporteerd over informatieveiligheid en privacy.

Indicatoren

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Tevredenheid algehele dienstverlening	2019	6,50	6,63	Rapportcijfer	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente.					
Hoewel we met dit cijfer nog steeds rond het landelijk gemiddelde scoren is dit lager dan verwacht. Waarschijnlijk is de bestuurlijke onrust van het afgelopen jaar hier de oorzaak voor. Deze indicator meet meer het imago van de gemeente dan de kwaliteit van onze dienstverlening. We willen voor de begroting 2021 met passendere indicatoren komen.					
02 - Tevredenheid digitale dienstverlening	2019	6,70	6,83	Rapportcijfer	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente.					

Hoewel we met dit cijfer nog steeds rond het landelijk gemiddelde scoren is dit lager dan verwacht. Waarschijnlijk is de bestuurlijke onrust van het afgelopen jaar hier de oorzaak voor. Deze indicator meet meer het imago van de gemeente dan de kwaliteit van onze dienstverlening. We willen voor de begroting 2021 met passendere indicatoren komen.

03 - Communicatie en voorlichting	2019	6,50	6,67	rapportcijfer	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
-----------------------------------	------	------	------	---------------	---

Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoner geven voor de communicatie en voorlichting van de gemeente.

Hoewel we met dit cijfer nog steeds rond het landelijk gemiddelde scoren is dit lager dan verwacht. Waarschijnlijk is de bestuurlijke onrust van het afgelopen jaar hier de oorzaak voor. Deze indicator meet meer het imago van de gemeente dan de kwaliteit van onze dienstverlening. We willen voor de begroting 2021 met passendere indicatoren komen.

Ambitie 2 - In verbinding met de samenleving

Doelstelling

Een kleinere afstand tussen inwoners en bestuur.

Reguliere bedrijfsvoering

Ondersteunen en adviseren van burgemeester en wethouders

Het college voert de gemeentelijke taken uit. De medewerkers van de gemeente helpen en adviseren het college.

De raad, raadscommissies en ondersteuning daarvan door de griffie

De gemeenteraad bepaalt het beleid op hoofdlijnen (de kaders). En zij controleert de uitvoering daarvan. Dat doet zij namens de inwoners. De griffie helpt daarbij.

Rekenkamercommissie en de accountantscontrole

De rekenkamercommissie en de accountant doen onderzoek voor de gemeenteraad. De rekenkamercommissie onderzoekt of de activiteiten van de gemeente: 1. opleveren wat de bedoeling is; 2. voldoen aan de regels; en 3. niet tegen onnodige kosten gedaan worden. De accountant controleert of de financiële stukken, en de besluiten daarover, juist zijn. Naar aanleiding van een in de raad met algemene stemmen aangenomen motie is het budget voor de rekenkamercommissie verhoogd naar € 75.000

Integraal Gebiedsgericht Werken (IGW)

De gemeente heeft gebiedsregisseurs. Zij zorgen voor korte lijnen tussen de inwoners en de gemeente. Signalen, vragen en klachten over de leefbaarheid en veiligheid in de dorpen en wijken, geven zij door aan collega's en andere IGW-partners (zoals Mercatus en Carrefour). Zo kan dan samen met de inwoners naar een oplossing gezocht worden.

Behandelen van klachten en bezwaren

Mensen en organisaties kunnen bezwaar maken tegen besluiten. Ook kunnen zij een klacht indienen tegen de manier waarop de gemeente hen behandelt. Deze bezwaren en klachten worden behandeld door een gespreksbegeleider (mediator), een klachtencoördinator of een onafhankelijke commissie (bezwaarschriftencommissie).

Inkopen van goederen en diensten

De gemeente is niet alleen overheid, maar ook een marktpartij die goederen en diensten inkoop. Ons doel is het verkrijgen van een zo goed mogelijk product tegen een zo laag mogelijke prijs en kosten, waarbij we ons houden aan de (Europese) aanbestedingsregels. En waar het kan en mag, kopen wij lokaal in.

Beleidskaders

- Van ambitie naar doen, naar een ingeburgerde huisstijl voor burgerparticipatie (2009)
- [‘Wij zijn aan zet’ \(2014/2018\)](#)

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Joh. C. Westmaas
Wiemer Haagsma

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Een goede samenwerking met inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden	Door samen te werken met inwoners, ondernemers, andere overheden of instellingen bereiken we meer. Bijvoorbeeld via IGW en de sociale teams, maar ook in regionale netwerken, zoals Regio Zwolle en SWiF (Samen Werken in Flevoland).
02 – Flexibel inzetbaar gemeentelijk personeel	Goed inzetbare medewerkers kunnen beter inspelen op aanpassing van hun takenpakket, verandering in hun loopbaan en ontwikkelingen in en buiten de organisatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Een goede samenwerking met inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden	
Wij betrekken onze inwoners actief bij beleidsvorming en uitvoering	Wij nodigen inwoners en ondernemers uit om actief mee te denken in onze beleidsvorming. Participatie vergroot het draagvlak. Het helpt ook om een betere afweging te maken.

Toelichting status activiteit

In 2019 nodigden wij bewoners en organisaties uit om mee te denken over de nieuwe Woonvisie. Dat gebeurde via een burgerpanel-peiling, een inwonersavond en interviews met stakeholders (zoals Mercatus, ondernemers, makelaars, ontwikkelaars, zorginstellingen/-partijen en dorpsbelangen). Ook over het Sociaal Economisch Beleid hebben bewoners en ondernemers meegedacht. Dat gebeurde in expertarena's per bedrijfssector.

Daarnaast betrokken wij de inwoners bij het maken van in- en uitbreidingsplannen in dorpen. In 2019 in Ens Luttelgeest, Rutten en Marknesse.

Verder ondersteunden wij bewonersinitiatieven op het gebied van samenwerking. In Nagele werken we samen met het dorp aan het gasvrij maken van Nagele.

Wij werken volgens onze leidende principes

In 2018 stelde de raad 'leidende principes' voor het werken met de Omgevingswet vast. Deze principes zijn samen met stakeholders benoemd. Vanaf 2019 werken wij volgens die principes (zie ook ons Coalitieakkoord, Uitdaging 7, pagina 29).

Toelichting status activiteit

De Omgevingswet is nog niet ingevoerd, maar op de andere manier van werken wordt waar mogelijk wel volop vooruitgelopen. In 2019 is met het management een aantal sprekende voorbeelden in het fysieke domein bezocht om te monitoren hoe deze manier van (samen) werken wordt ervaren. Zo krijgen we een steeds beter beeld hoe we de leidende principes kunnen toepassen. Mede op basis daarvan is gesproken over hoe m.n. maatwerk een belangrijker rol krijgt in de wijze waarop we ons werk organiseren.

Wij communiceren duidelijk en open

Inwoners en ondernemers kunnen van ons duidelijke en tijdige communicatie en heldere afspraken verwachten. Wij vertellen wat we wel en niet doen en waarom. Communicatie loopt via meerdere kanalen. Inwoners en ondernemers kunnen hieruit kiezen.

Toelichting status activiteit

In 2019 hebben we onze visie op communicatie opnieuw besproken en beschreven. We benoemen daarin drie thema's waar we ons de komende jaren op gaan richten: de communicatieve organisatie, van reputatie naar legitimatie en monitoring+. Aan de hand van deze thema's nemen we het bestuur en de ambtelijke organisatie mee in de communicatie naar binnen en buiten.

Wij sluiten aan bij initiatieven van bewoners

Inwoners kunnen en doen veel zelf. Dit juichen wij toe. Wij stimuleren en inspireren bewoners en ondernemers om met eigen initiatieven te komen. Als gemeente dragen wij ons steentje bij als dat nodig is. In 2019:

- stimuleren wij initiatieven met een Stimuleringsfonds.
- blijven wij onze gebiedsregisseurs inzetten;
- helpen wij bewoners verder die ideeën hebben voor bewegen in de buitenruimte (zie Programma 2) of voor LEADER projecten (zie Programma 1).

Toelichting status activiteit

In 2019 ondersteunden wij weer veel bewonersinitiatieven die de leefbaarheid en de leefomgeving verbeteren. 29 projecten kregen een bijdrage van ons uit het Stimuleringsfonds voor bewonersinitiatieven. Bijvoorbeeld een Paasbrunch in wijkwoning Centrum, een Liveconcert voor en door Espelenaren om vrijwilligers te bedanken, een kindermiddag in buurthuis Brulboei, een Pietenfeest in buurthuis Revelsant en het project 'Eten bij de Buren' in Espel, Tollebeek en Marknesse.

Onze gebiedsregisseurs hielpen de bewoners ook op andere manieren:

- zij ondersteunden bij de realisatie van het belevenissenbos in Bant;
- zij organiseerden mee aan de plantjesdagen in Emmelhage, Kraggenburg en Nagele;
- zij organiseerden een bedankdag voor de groengroepen;
- ondersteunden de fusie tussen buurthuis en wijkplatform in de Zuidert;
- zij hielden een vinger aan de pols bij project NadaNOP (rookvrije generatie, terugdringen middelengebruik) en
- zij ondersteunden van het project Freerunpark.

Verder hielpen wij bewoners met ideeën voor bewegen in de buitenruimte. In de wijk Espelervaart werd een pannakooi gerealiseerd. En ook in Emmeloord, Tollebeek en Luttelgeest ontstonden initiatieven voor meer sport en bewegen in de openbare ruimte.

In 2019 gingen wij ook door met de Leadersubsidies. Wij verleenden cofinanciering aan twee Leaderprojecten: 'Voedselbos Emmeloord' en 'Beleef Werelderfgoed Schokland'. In totaal is nu ca. € 385.000 besteed van ons totale budget (dat is € 650.000 voor de periode 2016 t/m 2020). En er zijn nog genoeg aanvragen in voorbereiding voor de rest van het budget. Naast de lopende projecten, dachten wij ook alvast na over de nieuwe leaderperiode. Dat doen wij samen met de andere Flevolandse gemeenten, maatschappelijke organisaties en de provincie. Wij kijken daarbij ook naar een combinatie met het Fonds Leefbaarheid van de provincie.

Wij benutten kansen voor regionale samenwerking

Door samen te werken, bereiken we resultaten die we als gemeente niet alleen bereiken. Wij brengen in waar wij als gemeente sterk in zijn en we organiseren wat nodig is om, samen met onze samenwerkingspartners, verder te komen. Voorbeelden hiervan zijn Regiodeals (zie ook programma 3) en SWIF (SamenWerken in Flevoland).

Toelichting status activiteit

Ook in 2019 is de samenwerking met Regio Zwolle en Noordelijk Flevoland gecontinueerd. Noordoostpolder, Urk en Dronten hebben een "Manifest Noordoostelijk Flevoland" ondertekent waarin de intentie is opgenomen om meer samen op te trekken om het gebied stevig op de kaart te zetten. Op inkoopgebied is o.a. samengewerkt met de provincie Flevoland, Lelystad, Zeewolde, Dronten voor de inkoop van WMO-vervoer (Regiotaxi)

02 – Flexibel inzetbaar gemeentelijk personeel

Wij willen als werkgever aantrekkelijk blijven voor onze (nieuwe) medewerkers

Wij doen aan strategische personeelsplanning. We kijken hoe onze medewerkers het beste ingezet kunnen worden. Bij het werven van nieuwe medewerkers laten wij zien waarin onze organisatie zich onderscheidt als werkgever. Bijvoorbeeld de betrokkenheid van ons personeel bij de polder en de korte communicatielijnen in onze organisatie. Daarnaast vernieuwen wij in 2019 ons introductieprogramma voor nieuwe medewerkers.

Toelichting status activiteit

Goed werkgeverschap en goed werknemerschap staan voorop. Daarom besteden wij aandacht aan:

1. Performance;
2. Gezond & Veilig werken;
3. Mobiliteit & Ontwikkeling en
4. Organisatieontwikkeling. Op deze manier houden wij onze medewerkers goed en flexibel inzetbaar.

In 2019 is gestart met een proces voor invoering van strategisch personeelsmanagement. Hiermee proberen we beter grip te krijgen op het benodigde en het aanwezige personeel in relatie tot de opgaven en ambities van de gemeente. Dit zorgt voor toenemende wendbaarheid van de organisatie, doordat het personeelsbestand zich sneller en beter aanpast op de ontwikkelingen.

Wij passen onze werkwijze aan de vraag van onze inwoners en organisaties aan

Onze inwoners en organisaties verwachten een andere manier van werken. Wij spelen daar flexibel op in. Om goed aan te kunnen sluiten bij de veranderende vraag, volgen onze medewerkers een training of opleiding als zij dat nodig hebben om het werk beter uit te kunnen voeren.

Toelichting status activiteit

De directie heeft in 2019 een nieuwe versie het strategieboekje "wij zijn aan zet" geïntroduceerd. Zij zijn in gesprek gegaan met medewerkers van alle clusters over de verschillende wijzen van denken en doen waarbij de context van de inwoner centraal staat. Het management heeft individuele gesprekken met medewerkers, om hun opleidingsbehoefte scherp te krijgen.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	2019	653	665,20	€	Eigen gegevens
Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten en dergelijke voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.					
02 - Formatie (fte per 1.000 inwoners)	2019	6,95	6,80	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.					
03 - Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	2019	6,19	5,90	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.					
04 - Externe inhuur (kosten als % totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	2019	26	17	%	Eigen gegevens
Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. De laatste meting betreft het geraamde percentage over 2017.					
05 - Overhead (% totale lasten)	2019	9,80	10,70	%	Eigen gegevens
Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.					

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Aantal bezwaarschriften	2019	125	152	Aantal	Eigen gegevens
<p>Het totaal aantal ontvangen bezwaarschriften.</p> <p>Met name het aantal bezwaren voor de algemene kamer is sterk gedaald ten opzichte van 2018.</p>					
02 - Aantal klachten	2019	33	26	Aantal	Eigen gegevens
<p>Het totaal aantal ontvangen formele klachten</p> <p>Het aantal klachten is al jaren min of meer stabiel. Uitzonderingen daargelaten ontvangt de gemeente tussen de 25 en 35 klachten per jaar. Specifieke oorzaken van een daling of stijging van het aantal klachten is echter niet of nauwelijks aan te geven.</p>					
03 - Percentage bezwaarschriften dat geleid heeft tot een gewijzigd besluit	2019	19	21	Percentage	Eigen gegevens
<p>Percentage van het totaal aantal bezwaarschriften wat heeft geleid tot een (deels) gegrond verklaring en/of een gewijzigd besluit.</p> <p>Het aantal bezwaarschriften in 2019 is lager dan verwacht, het aantal gewijzigde besluiten is gelijk. Vandaar dat het percentage wat hoger uit valt.</p>					

Wat heeft het gekost?

Lasten Dienstverlening en besturen		bedragen x € 1.000			
Taakveld		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
0.1	Bestuur	2.041	2.345	2.803	3.592
0.2	Burgerzaken	1.218	1.347	1.337	1.370
Totale lasten		3.259	3.692	4.140	4.963

Baten Dienstverlening en besturen		bedragen x € 1.000			
Taakveld		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
0.1	Bestuur	6	-	394	392
0.2	Burgerzaken	834	581	661	648
Totale baten		839	581	1.055	1.040

Financiën

Ambitie 1 - Gezonde gemeentefinanciën

Doelstelling

Een solide financieringsstructuur tegen zo laag mogelijke kosten en een begrijpelijke digitale presentatie van onze financiële documenten.

Reguliere bedrijfsvoering

Treasuryfunctie

In de komende jaren worden grotere investeringen gedaan, zoals die in Voorzien in Vastgoed en in de grondexploitaties zijn opgenomen, en zal de structuur van de balans wijzigen. Bezittingen nemen toe, maar de liquiditeitspositie en ook de solvabiliteitspositie verminderen. Wanneer alle vastgestelde raadsdoelstellingen met de geplande fasering de komende jaren worden gerealiseerd, moeten wij leningen aantrekken. Voor de voorzieningen, die wij duurzaam willen garanderen en waarvan de lasten structureel in de begroting gedekt moeten zijn, worden leningen aangetrokken op basis van projectfinanciering. Dit is essentieel om deze voorzieningen te kunnen blijven garanderen, maar ook om de leningen weer af te kunnen lossen, voldoende begrotingsflexibiliteit te houden en afhankelijkheid van vreemd vermogen binnen redelijke normen te houden.

Treasury is het bewaken van geldstromen, beleggingen, uitstaande middelen, aangetrokken middelen (leningen), waarborgen en garanties. Hier wordt meer in detail op ingegaan in de paragraaf financiering.

Inning van gemeentelijke belastingen en heffingen

Wij innen belastingen en retributies op bepaalde voorzieningen. Er zijn drie verschillende typen te onderscheiden namelijk: de algemene belasting, bestemmingsbelasting en retributies. De algemene belasting wordt in dit programma verantwoord en kan vrij worden ingezet voor de gemeentelijke taken, de belangrijkste algemene belasting is de onroerende zaak belasting.

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarbij de opbrengsten zijn bestemd voor een specifieke taak of voorziening en mogen niet meer dan kostendekkend zijn, voorbeelden zijn de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Deze inkomsten zijn verantwoord in het programma Fysieke leefomgeving. De retributie is een vergoeding voor een dienst en mag niet meer dan kostendekkend zijn, deze inkomsten zijn verdeeld over de verschillende programma's. Meer informatie over gemeentelijke belastingen is te vinden in de paragraaf lokale heffingen.

Een sluitende meerjarenprogrammabegroting

De (meerjaren)begroting is duurzaam materieel sluitend. Dit betekent structureel en reëel in evenwicht. Jaarlijks wordt met de Perspectiefnota het bestaande beleid samen met de voorgestane wijzigingen, nieuwe inzichten en wet- en regelgeving tegen elkaar afgewogen. De komende jaren wordt gekoerst op een houdbaar evenwicht tussen de investeringen enerzijds en schuldafhankelijkheid en begrotingsflexibiliteit anderzijds. Wij streven naar een vermogens- en begrotingssamenstelling die een weerspiegeling is van het karakter van inwoners en bedrijven in relatie tot het gewenste voorzieningenniveau en de lokale lastendruk, passend binnen ons beleid en wet- en regelgeving. In de begroting is een adequaat budget opgenomen voor onvoorziene lasten. Actuele ontwikkelingen kunnen binnen zekere grenzen nog relatief laat (september) worden opgenomen in de primitieve begroting.

Beleidskaders

- [Financiële beheersverordening 2017](#)
- [Controleprotocol 2017](#)
- [Treasurystatuut 2011](#)
- [Nota Reserves en Voorzieningen 2017](#)
- [Nota Waardering, activerings- en afschrijvingsbeleid 2017](#)
- [Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2013](#)
- Nota Geldleningen en garantstellingen 2018

Verbonden partij(en)

Portefeuillehouder(s)

Hans Wijnants

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – De gemeentelijke financiën op orde	We houden de begroting en meerjarenraming sluitend.
02 – Op een efficiënte manier gemeentelijke heffingen innen	We voeren de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en het heffen en innen van belastingen zo efficiënt mogelijk uit.
03 - Planning & control producten digitaal presenteren	Onze planning & control producten op een eigentijdse wijze presenteren en toegankelijker maken voor inwoners en andere belanghebbenden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – De gemeentelijke financiën op orde	
We houden de gemeentefinanciën gezond	In het coalitieakkoord staan de uitgangspunten voor onze financiën in deze collegeperiode (coalitieakkoord, pagina 31). In 2019 passen wij die toe bij het maken van de begroting en meerjarenramingen voor 2020-2022.

Toelichting status activiteit

In 2019 hebben we de gezonde financiële positie van gemeente Noordoostpolder kunnen behouden. Tijdens de uitvoering van de begroting hebben zijn geen wezenlijke onvoorziene ontwikkelingen voorgedaan met een negatieve effect op de financiële positie. De aankoop van het Dr. Jansencentrum was weliswaar niet voorzien, maar de getroffen verliesvoorziening hiervoor, wordt de komende jaren teniet gedaan door de begrote afschrijving op de opstallen. Verder ligt de taxatiewaarde van de grond, boven de boekwaarde.

02 – Op een efficiënte manier gemeentelijke heffingen innen

We laten de lokale lasten niet meer stijgen dan de inflatiecorrectie Ieder jaar kijken we kritisch naar de ontwikkeling van de lokale lasten ten opzichte van de uitgaven. De OZB-tarieven mogen met 4,0% stijgen van het Rijk (macronorm). Wij beperken ons tot een stijging van 2,4% (inflatiecorrectie).

Toelichting status activiteit

De tarieven voor de OZB zijn conform de begrotingsuitgangspunten door de gemeenteraad vastgesteld en geactualiseerd.

De kostenontwikkeling van afvalinzameling en -verwerking loopt uit de pas bij de daarvoor begrote lasten en tarieven afvalstoffenheffing. Uit onderzoek blijkt dat de mogelijkheden tot bijsturing minimaal zijn, wij onderzoeken dit verder in het komende jaar.

03 - Planning & control producten digitaal presenteren

Wij presenteren de planning & control documenten 2019 interactief op onze website <https://noordoostpolder.pcportal.nl> We presenteren de begroting via de website. De website is via een portal interactief toegankelijk op alle devices. Het digitaal ontsluiten van de informatie wordt in 2019 verder doorontwikkeld.

Toelichting status activiteit

Zowel de begroting, tussentijdse rapportages als de jaarrekening zijn via de portal te benaderen.

Wat heeft het gekost?

Lasten Financiën		bedragen x € 1.000			
Taakveld		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019
0.5	Treasury	3.081	259	196	199
0.61	OZB woningen	244	308	308	265
0.62	OZB niet-woningen	208	129	129	143
0.64	Belasting overig	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	163	195	198	207
Totale lasten		3.697	890	831	814

Baten Financiën		bedragen x € 1.000			
Taakveld		Rekening2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging2019	Rekening2019
0.5	Treasury	1.136	593	589	602
0.61	OZB woningen	5.286	5.478	5.478	5.489
0.62	OZB niet-woningen	6.023	6.084	5.878	5.839
0.64	Belasting overig	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	69.871	74.791	75.890	76.204
0.8	Overige baten en lasten	89	46	53	133
Totale baten		82.405	86.992	87.888	88.267

Krachtig Noordoostpolder

Ambitie 1 - Iedereen doet mee

Doelstelling

Inwoners doen - zelfstandig of met de hulp van anderen – actief mee aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Zij zijn financieel gezond, hebben (vrijwilligers) werk of dagbesteding, gaan naar school, hebben een sociaal netwerk en zijn voldoende zelfredzaam.

Reguliere bedrijfsvoering

Uitvoeren van de inkomensvoorzieningen, bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies

Dit doen we op grond van de Participatiewet, Besluit bijstandsverlening zelfstandigen, bijzondere bijstand, kwijtscheldingsbeleid, armoedebeleid en schulddienstverlening.

Bevorderen participatie

Niet iedereen doet nog mee aan de samenleving. Samen met partners zoeken we naar oplossingen om inwoners mee te laten doen. We helpen onze inwoners om aan het werk te komen en te blijven. Ook faciliteren we in de welzijnssfeer, zoals dagactiviteiten en ontmoetingsactiviteiten dichtbij huis in buurt of wijk, om eenzaamheid te doorbreken.

Zorglandschap transformeren

De transformatie vraagt een nieuwe manier van werken. Dat geldt voor professionals uit het hele veld: gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen, onderwijs en werkgevers. De transformatie is een cultuurverandering en daarmee een uitdagend proces wat nog lange tijd in beslag zal nemen.

Beleidskaders

- [Beleidsplan sociaal domein \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan WMO \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Jeugd \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Participatiewet \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Minimabeleid \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan WMO \(2015-2018\)](#)
- [Beleidsplan Schuldhulpverlening \(2013-2017\)](#)
- [Krachtig tegen armoede \(2017\)](#)

Verbonden partij(en)

GR IJsselmeergroep
WerkCorporatie B.V.

Portefeuillehouder(s)

Marian Uitdewilligen
Hans Wijnants

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Minder mensen in armoede	Wij willen voorkomen dat mensen in armoede terecht komen. Daarom zetten wij krachtig in tegen armoede.
02 – Een samenleving waarin iedereen meedoet	Meedoen in de samenleving zorgt voor eigenwaarde en zingeving. Dat vergroot het welzijn en helpt om zorgvragen te voorkomen.
03 – Snelle integratie van nieuwe Nederlanders	Het is belangrijk dat nieuwkomers snel meedoen in de samenleving. Het spreken van de taal is daarbij een voorwaarde. Daarom gaan wij daarmee aan de slag.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Minder mensen in armoede	
Wij faciliteren de ontwikkelagenda Krachtig tegen armoede	<p>In 2019 besteden we in elk geval aandacht aan:</p> <ul style="list-style-type: none">• een pilot met de Voorzieningenwijzer die inwoners inzicht geeft in mogelijkheden om kosten te besparen;• de implementatie van een digitale oplossing voor de verstrekking van de meedoenregeling;• de toepassing van wetenschappelijke inzichten over de invloed van financiële stress op het gedrag van inwoners in de ondersteuning van minima. <p>De prioriteiten voor 2019 hebben we eind 2018 samen met alle betrokkenen bepaald.</p>

Toelichting status activiteit

In september is de pilot voorzieningenwijzer gestart in Emmeloord. 100 gezinnen zijn bezocht door een bespaarexpert. De bespaarexpert onderzoekt of er mogelijkheden zijn om te besparen en helpt de inwoner om deze besparingen te realiseren.

Voor schulddienstverlening is in de aanbesteding en in de subsidieverlening 2020 opgenomen dat partijen in de dienstverlening rekening houden met de stress die schulden en armoede met zich mee brengt.

In het eerste kwartaal 2020 is de ontwikkelagenda geëvalueerd en aan de hand daarvan wordt het beleid verder ontwikkeld.

Wij ontwikkelen en implementeren nieuw beleid voor schulddienstverlening

Het huidige beleidsplan schuldhulpverlening wordt vernieuwd. Het beleid voorziet in een laagdrempelige toegang tot hulp bij geldproblemen en bevordert een afname van mensen in de schulden. Het beleidsplan staat in het voorjaar 2019 ter besluitvorming op de raadsagenda.

- De subsidierelatie met de GKB is afgebouwd.
- Het beleidsplan schulddienstverlening is vastgesteld.

Toelichting status activiteit

Het beleidsplan schulddienstverlening is vastgesteld.

De aanbestedingsprocedure is opgeschort omdat aanbieders vragen stelden over gemeentelijke borgstelling bij saneringskredieten. In december stemde de raad in met deze gemeentelijke borgstelling en is de aanbesteding voortgezet. Vanaf 1 juli 2020 start de nieuw gecontracteerde partij met de uitvoering van schuldhulpverlening in Noordoostpolder. Vanaf 1 juli wordt ook de subsidierelatie met de GKB gefaseerd afgebouwd voor de huidige GKB cliënten.

Wij maken een werkwijze om maatwerk toe te passen

We onderzoeken hoe we maatwerk kunnen toepassen voor inwoners met een laag inkomen. Het gaat om inwoners die geen gebruik kunnen maken van voorliggende voorzieningen of de minimaregelingen. Er komt een maatwerkbudget dat de kansen voor minima om mee te doen en om zich te ontwikkelen vergroot.

Toelichting status activiteit

Het maatwerkbudget van € 20.000 is in 2019 verdeeld over de 4 sociale teams. Zij beoordeelden welke vorm van maatwerk nodig was om de inwoner op weg te helpen. Elke besteding is geëvalueerd en waar nodig zijn de afspraken aangepast. Er is nog weinig gebruikt gemaakt van het maatwerkbudget. Er is nog geen aanleiding om de werkwijze aan te passen.

02 – Een samenleving waarin iedereen meedoet

Wij zorgen ervoor dat de inwoners volop ondersteund worden bij het zoeken naar werk

In 2018 werd duidelijk hoe de Social Firm er in hoofdlijnen uitziet. In 2019 moet hierover nog besluitvorming plaatsvinden en werken we uit wat dit betekent voor de gemeente, de WerkCorporatie, de werkprocessen en de werkzoekenden (zie ook programma 3).

Toelichting status activiteit

De WerkCorporatie blijft ook na 2019 een zelfstandige BV in eigendom van de gemeente. De uitstroomdoelstellingen voor 2019 (40% voor mensen zonder beperking en 25% voor mensen met een beperking) zijn behaald. De WerkCorporatie ziet dat de problematiek van de inwoners die een uitkering aanvragen toeneemt. Er is meer inzet nodig om tot een succesvolle match te komen. De groep inwoners met een arbeidsbeperking die begeleid wordt stijgt.

In het najaar van 2019 is de GR IJsselmeergroep 2009 (Openbaar Lichaam) omgevormd tot een Bedrijfsvoering GR 2020. De gemeente Zeewolde verliet de GR. De Raad stelde de kaders en doelstellingen van de IJsselmeergroep 2020 (Social Firm) vast.

Vooralsnog lukt het de GR IJsselmeergroep nog om uit te komen met de financiële middelen. Vanaf 2022 wordt een begrotingstekort voorzien. Met uitvoering van het implementatieplan Social Firm de komende jaren hopen we beter uit te komen met de financiële middelen én nog meer maatwerk te kunnen leveren.

Wij stimuleren eenouder gezinnen in een uitkeringssituatie om de basis op orde te krijgen

In 2019 ontwikkelen we een aanpak om gezinnen in een uitkeringssituatie zo zelfstandig mogelijk te maken. Zo hebben op lange termijn minder gezinnen inkomensondersteuning nodig.

Dit is een van de gekozen thema's anders denken, anders doen: de transformatieopgave.

Toelichting status activiteit

Het resultaat van deze aanpak is een betere afstemming tussen de klantmanagers participatie, jeugd, wmo en leerplicht over de hulpverlening aan alleenstaande ouders die een beroep doen op de Participatiewet. We zien een meer integrale aanpak die steeds vaker vastgelegd is in een familiegroepsplan. Uit de bestandsanalyse zijn geen signalen gekomen dat de groep alleenstaande ouders een andere aanpak nodig heeft.

Wij versterken het aanbod van laagdrempelige opvoedingsondersteuning

We willen het huidige preventieve aanbod opvoedingsondersteuning afstemmen en bundelen waardoor ouders gemakkelijk antwoord krijgen op hun opvoedingsvragen.

In 2019 is er:

- een toegang tot opvoedondersteuning;
- een sluitend aanbod.

Toelichting status activiteit

In het voorjaar zijn er twee bijeenkomsten georganiseerd waarin we samen met maatschappelijke organisaties hebben gewerkt aan de optimalisering van het zorglandschap van opvoedondersteuning. De uitkomsten zijn omgezet in vervolgstappen. De uitwerking van deze vervolgstappen is uitgewerkt en meegenomen in de subsidieverlening 2020.

De vervolgstappen en hoe de maatschappelijke partners hieraan invulling hebben gegeven worden besproken in de subsidie gesprekken.

03 – Snelle integratie van nieuwe Nederlanders

Wij helpen nieuwe Nederlanders met integratie

In 2019:

- zijn onze nieuwe taken rond inburgering in de Nederlandse samenleving geïmplementeerd;
- is een aanpak ontwikkeld voor het zo snel mogelijk, al op het AZC houden van een brede intake;
- zijn de afspraken met onze maatschappelijke partners over een integrale aanpak gemaakt, stimuleren en faciliteren wij initiatieven van de dorpen en wijken om nieuwe Nederlanders en arbeidsmigranten in hun dorp op te nemen.

Toelichting status activiteit

De invoering van de nieuwe wet inburgering is uitgesteld tot 2021. De gemeente heeft via de internetconsultatie en een kostenonderzoek de zorgen over de (financiële) gevolgen van de wet kenbaar gemaakt.

Er is gestart met de integrale aanpak die begint bij een intake als statushouders nog in het AZC wonen. Het platform Nieuwe Nederlanders is in de zomer gestart, een groot deel van onze maatschappelijke partners is daarbij aangesloten. Er is een procesvoorstel gedaan aan de raad over de wijze waarop het college invulling geeft aan de motie met betrekking tot het Taalplan.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Bijstandsuitkeringen	2019	31,01	32,40	Aantal	CBS - Participatie Wet
Het aantal volwassenen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners. Het aantal bijstandsuitkeringen is in 2019 wel gedaald, maar minder dan verwacht.					
02 - Jeugd - In uitkeringsgezin	2018	6	6	%	CBS jeugdonderzoek
Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen, ten opzichte van alle kinderen tot 18 jaar. Het percentage in 2019 is nog niet bekend.					
03 - Jeugd - Werkloosheid	2018	2	2	%	CBS jeugdonderzoek
Percentage werkloze jongeren onder 12 t/m 21 jarigen. Het percentage in 2019 is nog niet bekend.					

04 - Werk - Banen	2019	871,80	851,40	Aantal	LISA
-------------------	------	--------	--------	--------	------

Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar

Door de hoogconjunctuur is het aantal banen in de gemeente toegenomen.

05 - Werk - Arbeidsparticipatie	2018	69,70	69,70	%	CBS - Arbeidsdeelname
---------------------------------	------	-------	-------	---	-----------------------

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Het percentage in 2019 is nog niet bekend.

06 - Werk - Reïntegratievoorzieningen	2018	53,80	53,80	Aantal	CBS - Participatie Wet
---------------------------------------	------	-------	-------	--------	------------------------

Het aantal lopende reïntegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Het meest recente cijfer betreft 2018.

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Gezondheid	2019	7,60	7,56	0 - 10	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl

Waarderingscijfer van de gezondheid.

Dit cijfer is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde en stabiel over de jaren.

02 - Kwetsbaarheid	2019	14	16	%	VNG realisatie - Burgerpeiling
--------------------	------	----	----	---	-----------------------------------

Percentage van onze inwoners dat kwetsbaar is.

Dit percentage is iets lager dan verwacht en iets lager dan landelijk.

03 - Eenzaamheid	2019	39	38	%	VNG realisatie - Burgerpeiling
------------------	------	----	----	---	-----------------------------------

Percentage van onze inwoners dat zich eenzaam voelt.

Dit percentage is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.

04 - Sociaal-economische status	2019	6,93	7,04	Cijfer 0 - 10	VNG realisatie - Burgerpeiling
---------------------------------	------	------	------	---------------	-----------------------------------

De positie van een persoon in de sociale stratificatie op basis van arbeid, inkomen en opleiding uitgedrukt in een gemiddelde score van 0-10

Dit cijfer is iets lager dan gemiddeld in Nederland, maar hoger dan verwacht.

Ambitie 2 - Voorkomen staat voorop

Doelstelling

Er is een preventieve infrastructuur van vrijwilligers, mantelzorgers en oplossingen aanwezig die het beroep op geïndiceerde voorzieningen vermindert en/of waar naar terugverwezen kan worden.

Reguliere bedrijfsvoering

Faciliteren van welzijn en zorg infrastructuur

Dit doen we door subsidiëren/contracteren van diverse maatschappelijke organisaties op het gebied van welzijn, jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg met als doel het versterken van de sociale infrastructuur.

Uitvoeren volksgezondheid

De algemene gezondheidszorg wordt uitgevoerd door de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD). Zij neemt ook de jeugdgezondheidszorg (JGZ) van 4 – 19 jaar, infectieziektebestrijding, uitvoering technisch/hygiënisch toezicht, hulpverlening bij rampen, het Regionaal Ambulance Vervoer (RAV) voor haar rekening. Zorggroep Oude en Nieuweland verzorgt de Jeugdgezondheidszorg van 0 - 4 jaar.

Zorglandschap transformeren

De transformatie vraagt een nieuwe manier van werken van professionals uit het hele veld – gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen, onderwijs en werkgevers. De transformatie is cultuurverandering en daarmee een uitdagend proces wat nog lange tijd in beslag zal nemen.

Beleidskaders

- [Beleidsplan sociaal domein \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Volksgezondheid \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan WMO \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Jeugd \(2015-2018\)](#)

Verbonden partij(en)

GR GGD Flevoland

Portefeuillehouder(s)

Marian Uitdewilligen
Anjo Simonse

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Laagdrempelige toegang tot zorg	Het is belangrijk dat mensen gemakkelijk en snel zorg krijgen als ze dat nodig hebben. Daarmee kunnen we ook zorgvragen voorkomen. Want dit voorkomt (complexere) zorgvragen.
02 – Een beter welzijn van ouderen	Met de vergrijzing neemt ook de eenzaamheid toe. Daarom willen wij ontmoeting, contacten en meedoen onder ouderen vergroten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
------------	-------------

01 – Laagdrempelige toegang tot zorg

Wij gaan verder met de doorontwikkeling van het zorglandschap

Het zorglandschap gaat over de sociale teams, de specialisten, het interventieteam en het ondersteuningsaanbod.

De medewerkers van het sociale team helpen de inwoner bij het oplossen van de hulpvraag. Zij doen dit met de Nieuwe Route. De sociale teams en specialisten zijn geschoold in de Nieuwe Route. Bij de Nieuwe Route blijft de regie bij de inwoner met een hulpvraag.

Toelichting status activiteit

Het zorglandschap is volop in beweging. Daarom waren er in 2019 de voorbereidende gesprekken en werkzaamheden voor de ontvlechting Sociaal Team Noordoostpolder. Het Sociaal Team wordt een team van procesbegeleiders en het maatwerk wordt ondergebracht bij de backoffice van de gemeente. Hierdoor wordt de gemeentelijke sturing op kwaliteit, doorlooptijden en financiën versterkt. De ontvlechting vindt zijn beslag in 2020.

Wij versterken het aanbod van algemene voorzieningen

We doen onderzoek naar een gezamenlijke invulling van dagactiviteiten, bewonersinitiatieven en ondersteuning. Zo sluiten we aan bij de vraag van de inwoner. De vraag van de inwoner is leidend. In 2019 wordt het onderzoek opgeleverd en gaan wij van start met de eerste pilots.

Toelichting status activiteit

We zien dat er lokale initiatieven van inwoners ontstaan ter bevordering van ontmoeting zowel in de dorpen als in de wijken. Daarbij merken wij op dat inwoners soms over een lange adem dienen te beschikken om hun ideeën echt van de grond te krijgen. Waar nodig zijn de initiatieven gefaciliteerd. Vanuit welzijn is een pilot uitgewerkt, waarin een zinvolle invulling van de dag op andere wijze is vormgegeven. Hierin is specifiek ruimte voor een aanbod afgestemd op de individuele inwoner. De uitvoeringsfase hiervan staat voor 2020 gepland.

De transformatie van dagactiviteiten en begeleiding naar een algemene voorziening is complex. De uitwerking van het lokale zorglandschap Wmo en het creëren van draagvlak zowel intern als extern voor een dergelijke vormgeving van het landschap gaat onverminderd door. In de voorbereiding op aanbesteding van ambulante ondersteuning en dagactiviteiten, welke volgt op en uiting geeft aan het proces “financiële grip op het sociaal domein”, is deze beweging voor dagactiviteiten nadrukkelijk als koers meegenomen. Zo worden de eerste stappen richting beschikkingsarm maatwerk gezet.

02 – Een beter welzijn van ouderen

Wij dragen bij om het aanbod van voorzieningen af te stemmen op de behoefte van ouderen (IBP 5.1)

De zorg voor ouderen is een verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente onderzoekt wat de behoeften van ouderen zijn en past het aanbod aan voorzieningen hierop aan. Het onderwerp staat op de strategische raadsagenda.

- Probleemverkenning in RTG SLZ
- Opleveren startnotitie

Toelichting status activiteit

Er zijn diverse gesprekken gevoerd met (groepen) ouderen. Het onderwerp ouderen wordt meegenomen in de vorming van het nieuwe deelplan Wmo & Volksgezondheid en is onderdeel strategische raadsagenda, welke in de kerngroep SLZ is besproken. We hebben ons aangesloten bij het programma 'één tegen eenzaamheid'. In het samenwerkingsprogramma 'Ken je inwoner' onderzoeken we de behoeften van ouderen en passen we ons aanbod aan voorzieningen hierop aan.

Wij zetten ons in om ouderen langer zelfstandig thuis te laten wonen (IBP 5.3)

Mensen willen zo lang mogelijk in hun eigen woning blijven wonen. Zo hebben ze de regie over hun eigen leven. Waar nodig met zorg en ondersteuning. Randvoorwaarde hierbij is dat mensen kunnen deelnemen in de maatschappij (zie ook activiteit 1.2). We maken afspraken met Mercatus. Daarnaast besteden we aandacht aan de doelgroep ouderen. (zie programma 1). Ontwikkelingen in domotica en E-health bevorderen de eigen regie en zelfstandigheid van kwetsbare inwoners. Wij volgen deze ontwikkeling.

Toelichting status activiteit

In de woonvisie is dit onderdeel opgenomen. Met Mercatus zijn, voortbouwend op de woonvisie, prestatieafspraken hierover gemaakt. Binnen de Toekomstverkenning van de Zorg volgen we de ontwikkeling van de inzet van domotica en E-health. We stimuleren innovatie met het Zorginnovatiefonds. De dementievriendelijke gemeente nemen we mee in het ouderenbeleid en geven we vorm in een gezamenlijke werkgroep met Alzheimer Flevoland, Carrefour en casemanagers dementie.

Indicatoren

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheden	Bron
01 - (Gezondheids)zorgvoorzieningen	2019	67	70	%	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
<p>Percentage van de inwoners dat (zeer) tevreden is met (gezondheids)zorgvoorzieningen</p> <p>De tevredenheid in Noordoostpolder is aanzienlijk lager, dan gemiddeld in Nederland.</p>					
02 - Sociaal vangnet	2019	6,80	6,88	Cijfer 0-10	KING - Burgerpeiling
<p>De mate waarin een inwoner naar aller waarschijnlijkheid voor hulp en zorg kan terugvallen op familie, vrienden of buurtgenoten op een schaal van 0 - 10.</p> <p>Dit cijfer is lager dan verwacht, maar vergelijkbaar met het gemiddelde in Nederland.</p>					
03 - Vrijwilligerswerk	2019	65	49	%	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
<p>Percentage inwoners dat de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft gedaan.</p> <p>Dit percentage is hoger dan gemiddeld in Nederland. De stijging wordt mogelijk verklaard door een verandering in vraagstelling.</p>					
04 - Maatschappelijke inzet	2019	4,57	4,51	Cijfer 0 - 10	VNG realisatie - Burgerpeiling
<p>Actieve participatie die van belang is voor het individu, én tot doel heeft anderen te helpen of bij te dragen aan de maatschappij: burenhulp, sociale steun aan een buurtgenoot in een zorgwekkende situatie, mantelzorg, vrijwilligerswerk en actieve deelname. Op een schaal van 0 - 10.</p> <p>Dit cijfer is iets hoger dan het landelijk gemiddelde.</p>					
05 - Mantelzorg	2019	51	44	%	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
<p>Percentage van de inwoners dat de afgelopen 12 maanden mantelzorg heeft verleend.</p> <p>Dit percentage is hoger dan het landelijk gemiddelde. Het is ook veel hoger dan verwacht. Dit wordt zeer waarschijnlijk veroorzaakt door een andere vraagstelling.</p> <p>Er wordt nu gevraagd naar zorg voor naasten.</p>					
06 - Mantelzorgdruk	2019	31	36	%	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
<p>Percentage van de mantelzorgers dat zich soms of vaak belemmerd voelt in zijn of haar dagelijkse activiteiten door het geven van zorg aan een ander.</p> <p>Dit percentage is lager dan verwacht, en is ook iets lager dan het Nederlands gemiddelde.</p>					
07 - Zorgtoegang	2018	75	75	%	Clïëntervaringsonderzoek WMO
<p>Percentage van de mensen wat een WMO voorziening heeft ontvangen en het (helemaal) eens is met de stelling "Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag."</p> <p>Dit cijfer betreft 2018.</p>					

08 - Welzijnsvoorzieningen	2019	52	53	%	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
----------------------------	------	----	----	---	---

Percentage van de inwoners dat (zeer) tevreden is met welzijnsvoorzieningen

Dit percentage is lager dan verwacht en is ook lager dan het landelijk gemiddelde.

09 - Participatiebeleving	2019	6,50	6,33	0 - 10	Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl
---------------------------	------	------	------	--------	---

Waarderingcijfer van de inspanning burgers te laten deelnemen.

Dit cijfer is ietsje hoger dan verwacht op basis van voorgaande jaren, maar ligt nog onder het landelijk gemiddelde.

Ambitie 3 - Passende ondersteuning voor wie dat nodig heeft

Doelstelling

Passende ondersteuning en voorzieningen voor inwoners die dat nodig hebben. Deze zijn afgestemd op de vraag van deze inwoners en gaan uit van wat mensen wél kunnen.

Reguliere bedrijfsvoering

Inkopen maatwerkoplossingen voor en toezichhouden op WMO en Jeugdzorg

Voor inwoners die deze ondersteuning (tijdelijk) nodig hebben, willen we een aanbod hebben. Dit gaat vooral over huishoudelijke ondersteuning, vervoer, woonoplossingen, ondersteuning en dagactiviteiten. De gemeente is ook toezichhouder. Omdat de gemeente zelf de taken voor de WMO en Jeugdwet uitvoert, heeft zij het toezicht onafhankelijk geregeld bij de GGD.

Regionale inkoop zorg

Dit gaat over pleegzorg, jeugdzorg+, (klinische) jeugd residentieel, jeugdbescherming en Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Vanaf 1-1-2019 wordt de jeugd geestelijke gezondheidszorg lokaal ingekocht.

Zorglandschap transformeren

De transformatie vraagt een nieuwe manier van werken van professionals uit het hele veld – gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen, onderwijs en werkgevers. De transformatie is cultuurverandering en daarmee een uitdagend proces wat nog lange tijd in beslag zal nemen.

Beleidskaders

- [Beleidsplan sociaal domein \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Volksgezondheid \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan WMO \(2015-2018\)](#)
- [Deelplan Jeugd \(2015-2018\)](#)
- Verordening WMO 2018
- Verordening Jeugd 2018

Verbonden partij(en)

-

Portefeuillehouder(s)

Marian Uitdewilligen

Anjo Simonse

Wat wilden we bereiken?

Speerpunt	Toelichting
01 – Een budgetneutraal Sociaal Domein	Ook in de komende jaren houden wij vast aan budgetneutraliteit in het Sociaal Domein. We investeren in het voorkómen van (complexe) zorgvragen. Want zo kunnen we de kwaliteit van de zorg goed houden, tegen lagere kosten.
02 – Goede maatschappelijke ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben	Wij willen de maatschappelijke ondersteuning goed houden. Ook als de maatregelen uit het regeerakkoord van het kabinet Rutte III leiden tot meer vraag naar zorg.
03 – Ons beleid past bij de landelijke ontwikkelingen	In de komende jaren krijgen wij twee nieuwe taken: 1. Mensen met verward gedrag en 2. Beschermd wonen en opvang. Wij pakken deze taken tijdig op.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteit	Toelichting
01 – Een budgetneutraal Sociaal Domein	
Wij willen complexe zorgvragen voorkomen	<p>Wij willen complexe zorgvragen zo vroeg mogelijk signaleren en oppakken. Dit doen wij door het ontrafelen van een aantal dure casussen. We verbeteren zo passende ondersteuning.</p> <p>Daarnaast scholen wij medewerkers van het sociaal team in het afspreken van haalbare doelen voor onze inwoners. In 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">• wordt het onderzoek ‘duurste casussen’ opgeleverd;• wordt het plan van aanpak ‘scherper indiceren’ geïmplementeerd.

Toelichting status activiteit

Onderzoek intensieve jeugdhulptrajecten:

In het najaar 2019 is gestart met de uitvoering van het onderzoek naar intensieve jeugdhulptrajecten. Op dit moment bevindt het onderzoek zich (op het einde van) de uitvoeringsfase. Vervolgens wordt gewerkt aan het onderzoeksrapport. Het streven is om dit onderzoeksrapport voor het 2e kwartaal op te leveren.

Scherper indiceren is ingevoerd. De administratie checkt op match productcode, indicatie, duur en eventuele stapeling van zorg. De kwaliteitsmedewerker checkt op kwaliteit van ondersteuning en op de te bereiken doelen. Offertetrajecten en perspectiefregie op dure casussen zijn belegd bij de klantmanagers Jeugd. Doelmatig- en Rechtmatigheidsonderzoek wordt gedaan bij zorggebruikers.

Wij kopen ondersteuning in die past bij de hulpvraag van de inwoner

Het resultaat van ondersteuning verbetert. De inzet is korter waardoor de kosten lager zijn. In 2020 evalueren wij de budgetneutraliteit en nemen een besluit over een sluitende begroting voor het Sociaal Domein in 2021.

Toelichting status activiteit

De evaluatie budgettaire sociaal domein is in november 2019 gestart en is verbreed met de vraag 'Wat mag het sociaal domein kosten?' (financiële grip in het sociaal domein). De bedoeling is dat de input verwerkt wordt in de perspectiefnota 2021 e.v. en de begroting 2021.

De evaluatie behelst zowel een financiële component (naar de onttrekking van de reserve sociaal domein) als een inhoudelijke component naar de transformatieopgave 'anders denken, anders doen'. Diverse ontwikkelingen (zoals reguliere groei vraag naar voorzieningen, stijging in tarieven van aanbieders en de invoering van het Wmo abonnementstarief) leiden tot stijging van de kosten. De tekorten in het sociaal domein lopen op. Daarom zijn we in gesprek met netwerkpartners, aanbieders en het sociaal team hoe we hierop kunnen anticiperen.

02 – Goede maatschappelijke ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben

Wij organiseren passende inkoop

Aanbieders van hulp/zorg onderschrijven de noodzaak van flexibilisering en normalisering en helpen gemeente en inwoners bij de transformatieopdracht. Wij willen versnippering voorkomen (meer samenhang in aanbod) en willen dit in een integrale opdracht gaan vormgeven. Dit is onderwerp van gesprek en wordt opgenomen in nieuwe inkoopcontracten.

Toelichting status activiteit

De transformatie is een langdurig proces waar de komende jaren nog veel werk verzet moet worden. Denk daarbij aan het verhelpen van de versnippering en aan het creëren van samenhang in het zorgaanbod. Het voorliggend veld op het gebied van opvoedondersteuning is in kaart gebracht. Er is naar dubbelingen en hiaten gekeken. De opvolging moet leiden tot een integraal voorliggend aanbod. Waarop de toekomstige inkoop van maatwerk voor jeugd wordt aangesloten.

Voor schulddienstverlening heeft de positie van voorliggend veld een nadrukkelijke plek in de aanbesteding gekregen. De te gunnen partij dient actief te participeren in de doorontwikkeling, zodat er een sluitende keten ontstaat van preventie naar curatie.

Ook wordt gewerkt aan de voorbereiding voor de inkoop van maatwerk voor Wmo. Het gaat hierbij om (ambulante) begeleiding, dagactiviteiten en kortdurend verblijf. Hierbij wordt input van interne en externe partijen meegenomen. Er is gekeken naar hiaten in het aanbod van maatwerk, het versterken van algemene voorzieningen en hoe bestaande oplossingen beter kunnen aansluiten op de wensen van inwoners.

Aandachtspunt is de samenhang met de evaluatie “Financiële grip op het sociaal domein.” De uitkomst daarvan is medebepalend voor de definitieve vormgeving van het proces in 2020.

Wij organiseren beschikkingsarme toegang van ondersteuning

Wij gaan de komende jaren aan de slag om maatwerkvoorzieningen vanuit een subsidierelatie dan wel inkooprelatie (en de daarbij horende maatschappelijke effecten) om te buigen naar een algemene voorziening, zodat labelvrij indiceren mogelijk wordt voor onze inwoners en organisaties. In 2019 wordt een ‘Plan van aanpak voor labelvrij indiceren opgeleverd.

Toelichting status activiteit

Een beschikkingsarme toegang kan een uitkomst zijn van het transformeren naar meer algemene voorzieningen, het is geen op zich zelf staand doel. De realisatie hiervan is echter complex en daardoor vertraagd. Bij de realisatie van beschikkingsarme toegang staan kwaliteit en kostenbeheersing voorop. Dit beperkt de mogelijkheden van realisatie op verschillende deelgebieden.

Voor de jeugd GGZ vindt verwijzing al veel via huisartsen plaats, hier is sprake van een beschikkingsarme toegang. Om deze toegang verder kwalitatief te versterken en instroom in gespecialiseerde jeugd GGZ af te remmen, zijn er voorbereidingen met huisartsen getroffen om de pilot praktijkondersteuners jeugd GGZ met ingang van 2020 verder uitbreiden.

Het verder realiseren van beschikkingsarme toegang, binnen onze maatwerkvoorzieningen WMO en jeugd, staat op gespannen voet met de kostenstijgingen en groeiverwachtingen aldaar. Verdere ontwikkeling zal sterk ingegeven worden door de uitkomsten van “financiële grip op het sociaal domein”. Waarbij geldt dat kwaliteit en kostenbeheersing voorop staan. Binnen die kaders wordt realisatie per situatie overwogen.

03 – Ons beleid past bij de landelijke ontwikkelingen

Wij anticiperen op landelijke ontwikkelingen

In de komende jaren gaan wij aan de slag met:

- de ketenaanpak verwarde inwoners (zie ook programma 1, ambitie 3);
- het voorbereiden op decentralisatie beschermd wonen;
- de invoering decentralisatie jeugdzorg AZC.

Toelichting status activiteit

De decentralisatie Beschermd Wonen is januari 2020 on hold gezet. Eind 2020 wordt over deze decentralisatie een definitief besluit genomen. Het is de vraag of per 2022 aan de randvoorwaarden voldaan is. De decentralisatie van de Maatschappelijke Opvang (en aanpalende Wmo taken) is voor langere tijd uitgesteld. De visie op de decentralisatie beschermd wonen en de transformatie van de regionale Wmo taken is in 2019 vastgelegd in het Regionaal kader zorglandschap Wmo 2020-2026.

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is op 1 januari 2020 in werking getreden. De taken die voortvloeien uit de wet zijn geïmplementeerd. Bij de niet-acute taken werken de gemeenten in Flevoland nauw samen met de GGD. Bij de acute taken (crisismaatregel) ligt het accent op lokaal.

Er zijn afspraken gemaakt over de uitvoering jeugdzorg op het AZC.

Wij monitoren de gevolgen van de invoering van de vaste bijdrage voor de Wmo

In 2019 monitoren wij de gevolgen van de invoering van de vaste bijdrage Wmo. De monitor 'vaste eigen bijdrage' wordt opgeleverd.

Toelichting status activiteit

Het Rijk heeft het solidariteitsprincipe doorbroken met een vaste eigen bijdrage. Voor veel mensen met een modaal of hoger inkomen gaat de bijdrage voor de Wmo omlaag, dit heeft een forse toename van de vraag naar voorzieningen gefinancierd door de gemeente tot gevolg. De huishoudelijke ondersteuning laat ruim 1,5 maal zoveel instroom (toekenningen) zien in 2019 ten opzichte van 2018 en de woonvoorziening zelfs ruim 3 maal zoveel instroom (toekenningen).

De vervoersvoorzieningen laten een beperkte stijging van de instroom zien. Deze stijging betreft de scootmobieltoekenningen; bijna 1,5 maal zoveel instroom. Als we kijken naar de groei dan betekent dit voor de totale huishoudelijke ondersteuning een extra groei van zo'n 10% in 2019 ten opzichte van 2018 naast de 10% autonome groei. De groei in 2019 ten opzichte van 2018 is 19%. De eenmalige woonvoorzieningen laten een explosieve extra groei zien van zo'n 25% (naast de 10% autonome groei). De groei in 2019 ten opzichte van 2018 is 37%. De totale vervoersvoorzieningen (leasehulpmiddelen) laten geen additionele groei zien, wel autonome groei. De groei in 2019 ten opzichte van 2018 is 6%. Echter de scootmobiel wijkt hiervan af. Daar zien we wel een toename van de vraag. Bij de woonvoorzieningen (leasehulpmiddelen) heeft het abonnementstarief geen gevolg voor de groei ten opzichte van een jaar geleden. Er is namelijk geen toename van de instroom. Er is wel een lagere uitstroom. De groei in 2019 ten opzichte van 2018 is 13%. Voorgaand beeld komt overeen met het landelijke beeld. Onze ondersteuning is onverminderd passend bij de ondersteuningsvraag, maar de betaalbaarheid er van is een belangrijk vraagstuk richting de

toekomst. Mede omdat de groei nog niet genormaliseerd lijkt te zijn. Het effect van het abonnementstarief monitoren we ook in 2020, zodat we uiteindelijk ons een beeld kunnen vormen over meerdere jaren. Informatie over het eerste halfjaar van 2020 delen we in het derde kwartaal van 2020.

Indicatoren

Verplichte indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - WMO - Maatwerkarrangement	2019	51	47	Aantal	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
Aantal inwoners met een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo per 1.000 inwoners					
De stijging van het aantal maatwerkarrangement wordt verklaard door de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage. Hierdoor is de huishoudelijke hulp toegenomen.					
02 - Jeugd - Jeugdhulp	2019	8,70	8,70	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar met en zonder verblijf. Gemeten per half jaar.					
Het cijfer betreft het 1e half jaar 2019. We zien dat de jeugdhulp is gestabiliseerd het laatste jaar, waar we nog uitgingen van een stijging.					
03 - Jeugd - Jeugdbescherming	2019	1,30	1,10	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Gemeten per half jaar.					
Dit cijfer betreft het 1e half jaar 2019. Het aantal is iets hoger dan verwacht op basis van voorgaande jaren, maar vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.					
04 - Jeugd - Jongeren voor de rechter	2018	0		%	CBS - jeugdonderzoek
Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.					
Het aantal in 2019 is nog niet bekend.					
05 - Jeugd - Jeugdreclassering	2019	0,20	0,20	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Het percentage jongeren (12-22 jaar) die op enig moment in de verslagperiode gebruik gemaakt heeft van jeugdreclassering ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Gemeten per half jaar.					
Het cijfer betreft het eerste half jaar 2019. Het gaat hier om zeer kleine aantallen, waar nauwelijks fluctuatie in zit.					

Overige indicatoren	Laatste meting	Waarde	Waarde 2018	Meeteenheid	Bron
01 - Ondersteuning - Passendheid	2018	89	89	%	Clïëntervaringsonderzoek WMO/DMO
<p>Percentage van de mensen wat een WMO voorziening heeft ontvangen en het (helemaal) eens antwoord op de stelling; "De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag." Het percentage in 2019 is nog niet bekend.</p>					
02 - Ondersteuning - Effectiviteit	2018	86	86	%	Clïëntervaringsonderzoek WMO/DMO
<p>Percentage van de mensen wat een WMO voorziening heeft ontvangen en het (helemaal) eens is met de stelling "Door de ondersteuning die ik krijg, kan ik beter de dingen doen die ik wil." Het percentage in 2019 is nog niet bekend.</p>					
03 - Beschermd wonen 18+	2018	98	98	Aantal	Gemeente Almere
<p>Aantal 18+ inwoners dat gebruik maakt van de centrumregeling beschermd wonen en gerelateerd is aan de gemeente Noordoostpolder. Dit is niet exact te zeggen, want gemeente van herkomst is niet altijd goed vastgelegd en vast te leggen. We hebben afgesproken dat dit beter wordt vastgelegd en verwachten over een aantal jaar met een betrouwbaar aantal te kunnen komen.</p>					

Wat heeft het gekost?

Lasten Krachtig Noordoostpolder		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.803	4.025	3.701	3.628
6.2	Wijkteams	2.287	2.218	2.562	2.617
6.3	Inkomensregelingen	16.356	16.576	16.040	16.348
6.4	Begeleide participatie	7.238	7.089	7.159	7.039
6.5	Arbeidsparticipatie	2.912	2.510	3.332	3.177
6.6	Materiële voorzieningen	1.282	1.201	1.600	1.323
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	6.187	6.755	7.420	6.951
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	12.665	10.882	12.835	13.345
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	139	142	219	169
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.177	1.135	1.135	1.234
7.1	Volksgesondheid	1.545	1.654	1.680	1.732
Totale lasten		55.590	54.188	57.684	57.562

Baten Krachtig Noordoostpolder		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	188	17	44	44
6.2	Wijkteams	23	27	27	22
6.3	Inkomensregelingen	14.107	13.743	13.192	13.856
6.4	Begeleide participatie	-	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	692	75	585	666
6.6	Materiële voorzieningen	9	9	9	9
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	478	302	407	386
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	1.154	-	450	731
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-
7.1	Volksgezondheid	-	-	-	-
Totale baten		16.651	14.172	14.713	15.714

Programmadekking vanuit algemene middelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn baten die niet specifiek kunnen worden toegerekend. Tot de algemene dekkingsmiddelen worden de onderstaande onderdelen gerekend:

- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkeringen van het Rijk;
- dividenden;
- saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen;
- onvoorzien.

Een mogelijk saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW compensatiefonds werd ook tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, maar een dergelijk verschil kwam alleen voor in de beginjaren van het bestaan van het BTW compensatiefonds.

Lokale heffingen

Noordoostpolder kent de volgende niet besteding gebonden gemeentelijke heffingen:
Onroerende zaakbelasting (niet) woningen en toeristenbelasting

bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
	2019	2019	2019
3.4 Economische promotie	320	400	460
0.62 OZB niet-woningen	6.084	5.878	5.839
0.61 OZB woningen	5.478	5.478	5.489
Totaal	11.882	11.756	11.787

Algemene uitkering

De algemene uitkering wordt door het Rijk op grond van bepaalde verdeelsleutels toegerekend aan de gemeenten. De uit te keren bedragen worden in circulaire bekend gemaakt. Gemeenten hoeven niet specifiek verantwoording af te leggen over de algemene uitkeringen.

De gerealiseerde algemene uitkering bestaat uit de volgende componenten:

- de bijstelling van de algemene uitkering 2017	€	-42.411
- de bijstelling van de algemene uitkering 2018	€	62.907
- algemene uitkering 2019	€	<u>68.052.522</u>
- totaal algemene uitkering	€	68.073.018
- Deelfonds sociaal domein	€	<u>7.817.740</u>
Totaal	€	75.890.758

bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
	2019	2019	2019
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	74.791	75.890	76.204
Totaal	74.791	75.890	76.204

Dividend

Omschrijving	Raming begrotingsjaar vóór wijziging	Raming begrotingsjaar ná wijziging	Realisatie begrotingsjaar 2019
Bank Nederlandse Gem.	10.000	56.020	56.020
Wadinko	0	35.000	35.000
Enexis	30.000	26.361	26.361
Vitens	60.000	29.187	29.187
Totaal	100.000	146.568	146.568

Saldo financieringsfunctie

In de begroting wordt een berekening gemaakt van de boekwaarden van investeringen en grondexploitatie tegenover het eigen vermogen. Het saldo is het bedrag waarvan wordt aangenomen dat het gefinancierd moet worden. De rente over dit bedrag wordt als last in de begroting meegenomen. De boekwaarden zijn vrijwel altijd hoger dan het eigen vermogen, er wordt namelijk vanuit gegaan dat de investeringen die in een bepaald jaar in de begroting zijn opgenomen, ook dat jaar volledig worden uitgevoerd.

Doordat een aantal investeringen niet in het begrotingsjaar maar over een reeks van jaren is geprogrammeerd, wijkt de realisatie af van wat oorspronkelijk is geraamd.

Het saldo van de financieringsfunctie is het saldo van de betaalde rente over aangegane leningen en rekening-courantsaldi (lasten) en de ontvangen rente over verstrekte leningen en rekening-courantsaldi (baten).

bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
Saldo financieringsfunctie	20	-86	-74
Totaal	20	-86	-74

Overige algemene dekkingsmiddelen

Dit zijn overige inkomsten waar geen bestedingsdoel voor is bepaald.

Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld boetes, of rente die bespaard wordt.

Overhead

bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
0.4 Overhead	-13.399	-13.516	-12.776
Totaal	-13.399	-13.516	-12.776

Bedrag heffing vennootschapsbelasting

bedragen x € 1.000		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
Omschrijving		2019	2019	2019
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-150	-44	3
Totaal		-150	-44	3

Onvoorzien

In de primitieve begroting is, in programma 5 Financiën, een raming voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 250.000. Hiervan is € 35.000 bestemd voor structurele en € 215.000 voor incidentele onvoorziene uitgaven.

Gebruik van onvoorzien	Omschrijving	Raming begrotings-jaar vóór wijziging 2019	Raming begrotings-jaar ná wijziging 2019	Realisatie begrotings-jaar 2019
Programma 0	Primitieve raming	250.000	-	-
Programma 3	Taxaties grondcomplexen	-	20.000	10.940
Programma 3	Verwacht tekort exploitatie dr Jansen-centrum	-	60.000	60.000
Programma 4	Junior raadsadviseur vanaf 1 Juli 2019	-	37.500	37.500
Programma 0	Inhuur externe expertise SPUK/BCF		50.000	0
Programma 0	Ten gunste van rekeningresultaat	-	82.500	82.500
	Totaal onvoorzien	250.000	250.000	190.940

Paragrafen

Lokale heffingen

Beleid

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. De belastingen kunnen gesplitst worden in de onderstaande drie groepen:

- Algemene dekkingsmiddelen: Toeristenbelasting en Onroerendezaakbelasting (OZB)
- Kostendeckende tarieven: Afvalstoffenheffing en rioolheffing
- Overige leges en rechten: Liggeld, Burgerzaken, Begraafrechten, Omgevingsvergunningen, marktgeden en overig.

Werkelijke inkomsten lokale heffingen

Inwoners van de gemeente Noordoostpolder dragen via de lokale belastingen en heffingen bij aan de financieringen van de investeringen in onderhoud van de leefbaarheid en voorzieningen in hun woonomgeving. De OZB, afvalstoffenheffing en de rioolheffing vormen gezamenlijk het gemeentelijke woonlastenplaatje voor de inwoner. Deze drie heffingen zijn goed voor 88% van de totale opbrengst aan gemeentelijke belastingen en heffingen. Onderstaand overzicht geeft een totaalbeeld van de inkomsten van de lokale heffingen zoals opgenomen in de begroting 2019 en de rekening 2019. Met kwijtschelding is geen rekening gehouden. In de verschillenkolom duidt een bedrag met een minusteken op een positief verschil.

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Vershil
Inkomsten Lokale heffingen	2019	2019	2019	2019
Onroerendezaakbel woningen	5.478	5.478	5.487	-9
Onroerendezaakbel niet woningen	6.084	5.878	5.839	39
Burgerdiensten	580	643	630	13
Afvalverwerking	4.710	4.710	4.712	-2
Riolering	3.128	3.128	3.122	6
Begraafrechten	574	574	529	45
Bouwen & wonen	1.052	1.122	1.868	-746
Straatmarkten	28	28	28	-
Sloopterreinen, stand- & ligplaatsen	27	27	27	-
Toeristenbelasting	320	400	456	-56
Bedrijveninvesteringzone	80	80	82	-2
Gerealiseerd Resultaat	22.061	22.068	22.780	-712

Beleid

Onroerendezaakbelasting

De gerealiseerde opbrengst is iets lager dan de gewijzigde begroting. Er zijn hiervoor twee redenen. De eerste reden is dat bij de niet-woningen 27 bezwaren zijn toegekend. Bij de raming is uitgegaan van een lager aantal. De tweede reden is dat bij de niet-woningen de leegstand iets hoger is dan waar rekening mee is gehouden.

Opbrengsten

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Inkomsten Lokale heffingen	2019	2019	2019	2019
OZB woningen	5.478	5.478	5.487	-9
OZB niet woningen eigenaarsdeel	3.630	3.503	3.476	27
OZB niet woningen gebruikersdeel	2.454	2.375	2.363	12
Gerealiseerd Saldo	11.562	11.356	11.326	30

Beleid

Afvalstoffenheffing

Het beleid van de afvalstoffenheffing is gericht op het ophalen, verwerken en afvoeren van huishoudelijk afval. Door middel van gescheiden inzameling en gerichte voorlichting wordt de afvalstroom zoveel mogelijk beperkt. De inzameling hiervan is uitbesteed aan HVC. Het aantal belastingplichtigen is iets gestegen. De gerealiseerde opbrengst van de afvalstoffenheffing is nagenoeg gelijk aan de raming. De stijging van de kosten is in programma 1 nader toegelicht.

Kostendekkendheid

De afvalstoffenheffing mag -op begrotingsbasis- ten hoogste kostendekkend zijn. Aan de hand van onderstaande tabel wordt de kostendekkendheid op rekeningbasis inzichtelijk gemaakt.

Afvalstoffenheffing	Rekening 2019
Lasten taakveld afval	4.803.339
Baten taakveld afval	811.563
Netto kosten taakveld afval	3.991.776
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
- Kwijtschelding	280.475
- Overhead	498.214
- Compensabele btw	920.714
Totale lasten	5.691.179
Opbrengst heffingen	4.711.611
Dekkingspercentage	83%

Beleid

Rioolheffing

Er wordt onderscheid gemaakt tussen woningen en andere objecten (niet-woningen).

Voor een woning betaalt iedereen evenveel rioolheffing. Bij andere objecten geldt wel een verschil. De gebruiker bij andere objecten betaalt meer rioolheffing naargelang meer water op het gemeentelijk riool wordt geloosd.

De gerealiseerde opbrengst van de rioolheffing is iets lager ten opzichte van de raming. De reden hiervan is dat de leegstand bij de bedrijven hoger is, dan waarmee rekening is gehouden.

Kostendekkendheid

De rioolheffing mag –op begrotingsbasis- ten hoogste kostendekkend zijn. Aan de hand van onderstaande tabel wordt de kostendekkendheid op rekeningbasis inzichtelijk gemaakt.

Rioolheffing	Rekening 2019
Lasten taakveld riolering	2.036.434
Baten taakveld riolering	41.368
Netto kosten taakveld riolering	1.995.066
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
- Kwijtschelding	200.577
- Overhead	279.785
- Compensabele BTW	373.982
- Straatvegen (25%)	140.139
Totale lasten	2.989.550
Opbrengst heffingen	3.122.781
Dekkingspercentage	104%

Overige heffingen

De gemeente Noordoostpolder heft naast bovengenoemde heffingen nog een zevental overige heffingen met betrekking tot burgerzaken, omgevingsvergunningen, liggeld, begraafrechten, marktgelden, bedrijveninvesteringszone en toeristenbelasting. De opbrengsten van deze heffingen zijn verantwoord onder de daarvoor bestemde taakvelden. Voor de toeristenbelasting geldt dat deze ten gunste van de Algemene Dekkingsmiddelen valt.

Toeristenbelasting

Er is een meeropbrengst gerealiseerd van € 56.000. Een reden hiervan is een toename van het aantal arbeidsmigranten met ruim 19%. Ook is er een toename bij de Bed en Breakfast, ruim 3,5%.

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Inkomsten Lokale heffingen	2019	2019	2019	2019
Burgerdiensten	580	643	630	13
Bouwen & wonen	1.052	1.122	1.868	-746
Sloopterreinen, stand- & ligplaatsen	27	27	27	
Begraafrechten	574	574	529	45
Straatmarkten	28	28	28	
Toeristenbelasting	320	400	456	-56
Bedrijveninvesteringszone	80	80	82	-2
Gerealiseerd Resultaat	2.661	2.299	3.091	-792

Lokale lastendruk

Tarieven en COELO ranglijst omliggende gemeenten

Bij de jaarrekening wordt in de paragraaf gemeentelijke heffingen jaarlijks een overzicht opgenomen van de tarieven in de omliggende gemeenten met daarbij het rangnummer toegekend door de COELO.

In het onderstaande overzicht zijn naast de tarieven van de gemeente Noordoostpolder, de tarieven opgenomen van vier omliggende gemeenten. In 2019 staat de gemeente Noordoostpolder op rangnummer 118 van de COELO ranglijst. Ten opzichte van 2018 is dit een verbetering, destijds stond de gemeente Noordoostpolder op rangnummer 133.

Noordoostpolder	221	260	174	0,1464%	721	118
Urk	244	334	298	0,1782%	908	342
Dronten	222	222	129	0,1543%	687	78
Lelystad	245	289	165	0,1741%	786	240
Steenwijkerland	179	179	220	0,0990%	639	31

Bron: Coelo digitale atlas 2019. De bedragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de totale woonlasten zijn in euro's. Nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 355 de hoogste.

Kwijtscheldingsbeleid

In 2019 zijn 1.389 kwijtscheldingsbesluiten genomen. Hiervan werden er 1.176 toegewezen en 213 afgewezen.

Ten opzichte van vorig jaar is het aantal verzoeken om kwijtschelding met 15 verzoeken afgenomen. Het aantal afwijzingen is ten opzichte van 2018 is met 12 toegenomen. Het kwijtscheldingsbedrag is mede daardoor ook lager dan voorgaand jaar.

Van de toewijzingen hebben 829 belastingschuldigen automatisch kwijtschelding ontvangen. Deze groep is ten opzichte van 2018 gedaald met 35. De groep die in aanmerking komt voor automatische kwijtschelding wordt gevormd door belastingschuldigen die langdurig van een minimaal inkomen moeten rondkomen en waaraan vorig jaar ook kwijtschelding is verleend.

De controle op het verlenen van automatische kwijtschelding wordt uitgevoerd middel van bestandsvergelijking door de Stichting Inlichtingenbureau. Deze stichting is opgericht door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Vereniging van Nederlandse gemeenten. Tegen een genomen kwijtscheldingsbesluit kan de belastingschuldige bij het college in beroep gaan. In 2019 werden 5 beroepschriften ontvangen. Nadat er aanvullende informatie is verkregen zijn alsnog 2 verzoeken toegewezen.

Om een volledig beeld te krijgen over het kwijtscheldingsverloop van het afgelopen jaar is in het onderstaande overzicht de rekeningcijfers over 2019 opgenomen.

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Inkomsten Lokale heffingen	2019	2019	2019	2019
Afvalstoffenheffing	-300	-300	-280	-20
Rioolheffing	-215	-215	-201	-14
Onroerende zaakbelasting	-5	-5	-5	
Gerealiseerd Saldo	-520	-520	-486	-34

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleid

In 2013 is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement herzien en vastgesteld. In deze nota is bepaald welke instrumenten ingezet worden voor de financiering van de incidentele en structurele risico's. Gemeenten moeten zelf een beleidslijn formuleren over de in hun organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de specifieke risico's. In deze nota is dit beleid voor Noordoostpolder uiteengezet. In deze nota wordt eerst een uitleg van de belangrijkste begrippen gegeven, de weerstandscapaciteit nader toegelicht en volgt een inventarisatie van de risico's. Voor verdere detaillistische uiteenzetting van de doelen en definities omtrent het beleid weerstandscapaciteit en risico's verwijzen wij naar deze nota.

Het weerstandsvermogen is te definiëren als "het vermogen om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen, zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt." Deze risico's zijn kosten die niet zijn gedekt middels de begroting of waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming. In artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording is het belang aangegeven van het voeren van een adequaat risicomanagementbeleid. Uit dit artikel volgt dat de paragraaf inzake het weerstandsvermogen tenminste bevat:

- a. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- b. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- c. een inventarisatie van de risico's;
- d. kengetallen;
- e. beoordeling van de onderlinge verhoudingen tussen kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet is voorzien. De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen.

Weerstandscapaciteit

In dit onderdeel wordt de weerstandscapaciteit toegelicht en zijn de bijbehorende risico's geïnventariseerd. Het gaat om een inventarisatie op hoofdlijnen. De inventarisatie krijgt voor het bepalen van het weerstandsvermogen zijn waarde als de risico's financieel worden vertaald en in relatie worden gebracht met de weerstandscapaciteit. Om verantwoord en onderbouwd een minimumniveau van de algemene reserve vast te kunnen stellen is er een risico-inventarisatie en – analyse gemaakt. De resultaten zijn meegenomen in deze paragraaf. De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

- de opgenomen ruimte in de stelpost voor onvoorzien uitgaven;
- het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve;
- het overige deel van de algemene reserve, mits bij onttrekking aan de reserve tegelijkertijd middelen worden vrijgemaakt om de derving aan bespaarde rente structureel op te kunnen vangen;
- de stille reserves, zijnde die activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn;
- de eventuele ruimte in de belastingcapaciteit.

Ten aanzien van het weerstandsvermogen maken we onderscheid tussen

- incidenteel weerstandsvermogen; dit is de mate waarin risico's met een eenmalig karakter opgevangen kunnen worden door de incidentele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat in hoofdzaak uit de Algemene Reserve.
- structureel weerstandsvermogen; dit is de mate waarin risico's met een structureel karakter opgevangen kunnen worden door structurele weerstandscapaciteit. Dit betreft de structurele ruimte in de exploitatie en bestaat o.a. uit de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien structureel en het structureel begrotingsaldo.

Ad a.) Onvoorzien

In de begroting werd het budget voor onvoorzien betrokken in de beoordeling van de weerstandscapaciteit. Na afloop van een begrotingsjaar is het budget voor onvoorzien niet meer relevant voor de weerstandscapaciteit.

Ad b.) Reserves

In de rekening 2019 is het eigen vermogen van Noordoostpolder berekend op € 106 miljoen exclusief bestemming van het resultaat. Onderdeel van het eigen vermogen is het deel van de algemene reserve € 18 miljoen. Het inzetten van deze reserves voor een risico dat zich manifesteert is mogelijk ondanks dat een deel van deze reserves zijn geormerkt. Indien deze geormerkte reserves toch worden ingezet voor een ander doel betekent dit dat het beleid hierop overeenkomstig moet worden aangepast.

Ad c.) Stille reserves

Stille reserves ontstaan als de marktwaarde van vaste activa hoger is dan de boekwaarde. Bij de beoordeling van stille reserves dient rekening gehouden te worden met de beschikbaarheid op korte termijn. Kanttekening hierbij is dat de waardering van een bezitting een momentopname is. Bij werkelijke verkoop kan de prijs hier sterk van afwijken. Onderscheid kan worden gemaakt tussen stille reserves in materiële vaste activa, de financiële vaste activa en de voorraden.

Ad d.) Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit is de ruimte om belastingen en heffingen te kunnen verhogen. Dit is vooral afhankelijk van de keuzes die de Raad hierin wil maken. Als uitgangspunt wordt aangenomen dat de ruimte die Noordoostpolder hier heeft nihil is. De mogelijkheid om inkomsten te realiseren wordt op dit punt buiten beschouwing gelaten.

Inventarisatie risico's

Bouwgrondexploitatie

Ad 1) Grondexploitaties gaan uit van schattingen

Het exploiteren van grond is risicovol. Het gaat vaak om langlopende exploitaties, waarbij inschattingen gedaan worden. Bijvoorbeeld over marktontwikkelingen, snelheid, kosten en opbrengsten. Op macro-economische ontwikkelingen, zoals de conjunctuur, rentestand, etc. hebben wij als gemeente geen invloed. Maar we kunnen deze ontwikkelingen wel signaleren en er goed op reageren. Daarom nemen wij de volgende maatregelen om de risico's te beheersen:

- Wij treffen verliesvoorzieningen als wij een tekort op grondexploitaties verwachten;
- Wij voeren een risicowaardering uit bij actieve grondexploitaties. Dat doen wij met een Monte Carlo-analyse;
- Wij stellen projectspecifieke risicomatrixen op bij de grote projecten;
- Wij voeren een risicowaardering uit bij strategische gronden (MVA).

Marktontwikkelingen en planningen

Als gemeente lopen wij soms risico's bij het te koop aanbieden van grond. Vooral risico's op verschillen tussen de verwachte opbrengsten en de werkelijke opbrengsten. Deze verschillen ontstaan vaak door externe factoren waar de gemeente geen invloed op heeft. Bijvoorbeeld marktontwikkelingen, renteontwikkelingen of bezwaarprocedures bij de planvorming. Hoe groot deze risico's zijn, is moeilijk in te schatten. De gevolgen zullen zoveel mogelijk binnen de complexen zelf worden opgevangen. Voor de complexen waarop nu verlies wordt verwacht, wordt een verliesvoorziening getroffen ten laste van de reserve grondexploitatie. De verliesvoorzieningen worden ieder jaar geactualiseerd.

De exploitaties met het grootste risicoprofiel zijn complex 50 (Centrumplan Emmeloord), complex 82 (Wellerwaard) en de complexen 34 en 38 (De Munt II fase 1 en 2).

Centrumplan Emmeloord

In 2017 is de grondexploitatie Centrumplan Emmeloord vastgesteld. De uitvoering van het plan is vervolgens van start gegaan. Er is veel interesse in de afname van grond voor commerciële ontwikkelingen en appartementen. De eerste uitgiftes hebben begin 2018 plaatsgevonden. In 2019 is een locatie aan De Deel verkocht ten behoeve van woningbouw en detailhandel. Op onderdelen zijn grondprijzen verhoogd en is het budget voor het bouwrijpmaken van het deelgebied De Deel opgehoogd als gevolg van extra voorzieningen. Risico's voor dit complex zijn de hogere kosten van de aanleg van de openbare ruimte en het stagneren van grondverkoop.

Complex Wellerwaard

De verkoop van de woningbouwkavels loopt achter bij de planning. Wel is er veel interesse in de bouwkavels. In 2018 heeft dit geleid tot de eerste 3 kaveluitgiftes. In 2019 zijn nog eens 2 kavels verkocht. De verwachting voor 2020 is dat er 5 kavels worden verkocht. Alle aan het water gelegen kavels zijn alle verkocht of onder optie en worden zeer waarschijnlijk in 2020 en/of 2021 verkocht. Daarnaast zijn er ook 3 'landkavels' onder optie. Het grootste risico is dat de vraag naar de buitengewone kavels op een gegeven moment 'op' raakt en een enkele kavel aan de bosrand van het woningbouwgebied niet ingevuld wordt. Daarnaast zijn er nog 2 landgoederen van circa 5 hectare per stuk beschikbaar. Hierbij bestaat het risico dat beide landgoederen niet ingevuld gaan worden en de grond tegen agrarische waarde verkocht zal moeten worden.

Bedrijventerrein De Munt II

De markt voor bedrijventerreinen in Emmeloord trekt voorzichtig aan. De interesse in afname groeit. In 2019 is er op De Munt II in totaal circa 1,4 ha verkocht. Het aanbod van grote terreinen wordt beperkter. Op de Munt II fase 1 is nog voldoende aanbod aan kleine en middelgrote kavels. Voor beide complexen van de Munt II fase 1 en 2 geldt dat er een negatieve boekwaarde bestaat. Deze boekwaarde moeten we terugverdienen door kavelverkoop in de (nabije) toekomst. Met name in fase 1 is er nog een groot versnipperd aanbod van relatief kleine kavels. Dit aanbod sluit mogelijk niet helemaal aan bij de vraag wat een risico met zich meebrengt.

Reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitaties bedraagt nu circa € 28,68 miljoen. De gemeente Noordoostpolder heeft al voor € 7,67 miljoen aan voorzieningen getroffen op de BIE's. Daarmee zijn de financiële risico's voor de grondexploitaties teruggebracht naar een acceptabel niveau onder de huidige waardering van de gronden. Het verloop van de reserve kan in de volgende jaren sterk worden beïnvloed door de plannen in het centrum van Emmeloord.

WMO

De WMO is een zogenaamde open einde regeling. Dat betekent dat inwoners er altijd een beroep op kunnen doen. Ook als het hiervoor bestemde budget op is. De basis voor het begrote budget zijn de kosten van het huidige gebruik. Deze kosten worden verhoogd voor de jaarlijkse prijsstijging en de verwachte toename in gebruik.

De vraag naar ondersteuning vanuit de WMO is over de periode 2015 – 2019 toegenomen en deze blijft naar verwachting toenemen. Enerzijds als gevolg van de vergrijzing en anderzijds omdat er meer inwoners zijn, die niet op eigen kracht mee kunnen komen in de huidige maatschappij. Het beroep op algemeen aanvaardbare ondersteuning als huishoudelijke hulp wordt beïnvloed door de hoogte van de eigen bijdrage. Door het huidige 'eigen bijdrage' beleid van de Rijksoverheid is de drempel om een beroep te doen op de gemeente vervallen. Ook mensen die op basis van financiële draagkracht zelf ondersteuning zouden kunnen organiseren doen daardoor een beroep op ons. In de toekomst zal het effect van vergrijzing en als gevolg van het Rijksbeleid "langer thuis wonen", deze ontwikkeling versterken.

Ten slotte is er sprake van een toenemende vraag naar begeleiding van inwoners die een kwetsbare positie innemen in de samenleving. Dit als gevolg van onder andere psychische problematiek. Deze groei lijkt voorlopig nog niet af te nemen. De (toekomstige) ontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen en de Wet verplichte GGZ zullen hier een sterke rol in spelen.

Jeugd

De jeugdzorg blijft een belangrijk aandachtspunt binnen de begroting van het Sociaal Domein. Ook hier betreft het een zogenaamde open einde regeling. Dat betekent dat inwoners er altijd een beroep op kunnen doen. Ook als het hiervoor bestemde budget op is. Voor de begroting 2019-2022 is voor de meeste onderdelen de huidige vraag naar ondersteuning als basis gehanteerd. De vraag naar jeugdzorg is de afgelopen jaren sterk gestegen, in 2019 is er sprake van een stabilisatie in aantal jongeren. Ondanks deze ontwikkeling zijn de kosten nog wel gestegen. Dit vloeit met name voort uit een toename van de zorgwaarde, o.a. het beroep op relatief dure behandeltrajecten neemt toe.

Residentiële jeugdzorg

Jeugdzorg met verblijf is met ingang van 2019 anders gefinancierd. Er is sprake van 1 contractpartner die voor een vaste prijs alle zorg met verblijf zal verzorgen. Deze regionale samenwerking betekent voor Noordoostpolder een besparing op de lasten. In het contract is opgenomen dat bij grote afwijkingen van het contract als geheel, ten opzichte van de uitgangspunten bij aanbesteding, partijen in overleg gaan. Dit is het geval gebleken en heeft tot een verhoging van de lasten geleid, maar levert ondanks dat is er sprake van een besparing ten opzichte van 2018.

Participatie

Het gaat economisch op dit moment steeds beter met ons land. En ook in Noordoostpolder zien we dit terug. Ondanks deze positieve ontwikkeling is er sprake van een risico.

Ter dekking van de uitgaven aan bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie ontvangt Noordoostpolder een specifieke uitkering van het Rijk (BUIG). De hoogte van deze uitkering wordt op basis van een ingewikkelde berekening bepaald. In de berekening wordt onder andere rekening gehouden met gezinskenmerken die een verhoogde kans op bijstand geven.

Omdat er sprake is van een berekening zal de werkelijkheid altijd afwijken. Dit kan zowel positief als negatief zijn. In de begroting gaan wij uit dat de te ontvangen uitkering gelijk is aan de door ons verwachte lasten.

Minimabeleid

Het budget is naast de decentralisatie uitkeringen "Armoedebestrijding Kinderen" en "Schulden en armoede" gebaseerd op het huidige gebruik. En omdat ook de minimaregelingen zogenaamde open einde regelingen zijn, bestaat ook hier het risico dat de vraag naar ondersteuning toeneemt. Ondanks positieve economische signalen bestaat de kans dat het budget voor minimabeleid wordt overschreden.

Op het gebied van het minimabeleid is de vraag naar ondersteuning ondanks een in 2019 afnemend aantal gezinnen in de bijstand stabiel gebleven. Daar hebben we in de programmabegroting 2019-2022 ook rekening mee gehouden. Belangrijk aandachtspunt is het aantal inwoners met bewindvoering. Voor inwoners met een laag inkomen worden de kosten hiervan middels bijzondere bijstand vergoed. Na een periode van toename is dit aantal in 2019 gestabiliseerd. In de praktijk is het beëindigen van bewindvoering een moeizaam proces, waardoor de kosten flink op kunnen lopen.

Lening ziekenhuis

In verband met het faillissement van de MC groep IJsselmeerziekenhuizen in 2018 is voor de door de gemeente verstrekte achtergestelde geldlening van € 2,4 mln een voorziening ingesteld.

Over de verstrekte geldlening betaalde de MC groep rente. Voor 2018 staat er nog een rentevordering open van € 88.400. Voor de totale vordering is bij de jaarrekening 2018 een bedrag gedoteerd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2019 was de staat van het faillissement nog van kracht.

HVC

Wij zijn als gemeente aandeelhouder van het afvalverwerkingsbedrijf HVC. En wij staan ook garant voor dit bedrijf. Dit betekent dat wij het risico lopen dat wij verliezen van HVC aan moeten vullen. Elke aandeelhouder was voorheen hoofdelijk aansprakelijk voor alle gegarandeerde leningen van HVC. Sinds 2017 is de hoofdelijke aansprakelijkheid aangepast naar rato van het aantal aandelen van aandeelhouders. Deze aanpassing heeft geen invloed op de garantstellingsprovisie.

Het financiële resultaat van HVC is nu positief. Maar dit is geen garantie voor blijvende goede resultaten. Want door betere afvalscheiding krijgt HVC minder huishoudelijk restafval van haar aandeelhouders. HVC zal dan voor ongeveer 80% afhankelijk zijn van bedrijfsafval en van restafval uit het buitenland. Dit kan lagere inkomsten voor HVC betekenen, want de prijzen voor buitenlands- en bedrijfsafval komen tot stand door vraag en aanbod op de markt.

Op de AvA van december 2017 hebben de aandeelhouders van HVC in meerderheid besloten dat naast afvalverwerking als kernactiviteit ook andere activiteiten worden toegevoegd. HVC zet zich nu ook in op het brede vlak van duurzaamheid en kan o.a. voor "van Gas Los"-projecten als logische partner gezien worden voor onze gemeente. Elke aandeelhouder staat garant voor toekomstige investeringen in o.a. geothermie. In 2019 en 2020 werd en wordt onderzocht wat de (on)mogelijkheden zijn voor financiering in verhouding tot de gemeentelijke garantstelling.

Garantstellingen

De gemeente Noordoostpolder heeft een aantal garantstellingen ingenomen. De garantstellingen hebben betrekking op leningen afgegeven voor de uitvoering van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (€ 17.500). Garantstellingen worden alleen verstrekt wanneer deze het publieke belang dienen en wanneer het past binnen het gemeentelijk beleid.

Tertiaire achtervang

De gemeente staat garant voor leningen van de woningcorporaties. Woningcorporaties kunnen door deze garantstelling geld lenen tegen een lagere rente. De gemeente vervult een tertiaire achtervangfunctie. Dit betekent dat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) eerst aansprakelijk wordt gesteld. Voor zo ver het WSW niet kan bijdragen, zal de gemeente tezamen met het Rijk en overige Nederlandse gemeenten verplicht zijn om een renteloze lening te verstrekken aan het WSW. Daarom heet onze garantstelling een tertiaire (= 3e) garantstelling. Wij staan nu garant voor in totaal € 94 miljoen.

WSW

Wij betalen als gemeente de kosten van de sociale werkvoorziening. Daarvoor ontvangen wij een vergoeding van het Rijk. Wij lopen hierbij twee risico's:

1. de vergoeding die wij van het Rijk ontvangen daalt.
2. het totale budget daalt omdat er minder Wsw medewerkers zijn.

De lokale daling valt vooralsnog positief uit ten opzichte van de landelijke cijfers. In de meerjarenraming van de GR wordt rekening gehouden met een tekort dat tot 2022 kan oplopen tot € 1.000.000 structureel. Om dit te voorkomen is in 2019 de 'Social Firm' uitgewerkt waardoor op termijn de tekorten niet groter zullen zijn dan ca. € 300.000 structureel.

Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig voor activiteiten waarbij zij optreden als ondernemer. Na de inventarisatie en toetsing van alle activiteiten binnen de gemeente Noordoostpolder is duidelijk geworden dat de eventueel in de toekomst te betalen belasting nagenoeg geheel zal voortkomen uit behaalde fiscale resultaten in het grondbedrijf. Gezien er tot op heden nog veel onduidelijkheden zijn over de te hanteren uitgangspunten (zoals de toerekening van kosten,

waardering van de fiscale openingsbalans, rentepercentages etc.) is er nog geen realistische kwantificatie van de belastingdruk te geven. Voor 2018 en 2019 is er een voorlopige aanslag aangevraagd van € 150.000 te betalen belasting. Dit om te voorkomen dat 8% rente verschuldigd is over het te betalen bedrag. Een ander risico is de lopende landelijke discussie om het verkopen van afval ook onder de belaste activiteiten te krijgen. Daarnaast wordt er vooroverleg gevoerd over de verwerking van het afgesloten Stadshart en het vastgestelde plan Hart voor Emmeloord. De aangiften over 2016 en 2017 zijn in behandeling bij de Belastingdienst. Voor 2018 en 2019 is er regulier uitstel gevraagd.

Omgevingswet

De impact van de Omgevingswet is fors. Het raakt het bestuur, de hele ambtelijke organisatie én uiteindelijk ook de samenleving. Daarom is de gemeente zich, net zo als alle andere overheden, nu al aan het voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet. Vanuit de raad is er een speciale werkgroep in het leven geroepen die zich richt op de Omgevingswet. De implementatie wordt in de organisatie programmatisch opgepakt en verloopt via drie hoofdpijlers: Instrumentarium op orde, bedrijfsvoering (inclusief digitalisering) op orde en cultuur (houding en gedrag) op orde. De Omgevingswet biedt zowel procedureel als inhoudelijk ruimte voor lokale afwegingsruimte. In samenspraak met stakeholders uit de samenleving, de ambtelijke organisatie en een werkgroep uit de raad zijn in de afgelopen periode “leidende principes” ontwikkeld. Deze dienen als inspiratiebron voor de wijze waarop wij invulling willen geven aan de Omgevingswet. Er is een programmaplan opgesteld om hieraan nader invulling te geven.

Invoering van de Omgevingswet

De Omgevingswet vraagt een andere manier van werken: nog integraler, meer afwegingsruimte voor bestuur en flexibiliteit in de aanpak (maatwerk), versnellen en vergemakkelijken besluitvorming. Een belangrijk onderdeel is dat elke gemeente een omgevingsvisie en omgevingsplan moet hebben. Deze vervangen de huidige structuurvisie, bestemmingsplannen en andere gemeentelijke regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De invoering van de Omgevingswet, die zou plaatsvinden op 1 januari 2021, is mede vanwege de coronacrisis uitgesteld. In mei 2020 wordt besloten wat de nieuwe ingangsdatum zal zijn. Dit zal naar verwachting voor de langetermijnplanning geen gevolgen hebben.

Er doet zich een aantal risico's voor:

1. De regie ligt bij het ministerie. De invoering van de wet is al meerdere keren uitgesteld hetgeen de geloofwaardigheid en het besef van urgentie kan aantasten;
2. Het D.S.O. (digitaal stelsel Omgevingswet) wordt ontwikkeld vanuit het Rijk. Ook hier zijn we afhankelijk van beschikbaarheid en kwaliteit;
3. De veranderpotentie van de organisatie en de medewerkers. Hieraan zal zowel vanuit het programma “Noordoostpolder de Ruimte” als de organisatie zelf veel aandacht worden besteed;
4. Draagvlak bij bestuur en samenleving. Ook dit is een speerpunt in het kader van het programma en de organisatie. Zowel voor wat betreft de implementatie van de Omgevingswet zelf als de pilots die in dat verband worden uitgevoerd;
5. In de periode kort voor de invoering is naar verwachting veel tijdelijk personeel nodig om de reguliere werkzaamheden te kunnen uitvoeren in een periode van intensieve voorbereiding en scholing van de zittende medewerkers. Omdat dit ook voor andere gemeenten geldt, kan zich hier een knelpunt voor doen. We zullen hier tijdig op moeten inspelen.
6. De Koepels (Rijk, IPO, UVW en VNG) zijn overeen gekomen dat elke overheid de eigen kosten voor rekening neemt. De verwachting is dat de kosten voor invoering en exploitatie aanzienlijk zijn. In samenspraak met andere gemeenten en op basis van een financieel model dat door VNG is ontwikkeld zal hieraan nader invulling worden gegeven. In de Perspectiefnota 2020-2023 zal meer duidelijkheid worden gegeven over zowel de structurele als incidentele lasten die de invoering van de Omgevingswet met zich mee brengt.
7. De Wet Kwaliteitsborging, die naar verwachting ook op 1 januari 2021 wordt ingevoerd, kan leiden tot een stapeling van risico's in zowel organisatorische, personele als financiële zin. De consequenties van de Wet Kwaliteitsborging worden in samenhang met die van de Omgevingswet nauwgezet in kaart gebracht, zodat we hierop tijdig kunnen inspelen.

Marknesse

Eind 2019 kwamen er t.a.v. de levering van kavels in Marknesse nieuwe feiten naar voren. Daardoor was passering in 2019 niet mogelijk. Er wordt momenteel onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor voortgang en welke acties daarvoor nodig zijn. Het risicoprofiel is onzeker en niet in te schatten (juridisch-financieel).

Covid-19

De onzekerheid rondom de economische en maatschappelijke effecten van het Corona-virus heeft op korte en langere termijn gevolgen voor gemeente Noordoostpolder. Welke gevolgen dat zijn is voor nu grotendeels ongewis, maar alle gemeentelijke onderdelen zullen naar verwachting effecten meekrijgen. Concreet zijn dat het sociale domein, het fysieke domein, en het financiële domein. Het aantal bijstandsgerechtigden neemt al toe en hetzelfde geldt in hogere mate voor de aanvragen voor de Bbz, mogelijk kwijtschelding en gebruik van minimaregelingen en bijzondere bijstand. Ook Jeugdzorg heeft de aandacht. Verder is het de verwachting dat de grondexploitaties van woningbouw en bedrijventerreinen geraakt zullen worden, evenals de aanvragen voor bestemmingsplanwijzigingen en bouwvergunningen. Het MKB en detailhandel lopen als gevolg van de effecten van het Coronavirus (financiële) schade op, waarvan nog bezien moet worden welke rol de gemeente hierin kan of wil spelen om ondernemers tegemoet te komen, anders dan de maatregelen die al zijn getroffen, zoals doorbetalen van zorgleveranciers en uitstel van betaling verlenen. Een algemeen risico is dat gemeente Noordoostpolder op korte termijn meer kosten zal maken dan vergoed wordt door het Rijk. Voor verschillende regelingen is er ook nog geen scherp beeld welke kosten voor gemeente Noordoostpolder blijven en voor welk deel het Rijk tegemoet zal komen in de vorm van gehele of gedeeltelijke kostenvergoeding.

Risicoprofiel

Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Kwantificatie	Laag (2)	Gemiddeld (3)	Hoog (4)
	risico	30%	50%	70%
Bouwgrondexploitatie	5.000.000		2.500.000	-
WMO	2.500.000	-	1.250.000	-
Jeugd	2.500.000	-		1.750.000
Participatie / BUIG	2.750.000	-	1.375.000	
Minimabeleid	500.000		250.000	-
Garantstellingen	14.000.000	4.200.000		-
Tertiaire achtervang	18.800.000	5.640.000	-	-
Wet sociale werkvoorz.	5.000.000	-	2.500.000	-
Vennootschapsbelasting	600.000	-	-	420.000
Omgevingswet	1.200.000		-	840.000
Marknesse	2.500.000	750.000		
Covid-19	PM			PM
Risico	55.350.000	10.590.000	7.875.000	3.010.000
Totaal risico	21.475.000			

in €		
Confrontatietabel		
+	Vrij Aanwendbaar Algemene Reserve	18.010.746
+	Reserve Sociaal Domein	1.755.673
+	Reserve Grondexploitatie	28.684.173
+	Onvoorzien	250.000
-	Risicomaniestatie	21.475.000
Subtotaal weerstandsvermogen		27.225.592
+	Geormerkte bestemmingsreserves	56.841.205
+	Stille Reserves (prudente schatting)	10.000.000
Eindtotaal weerstandscapaciteit		94.066.797

Indicatoren

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Current ratio	2,90	1,23	2,82
Quick ratio	1,94	0,58	1,97
Netto werkkapitaal (*1000)	€ 31.988	€ 38.250	€ 33.824

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Netto schuldenquote	-0,07	0,22	0,2
- Minus leningen verstrekt	-0,07	0,22	0,2

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Solvabiliteit I	0,75	0,62	0,74
Solvabiliteit II	3,42	2,67	5,99
Debt ratio	0,16	0,31	0,17

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Voorraadquote	0,12	0,09	0,21

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Exploitatieruimte	-0,03	0,61	1,53

	Realisatie 2018	Realisatie 2019
Woonlasten	709	721
Landelijk gemiddelde	721	740
Belastingcapaciteit	98,3%	97,4%

Onderhoud kapitaalgoederen

Groen, water en wegen

Resultaat 2019

Een duidelijke verbetering is zichtbaar geworden in het onderhoud van de groene buitenruimte. Dit is de uitwerking van in voorgaande jaren ingezette kwaliteitsverbetering. Ook heeft onderhoudspartner Concern voor Werk een aantal verbeteringen in de organisatie en werkwijze ingezet om een beter resultaat te kunnen leveren.

De volgende activiteiten hebben verder bijgedragen aan een positieve uitstraling van de groene buitenruimte:

- Aanbrengen van meer kleur in het groen met vaste planten. Ook bevordert dit de biodiversiteit.
- Slecht begroeide beplantingsvakken zijn opnieuw ingericht. Dit krijgt de komende jaren een vervolg.
- Voor de onkruidbeheersing op de verharding is een pilot gedaan met heet water. Het kokend hete water is een restproduct van een groene energiecentrale in de directe regio. De resultaten zijn vergelijkbaar met het veel toegepaste branden van onkruid en er is geen brandgevaar. Daarom is besloten om vanaf 2020 zoveel mogelijk onkruidbestrijding in de woonstraten met heet water te doen.
- Diverse te hoog liggende wegbermen in het buitengebied zijn verlaagd. Een te hoge berm verhindert een goede afstroom van regenwater van de weg en veroorzaakt daarmee schade aan de weg.
- De speelplaatsen zijn onderhouden en 3 speelplaatsen hebben een kwaliteitsimpuls gekregen. De speelplaatsen liggen er goed bij. De aangescherpte regelgeving moet er de komende jaren geïnvesteerd worden in extra val dempende ondergronden. We brengen in beeld wat de kosten zijn en rapporteren hier over in de voorjaarsrapportage 2020.
- De toegangshekken op de begraafplaatsen Luttelgeest en Creil zijn vervangen.

Plagdieren

Er is een forse toename in de overlast van de Eikenprocessierups. De kosten voor de bestrijding en het verwijderen van de nesten zijn fors hoger geweest dan de voorgaande jaren. De kosten zijn verdubbeld tot € 70 duizend euro. We volgen de landelijke ontwikkelingen en experimenteren met preventie en bestrijdingsmaatregelen om de overlast te beheersen.

Bossen

In de bossen gaan we door met het kappen van zieke Essen. De bomen die gevaar opleveren voor bezoekers worden gekapt. Toch ontwikkelt de ziekte zich zo snel dat risico voor bezoekers tijdens winderig weer niet is te voorkomen.

Wegen en bruggen

De wegen en bruggen zijn op de afgesproken niveaus onderhouden. We prioriteren het onderhoud op basis van inspecties en ontwikkelingen. De wegen worden jaarlijks geïnspecteerd volgens de wegbeheer systematiek van het CROW. Voor het uitvoeringsplan groot wegenonderhoud wordt de volgende prioriteitsvolgorde gehanteerd: veilig, heel en schoon.

Voor de vervanging van de bruggen reserveren wij jaarlijks een bedrag in een afschrijvingsreserve. Voor de wegen is nog geen afschrijvingsreserve. Gestart is met het opstellen van een vervangingsplan Wegen en Bruggen. Dit plan dient ook te voorzien in kosten voor rehabilitatie van de verharding.

Bruggen

Het afgelopen jaar zijn de hoge verkeersbruggen in het buitengebied getoetst op veiligheid. Berekend is of de oude bruggen nog geschikt waren voor de verkeersbelasting van nu. De uitkomsten zijn getoetst door het uitvoeren van een proefbelasting op een van de bruggen. De resultaten zijn positief! Voor de meeste verkeersbruggen in het buitengebied betekent dit dat de vervanging uitgesteld kan worden tot de periode 2035-2045. In het vervangingsplan wegen en bruggen werken we dit verder uit en wat dit financieel betekent.

De beweegbare bruggen worden bediend vanuit de bedieningsruimte op de Nagelerbrug. Gestart is met het onderzoeken of de bruggen in de winterperiode vanaf de gemeentewerf bediend kunnen worden. Ook kunnen de bedieningstijden verruimd worden door buiten de reguliere werktijden de bruggen te laten bedienen vanuit de provinciale bedieningsruimte in Lelystad.

De vervanging van de Marknesserbrug is afgerond. In de zomer van 2020 worden er nog werkzaamheden uitgevoerd aan de slijtlaag op de rijbaan.

Wegen

Voor het groot wegenonderhoud is een voorziening ingesteld, waar jaarlijks aan wordt gedoteerd op basis van het uitvoeringsplan groot wegenonderhoud. De huidige raamovereenkomst is in 2018 aanbesteed. Ondanks de stijgende prijzen in de GWW sector, is er scherp ingeschreven. In 2019 zijn de prijzen van het contract met 4.7% geïndexeerd. Naast deze indexatie zagen in we in 2019 een overspannen markt m.b.t. de verwerking van teer houdend asfalt. In korte tijd waren de eenheidsprijzen verdubbeld. Gezien deze ontwikkeling is er gedurende het jaar kritisch gekeken naar het geplande onderhoud.

Uitgevoerd onderhoud

Aan de volgende wegen is er groot onderhoud uitgevoerd, te weten:

- Creilerpad;
- Dr. W.M. Verhaarlaan;
- Dukaat;
- Palenweg;
- Randweg;
- Schoterweg;
- Steenbankpad;
- Urkerdwarspad;
- Wrakkenpad;
- Noorderwarspad;

De volgende herinrichtingswerkzaamheden zijn uitgevoerd:

- Afkoppelen hemelwater en herinrichting Emmeloord Centrum-oost, fase 4;
- Vervangen riolering en herinrichting Nagelerstraat, fase 1;
- Herinrichting Europalaan en omgeving Jumbo.
- Parkeerplaats sportcomplexen Sportlaan

Verder is de herinrichting van de Deel vergevorderd. De voorbereiding van de herinrichting Constructieweg is in concept gereed. Onderhandelingen worden gevoerd over de bijdrage van betrokken ondernemers.

Uitgesteld onderhoud

Vanwege werkzaamheden aan het hoogspanningsnet is het geplande onderhoud aan de Ketelmeerweg uitgesteld. In het verlengde daarvan is het onderhoud aan de Havenweg ook uitgesteld. Voor de Havenweg zien we dat er zeer korte tijd ernstige schades aan de weg ontstaan zijn. Deze schades worden zeer waarschijnlijk veroorzaakt door het indrogen van de onderliggende veenlagen in de afgelopen zeer droge zomerse periodes.

De weg is het afgelopen jaar veilig gesteld door het plaatsen van waarschuwborden en het uitvoeren van klein onderhoud. Om deze weg op een duurzame manier aan te pakken zijn er maatregelen nodig die niet passen binnen de voorziening groot wegenonderhoud. Een goed overwogen keuze moet gemaakt worden tussen de kosten van de herstelmaatregel en de duurzaamheid van het herstel. (kosten vs. de duur van levensduurverlengende maatregel) Daarom onderzoeken we de schade aan de Havenweg en brengen we herstelvarianten in beeld. In de Perspectiefnota 2020 komen we hier op terug.

Openbare Verlichting

Het verder verduurzamen van de openbare verlichting door het vervangen van oude armaturen. Het toepassen van LED technologie is daarbij uitgangspunt. Dit wordt meegenomen bij het cyclisch onderhoud en voor de aanleg van de nieuwbouw locaties.

Stedelijk water

Het waterschap Zuiderzeeland beheert bijna al wateren binnen het stedelijk gebied van de gemeente Noordoostpolder. Dit betreft over het algemeen de aan- en afvoerende watergangen en vijverpartijen. In de Maatwerkovereenkomst Stedelijk Water zijn deze aan- en afvoerende wateren afspraken gemaakt, die onder anderen betrekking hebben op het onderhoudsniveau, de beeldkwaliteit en het kwantiteitsaspect.

Deze overeenkomst is in oktober 2010 door beide colleges vastgesteld.

De overige watergangen dus de niet als zodanige benoemde aan- en afvoerende wateren binnen het stedelijk gebied worden door de gemeente beheerd. Dit betreft over het algemeen de watergangen in de stedelijke bossen en de onrendabele achterliggende kavelsloten. Voor deze sloten is voor de jaren 2017 t/m 2020 een baggerbestek opgesteld. In 2019 zijn de watergangen binnen het stedelijk gebied van Bant, Creil, Luttelgeest en Rutten gebaggerd.

Gemeentelijke gebouwen

De gebouwen die in eigendom zijn bij de gemeente worden onderhouden op onderhoudsniveau "heel en veilig". Alle gebouwen voldoen hier ook aan. Bij de uitvoering van het onderhoud wordt altijd rekening gehouden met het beleid (VIV) en de bekende ontwikkelingen zoals toekomstgericht bouwen en eventuele uitbreiding en/of renovatie.

Voor het groot onderhoud aan deze gebouwen is een onderhoudsvoorziening ingesteld. Jaarlijks is er een schouw van alle gebouwen. Deze schouw wordt uitgewerkt in een uitvoeringsjaarplan. Het uitvoeringsjaarplan beschrijft het onderhoud dat in het betreffende jaar noodzakelijk is en wordt ter vaststelling aan het college voorgelegd. Tegelijk met het uitvoeringsjaarplan wordt ook het voorgaande jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

De beschikbare budgetten waren in 2019 voldoende om de gebouwen op het vastgestelde onderhoudsniveau te onderhouden.

Riolering

Door middel van bestuurlijke besluitvorming in het eerste kwartaal van 2019 is het Watertakenplan Noordoostpolder voor de planperiode 2019-2024 door zowel het Waterschap als de gemeente vastgesteld. Door onderling de verantwoordelijkheid van de wettelijk daartoe toegewezen taken als ware als één uitvoerende partij af te stemmen, leidt dit tot verbetering van de efficiëntie en effectiviteit bij de daarvoor benodigde investeringen, zonder dat er sprake is van een sub-optimalisatie.

Maatregelen zoals in 2019 opgepakt zijn:

- In het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is gestart met het uitvoeren van een "stresstest" (weten) om onder andere de stedelijke omgeving klimaatbestendig en water robuust te kunnen inrichten;
- In de regionale samenwerking zijn de volgende doelen opgepakt:
 - meten, monitoren en het delen van data;
 - duurzaamheid en innovatie;
 - regionale monitoring op kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid;
- Samen beleid maken voor de niet gerioleerde percelen in het buitengebied;
- Communicatietraject voorbereiden voor het aan de bron afvangen van medicijnresten en microplastics.

Financiën

Inmiddels is met behulp van ons beheersysteem en het verbeterd inzicht op de te verwachten technische levensduur van onze rioleringsstelsels een reëler beeld gegeven over de uit te voeren ingrijpmaatregelen. Vastgesteld is dat het huidige tarief van € 174,00 voor rioolheffing voldoende toereikend is om de voorziening riolering kostendekkend te laten blijven.

Financiering

Beleid

Het gemeentelijk beleid over de financieringsfuncties is vastgelegd in drie documenten. Dit zijn:

- *De financiële beheersverordening gemeente Noordoostpolder*
Zie algemene inleiding van de paragrafen.
- *Het treasurystatuut*
Hierin staat hoe de gemeente de wet Financiering decentrale overheden (Fido) toepast. Het doel van het statuut is tweeledig. Namelijk het beperken van de vijf risico's en slagvaardig beleid bij het aantrekken en uitzetten van gelden. Een belangrijke eis uit de wet is dat de zogenaamde treasury functie uitsluitend een publieke taak dient en het beheer voorzichtig moet zijn.
- *De nota geldleningen en garantstellingen*
In deze nota staan de kaders waarbinnen de gemeente wel of geen lening verstrekt.

Risicobeheer

Er zijn vijf verschillende financiële risico's:

- *Renterisico (van vaste schuld en vlottende schuld)*
Bij vaste schuld gaat het er om hoeveel het rentesaldo wijzigt door verandering in de rente. Het gaat alleen over geld dat een jaar of langer wordt geleend of uitgeleend.
Bij vlottende schuld gaat het erom of de gemeente kortlopende leningen kan aflossen. Dit bekijken we met de kasgeldlimiet. Dat is het bedrag dat de gemeente maximaal aan kasgeld mag opnemen.
- *Koersrisico*
Dit is het risico dat de gemeente loopt als de koers of rente van haar beleggingen/uitstaande leningen verandert. Er zijn acht beleggingsinstrumenten toegestaan. Dit zijn: rekening courant, spaarrekening, daggeld, deposito, onderhandse geldlening, commercial paper, certificaten van deposito, obligatie, medium note en garantieproduct.
- *Kredietrisico*
Dit is het risico dat degene die geld geleend heeft dit niet terugbetaald of niet terug kan betalen. Om dit risico te beperken heeft de gemeente richtlijnen opgenomen in haar treasurystatuut. De richtlijnen gaan over de minimale kredietwaardigheid van partijen. Het gaat om partijen aan wie de gemeente geld wil uitlenen en partijen waar de gemeente geld wil beleggen.
- *Intern liquiditeitsrisico*
Dit is het risico dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om aan de directe verplichtingen te voldoen.
- *Valutarisico*
Dit is het risico als de waarde van de eigen munteenheid wijzigt, Het gaat erom wat de veranderingen in het overzicht van baten en lasten of de balans zijn door de waardewijziging van de munteenheid.

Renterisico vaste schuld en vlottende schuld

Dit zijn twee aparte berekeningen. Daarom worden ze apart weergegeven.

Renterisico vaste schuld: wij blijven onder de renterisiconorm

De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal. In de wet staat dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan dit percentage.

Renterisico vlottende schuld: wij voldoen aan de limiet

De kasgeldlimiet is 8,5% van het begrotingstotaal van het begin van het jaar. Dit percentage is vastgesteld door het Ministerie van Financiën. Elk kwartaal berekenen we hoe wij er voor staan (de zogenaamde kwartaallimietberekening). Zo kunnen we eventuele overschrijdingen signaleren.

Overschrijden we de limiet drie keer achtereen? Dan moeten we de toezichthouder op de hoogte stellen.

Renterisico		Bedragen x € 1.000
		2019
<i>Variabelen Renterisiconorm</i>		
Renteherzieningen		nvt
Aflossingen		nvt
Renterisico		0
<i>Berekening renterisiconorm</i>		
Begrotingstotaal		138.071
Percentage regeling		20%
Renterisiconorm		27.614

Ruimte t.o.v. renterisiconorm	27.614
-------------------------------	--------

Wij beperken ons koersrisico

Dit komt omdat de rentes van de uitgezette leningen nauwelijks veranderen. Als ze veranderen blijven ze vaak onder de huidige rentestand. De beleggingen die wij in bedrijven hebben zijn gewaardeerd op de aanschafwaarde. Als het nodig is, worden deze afgewaardeerd. De aandelen zijn niet genoteerd op de effectenbeurs waardoor er geen koersbewegingen zichtbaar zijn. De gemeente neemt voor € 76.782 deel in het aandelenkapitaal van bedrijven. De gemeente heeft in totaal € 2.915.453 aan leningen uitstaan (stand per 31-12-2018). Deze staan hieronder in een schema opgenomen.

Ons kredietrisico is laag

Geld aan instellingen met een publieke taak wordt alleen uitgeleend als we weten dat het terugbetaald wordt. Als de gemeente geld belegt doet zij dat bij instellingen van goede kwaliteit. De kwaliteit van de instelling wordt gemeten met een kwaliteitssysteem, de zogenaamde rating. De instelling moet minimaal een A-rating hebben. Wij hebben alleen beleggingen die in het verlengde van de publieke taak liggen.

Ons Intern liquiditeitsrisico is laag

Wij hebben een korte en een lange termijn planning voor onze financiële activiteiten. Wij houden dagelijks een liquiditeitsplanning bij. Hierdoor hebben wij goed inzicht in de ontvangsten en uitgaven. Zo weten we ook goed of we bijvoorbeeld een vaste lening moeten aangaan, hoeveel we moeten lenen en met welke looptijd. Ook is er periodiek afstemming met budget- en kredietbeheerders voor het inzicht voor de lange termijn.

Wij hebben geen valutarisico

De gemeente leent uitsluitend geld uit in euro's. Of zij vraagt garantie op een lening in euro's.

Kasgeldlimiet	Bedragen x € 1.000	
	Begroot 2019	Realisatie 2019
Begrotingstotaal	138.071	156.423
Vastgesteld percentage	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet		11.736 13.296

Ter beperking van de koersrisico's op uitzetting uit hoofde van de treasuryfunctie zijn uitsluitend de volgende beleggingsinstrumenten toegestaan: rekening courant, spaarrekening, daggeld, deposito, onderhandse geldlening, commercial paper, certificate of deposit, obligatie, medium note en garantieproduct.

Aan de stichting Cultuurbedrijf NOP is een lening van € 150.000 verstrekt voor tussentijdse investeringen in museum Schokland. Deze lening zal in 5 jaar worden afgelost en het rentepercentage bedraagt 1,75%. Het rentepercentage dat gehanteerd wordt voor de lening aan de bibliotheek is 4,75%. Wat de rente van de achtergestelde lening aan Vitens N.V. betreft ontvangt de gemeente over het niet afgeloste deel van de hoofdsom een rentepercentage wat overeenkomt met het gemiddelde rentepercentage over 10-jaars Nederlandse staatsleningen, over de 5 voorafgaande kalenderjaren, vermeerderd met 1%. Voor 2019 komt het gemiddelde rentepercentage uit op 1,55%. Door de verkoop van de aandelen Essent aan RWE hebben de aandeelhouders de lening van Essent aan Enexis overgenomen.

Deze lening is opgebouwd uit 4 tranches met looptijden van 3 tot 10 jaar en verschillende rentepercentages. Het gewogen gemiddelde rentepercentage voor alle tranches van de lening bedraagt 4,65%. De eerste tranche is in 2012 afgelost. De tweede tranche op 30 september 2013 en de derde tranche op 27 april 2016. De aflossing van de 4e tranche ad € 75.599 heeft plaats gevonden in 2019. In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Voor de gemeente Noordoostpolder gaat het om een bedrag van € 172.798. Het koersrisico dat de gemeente loopt is zeer beperkt aangezien deze uitzettingen geen fluctuerende rente opleveren, die boven de huidige rentestand liggen.

Verstrekte leningen	€
Flevomeerbibliotheek	311.000
Geldlening MFC Tollebeek	600.000
Achtergestelde lening Vitens	284.169
Lening Sportclub Emmeloord	67.500
Startersleningen	487.880
Duurzaamheidsleningen	542.277
Blijversleningen	48.592
Stichting Cultuurbedrijf NOP	90.000
Lening Bosbad	88.032
Verkoop Vennootschap B.V.	172.798
Totaal	2.692.248

Rentetoerekening

In de tabel ziet u de rentelasten uit externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit inzicht is een verplichting vanuit het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In de tabel zien we wat wij aan rente betalen en wat wij aan rente ontvangen

Renteschema	Bedragen x € 1.000	
	Begroot 2019	Realisatie 2019
De externe rentelasten over financiering	157	157
De externe rentebaten over financiering	-/-	84
Totaal door te rekenen externe rente	-20	73
Doorberekende rente aan grondexploitatie	-/-	196
Doorberekende projectfinanciering aan taakveld	-/-	-
Aan taakvelden toe te rekenen rente	-216	-164
Rente over eigen vermogen	-	-
Rente over voorzieningen	-	-
Aan taakvelden toe te rekenen rente	-216	-164
Aan taakvelden toegerekende rente	-/-	-
Renteresultaat taakveld treasury	-216	-164

Financiering

De gemeente kent twee soorten investeringen: Investerings met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Investerings met een economisch nut zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn. Dit kan bijvoorbeeld door de kosten ervan in tarieven te verwerken (denk aan het rioolrecht). Alle andere investeringen zijn investeringen met maatschappelijk nut. U leest hier hoe de gemeente haar investeringen financiert.

Investerings via totaal financiering

Dit betekent dat de gemeente als één geheel wordt beschouwd. Dus alle inkomsten en uitgaven worden hierbij betrokken. De achterliggende gedachte is dat tijdelijke overschotten van de ene activiteit een andere activiteit kunnen financieren. Deze wijze van financieren heet ook wel 'totaalfinanciering'. Het rentepercentage is 0%. Dit is gelijk aan de rente voor de al aanwezige activa. Voor investeringen in de openbare ruimte hebben we reserves om de afschrijvingskosten te dekken.

Voor grondexploitatie geldt een andere rente. Het BBV schrijft hiervoor een berekening voor. De rente is voor 2019 0,98%. Wordt voor een specifieke grondexploitatie gebruik gemaakt van projectfinanciering? Dan kan op het rentepercentage een uitzondering worden gemaakt.

Mogelijk stijgende rente op de kapitaalmarkt is een belangrijk risico

Het effect van een stijgende rente is voor nieuwe investeringen groot. Voor de gebruikelijke reserves geldt een rente van 2,4%. Dit is het percentage voor de inflatiecorrectie.

Kasbeheer

In dit onderdeel leest u hoe de geldstromen zo efficiënt mogelijk op elkaar afgestemd worden. Hierbij wordt rekening gehouden met toekomstige inkomsten en uitgaven.

BNG is onze huisbankier

Betalingsopdrachten worden door elektronisch bankieren aangeleverd. De inning van belasting-debiteuren gaat zoveel mogelijk met automatische incasso. Hier maakt meer dan 80% van de inwoners gebruik van.

Met de BNG zijn afspraken gemaakt over het betalingsverkeer

Deze staan in een financiële dienstverleningsovereenkomst. Al onze elektronische betalingen lopen via de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

We vragen meerdere financiële instellingen om een aanbieding als we geld willen wegzetten/aantrekken

Deze toetsen we aan ons treasurystatuut. Zo kunnen we een weloverwogen keuze maken waar we het geld wegzetten of aantrekken.

Bedrijfsvoering

Beleid

In 2019 is via het programma dienstverlening gewerkt aan het digitaal zaken doen. Over de resultaten daarvan is gerapporteerd in programma 4. We hebben op verschillende manieren aandacht gevraagd voor klantgericht en begrijpelijk schrijven. Nieuwe medewerkers krijgen trainingen, daarnaast wordt door schrijfcoaches aandacht gevraagd voor het klantgericht schrijven via voorbeelden.

De directie heeft in 2019 een nieuwe versie van het strategieboekje "wij zijn aan zet" geïntroduceerd. Zij zijn in gesprek gegaan met medewerkers van alle clusters over de verschillende wijzen van denken en doen voor vragen of problemen, waarbij de inwoner centraal staat. Ook via het programma NOP de ruimte (voor de invoering van de omgevingswet) is aandacht besteed aan het 'anders (samen) werken' waarbij de wensen uit de samenleving meer vooraf gevraagd en begeleid worden. Er wordt uitgegaan van vroegtijdige samenwerking met alle betrokken partijen bij plannen en initiatieven.

Algemeen overhead

De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Dat betekent dat in ieder geval de kosten in verband met de volgende elementen tot overhead worden gerekend en moeten worden opgenomen:

- Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie;
- Personeel en organisatie;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning (exclusief de griffie, omdat die geen onderdeel uitmaakt van de ambtelijke organisatie);
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Het percentage overheadkosten is berekend door de kosten van Overhead op taakveld 0.4 te delen door het totaalsaldo van de lasten (exclusief de toevoegingen aan reserves).

De overheadkosten voor het jaar 2019 zijn als volgt opgebouwd:

Het percentage overhead voor Noordoostpolder komt voor het jaar 2019 uit op 9,8% bij een totaal lastenniveau vóór toevoegingen aan de reserves van € 130.954.105.

Overheadkosten 2019		Lasten	Baten	Saldo
1.1	Salarissen en sociale lasten	7.310.465	-	7.310.465
2.1	Belastingen	26.325	-	26.325
3.2	Duurzame goederen	1.062.711	-	1.062.711
3.5.1	Ingeleend personeel	1.159.840	83.268,82	1.076.571
3.7	Leges en andere rechten		-	
3.8	Overige goederen en diensten	2.921.513	15.437,48	2.906.076
4.3.8	Inkomenoverdrachten - overige		10.000,00	-10.000
4.4.6	Kapitaaloverdrachten - overige overheden		15.619,58	-15.620
7.2	Mutatie voorzieningen	48.430	-	48.430
7.3	Afschrijvingen	893.042	-	893.042
7.5	Overige verrekeningen (overhead)	-521.644	-	-521.644
		12.900.683	124.326	12.776.357

Control

De aanschaf en implementatie van tools waarmee we de klanttevredenheid meten hebben vertraging opgelopen. Hierdoor was in 2019 nog te weinig informatie beschikbaar over klantervaringen op al onze kanalen om het 231a onderzoek te verrichten. De intentie is om dit onderzoek alsnog in 2020 uit te voeren.

Financiën

Gemeenten verwerven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld. Dergelijke gronden worden in de regel geïdentificeerd als 'warme gronden'. Conform het BBV worden dergelijke gronden niet (meer) onder de voorraden gerangschikt, maar onder materiële vaste activa tegen de verwervingskosten. Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld mogen worden gewaardeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, mits wordt voldaan aan specifiek hiervoor geldende voorwaarden. In 2019 is dit doorgevoerd voor een viertal nog niet in gebruik genomen gronden die getaxeerd zijn als zogenoemde 'warme gronden'. Het effect van de taxaties komt terug in de waardering op de balans.

De horizontale sturing en verantwoording aan de raad is beter gefaciliteerd door gebruik te maken van LIAS voor de op- en samenstelling van de producten van de begrotingscyclus. Dit geeft meer transparantie van het besluitvormingsproces rond begroting en verantwoording. Op deze wijze is er een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden bij het op- en samenstelproces. Op de websiteomgeving zijn de planning- controldocumenten beschikbaar. Informatie is hier eenvoudig en gericht te vinden.

De beleidsindicatoren voor sturen op effecten van beleid en het opnemen van financiële kengetallen om meer zicht te krijgen op toekomstbestendigheid en wendbaarheid van de begroting geven in de praktijk weinig meerwaarde. De waarde van de kengetallen is mede beperkt doordat de informatie van de jaarrekening komt na dat de begroting van het volgende jaar al is vastgesteld. Voor de perspectiefnota en begroting 2021 – 2024 wordt bezien welke verbetermogelijkheden kunnen worden doorgevoerd, anders dat de wettelijke beleidsindicatoren en kengetallen die nu worden gebruikt.

De informatievoorziening van Verbonden Partijen is de laatste jaren verbeterd. Het gevolg is niet automatisch meer inhoudelijke en financiële grip op Verbonden Partijen. De komende jaren blijft hier een opgave liggen die een hoge prioriteit heeft. De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Flevoland had de meeste dynamiek in 2019. Gemeente Noordoostpolder is hier als mededeelnemer in de regeling betrokken geweest bij verschillende onderzoeken om tot verbetering van de bedrijfsvoering te komen en grip op de financiën.

De uitwerking van de plannen zoals deze in Voorzien in Vastgoed zijn opgenomen en andere prioriteiten die opportuun zijn geworden, zorgen er voor dat het bestaande beleid van waarderen, activeren en afschrijven onder druk is komen te staan. De kans is reëel dat het beleid van afschrijvingsreserves en het hieraan gekoppelde beleid van financiering van investeringen, moet worden herzien, om de financiële positie robuust en duurzaam te houden.

Huisvesting

In 2019 zijn meerdere deelprojecten gestart om "het nieuwe werken 2" vorm te geven. Zo is het zgn. hush meubilair geplaatst, waarmee in de behoefte wordt voorzien om ongestoord te bellen, werken en vergaderen in kleine groepen. Bovendien zijn er 12 extra duo zit-stawerkplekken bij gekomen.

Er is een begin gemaakt met het aanschaffen van second life meubilair (gemeentewerf, KCC, bestuurssecretariaat en gemeentehuis) en revitalisatie van de bureaustoelen. Dit betekent dat bestaande onderstellen zijn opgeknapt (refurbished) en voorzien van een nieuw bureaublad en bekabeling. Voor de revitalisatie van de bureaustoelen is een bedrijf ingezet dat hiervoor medewerkers inzet die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

In 2019 zijn medewerkers van het team facilitair samen met de inkoopadviseurs opgeleid/begeleid door KplusV om de aanbesteding van koude en warme dranken volgens de RCC-methodiek (Rapid Circulair Contracting) uit te voeren.

Omdat de gemeente sinds 2019 eigenaar is van het Dr. Jansencentrum moest er in 2019 een bedrijfsnoodplan worden opgesteld en een bhv-organisatie worden opgezet. Dit is gebeurd op basis van de RI&E waarbij tevens de samenwerking met de huurders is gezocht.

Informatievoorziening en ICT

In november 2019 is de nieuwe visie op informatie 2020 – 2022 (I-visie) door de directie vastgesteld. Deze visie geeft richting en kaders voor de wijze waarop de gemeente de komende jaren haar informatievoorziening het beste kan inrichten. En voor de manier waarop we omgaan met de informatie waarover de gemeente beschikt.

De leverancier van het zaakstelsel heeft in 2019 aangegeven te stoppen met het verder ontwikkelen van de huidige versie van het stelsel. De keuze voor een nieuw zaakstelsel is in de laatste maanden van 2019 gestart. De aansluiting van de suite voor het sociaal domein is hierdoor opgeschort tot er meer duidelijk is over aanschaf en in gebruik name van een nieuw zaakstelsel. Het aanschaffen van ICT middelen doen we steeds meer in samenwerking met andere gemeenten door deelname aan initiatieven van VNG Realisatie. In 2019 hebben we onder andere deelgenomen aan de Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI) Veilig. GGI Veilig bestaat uit een portfolio van producten en diensten voor informatiebeveiliging.

Voor de interne organisatie zijn de processen omtrent wijzigingen opnieuw beschreven en geïmplementeerd.

Tenslotte is in de tweede helft van 2019 de aanbesteding voor de vervanging van de ICT-infrastructuur in gang gezet. Er heeft markt oriëntatie plaatsgevonden en het programma van eisen is opgesteld. Deze vervangingslag zal in 2020 plaatsvinden.

Informatieveiligheid en privacy

In 2019 is een Information Security Management Systeem en Privacy Management Systeem (ISMS en PMS) geïmplementeerd en ingericht. Hierin leggen we vast hoe we aan informatiebeveiligingseisen voldoen, de privacy waarborgen en welke verbeteractiviteiten er zijn. Er is een privacyadviseur in dienst gekomen die samen met de Functionaris Gegevensbescherming de organisatie helpt om privacyvraagstukken op te lossen.

De ENSIA verantwoording over 2018 is in april 2019 afgerond en het college heeft hierover via een collegeverklaring en bestuursrapportages verantwoording afgelegd aan diverse ministeries. Tegelijkertijd is een rapportage over informatieveiligheid en privacy aan het college verstrekt. Uw raad is geïnformeerd via het verstrekken van deze documentatie. Daarnaast is de cyclus voor de verantwoording over 2019 al weer opgestart. Jaarlijks moet voor 31-12 een zelfevaluatie over onze informatieveiligheid afgerond zijn. En zijn externe audits gedaan met betrekking tot onze DigiD en het Suwinet. De documentatie is separaat van het jaarverslag aan uw raad verstrekt.

Via een werkgroep wordt structureel aandacht bij medewerkers gevraagd voor hun bewust handelen: zorgvuldig omgaan met informatie en privacy waarborgen. Naast informatie-overdracht hebben we dit onder de aandacht gebracht met een Escape room en hebben we een mysteryguest ingezet om de fysieke beveiliging te toetsen. Dat levert weer input voor verbeteringen.

Interbestuurlijk toezicht

De provincie Flevoland heeft per brief van 11 december 2019 de raad bericht dat zij naar aanleiding van de toegezonden jaarrekening 2018 en de (Meerjaren)begroting 2020-2023 heeft geconstateerd

dat de gemeente Noordoostpolder voor het komende jaar 2020 onder het regime van repressief toezicht met de kleur groen blijft vallen. Uit de (Meerjaren)begroting 2020-2023 blijkt dat de financiële positie van de gemeente Noordoostpolder goed is. Er is sprake van structureel en reëel evenwicht en verder zijn de overige indicatoren niet ongunstig. Een nadere analyse van de (Meerjaren)begroting 2020-2023 acht de provincie Flevoland niet nodig.

Juridische zaken

De 2 MfN registermediators en 6 gespreksbegeleiders hebben ervoor gezorgd dat in 2019 70% van alle ingediende bezwaren informeel is afgehandeld. Daarnaast zijn de mediators 31 keer ingeschakeld bij andere zaken, zoals zienswijzen, burenruzies, moeilijke gesprekken, handhavingszaken en conflicten tussen burgers en gemeente. In verreweg de meeste gevallen heeft dit geleid tot een oplossing en/of tevredenheid bij inwoners en collega's.

Personeel en organisatie

In 2019 is gestart met de voorbereiding en uitvoering van Strategische Personeels Planning (SPP). Het management is hierin meegenomen en vervolgens is gestart met het maken van een planning per cluster. Dit om beter grip te krijgen op het benodigde en het aanwezige personeel in relatie tot de opgaven en ambities van de gemeente. Het helpt de gemeente om proactief te kunnen sturen op de bezetting van functies, waardoor de slagkracht van de organisatie verbetert. Daarnaast helpt het om gericht te investeren in opleiding en ontwikkeling, waardoor continuïteit en innovatie geborgd zijn.

We maken sinds september 2019 gebruik van een recruiter (in samenwerking met de gemeente Urk, Dronten en het Waterschap Zuiderzeeland). De recruiter zetten we in op werving van nieuw personeel, vooral voor moeilijk vervulbare vacatures.

De samenwerking met externe partijen als Carrefour en Concern van Werk loopt goed. Gezamenlijk dragen we bij aan inclusiviteit van medewerkers en inwoners. Voorbeelden hiervan zijn de vele stagiaires en inmiddels ook trainees die we aan onze organisatie verbinden.

Verbonden partijen

Inleiding

1.1. GR Veiligheidsregio Flevoland	Lelystad
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Flevoland: Almere, Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en Noordoostpolder.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

De Veiligheidsregio is ingesteld om de inwoners van onze regio beter te beschermen tegen de risico's van branden, rampen en crises. De diensten en besturen werken samen in: brandweerzorg, crisisbeheersing, handhaving van de openbare orde en veiligheid, geneeskundige hulpverlening bij rampen en rampenbestrijding.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de Veiligheidsregio en daarmee de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort gedragen door de deelnemende gemeenten.

De uitgaven van de VRF gaan de komende jaren naar verwachting significant stijgen. Dit wordt veroorzaakt door de kostenstijging van de VRF en de nieuwe afgesproken verdeelsleutel. Voor de gemeente Noordoostpolder stijgen de extra kosten tot € 970.000 in 2025.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	1.965.480
Jaarrekening 2018	1.868.983
Bijdrage verantwoord op taakveld	1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	82.760	653.242
Eigen vermogen	9.816.760	9.337.967
Vreemd vermogen	10.816.117	6.186.221

1.2. GR IJsselmeergroep	Emmeloord/Lelystad
--------------------------------	---------------------------

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Betrokken partijen	Gemeenten Lelystad, Urk en Noordoostpolder Uittredend: Zeewolde
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Deze verbonden partij voert de Wet Sociale Werk Voorziening uit. De GR heeft een werkmaatschappij maar de feitelijke uitvoering van de WSW is ondergebracht bij Concern voor Werk NV. Binnen de GR zijn afspraken gemaakt over de samenwerking tussen gemeenten en Concern voor Werk om tekorten te voorkomen. In Noordoostpolder levert Concern voor Werk diensten als schoonmaak en catering voor de WerkCorporatie.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven, wordt een eventueel overblijvend tekort gedragen door de deelnemende gemeenten. Een recente ontwikkeling is dat de gemeenteraad van Zeewolde heeft besloten uit de GR te stappen. In 2019 is besloten om de GR in 2020 om te zetten naar een bedrijfsvoeringsorganisatie.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	267.480
Jaarrekening 2018	276.930
Bijdrage verantwoord op taakveld	6.4 Begeleide participatie

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	0	156.000
Eigen vermogen	n.b.	2.637.000
Vreemd vermogen	n.b.	1.192.000

1.3. GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek	Lelystad
--	-----------------

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Betrokken partijen	Alle gemeenten uit Flevoland, de gemeenten Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Naarden, Weesp, Wijdmeren en de provincies Flevoland en Noord-Holland.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Deze GR voert taken op het gebied van het omgevingsrecht uit. Deze taken omvatten onder andere het verlenen van vergunningen, toezicht en handhaving etc. Deelname is wettelijk verplicht op basis van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO). Het doel was om te komen tot kwaliteitsverbetering. De gemeente Noordoostpolder heeft het minimaal verplichte takenpakket ingebracht (basistakenpakket). Dit pakket behelst voornamelijk milieutaken.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort gedragen door de deelnemende gemeenten.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	1.121.493
Jaarrekening 2018	935.765
Bijdrage verantwoord op taakveld	7.4 Milieubeheer

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	819.722	334.866
Eigen vermogen	1.519.795	1.562.537
Vreemd vermogen	5.264.376	4.434.824

1.4. GR GGD Flevoland

Lelystad

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Flevoland: Almere, Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en Noordoostpolder.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de provincie Flevoland. GGD Flevoland is het centrale punt waar bewoners, gemeenten en samenwerkingspartners terecht kunnen met alle vraagstukken op het gebied van de openbare gezondheidszorg.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

De deelnemers betalen elk een jaarlijkse bijdrage in de kosten van de GR op basis van het aantal inwoners per 1 januari van dat jaar. Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	901.883
Jaarrekening 2018	870.417
Bijdrage verantwoord op taakveld	7.1 Volksgezondheid

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	995.000	-203.000
Eigen vermogen	6.973.000	5.978.000
Vreemd vermogen	11.365.000	9.859.000

2.1. WerkCorporatie B.V.

Emmeloord

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken partijen	Gemeente Noordoostpolder
Bestuurlijk belang	Enig aandeelhouder

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

De WerkCorporatie is opgericht per 1 januari 2015 om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen en de houden. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de Participatiewet.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Risico's kansen en ontwikkelingen

De WerkCorporatie voert een taak uit waarvoor het gemeentebestuur verantwoordelijk is en blijft. De gemeente heeft zeggenschap over de financiële, beleidsmatige en uitvoeringskaders. Voor de financiering is de WerkCorporatie volledig afhankelijk van de gemeente. In 2018 is het resultaat in zijn geheel toegevoegd aan de reserves van de vennootschap.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	1.477.565
Jaarrekening 2018	1.470.774
Bijdrage verantwoord op taakveld	6.5 Arbeidsparticipatie

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	907	9.844
Eigen vermogen	147.983	147.077
Vreemd vermogen	352.674	245.247

2.2. Bank Nederlandse Gemeenten N.V. Den Haag

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken partijen	Nederlandse overheden (50% Rijk/50% gemeenten, provincies en waterschappen)
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

De kosten van financiering voor de gemeente en haar burgers zo laag mogelijk houden.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Tot 2016 is 25% van de winst uitgekeerd aan aandeelhouder om het eigen vermogen op peil te brengen. Dat was nodig om te voldoen aan de minimumeis van het Basel Comité. In 2017 is 37,5% van de winst uitgekeerd aan aandeelhouders. In 2018 bedroeg het dividend 50% van de winst. Ondanks de stijgende lijn is het onzeker wat het dividend over 2019 wordt. De BNG verwacht dat in 2019 duidelijkheid komt over de nieuwe kapitaaleisen voor banken. Mede op basis van die wetgeving wordt het dividendpercentage over 2019 bepaald.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	163.000.000	337.000.000
Eigen vermogen	4.154.000.000	4.258.000.000
Vreemd vermogen	144.802.000.000	132.518.000.000

2.3. Vitens N.V.**Utrecht**

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken partijen	Provincies en gemeenten in Friesland, Overijssel, Flevoland, Drenthe Utrecht, Noord-Holland en Gelderland
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Vitens staat als leverancier van een eerste levensbehoefte middenin de maatschappij. Ze zorgen voor betrouwbaar drinkwater, nu en in de toekomst. Er wordt gewerkt aan drie strategische doelen: continuïteit, schone en beschikbare bronnen en optimale service en dienstverlening.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Vitens maakt geen prognoses ten aanzien van financiële ontwikkelingen en risico's openbaar. De risico's zijn beperkt tot de deelname in het aandelenkapitaal.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	11.100.000	13.000.000
Eigen vermogen	533.300.000	533.000.000
Vreemd vermogen	1.293.000.000	1.233.500.000

2.4. Wadinko N.V.**Zwolle**

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken partijen	De gemeenten Hellendoorn, Hof van Twente, Borne, Dalfsen, Deventer, Dinkelland, Hardenberg, Meppel, Olst-Wijhe, Ommen, Steenwijkerland, Tubbergen, Westerveld, Zwartewaterland, Zwolle, Kampen, Losser, Noordoostpolder, Raalte, Rijssen-Holtén, Staphorst, Twenterand, Urk, Wierden en Provincie Overijssel.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Wadinko is een regionale participatiemaatschappij die de bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid wil bevorderen in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Risico's zijn beperkt tot het aandelenkapitaal.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's**Jaarrekening 2019****Jaarrekening 2018**

Resultaat	-	1.536.526
Eigen vermogen	-	67.999.185
Vreemd vermogen	-	1.511.671

2.5. Huisvuilcentrale Noord-Holland N.V. Alkmaar

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken partijen	HVC heeft 44 aandeelhoudende gemeenten en 6 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

HVC is een samenwerkingsverband van gemeenten en waterschappen, dat actief is op het gebied van afvalinzameling, -scheiding en -recycling, compostering, afval- en slibverbranding en de opwekking en benutting van duurzame energie uit biomassastromen en andere bronnen.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

De aandeelhouders staan garant voor de leningen van HVC. Alvorens HVC niet meer aan haar (aflossings)verplichtingen kan voldoen, zal zij waarschijnlijk eerst een beroep doen op artikel 7 van de ballotageovereenkomst. De aandeelhouders staan pro rata garant voor de leningen van HVC. Voor deze garantstelling wordt een provisie ontvangen.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	-	13.352.000
Eigen vermogen	-	116.706.000
Vreemd vermogen	-	849.006.000

2.6. Enexis Holding N.V.

's Hertogenbosch

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken partijen	Zes Nederlandse provincies en 130 gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Enexis was netbeheerder binnen de gemeente Noordoostpolder. Begin 2016 is het verzorgingsgebied over gegaan naar Liander. De aandelen van Enexis zijn echter nog in handen van de gemeente Noordoostpolder. Wanneer er een goed bod komt zal de gemeente Noordoostpolder overwegen om de aandelen te verkopen.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment rond de 50% eigen vermogen. Wanneer Enexis met een nieuwe ronde komt om aandelen in te kopen, zal gemeente Noordoostpolder deze optie uitwerken en de raad actief informeren.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	210.000.000	319.000.000
Eigen vermogen	4.114.000.000	4.024.000.000
Vreemd vermogen	4.146.000.000	3.691.000.000

2.7. Technofonds Flevoland B.V.**Lelystad**

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken partijen	Almere, Urk, Lelystad, Noordoostpolder, Dronten, Horizon B.V. (voorheen OMFL)
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Het Technofonds Flevoland verstrekt risicodragend kapitaal in de vorm van leningen en aandelenkapitaal aan (door)startende ondernemingen binnen Flevoland ter bevordering van technologische en innovatieve ontwikkelingen. Het is een revolverend fonds, dat wil zeggen dat de middelen die vrijkomen door bijvoorbeeld verkoop van participaties of aflossing van leningen, opnieuw binnen het fonds worden uitgezet.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

-

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	-	n.n.b.
Eigen vermogen	-	12.567.380
Vreemd vermogen	-	157.101

2.8.1. Vordering op Enexis B.V.

's Hertogenbosch

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken partijen	Diverse provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent). Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 geliquideerd kunnen worden.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.

Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	-6.529	-11.462
Eigen vermogen	-8.819	35.000
Vreemd vermogen	9.083	356.260.000

2.8.2. Verkoop Vennootschap B.V. 's Hertogenbosch

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken partijen	Voormalige aandeelhouders Essent N.V. (diverse gemeenten en provincies)
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent). In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in het General Escrow Fonds zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Beleidsvoornemens:

Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln. Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.

Financiële risico's:

Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	0
Jaarrekening 2018	0
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	-40.924	-38.240
Eigen vermogen	71.192	112.116
Vreemd vermogen	16.256	30.170

2.8.3. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	's Hertogenbosch
---	-------------------------

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken partijen	Voormalige aandeelhouders Essent N.V. (diverse gemeenten en provincies).
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent). Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE).

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Beleidsvoornemens:

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap voor eind 2020 zal kunnen worden ontbonden.

Financiële risico's:

Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	0
Jaarrekening 2018	0
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	-15.402	-14.721
Eigen vermogen	1.589.543	1.604.945
Vreemd vermogen	445.015	23.506

2.8.4. CBL Vennootschap B.V.

's Hertogenbosch

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken partijen	Voormalige aandeelhouders Essent N.V. (diverse gemeenten en provincies)
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent). CBL's (Cross Border Leases) zijn lange termijn lease contracten met, in dit geval, Amerikaanse investeerders. CBL Vennootschap vertegenwoordigt de verkopende aandeelhouders in het CBL Fonds en fungeert als "doorgeefluik" voor betalingen namens de aandeelhouders in en uit het CBL Fonds. De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Beleidsvoornemens:

Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln.

Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.

Financiële risico's:

Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.

Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	-11.602	-9.243
Eigen vermogen	125.355	137.536
Vreemd vermogen	5.006	21.460

2.8.5. CSV Amsterdam B.V.**'s Hertogenbosch**

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken partijen	Voormalige aandeelhouders Essent N.V. (diverse gemeenten en provincies).
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero). De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 kunnen worden geliquideerd.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783,-

die nog resteert op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.

Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	0
Jaarrekening 2018	0
Bijdrage verantwoord op taakveld	-

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	-295.085	-120.804
Eigen vermogen	451.905	745.990
Vreemd vermogen	83.583	44.765

5.1. VNG	Den Haag
-----------------	-----------------

Rechtsvorm	Vereniging
Betrokken partijen	Nederlandse gemeenten en Curaçao, Bonaire, Saba, St. Eustatius, Aruba en enkele tientallen gewesten.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de vereniging

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Krachtiger lokale overheid door samenwerking en belangenbehartiging. Krachtiger lokale overheid door samenwerking en Belangenbehartiging.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

De risico's zijn beperkt omdat er geen sprake is van een financiële impact bij faillissement of aansprakelijkheid door garantstelling.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	81.000
Jaarrekening 2018	78.500
Bijdrage verantwoord op taakveld	0.1 Bestuur

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	n.b.	154.000
Eigen vermogen	n.b.	61.975.000
Vreemd vermogen	n.b.	66.722.000

5.2. VNG Flevoland

Rechtsvorm	Vereniging
Betrokken partijen	Gemeenten in Flevoland
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de vereniging

Bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen

Krachtiger lokale overheid door samenwerking en belangenbehartiging.

Risico's, kansen en ontwikkelingen

De risico's zijn beperkt omdat er geen sprake is van een financiële impact bij faillissement of aansprakelijkheid door garantstelling.

Jaarlijkse bijdrage gemeente

Jaarrekening 2019	-
Jaarrekening 2018	-
Bijdrage verantwoord op taakveld	0.1 Bestuur

Financiële ratio's	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018
Resultaat	n.b.	0
Eigen vermogen	n.b.	38.642
Vreemd vermogen	n.b.	2.553

Grondbeleid

Visie op grondbeleid

De beleidskaders voor het gemeentelijk grondbeleid staan in de nota grondbeleid “op grond van de situatie”.

De ambities van het gemeentelijk grondbeleid zijn drieledig:

- interveniëren in kwalitatief maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- de regie hebben op de ruimtelijke ontwikkeling met het grondbeleid;
- per situatie de keuze te hebben over het in te zetten instrumentarium, zodat adequaat gehandeld kan worden met het oog op de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Zodanig dat er een gezonde financiële bedrijfsvoering is binnen grondzaken van de gemeente Noordoostpolder.

Doelstelling van het grondbeleid is het zodanig sturing geven aan de inzet en het gebruik van grond dat daarmee gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Grondbeleid is een middel en geen doel op zich.

Het grondbeleid richt zich op het gebruik van de grond als bepalende factor voor de kwaliteit van de leefomgeving, uitgaande van de volgende doelstellingen:

- het bevorderen van een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, grondeigenaren, ontwikkelaars, corporaties en de overheid.

Bovenstaande doelen roepen de vraag op welk instrument het beste kan worden ingezet op welke locatie, in welke omstandigheden met welk doel en wat de randvoorwaarden zijn. Dat vraagt een pragmatische benadering. Deze benadering vertalen we voor het grondbeleid in opgabegericht/situationeel grondbeleid. De gemeente voert waar nodig en mogelijk vaak actief grondbeleid.

Actuele prognose

In exploitatie genomen gronden

Om een actief grondbeleid te kunnen voeren is een gezonde financiële positie van Grondzaken noodzakelijk. Jaarlijks wordt hiervan verslag gedaan in het jaarverslag van Grondzaken (Herzieningen en Meerjarenperspectief).

De financiële positie van Grondzaken wordt mede bepaald door de boekwaarde en de winstverwachting van de actieve complexen.

Woningbouw Emmeloord

De grondverkopen in Emmelhage Fase 1 lopen op schema. Op dit moment zijn er nog slechts 4 kavels beschikbaar en deze verwachten we in 2020/2021 te verkopen. In Emmelhage Fase 2A loopt de verkoop van kavels iets achter op schema. De verwachting is dat de meeste kavels in 2020 en 2021 verkocht zullen gaan worden. Om te kunnen (blijven) voldoen aan de behoefte zijn we bezig met de volgende fase (2B) van Emmelhage.

Complex	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 31-12-2019	Prognose Eindwaarde	Prognose Afsluiting
11A - Emmelhage fase 1	€ 791.667	€ 1.409.187	€ 566.824	31-12-2022
11B - Emmelhage fase 2A	€ -2.176.854	€ -43.164	€ 2.566.727	31-12-2023
Woningbouw Emmeloord	€ -1.385.186	€ 1.366.023	€ 3.133.552	

Woningbouw dorpen

De grondverkopen in de kernen Ens en Marknesse lopen achter op de planning. Er is wel veel vraag naar nieuwbouwkavels, maar het werkelijk afnemen van een kavel en het bouwen van een woning vergt meer tijd dan voorzien was. De verwachting is dat een groot deel van verwachte verkopen in 2019 uiteindelijk in 2020 zal plaatsvinden.

De verkoop van woningbouwkavels in de kleinere kernen verschilt per dorp. In de meeste dorpen lopen we iets achter op de planning. Dit heeft vooral te maken met het vinden van een aannemer. De Walstraat in Kraggenburg en de Mariaschool in Tollebeek lopen volgens planning.

Risico

De risico's van de grondexploitaties 'woningbouw dorpen' zijn beheersbaar. Het sturen op de uitgifte van woningbouwkwavels is de belangrijkste beheersmaatregel.

Complex	Boekwaarde	Boekwaarde	Prognose	Prognose
	1-1-2019	31-12-2019	Eindwaarde	Afsluiting
63 - De Kaghe, Espel	€ -117.605	€ -121.582	€ 87.322	31-12-2023
65 - Ens-Zuidoost	€ -1.648.887	€ -1.634.421	€ -890.095	31-12-2029
67-1 - Bant-Zuidoost fase I	€ -261.418	€ -276.343	€ -320.136	31-12-2022
67-2 - Bant-Zuidoost fase II	€ -737.187	€ -586.058	€ 709.627	31-12-2033
68 - Espel-West	€ -371.897	€ -557.119	€ 368.598	31-12-2025
71 - Creil-Oost	€ -72.040	€ -77.254	€ 682.375	31-12-2025
72 - Luttelgeest-Zuid	€ 346.942	€ 258.717	€ 79.658	31-12-2021
75 - Marknesse Zuid, fase III	€ -1.076.906	€ -1.628.187	€ 3.292.229	31-12-2036
76 - Nagele	€ -1.270.036	€ -1.291.283	€ -198.521	31-12-2021
77 - Kraggenburg	€ -38.012	€ 81.236	€ 37.659	31-12-2020
81 - Tollebeek	€ -54.562	€ 288.428	€ 143.139	31-12-2021
155 - Jacob Bruintjesstraat	€ -	€ -850.740	€ 274.860	31-12-2038
Woningbouw dorpen	€ -5.301.608	€ -6.394.606	€ 4.266.716	

Bedrijventerreinen Emmeloord

De markt voor bedrijventerreinen in Emmeloord trekt voorzichtig aan. De interesse in afname groeit. In 2019 is er op De Munt II in totaal circa 1,4 ha verkocht. Het aanbod van grote terreinen wordt beperkter. Op de Munt II fase 1 is nog voldoende aanbod aan kleine en middelgrote kavels. De grondprijzen van terreinen die vrij beschikbaar zijn, zijn in prijs verhoogd conform de Nota Grondprijzen 2020.

Risico

Voor beide complexen van de Munt II fase 1 en 2 geldt dat er een negatieve boekwaarde bestaat. Deze boekwaarde moeten we terugverdienen door kavelverkoop in de (nabije) toekomst. Vooral in fase 1 is er nog een groot versnipperd aanbod van relatief kleine kavels. Dit aanbod sluit mogelijk niet helemaal aan bij de vraag.

Complex	Boekwaarde	Boekwaarde	Prognose	Prognose
	1-1-2019	31-12-2019	Eindwaarde	Afsluiting
34 - De Munt II fase 2	€ -1.576.436	€ -2.409.890	€ -746.911	31-12-2024
38 - De Munt II fase 1	€ -5.041.784	€ -4.095.911	€ -284.141	31-12-2027
Bedrijventerreinen Emmeloord	€ -6.618.219	€ -6.505.801	€ -1.031.052	

Bedrijventerreinen dorpen

De verkoop van bedrijfskavels in de dorpen loopt achter bij de planning. In 2019 is in totaal circa 2,1 ha verkocht op het nieuwe bedrijventerrein in Marknesse. De grondprijzen van terreinen die vrij beschikbaar zijn, zijn in prijs verhoogd conform de Nota Grondprijzen 2020.

Risico

De risico's van deze grondexploitatiecomplexen zijn beperkt. Het grootste deel van de kosten is al gemaakt.

Complex	Boekwaarde	Boekwaarde	Prognose	Prognose
	1-1-2019	31-12-2019	Eindwaarde	Afsluiting
40 - Ens (vanaf 2009)	€ -508.279	€ -512.504	€ 733.682	31-12-2028
41 – Dorpen	€ -83.987	€ -53.519	€ 692.743	31-12-2023
42 – Ens	€ -224.558	€ -211.044	€ 144.390	31-12-2027
43 – Creilerpad	€ -430.791	€ -435.013	€ -13.399	31-12-2024
46 – Marknesse	€ -	€ -515.760	€ 211.867	31-12-2028
Bedrijventerrein dorpen	€ -1.247.616	€ -1.727.840	€ 1.769.283	

Bijzondere complexen

Centrumplan Emmeloord

In 2017 is de grondexploitatie Centrumplan Emmeloord vastgesteld. De uitvoering van het plan is vervolgens van start gegaan. Er is veel interesse in de afname van grond voor commerciële ontwikkelingen en appartementen. De eerste uitgiftes hebben begin 2018 plaatsgevonden. In 2019 is een locatie aan De Deel verkocht ten behoeve van woningbouw en detailhandel. Op onderdelen zijn grondprijzen verhoogd en is het budget voor het bouwrijpmaken van het deelgebied De Deel opgehoogd als gevolg van extra voorzieningen.

Risico

Hogere kosten van de aanleg van de openbare ruimte en het stagneren van grondverkoop.

Wellerwaard

De verkoop van de woningbouwkavels loopt achter bij de planning. Wel is er veel interesse in de bouwkavels. In 2018 heeft dit geleid tot de eerste 3 kaveluitgiftes. In 2019 zijn nog eens 2 kavels verkocht. De verwachting voor 2020 is dat er 5 kavels worden verkocht. Alle aan het water gelegen kavels zijn alle verkocht of onder optie en worden zeer waarschijnlijk in 2020 en/of 2021 verkocht. Daarnaast zijn er ook 3 'landkavels' onder optie. Daarnaast zijn er nog 2 landgoederen van circa 5 hectare per stuk beschikbaar.

Risico

Het grootste risico is dat de vraag naar de buitengewone kavels op een gegeven moment 'op' raakt en een enkele kavel aan de bosrand van het woningbouwgebied niet ingevuld wordt.

Verder bestaat het risico dat beide landgoederen niet ingevuld gaan worden en deze grond tegen agrarische waarde verkocht zal moeten worden.

Complex	Boekwaarde	Boekwaarde	Prognose	Prognose
	1-1-2019	31-12-2019	Eindwaarde	Afsluiting
50 - Centrumplan Emmeloord	€ -3.854.195	€ -5.462.335	€ -4.443.370	31-12-2026
82 – Wellerwaard	€ -4.675.292	€ -4.571.676	€ -775.257	31-12-2029
Bijzondere complexen	€ -8.529.487	€ -10.034.011	€ -5.218.627	

Totaal Bouwgrondexploitatie

Complex	Boekwaarde	Boekwaarde	Prognose
	1-1-2019	31-12-2019	Eindwaarde
Woningbouw Emmeloord	€ -1.385.186	€ 1.366.023	€ 3.133.552
Woningbouw dorpen	€ -5.301.608	€ -6.394.606	€ 4.266.716
Bedrijventerreinen Emmeloord	€ -6.618.219	€ -6.505.801	€ -1.031.052
Bedrijventerreinen dorpen	€ -1.247.616	€ -1.727.840	€ 1.769.283
Bijzondere complexen	€ -8.529.487	€ -10.034.011	€ -5.218.627
Totaal	€ -23.082.117	€ -23.296.235	€ 2.919.871

4.7.5 Grondexploitatieovereenkomsten

Door de Wet ruimtelijke ordening en de hierin opgenomen grondexploitatiewet (artikel 6.4), zijn gemeenten verplicht om de kosten van grondexploitatie te verhalen op de ontwikkelende grondeigenaren (artikel 6.17). De eventuele saldi op de complexen komen ten laste of ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie. De gemeente heeft de volgende anterieure grondexploitatieovereenkomsten gesloten waarvoor er nog verplichtingen lopen:

Complexnaam	Functie	Status	Jaar
Scandinavielaan, Emmeloord	Wonen met zorg	In aanbouw	2017
Hannie Schaftweg, Emmeloord	Uitbreiding bedrijf	In aanbouw	2018
Glastuinbouw, Luttelgeest	Glastuinbouw	Fase 2 in aanbouw, fase 3 in ontwikkeling	2018
Sondelstraat, Emmeloord	Uitbreiding supermarkt	In aanbouw	2019
Meerweg, Rutten	Woningbouw	In ontwikkeling	2020
Lange Omgang, Bant	Woningbouw	In aanbouw	2019
Nieuwelandseweg, Luttelgeest	Huisvestinglocatie	In aanbouw	2019
Bredenhof, Espel	Woningbouw	In aanbouw	2019
Wissel, Tollebeek	Woningbouw	In aanbouw	2019
Lange Brink, Luttelgeest	Woningbouw	In ontwikkeling	2020

Verlies- en winstneming

Af te sluiten complexen

Met het Ingenieursbureau zijn werkafspraken gemaakt over de afsluiting van complexen. Deze zijn mede gebaseerd op het Handboek Grondzaken. De hoofdregel daarbij is dat het complex wordt afgesloten na afloop van het eerste volle kalenderjaar na de ondertekeningdatum van het proces verbaal van oplevering van voltooiing van de laatste fase binnen het complex. Ten aanzien van de nazorg wordt bij het afsluiten van het complex geld gereserveerd. Dit bedrag wordt per complex afzonderlijk bepaald. In 2019 zijn geen grondcomplexen afgesloten.

Systematiek van winstneming

Als grondslag voor de waardering en resultaatbepaling is in de nota Grondbeleid opgenomen dat winsten uit de grondexploitatie slechts worden genomen indien en voor zover deze met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

(Tussentijdse) winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst bij grondexploitaties moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex.

Voor tussentijdse winstneming geldt de door de commissie BBV voorgeschreven methode van 'percentage of completion': voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt er naar rato van de voortgang van de grondexploitatie tussentijds winst genomen.

De commissie BBV is hier stellig in sinds de Vpb wetgeving van kracht is (1 januari 2016) en over de winst van grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moet worden. In de nota Grondbeleid is deze methode opgenomen als beleidsregel voor tussentijdse winstneming.

De gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt er naar rato van de voortgang van de grondexploitatie tussentijds winst genomen.

De commissie BBV is hier stellig in sinds de Vpb wetgeving van kracht is (1 januari 2016) en over de winst van grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moet worden. In de nota Grondbeleid is deze methode opgenomen als beleidsregel voor tussentijdse winstneming.

Verliesvoorzieningen

Conform de regels van het BBV wordt een verliesvoorziening getroffen wanneer een actief complex een negatief financieel resultaat laat zien op eindwaarde.

In het onderstaande overzicht is het vrijvallen en/of het treffen van een verliesvoorziening per complex inzichtelijk gemaakt. Uit het overzicht komt naar voren dat er voor een bedrag van € 692.711 vrijgevallen is en dat er voor een bedrag van € 383.043 aan verliesvoorzieningen is getroffen.

Omdat deze 'opschoning' jaarlijks gebeurt, is het van belang dat de vrijgevallen voorzieningen in het kader van risicomangement in de algemene reserve grondexploitatie blijven.

Getroffen voorzieningen	Bedrag
34 De Munt II Fase 2	€ 746.911
38 De Munt II Fase 1	€ 284.141
43 Bedrijventerrein Creil	€ 13.399
50 Centrumplan Emmeloord	€ 4.443.370
65 Ens	€ 890.095
67-1 Bant Zuidoost Fase 1	€ 320.136
76 Nagele	€ 198.521
82 Wellerwaard	€ 775.257
Totaal	€ 7.671.830

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn vennootschapsbelastingplichtig (Vpb-plichtig). We betalen vennootschapsbelasting als we winst maken bij zogenaamde ondernemingsactiviteiten. Het voeren van grondexploitaties is volgens de criteria van de Belastingdienst een ondernemingsactiviteit. In de begroting houden we daarom rekening met een jaarlijkse gemiddelde belastingafdracht voor de grondexploitaties. En over gecompliceerde vraagstukken, overleggen we met de Belastingdienst.

Risico's

Algemene risicovoorziening grondexploitaties: Weerstandsvermogen

Door ervoor te zorgen dat Grondzaken zelf een toereikende financiële buffer heeft, kan een reserve/buffer binnen de Algemene Dienst achterwege blijven. De genoemde financiële reserve is enerzijds een voorwaarde om een adequaat en actief grondbeleid te kunnen voeren. Anderzijds zijn aan het voeren van actief grondbeleid financiële risico's verbonden, dit maakt het beschikken over

voldoende financiële reserve noodzakelijk. Risico's (in de regel door externe factoren ingegeven) zijn in algemene zin gelegen binnen de al in exploitatie genomen complexen.

Alle lopende/vastgestelde grondexploitaties zijn meegenomen in de zogenoemde 'Monte-Carlo-Simulatie'. De input voor de simulatie zijn de herzieningen ultimo 2019. Hiervan is een afzonderlijke rapportage beschikbaar.

Uitleg gekozen systematiek

De 'Monte-Carlo-Simulatie' is de meest vergaande risicoanalyse om de vereiste weerstandscapaciteit te bepalen. De meest eenvoudige analyse is de gevoeligheids- analyse: onderzocht wordt hoe gevoelig het resultaat is voor de verandering van één bepaalde parameter.

Een scenarioanalyse houdt rekening met het feit dat verandering van een bepaalde parameter ook gevolgen heeft voor andere parameters, die vervolgens samen weer invloed hebben op het resultaat. Grootste nadeel van deze methode is dat over het algemeen niet waarschijnlijk is dat alle waarden tegelijkertijd negatief of allemaal tegelijk positief zijn.

De 'Monte-Carlo-Simulatie' komt tegemoet aan de nadelen van de scenarioanalyse. Het begrip risico wordt gekwantificeerd: $\text{Risico} = \text{kans} \times \text{gevolg}$. Bij de simulatie worden kansverdeling toegekend aan waarden waar een zeker risico wordt verwacht.

Vervolgens wordt er binnen de aangegeven bandbreedte 10.000 keer een waarde gekozen voor elke parameter binnen de kansverdeling. Dit levert ook zoveel keer een waarde op voor het totale resultaat. Er ontstaat op deze manier een kansverdeling voor het eindresultaat. In de praktijk wordt vervolgens voor de vereiste risicobuffer vaak een dekkingpercentage van 90% aangehouden: met 90% zekerheid is het eindresultaat niet slechter dan een bepaalde waarde die als weerstandscapaciteit wordt aangewezen. Voorzichtigheidshalve houdt de gemeente Noordoostpolder zelfs rekening met een dekkingpercentage van 95%.

Om de hoogte van de weerstandscapaciteit te bepalen, is voor alle grondexploitaties een Monte Carlo analyse uitgevoerd. Op basis hiervan zou de bandbreedte van het resultaat (bandbreedte 90 %) van alle complexen variëren tussen € 1.038.803 negatief en € 6.480.578 positief. Ten opzichte van het geconsolideerde resultaat (base case) op netto contante waarde (€ 2.214.571) is het risico bij 95% zekerheid € 2.103.842 . Dit risico kan voor een deel worden opgevangen door positieve grondexploitatieresultaten en door de voorziening binnen de grondexploitaties (waarvoor dan nog een risico bestaat). Resteert een netto risico (vereiste weerstandscapaciteit in verband met grondexploitaties) van € 1.749.306 .

Op basis van de risicoanalyse kunnen we concluderen dat het vrij besteedbare deel van de Algemene Reserve Grondexploitaties (ARG) groter is dan de benodigde weerstandscapaciteit van € 1,7 miljoen.

De beklemmingen binnen de reserve grondbedrijf zijn opgenomen in de Meerjaren Prognose Grondbeleid 2020 (MPG).

In onderstaande tabel is de opbouw van de algemene reserve grondbedrijf weergegeven:

Toelichting	Bedrag	Omschrijving boeking
Beginbalans 2019	€ 28.869.479	
Overige gemeentelijke eigendommen	167.645	Dotatie GREX pachten
Complex 11 Emmelhage fase A	359.032	Tussentijdse winstneming X011A
Complex 11 Emmelhage fase B	975.387	Tussentijdse winstneming X011B
Cpl 46 Markn-bedrterr Zwolse Vaart	25.258	Tussentijdse winstneming C046
Complex 50 Centrum plan Emmeloord	517.850	Vrijval verliesvoorziening X050
Complex 65 Ens uitbr Zuid-Oost	167.513	Vrijval verliesvoorziening X065
Cplex 67 uitbr Bant Zuid-Oost fase 1	7.349	Vrijval verliesvoorziening X067-1
Cplex 67 uitbr Bant Zuid-Oost fase 2	58.751	Tussentijdse winstneming X067-2
Complex 68 uitbr Espel Espelerpad	276.858	Tussentijdse winstneming X068
Complex 71 Creil Oost	49.297	Tussentijdse winstneming X071
Complex 72 Luttelgeest woningbouw	78.860	Tussentijdse winstneming X072
Complex 75 Marknesse Zuid fase III	230.598	Tussentijdse winstneming X075
Complex 77 Walstraat Kraggenburg	41.295	Tussentijdse winstneming X077
Complex 81 Mariaschool Tollebeek	144.605	Tussentijdse winstneming X081
Complex 155 Kraggenburg	4.431	Tussentijdse winstneming X155
Subtotaal toevoegingen	€ 3.104.728	
Complex 34 De Munt II fase 2	(65.215)	Verliesvoorziening
Complex 38 E'Oord De Munt II Fase 1	(2.798)	Verliesvoorziening
Complex 40 Bedrijventerrein Ens	(5.669)	Correctie winstneming
Complex 41 Bedrijventerreinen Dorpen	(33.202)	Correctie winstneming
Complex 42 Bedrijventerrein Ens uitb	(16.322)	Correctie winstneming
Complex 43 Creilerpad	(13.399)	Verliesvoorziening
Complex 76 inbreidinglocaties Nagele	(1.595)	Verliesvoorziening
Complex 82 Wellerwaard	(300.037)	Verliesvoorziening
Duiker Ronde Muntweg	(23.628)	F1933 Ronde Muntweg
Bijdrage Ronde Muntweg	(140.000)	F1933 Ronde Muntweg
Stedebouwkundigplan Botenbuurt	(13.204)	H1812 Stedebouwkundigplan Botenbuurt
Openb ruimte Centrum plan E'oord	(417.552)	Onttrekking Centrumplan
dr Jansencentrum	(2.000.000)	Ziekenhuis Emmeloord
Revitalisering bedrijventerreinen	(10.727)	Revitalisering bedrijventerreinen
Quick Wins Hart voor Emmeloord	(37.947)	Quick Wins Hart voor Emmeloord
Ontwikkeling Scandinavielaan/Jura	(58.741)	Ontwikkeling Scandinavielaan/Jura
Activa en leningen u/g	(150.000)	Duurzaamheidsleningen
Subtotaal onttrekkingen	€ -3.290.035	
Eindbalans 31-12-2019	€ 28.684.173	

Financiële positie

Beleid

In deze paragraaf wordt een doorkijk gegeven in de financiële positie van de gemeente Noordoostpolder. De informatie, ratio's en kengetallen dienen slechts als een indicatie waarin kan worden bezien of de gemeentelijke financiën robuust genoeg zijn om tegenslagen in de toekomst op te vangen. Deels volgt deze robuustheid vanuit het weerstandsvermogen en volgen de eventueel op te vangen tegenslagen onder andere uit de geïnventariseerde risico's die zich in een bepaald jaar kunnen manifesteren, veranderingen in wetgeving en overige externe factoren zoals de economische ontwikkelingen. Belangrijk is het om in ogenschouw te nemen dat de geprognosticeerde waarden van de ratio's en kengetallen niet voorspellend van aard zijn. Mede doordat er veronderstellingen worden gedaan op basis van de ontwikkelingen (trends) in de voorgaande jaren.

De financiële positie van gemeenten is van dusdanig belang dat er toezicht voor is ingesteld en het in de begroting opnemen van een basisset aan kengetallen via het BBV verplicht is gesteld. Het is immers zo, dat wanneer een gemeente geen goed inzicht heeft in de financiële positie en daardoor in de problemen komt of om andere redenen beslissingen neemt die de houdbaarheid van de financiële positie in gevaar brengen, dit tot een artikel-12 bijdrage kan leiden. Deze bijdrage wordt uit het gemeentefonds betaald en heeft daarmee een effect op de inkomsten van alle gemeenten. In het bedrijfsleven is een balans van belang voor het bepalen van het vermogen. Economisch bezien is het doel van bedrijven winst behalen en vermogen genereren. Gemeenten zijn echter inkomens bestedende huishoudens en zijn niet op het genereren van vermogen gericht. Lang hebben de balans en het vermogen daarom een beperkte rol gespeeld. Door de toenemende interesse in de toekomstbestendigheid van gemeenten, grotere druk op doelmatigheid en de meer divers wordende context waarin gemeenten zich bevinden, is het belang van inzicht en een doorkijk in de financiële positie een prominentere plek gaan innemen.

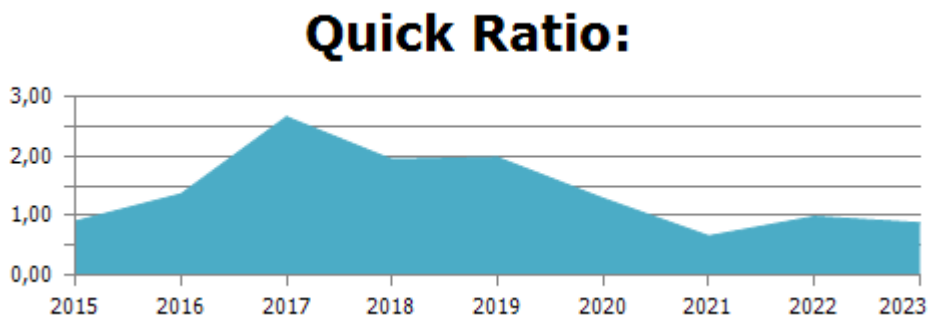
Kengetallen en ratio's

Liquiditeit																													
<i>Omschrijving:</i>	De liquiditeit geeft aan in welke mate de gemeente Noordoostpolder aan haar kortlopende betalingsverplichtingen kan voldoen.																												
Current Ratio:																													
	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023																				
<i>Meerjaren Ratio:</i>	3,30	2,69	3,97	2,90	2,82	2,25	1,76	2,74	4,48																				
<i>Tabel:</i>	<table border="1"> <caption>Current Ratio Data</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Ratio</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>3,30</td></tr> <tr><td>2016</td><td>2,69</td></tr> <tr><td>2017</td><td>3,97</td></tr> <tr><td>2018</td><td>2,90</td></tr> <tr><td>2019</td><td>2,82</td></tr> <tr><td>2020</td><td>2,25</td></tr> <tr><td>2021</td><td>1,76</td></tr> <tr><td>2022</td><td>2,74</td></tr> <tr><td>2023</td><td>4,48</td></tr> </tbody> </table>									Year	Ratio	2015	3,30	2016	2,69	2017	3,97	2018	2,90	2019	2,82	2020	2,25	2021	1,76	2022	2,74	2023	4,48
Year	Ratio																												
2015	3,30																												
2016	2,69																												
2017	3,97																												
2018	2,90																												
2019	2,82																												
2020	2,25																												
2021	1,76																												
2022	2,74																												
2023	4,48																												
<i>Omschrijving:</i>	Deze ratio is een graadmeter van de liquiditeit, de (minimum)norm van deze ratio ligt tussen de 1 en de 1,5, een hogere ratio vertegenwoordigt een betere liquiditeit. Noordoostpolder heeft relatief veel woningbouwgrond- en bedrijventerreinvoorraden die op korte termijn moeilijk of niet zijn om te zetten in liquide middelen en daarom heeft het hoge getal van de current ratio relatief weinig waarde.																												
<i>Berekeningsmethode:</i>	Vlottende activa / Kort vreemd vermogen																												

Quick Ratio:

	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Meerjaren Ratio:	0,90	1,36	2,66	1,94	1,97	1,29	0,65	0,98	0,87

Tabel:

Omschrijving:

Deze ratio is vergelijkbaar met de Current ratio, alleen worden bij deze ratio de voorraden niet in de berekening betrokken. De norm van deze ratio ligt rond de 1. De waarde van Noordoostpolder zou een indicatie kunnen zijn dat zij niet goed in staat is om op korte termijn aan haar verplichtingen te blijven voldoen. Echter is het voor gemeenten, in tegenstelling tot bedrijven, normaal dat er een debetstand bij de bank wordt aangehouden.

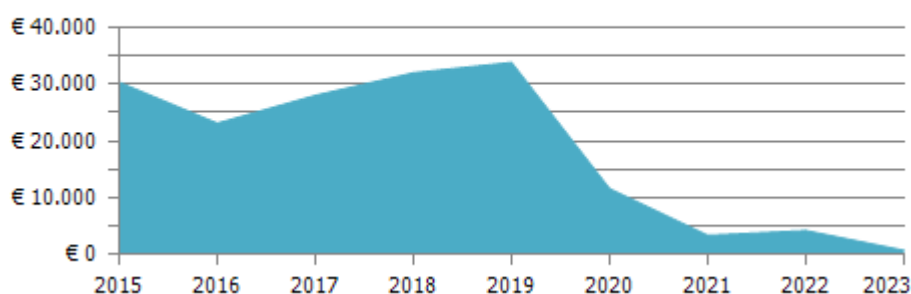
Berekeningsmethode: $(\text{Vlottende activa} - \text{Vorraden}) / \text{Kort vreemd vermogen}$

Netto Werkkapitaal:

(Bedragen x €1.000)	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Meerjaren:	30.316	23.081	27.995	31.988	33.824	11.506	3.293	4.115	630

Tabel:

Netto Werkkapitaal: (x €1.000)

Omschrijving:

Het (netto) werkkapitaal geeft het verschil aan tussen de vlottende activa en het kort vreemd vermogen. De uitkomst dient groter te zijn dan 0. Dit is voor Noordoostpolder het geval.

Berekeningsmethode: $\text{Vlottende activa} - \text{Kort vreemd vermogen}$

Solvabiliteit

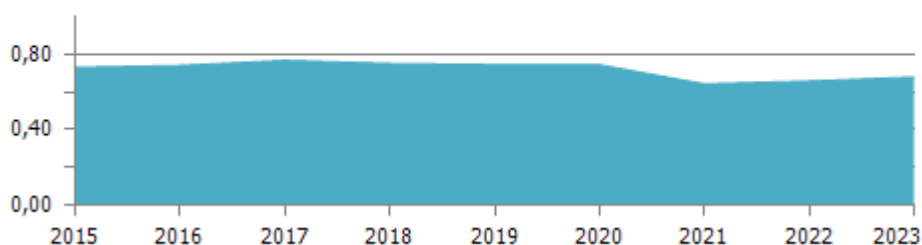
Omschrijving De solvabiliteit geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om op lange termijn aan haar betalingsverplichtingen te voldoen. In de private sector is de minimumratio sterk afhankelijk van het type bedrijf en de kwaliteit en de verkoopbaarheid van de vaste activa. Voor gemeenten is het lastig om te bepalen wat een aanvaardbare ratio is. Een verklaring hiervoor is dat gemeenten verliezen te allen tijden kunnen, en of zullen moeten, (bij artikel 12 status) afwentelen op hun burgers, bedrijven en medegemeenten.

Solvabiliteitsratio I:

	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
<i>Meerjaren Ratio</i>	0,73	0,74	0,77	0,75	0,74	0,74	0,64	0,66	0,68

Tabel:

Solvabiliteitsratio I:

Omschrijving Deze ratio geeft weer in hoeverre het in activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. De (minimum)norm ligt tussen 0,25 en 1

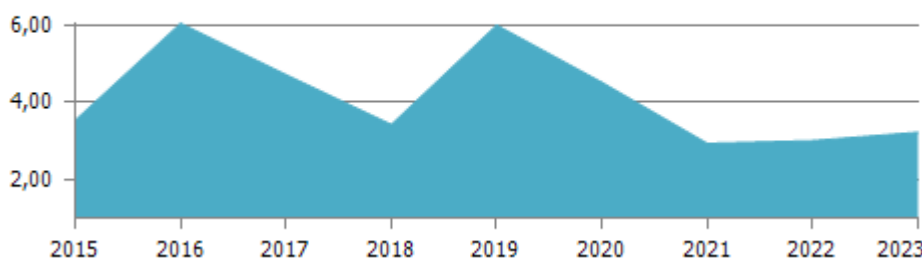
Berekeningsmethode Eigen vermogen / Totaal vermogen

Solvabiliteitsratio II:

	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
<i>Meerjaren Ratio</i>	3,53	6,04	4,71	3,42	5,99	4,51	2,93	3,00	3,22

Tabel:

Solvabiliteitsratio II:

Omschrijving Deze ratio geeft weer in welke mate tegenover de schulden dekking in bezittingen bestaat. Een hogere ratio indiceert een hogere buffer.

Berekeningsmethode Totale activa (economisch nut) / Vreemd vermogen (excl. voorzieningen)

Debt Ratio:

	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023																				
<i>Meerjaren Ratio</i>	0,17	0,17	0,13	0,16	0,17	0,18	0,31	0,29	0,27																				
<i>Tabel:</i>	<h3>Debt Ratio:</h3> <table border="1"> <caption>Debt Ratio Data</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Ratio</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>0,17</td></tr> <tr><td>2016</td><td>0,17</td></tr> <tr><td>2017</td><td>0,13</td></tr> <tr><td>2018</td><td>0,16</td></tr> <tr><td>2019</td><td>0,17</td></tr> <tr><td>2020</td><td>0,18</td></tr> <tr><td>2021</td><td>0,31</td></tr> <tr><td>2022</td><td>0,29</td></tr> <tr><td>2023</td><td>0,27</td></tr> </tbody> </table>									Year	Ratio	2015	0,17	2016	0,17	2017	0,13	2018	0,16	2019	0,17	2020	0,18	2021	0,31	2022	0,29	2023	0,27
Year	Ratio																												
2015	0,17																												
2016	0,17																												
2017	0,13																												
2018	0,16																												
2019	0,17																												
2020	0,18																												
2021	0,31																												
2022	0,29																												
2023	0,27																												
<i>Omschrijving</i>	Solvabiliteit kan ook worden gemeten aan de hand van de debt ratio. De debt ratio geeft weer in hoeverre het vermogen is gefinancierd met vreemd vermogen. Als de debt ratio daalt, is de solvabiliteit verbeterd en vice versa.																												
<i>Berekeningsmethode</i>	Vreemd vermogen (excl. voorzieningen) / Totale vermogen																												

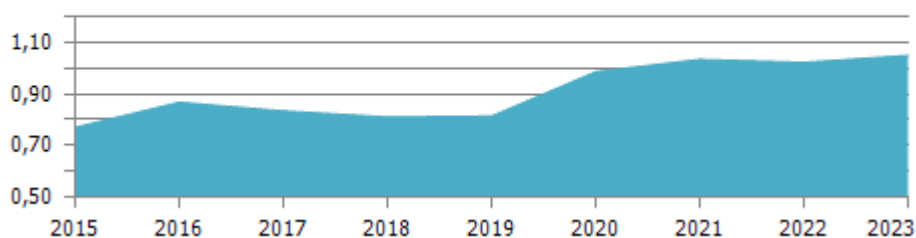
Overige ratio's

Gouden balansregel:

	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Meerjaren Ratio:	0,77	0,87	0,83	0,81	0,81	0,99	1,03	1,02	1,05

Tabel:

Gouden balansregel:

Omschrijving: De gouden balansregel geeft weer in welke mate de vaste activa zijn gefinancierd met eigen vermogen en lang vreemd vermogen. De norm ligt tussen de 0,5 en 0,8. Een waarde onderde 1,0 betekent dat de vaste activa alleen met langdurig ter beschikking staand vermogen zijn gefinancierd én dus niet met kortlopende schulden.

Berekeningsmethode: $\text{Vaste activa} / (\text{Eigen vermogen} + \text{Lang vreemd vermogen (excl. voorzieningen)})$

Netto schuldquote:

	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Meerjaren Ratio:	0,06	0,01	-0,08	-0,01	0,20	0,01	0,03	0,02	0,02
Minus leningen verstrekt:	-0,01	-0,05	-0,13	-0,01	0,20	0,01	0,03	0,02	0,02

Omschrijving:

Dit kengetal geeft de hoogte van de netto schuld van gemeente Noordoostpolder weer als aandeel van de inkomsten. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger het inkomen des te meer schuld een gemeente kan aangaan. De norm ligt tussen de 0 en 1.

Berekeningsmethode: Vanuit BBV exclusief voorzieningen

Uitleenquote:									
	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
<i>Meerjaren:</i>	0,06	0,06	0,05	0,13	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07
<i>Omschrijving:</i>	Van de uitgeleende gelden wordt de rente op de schulden die hier tegenover staan, doorberekend. Met de aflossingen op deze uitgeleende gelden kunnen de schulden op hun beurt worden afgelost. Voor het bedrag aan uitgeleend gelden veroorzaken de schulden per saldo geen lasten op de exploitatie.								
<i>Berekeningsmethode:</i>	Verstreekte leningen (uitgeleende gelden) / Totale baten								

Voorraadquote:									
	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
<i>Meerjaren:</i>	0,24	0,14	0,11	0,17	0,21	0,20	0,20	0,20	0,20
<i>Omschrijving:</i>	De voorraden bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de voorraadquote op								
<i>Berekeningsmethode:</i>	Voorraden / Totale baten								

Surplus									
	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
<i>Meerjaren primair:</i>	8,49%	5,36%	3,63%	9,39%	1,06%	2,72%	2,65%	2,65%	2,65%
<i>Berekeningsmethode:</i>	Het primair surplus geeft een maat voor het aflossend vermogen van de gemeente. Hiermee ontstaat capaciteit om te investeren en desgewenst nieuwe leningen aan te trekken. Het ideaal surplus geeft een indicatie van de benodigde investeringsruimte. Wanneer het ideaal surplus lager ligt dan het primair surplus zal een gemeente bij vervangingsinvesteringen blijven zitten met een restschuld.								
<i>Berekeningsmethode:</i>	Baten voor bestemming reserves plus afschrijvingslasten minus lasten voor bestemming reserves in % van inkomsten.								

Dashboard			
	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Current Ratio	3,97	2,90	2,82
Quick Ratio	2,66	1,94	1,97
Nettowerkkapitaal	€ 27.995.000	€ 31.988.000	€ 33.823.687
Solvabiliteitsratio I	0,77	0,75	0,74
Solvabiliteitsratio II	4,71	3,42	5,99
Debt Ratio	0,13	0,16	0,17
Gouden Balansregel	0,83	0,81	0,81
Netto Schuldquote	-0,08	-0,01	0,20
Uitleenquote	0,05	0,13	0,06
Voorraadquote	0,11	0,17	0,21
Primair Surplus	3,63%	9,39%	1,06%
Belastingcapaciteit	101,50%	98,30%	97,43%

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden verantwoord in het jaar waarin het recht op het ontvangen van dividend ontstaat.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2015 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten drie jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht (netto-methode); in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Materiële vaste activa waaronder:	
Gronden en terreinen	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	15-60
Vervoermiddelen	3-20
Machines, apparaten en installaties	5-20
Overige materiële vaste activa waaronder:	
Inventarissen	5-25
Automatisering	5-15

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Vanaf 1 januari 2017 is de keuzemogelijkheid ten aanzien van het wel of niet activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vervallen. Vanaf 1 januari 2017 dienen alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut geactiveerd te worden en over de gebruiksduur te worden afgeschreven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht (netto-methode); in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Daar waar noodzakelijk geacht is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden worden vanaf 1 januari 2016 niet meer verantwoord onder de categorie voorraden, maar onder de categorie materiële vaste activa.

De als “onderhanden werken” opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de verkrijgings- of vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Verliezen worden genomen zodra deze bekend zijn. Indien noodzakelijk worden ter zake voorzieningen gevormd en in de balans opgenomen.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid betreffende debiteuren is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves

De (bestemmings)reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd op basis van actuariële berekeningen.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde. De niet bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel worden als vooruit ontvangen middelen op de balans verantwoord onder de overlopende passiva. De besteding van deze middelen vindt op een later tijdstip plaats.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans en in de bijlage nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

bedragen x € 1.000

Programma	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
Lasten				
Fysieke Leefomgeving	38.215	41.346	36.879	4.466
Sociale leefbaarheid	13.364	14.093	13.137	955
Economische ontwikkeling	2.567	3.669	4.701	-1.032
Dienstverlening en besturen	3.692	4.140	4.963	-822
Financiën	733	674	657	17
Krachtig Noordoostpolder	54.188	57.684	57.562	122
Totale lasten	112.760	121.606	117.899	3.706
Baten				
Fysieke Leefomgeving	20.493	23.235	23.235	
Sociale leefbaarheid	1.833	2.773	2.237	536
Economische ontwikkeling	573	4.499	4.472	27
Dienstverlening en besturen	581	1.055	1.040	14
Financiën	362	425	506	-81
Krachtig Noordoostpolder	14.172	14.713	15.714	-1.001
Totale baten	38.014	46.700	47.205	-505
Saldo van de programma's	-74.746	-74.906	-70.693	-4.213
Algemene dekkingsmiddelen				
Saldo financieringsfunctie	20	-86	-74	-12
Lokale heffingen	11.882	11.756	11.783	-27
Dividend	100	147	147	-
Algemene uitkeringen	74.791	75.890	76.204	-315
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	86.793	87.706	88.059	-353
Overhead	-13.399	-13.516	-12.776	-739
Onvoorziene lasten	-250	-	-	-
Vennootschapsbelasting (VpB)	-150	-44	3	-47
Gerealiseerd Saldo	-1.752	-759	4.592	-5.352
Toevoeging aan reserves	-10.244	-21.032	-24.020	2.988
Onttrekking aan reserves	12.653	21.792	20.203	1.588
Saldo mutaties reserves	2.410	759	-3.817	4.576
Gerealiseerd Resultaat	658	-	776	-776

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2019

Programma 1 Fysieke Leefomgeving

Fysieke Leefomgeving		bedragen x € 1.000		
Taakveld	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.472	3.899	2.622
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.328	1.599	1.391
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.693	7.780	5.859
8.3	Wonen en bouwen	2.156	2.516	2.107
Ontwikkelen in de leefomgeving		12.649	15.794	11.979
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.367	2.631	2.635
1.2	Openbare orde en veiligheid	767	865	727
2.1	Verkeer en vervoer	7.859	8.230	7.895
2.2	Parkeren	51	67	75
Een veilige en bereikbare leefomgeving		11.044	11.794	11.333
2.4	Economische havens en waterwegen	504	318	279
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.862	4.315	4.111
7.2	Riolering	2.120	2.118	2.048
7.3	Afval	4.479	4.515	4.804
7.4	Milieubeheer	1.892	1.829	1.740
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	666	664	585
Een groene en schone leefomgeving		14.523	13.758	13.567
Totale lasten		38.215	41.346	36.879
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.097	3.847	2.492
8.1	Ruimtelijke Ordening	139	183	239
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.693	7.693	8.454
8.3	Wonen en bouwen	1.191	1.475	2.096
Ontwikkelen in de leefomgeving		10.119	13.198	13.280
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-	-	1
1.2	Openbare orde en veiligheid	33	110	87
2.1	Verkeer en vervoer	422	482	543
2.2	Parkeren	-	-	-
Een veilige en bereikbare leefomgeving		455	592	631
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	24	13	22
7.2	Riolering	3.156	3.154	3.164
7.3	Afval	6.100	5.640	5.524
7.4	Milieubeheer	60	60	80
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	579	578	533

Een groene en schone leefomgeving	9.919	9.445	9.324
-----------------------------------	-------	-------	-------

Totale Baten	20.493	23.235	23.235
Saldo (baten - lasten)	-17.722	-18.111	-13.644

Onvoorzien

Resultaat vóór bestemming	-17.722	-18.111	-13.644
----------------------------------	----------------	----------------	----------------

Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0
2.1	Verkeer en vervoer	430	1.105	1.105
2.2	Parkeren	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	40	25
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0
7.2	Riolering	0	0	133
7.3	Afval	0	15	15
7.4	Milieubeheer	10	20	20
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0
8.1	Ruimtelijke Ordening	0	0	0
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	0	2.912
8.3	Wonen en bouwen	0	46	46
Onttrekkingen aan reserves				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0
2.1	Verkeer en vervoer	849	1.395	1.389
2.2	Parkeren	0	21	21
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	375	56	157
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	711	240	201
7.2	Riolering	0	0	0
7.3	Afval	24	0	0
7.4	Milieubeheer	65	37	13
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	74	74	92
8.1	Ruimtelijke Ordening	20	292	250
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	88	302
8.3	Wonen en bouwen	527	398	184
	Saldo	2.204	1.372	-1.649
Resultaat na bestemming		-15.518	-16.739	-15.293

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2019 vóór bestemming:

Taakveld 1.1 Crisisbeheer

Een positief resultaat op dit taakveld is veroorzaakt door een lagere inkomensoverdracht dan begroot en lagere beheerkosten. Daarnaast heeft een lagere urentoerekening een positieve invloed op het resultaat van dit taakveld

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Een positief resultaat op dit taakveld is o.a. behaald door lagere lasten voor handhaving, de inzet van burgernet en de commissie voor de bezwaarschriften en een lagere urentoerekening.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Het onderhoud aan de wegen, straten en pleinen is als gevolg van prioriteiten uitgesteld naar een later moment. Door de zachte winter is er minder uitgegeven aan gladheidsbestrijding.

Het product wegen, straten en pleinen laat een positief saldo zien. Er zijn extra inkomsten door hogere degeneratievergoedingen. Daarnaast heeft een lagere urentoerekening een positieve invloed op het resultaat van dit taakveld.

Taakveld 2.2 Parkeren

Geen noemenswaardige afwijkingen

Taakveld 2.4 Economische havens en watergangen

Het uitvoeren van minder onderhoud aan de waterkering en afwatering en de lagere urentoerekening heeft tot gevolg dat op dit taakveld een positief resultaat is gerealiseerd.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen zit budgettair neutraal in de gemeentelijke exploitatie. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de paragraaf grondbeleid.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

De overschrijding op dit taakveld is vooral te herleiden naar meer onderhoud op de plantsoenen. Daarnaast zijn er meer uren toegerekend aan de plantsoenen om het gewenste onderhoudsniveau te behalen. Daar tegen over staat een positief resultaat op het product recreatieve voorzieningen door het niet verstrekken van inkomensoverdrachten en een positief resultaat op het onderhoud.

Taakveld 7.2 Riolering

Het reguliere onderhoud, beheer en onderzoeken is in 2019 niet geheel uitgegeven. Daarnaast is er een voordeel op de aanleg van rioolaansluitingen. Het uiteindelijke exploitatieresultaat op het taakveld riolering wordt verrekend met de egalisatiereserve riolering.

Daarnaast is er een klein voordeel behaald ten opzichte van de begroting op de leges van rioolrechten.

Taakveld 7.3 Afval

De neergaande lijn van de kosten voor het afvoeren en verwerken van afval laat sinds 2018 een kentering zien. Verschillende afvalstromen die voorheen een hoge waarde hadden, leveren steeds minder op. De afvalmarkt blijft onderhevig aan factoren die niet te beïnvloeden zijn door gemeenten. De prijzen van grondstoffen worden vaak bepaald op de wereldmarkt en zijn in 2019 verder gedaald. Daarnaast heeft de landelijke overheid in 2019 de belasting verhoogd op het verbranden (en storten) van restafval. Bovendien brengen bewoners elk jaar meer afval naar de milieustraat waardoor we meer mensen op de milieustraat in moeten zetten. In de najaarsrapportage hebben we de gemeenteraad geïnformeerd dat het verwachte tekort in 2019 uit zou komen € 535.000. Helaas is het tekort in 2019 hoger opgelopen naar ruim € 719.000.

Het uiteindelijke exploitatietekort op het taakveld afval hebben we in 2019 niet kunnen verrekenen met de egalisatiereserve afvalstoffenheffing, omdat de stand per ultimo 2018 €0 was. Het exploitatietekort komt in zijn geheel ten laste van het resultaat.

Taakveld 7.4 Milieubeheer

De DRA stresstest wateroverlast is voordeliger uitgevallen dan verwacht. Daarnaast is er een bijdrage ontvangen voor de klimaatstresstest van het Waterschap welke niet was begroot.

Met betrekking tot het aspect milieu zijn de kosten voor handhaving lager uitgevallen alsmede een lagere urentoerekening heeft een positieve invloed op het resultaat van dit taakveld.

Er is in 2019 ingezet op duurzame energie. Hiervoor zijn meer uren gemaakt dan begroot.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Over dit taakveld is in 2019 een negatief resultaat behaald onder andere als gevolg van lagere legesinkomsten en een hogere urentoerekening. Het resultaat op dit taakveld wordt verrekend met de egalisatiereserve begraafplaatsen.

Taakveld 8.1 Ruimtelijke Ordening

Op het product bestemmingsplannen is meer leges omgevingsvergunning ontvangen. Daarnaast heeft de gemeente taken doorgeschoven naar 2020 zoals de basiskaart Noordoostpolder.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Bouwgrondexploitatie woningbouw, waaronder Emmelhage, Wellerwaard en het Centrumplan. De bouwgrondexploitatie zit budgettair neutraal in de gemeentelijke exploitatie. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de paragraaf grondbeleid.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

De investeringskredieten voor het uitvoeringslab Nagele en Project NOP de Ruimte zijn niet geheel aangewend en zullen worden overgeheveld naar 2020. Daarnaast zijn er meer vergunningen verleend en minder gebruik gemaakt van inhuur van expertise. Voor het product Bouwen en Wonen zijn er meer kosten gemaakt die in verband staan met de verhoogde opbrengst van de leges.

Programma 2 Sociale Leefbaarheid

Sociale leefbaarheid		bedragen x € 1.000		
Taakveld		Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.497	2.518	2.378
5.4	Kunst	355	340	295
5.5	Cultureel erfgoed	371	353	304
5.6	Media	1.098	1.098	1.098
Cultuur		4.321	4.308	4.075
5.1	Sportbeleid en activering	312	348	312
5.2	Sportaccommodaties	2.868	3.041	2.898
Sport		3.180	3.389	3.211
4.2	Onderwijshuisvesting	2.931	3.194	3.119
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.933	3.202	2.732
Onderwijs		5.864	6.396	5.851
Totale lasten		13.364	14.093	13.137
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	79	84	51
5.4	Kunst	56	56	34
5.5	Cultureel erfgoed	31	31	44
5.6	Media			
Cultuur		166	171	129
5.1	Sportbeleid en activering			
5.2	Sportaccommodaties	523	710	616
Sport		523	710	616
4.2	Onderwijshuisvesting	82	166	159
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.061	1.726	1.334
Onderwijs		1.143	1.891	1.492
Totale Baten		1.832	2.773	2.237
Saldo (baten - lasten)		-11.532	-11.320	-10.900
Onvoorzien				
Resultaat vóór bestemming		-11.532	-11.320	-10.900

Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves				
4.2	Onderwijshuisvesting	7.352	3.551	3.551
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	461	461
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	0	5	5
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0
5.4	Kunst	0	22	22
5.5	Cultureel erfgoed	0	29	43
Onttrekkingen aan reserves				
4.2	Onderwijshuisvesting	206	616	305
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	55	0
5.1	Sportbeleid en activering	15	30	30
5.2	Sportaccommodaties	0	46	30
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	20	41	41
5.4	Kunst	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	71	107	76
Saldo		-7.040	-3.174	-3.600
Resultaat na bestemming		-18.572	-14.494	-14.500

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2019 vóór bestemming:

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Lagere exploitatielasten voor de gymlokalen wordt veroorzaakt door de lagere huur- en gebruikersvergoedingen en onderhoudslasten én hogere inkomsten door verhuur dragen bij aan het resultaat op dit taakveld.

De sloop van OS De Pionier te Kraggenburg is in 2019 afgerond. Het meerwerk voor de sloop heeft een negatief effect op het saldo van dit taakveld. Daarnaast wast de sloop voor MFA Rutten begroot. Dit is in 2019 niet uitgevoerd en zorgt mede voor het positieve resultaat op dit taakveld.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Op jeugd- en onderwijsbeleid is budgettair gezien een plus behaald van circa € 475.000 ten opzichte van de begroting. Op het product Jeugd en Onderwijsbeleid zijn er lagere uitgaven door het doorschuiven van projecten naar 2020. Het gaat hierbij om de aanpassing van de VVE en het niet uitbetalen van het voorschot. Daarnaast is de realisatie van de kosten voor de GGD voordeliger uitgevallen en is er sprake van een lagere urenrekening.

Het leerlingenvervoer in 2019 is lager uitgevallen, veroorzaakt door lagere kosten voor bemiddeling.

Voor verzuimbepaling is extra formatie ingezet. Hierdoor zijn de kosten voor dit product hoger dan begroot.

Voor de aanpassingen in de bestaande onderwijsgebouwen VIV is er circa € 73.000 minder uitgegeven dan verwacht door lagere urenrekening.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

De Combinatiefuncties/buurtsportcoaches is nog niet volledig operationeel in 2019 en er is sprake van een lagere urenrekening. Hierdoor is er een kleine plus behaald op dit taakveld.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

In dit taakveld zijn alle sportaccommodaties opgenomen, waaronder de golfbaan, hockeyvelden, korfbalvelden, atletiekbaan, ijsbanen, sportvelden, tennisbanen maar ook de sporthallen en zwembad het Bosbad. De exploitatielasten en -baten van de sportaccommodaties vielen in z'n totaliteit ruim € 87.000 mee ten opzichte van de raming. Daar tegen over staat echter een tekort voor de Bosbadhal

door niet geraamde kosten voor nutsvoorzieningen. Hiervoor is een vordering opgenomen voor de Bosbadhal. De inkomsten voor de sporthallen vallen tegen door lagere inkomsten voor huren en subsidies en geen opbrengsten voor zonnepanelen.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

De overige kosten voor kunstzinnige vorming zijn voordeliger uitgevallen dan verwacht doordat de focus in 2019 op stadshart ligt. De exploitatielasten van theater 't Voorhuys bleven circa € 15.000 achter bij de raming; met name onderhoudslasten waren iets lager.

Taakveld 5.4 Kunst

De exploitatielasten van Museum Schokland (onderhoud, energielasten, overige kosten) waren in 2019 zo'n € 80.000 lager dan geraamd. Ook de opbrengsten zijn € 22.700 lager uitgevallen dan verwacht door het niet verrekenen van de beheerkosten van de nutsvoorzieningen.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

In 2019 zijn er geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting geconstateerd. Er is een kleine plus behaald op het taakveld door meer inkomsten voor de Poldertoren door meer opbrengsten voor verhuur. Daar naast is er voor een klein bedrag minder uitgegeven aan onderhoud op het gehele taakveld.

Taakveld 5.6 Media

Er zijn op dit taakveld geen afwijkingen tussen begroting na wijziging en realisatie over 2019.

Programma 3 Economische Ontwikkeling

Economische ontwikkeling		bedragen x € 1.000		
		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
Taakveld		2019	2019	2019
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	886	1.786	3.126
2.3	Recreatieve havens	27	17	13
3.1	Economische ontwikkeling	247	289	130
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	942	945	697
3.4	Economische promotie	465	551	664
Economische ontwikkeling en werkgelegenheid		2.567	3.589	4.631
Totale lasten		2.567	3.589	4.631
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	116	115	125
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	457	4.384	4.343
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-
3.4	Economische promotie	320	400	460
2.3	Recreatieve havens	-	-	-
Totale Baten		893	4.899	4.928
Saldo (baten - lasten)		-1.674	1.310	298
Onvoorzien				
Resultaat vóór bestemming		-1.674	1.230	227
Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves				
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	226	5.172	5.136
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0
3.4	Economische promotie	0	97	97
Onttrekkingen aan reserves				
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	225	2.396	2.395
3.1	Economische ontwikkeling	200	242	91
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	94	94	74
3.4	Economische promotie	0	184	139
Saldo		293	-2.352	-2.533
Resultaat na bestemming		-1.381	-1.122	-2.306

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2019 vóór bestemming:

PROGRAMMA 3 ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Op het taakveld beheer overige gebouwen en gronden is een overschrijding zichtbaar van ruim € 1,1 miljoen. Per ultimo 2019 heeft een taxatie plaatsgevonden van het terrein en het gebouw van het dokter Jansencentrum. De taxatie heeft als doel de waardering te bepalen over de marktwaarde op dit moment. De taxatie komt uit op een lagere marktwaarde dan de boekwaarde. Hierdoor is het noodzakelijk om boekhoudkundig een verliesvoorziening te treffen van € 1.185.000, niet zijnde een duurzame afwaardering. Dit veroorzaakt een overschrijding op het taakveld. Dit tekort wordt echter vanaf 2020 gecompenseerd door lagere afschrijvingslasten waardoor de afschrijvingsreserve die hier tegenover staat vrij valt.

Daarnaast is een overschrijding ontstaan door een hogere toerekening van uren. In gemeente NOP is het laatste jaar veel aandacht geschonken aan diverse dossiers die vanuit het verleden zijn ontstaan en na verloop van tijd complex zijn geworden. Als voorbeelden kunnen worden genoemd de huursituatie aan De Munt 8, de manege aan de Sportlaan, de Balansruiters, diverse pachtsituaties en het buurthuis aan De Ring 1 te Nagele. Dit heeft geresulteerd in extra werk/piekbelasting en dus meer gewerkte uren dan in eerste instantie begroot.

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Het overschot ad € 159.000 op dit taakveld wordt onder andere veroorzaakt doordat de bijdrage ten aanzien van Maakindustrie is doorgeschoven naar 2020 (€ 75.000). Ten aanzien van snel internet buitengebied zijn er geen nagekomen facturen ten aanzien van het project meer ontvangen, hierdoor is er een batig saldo van € 22.000. Het project Compoworld is beëindigd in de tweede helft van 2019, hierdoor is het restant budget van € 25.000 niet uitgegeven. De uit te voeren activiteiten zijn elders ondergebracht (Horizon).

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Het batige saldo ontstaat doordat er minder kosten zijn gemaakt dan begroot qua inzet communicatie voor de promotie van Noordoostpolder. Ook ten aanzien van het werkbudget waren minder middelen benodigd dan begroot. Hierbij valt onder meer te denken aan beursdeelnames. Ook zijn een aantal uitgaven doorgeschoven naar 2020.

Taakveld 2.3 Recreatieve havens

Geen noemenswaardige afwijkingen.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Het taakveld economische promotie laat een te kort ten opzichte van de begroting zien van ruim € 52.000.

Deze overschrijding is ontstaan om de middelen met de decemberrapportage zijn overgeheveld naar 2020. In januari van 2020 werd echter nog een factuur ad € 260.000 ontvangen de provincie Flevoland met betrekking tot de co-financiering van de opwaardering van de N50 baanvak Ens-Emmeloord. De vereffening van de dekking vindt in 2020 plaats.

Programma 4 Dienstverlening en Besturen

Dienstverlening en besturen		bedragen x € 1.000		
Taakveld		Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
0.2	Burgerzaken	1.347	1.337	1.370
0.1	Bestuur	2.345	2.803	3.592
Totale lasten		3.692	4.140	4.963
0.1	Bestuur	-	394	392
0.2	Burgerzaken	581	661	648
Totale Baten		581	1.055	1.040
Saldo (baten - lasten)		-3.111	-3.086	-3.922
Onvoorzien				
Resultaat vóór bestemming		-3.111	-3.086	-3.922
Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves				
0.1	Bestuur	0	0	0
0.2	Burgerzaken	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves				
0.1	Bestuur	0	1	1
0.2	Burgerzaken	0	0	0
Saldo		0	1	1
Resultaat na bestemming		-3.111	-3.085	-3.921

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2019 vóór bestemming:

PROGRAMMA 4 BESTUUR EN DIENSTVERLENING

0.2 Burgerzaken

Op burgerzaken is een overschrijding zichtbaar van ruim € 46.000. Deze overschrijding wordt met name veroorzaakt door een hogere urenverantwoording van € 62.000, veroorzaakt doordat het project digitalisering is ingeschoven in de lijn van het KCC. De kosten ten aanzien van de inhuur tolken zijn bijna € 6.000 lager dan begroot. Ook ten aanzien van straatborden (€ 5.500) en kwaliteitszorg (€ 5.000) zijn minder kosten verantwoord dan in origine begroot zijn.

0.1 Bestuur

Het taakveld bestuur laat een overschrijding zien van ruim € 790.000. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een hoge dotatie in de voorziening van de pensioenen van oud wethouders. Aan het einde van het boekjaar wordt de rekenrente bekend en berekent de actuaaris de voorziening die benodigd is, om te kunnen voldoen aan betaling van de pensioenen. Een lage rekenrente heeft als consequentie dat de storting die nodig is om het doelvermogen te behalen, hoger wordt.

Programma 5 Financiën

Financiën		bedragen x € 1.000		
Taakveld		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
		2019	2019	2019
0.5	Treasury	259	196	199
0.61	OZB woningen	308	308	265
0.62	OZB niet-woningen	129	129	143
0.64	Belasting overig	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	195	198	207
Financiën		890	831	814
Totale lasten		890	831	814
0.5	Treasury	593	589	602
0.61	OZB woningen	5.478	5.478	5.489
0.62	OZB niet-woningen	6.084	5.878	5.839
0.64	Belasting overig	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	74.791	75.890	76.204
0.8	Overige baten en lasten	46	53	133
Financiën		86.992	87.888	88.267
Totale Baten		86.992	87.888	88.267
Saldo (baten - lasten)		86.102	87.057	87.453
Onvoorzien				
Resultaat vóór bestemming		86.102	87.057	87.453
Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves				
0.5	Treasury	439	906	906
0.61	OZB woningen	637	637	637
0.7	Algemene uitkering en overige	600	33	0
Onttrekkingen aan reserves				
0.5	Treasury	0	0	0
0.61	OZB woningen	0	0	0
0.7	Algemene uitkering en overige	0	37	0
Saldo		-1.676	-1.539	-1.543
Resultaat na bestemming		84.426	85.518	85.597

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2019 vóór bestemming:

Taakveld 0.5 Treasury

In 2019 heeft de gemeente het hele jaar gebankierd bij de schatkist.

Voor decentrale overheden betekent schatkistbankieren dat zij al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën.

Taakveld 0.60 en 0.61 OZB (niet) woningen.

De diverse opbrengsten OZB liggen in lijn met de ramingen. De totale opbrengst OZB laat een lichte minderopbrengst zien ten opzichte van de begroting.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds.

De inkomsten 2019 en verrekeningen van oudere jaren (algemene uitkering) zijn bijgesteld conform de laatst bekende specificatie over het jaar 2018 en eerder, afkomstig van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De gerealiseerde algemene uitkering bestaat uit de volgende componenten:

- de bijstelling van de algemene uitkering 2017	€	-42.411
- de bijstelling van de algemene uitkering 2018	€	62.907
- algemene uitkering 2019	€	<u>68.052.522</u>
- totaal algemene uitkering	€	68.073.018
- Deelfonds sociaal domein	€	<u>7.817.740</u>
Totaal	€	75.890.758

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten.

In 2019 is er per saldo een bedrag van bijna € 3.500 gestort in de voorziening dubieuze debiteuren. Via de SPUK uitkering is een bedrag van € 47.390 als baat verantwoord op dit taakveld.

Met betrekking tot de onvoorziene lasten is er een bedrag van € 82.500 vrijgevallen ten gunste van het rekeningresultaat.

Programma 6 Krachtig Noordoostpolder

Krachtig Noordoostpolder		bedragen x € 1.000		
Taakveld		Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
		2019	2019	2019
6.6	Materiële voorzieningen	1.201	1.600	1.323
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	6.755	7.420	6.951
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	10.882	12.835	13.345
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	142	219	169
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.135	1.135	1.234
Ondersteunen		20.115	23.209	23.022
6.3	Inkomensregelingen	16.576	16.040	16.348
6.4	Begeleide participatie	7.089	7.159	7.039
6.5	Arbeidsparticipatie	2.510	3.332	3.177
Meedoen		26.176	26.531	26.563
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.025	3.701	3.628
6.2	Wijkteams	2.218	2.562	2.617
7.1	Volksgezondheid	1.654	1.680	1.732
Voorkomen		7.898	7.944	7.977
Totale lasten		54.188	57.684	57.562
6.6	Materiële voorzieningen	9	9	9
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	302	407	386
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	450	731
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-
Ondersteunen		311	866	1.126
6.3	Inkomensregelingen	13.743	13.192	13.856
6.4	Begeleide participatie	-	-	-
6.5	Arbeidsparticipatie	75	585	666
Meedoen		13.818	13.776	14.522
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	17	44	44
6.2	Wijkteams	27	27	22
7.1	Volksgezondheid	-	-	-
Voorkomen		44	71	66
Totale Baten		14.172	14.713	15.714
Saldo (baten - lasten)		-40.016	-42.971	-41.848
Onvoorzien				
Resultaat vóór bestemming		-40.016	-42.971	-41.848

Resultaatbestemming				
Toevoegingen aan reserves				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	1.665	79
6.2	Wijkteams	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	0	0	207
6.5	Arbeidsparticipatie	0	51	0
6.6	Materiële voorzieningen	0	0	0
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	0	110	1.434
6.72	Maatwerk dienstverlening 18-	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	606	731
7.1	Volksgezondheid	0	5	5
Onttrekkingen aan reserves				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.064	1.827	3.146
6.2	Wijkteams	0	48	288
6.3	Inkomensregelingen	184	184	24
6.6	Materiële voorzieningen	0	392	0
6.5	Arbeidsparticipatie	127	88	496
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	0	656	345
6.72	Maatwerk dienstverlening 18-	0	1.953	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	0	0	0
	Saldo	2.374	2.711	1.844
Resultaat na bestemming		-37.642	-40.260	-40.004

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2019 vóór bestemming:

De begroting na wijziging bevat aanpassingen naar aanleiding van tekorten die gedurende 2019 zijn geconstateerd en waarover de gemeenteraad in de decemberrapportage al is geïnformeerd. Om de gerealiseerde verschillen ten opzichte van de begroting goed te kunnen duiden wordt daarom de realisatie niet vergeleken met de begroting na wijziging, maar met de primitieve begroting.

Taakveld 6.6 Materiële voorzieningen

Vooraf de kosten voor eenmalige woonvoorzieningen zijn toegenomen. Deze toename is veroorzaakt door een aanzuigende werking als gevolg van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage Wmo.

Taakveld 6.71 Maatwerk dienstverlening 18+

De lasten van huishoudelijke hulp en vervoersvoorzieningen vallen hoger uit dan begroot. Ook in dit geval is de toename veroorzaakt door een aanzuigende werking als gevolg van het abonnementstarief. Doordat er meer gebruik wordt gemaakt van deze voorzieningen stijgen ook de opbrengsten van de eigen bijdragen.

Taakveld 6.72 Maatwerk dienstverlening 18-

In 2019 is er sprake van een overschrijding van het budget voor maatwerkvoorzieningen. Zowel de kosten voor ondersteuning & begeleiding, residentiële jeugdzorg (regionale jeugdhulp) als jeugd GGZ zijn toegenomen. De kosten van de Jeugd GGZ zijn hoger dan begroot doordat een aantal GGZ-aanbieders een forse vertraging had in het declareren van de zorgkosten 2018. Hierdoor is het uitgangspunt voor de begroting van 2019 te laag geweest. De kosten van residentiële jeugdzorg vallen hoger uit door de afwikkeling van het risicodossier. Hieruit bleek dat de zorgvraag in 2018 hoger was

dan de volumes waar de aanbesteding op is gebaseerd. Bij de ondersteuning & begeleiding is vooral sprake van een hogere kosten van intensieve behandeltrajecten.

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

De afwijking op dit taakveld valt te verklaren door de uitkering van het positieve exploitatiesaldo vanuit de Centrumregeling Beschermd Wonen over 2019. Het positieve saldo is niet geraamd, daar budgetneutraliteit het uitgangspunt is. Het resultaat wordt vooralsnog dan ook als incidenteel beschouwd.

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

De geëscaleerde jeugdzorg wordt voornamelijk regionaal georganiseerd. De voor 2019 geraamde lasten zijn gebaseerd op de inzichten van medio 2018. De werkelijke lasten zijn hoger dan de raming. Dit komt onder andere door extra lasten voor de dienstverlening met Save-begeleiding.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Het resultaat op inkomensregelingen bestaat uit drie onderdelen;

- De netto uitvoeringslasten op het gebied van de BUIG sluiten met een negatief saldo. Dit komt doordat de baten vanuit het Rijk lager zijn dan de werkelijke lasten. Vooral de uitgaven aan loonkostensubsidie zijn hoger dan begroot.
- Daarnaast zijn de netto lasten op het gebied van bijstand aan zelfstandigen en de wet werk en bijstand <65 lager dan geraamd uitgevallen. Met name lagere uitvoerings- en onderzoekskosten, te relateren aan economisch herstel dragen hier aan bij. Daarbij zijn ook de lasten voor kwijtschelding aanzienlijk lager.
- Doordat de voorziening voor sociale debiteuren naar beneden is bijgesteld is er sprake van een vrijval op deze voorziening.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Op het gebied van beschut werken en de WSW zijn er geen significante financiële afwijkingen. De afwijking op dit onderdeel vloeit vrijwel volledig voort uit de het feit dat de gerealiseerde kosten voor beschut werken aanzienlijk lager zijn dan begroot.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Dit taakveld kent per saldo een kleine negatieve afwijking, vooral veroorzaakt door hogere kosten voor re-integratie en scholing.

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Onder taakveld 6.1 worden voornamelijk de lasten aan algemene voorzieningen en functies op het gebied van welzijn verantwoord.

- In de begroting is budgettair rekening gehouden met hogere lasten op het gebied van algemene voorzieningen ter voorkoming van maatwerk in het kader van de Jeugdwet en WMO. De realisatie hiervan is in werkelijkheid lager, wat leidt tot een positief saldo.
- Het Sociaal Domein is nog volop in ontwikkeling. Hier is financieel ook ruimte voor gereserveerd in de vorm van innovatiemiddelen. Deze middelen zijn echter voor een deel onbenut gebleven.
- Ook op het gebied van toezicht (WMO, kinderopvang en jeugdzorg) en bezwaar is sprake van lagere lasten. In 2018 hebben we deze taken verder vorm gegeven en de werkelijke lasten die daaruit voortvloeien zijn lager dan vooraf geraamd.
- Op het gebied van minderhedenbeleid is er sprake van lagere lasten. Dit komt vooral door lagere lasten op het gebied van begeleiding vergunninghouders.

Taakveld 6.2 Wijkteams

De lasten zijn hoger dan de raming. Belangrijkste oorzaak zijn extra kosten voor het verbeteren van de ondersteuningstructuur.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Op het gebied van Volksgezondheid is er geen sprake van significante afwijkingen. De lasten zijn hoger dan geraamd door met name een extra bijdrage aan de GGD.

Balans per 31 december 2019

ACTIVA	31-12-2019		31-12-2018	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		229.266		70.087
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	89.266		70.087	
- Bijdrage in activa in eigendom van derden	140.000			
Materiële vaste activa		84.732.403		81.425.333
- Gronden uitgegeven in erfpacht	38.790		38.790	
- Investerings met een economisch nut	76.971.656		75.322.138	
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	7.721.957		6.064.406	
Financiële vaste activa		4.884.052		5.032.358
- <i>Kapitaalverstrekingen aan:</i>				
- deelnemingen	76.782		76.782	
- overige verbonden partijen	284.170		426.257	
- Overige langlopende leningen u/g	4.523.100		4.529.319	
Totaal vaste activa		89.845.721		86.527.779
Vlottende activa				
Voorraden		15.668.198		16.273.711
- <i>Grond- en hulpstoffen:</i>				
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	15.668.198		16.273.711	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		25.317.101		20.796.005
- Vorderingen op openbare lichamen	294.574		440.028	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd korter dan één jaar	22.891.067		19.303.300	
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	198.370		192.365	
- Overige vorderingen	1.933.090		860.312	
Liquide middelen		426.342		767.538
- Banksaldi	426.342		767.538	
Overlopende activa		11.037.081		10.943.804
Totaal vlottende activa		52.448.722		48.781.058
Totaal generaal Activa		142.294.442		135.308.837

PASSIVA	31-12-2019		31-12-2018	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		106.067.628		101.475.208
- Algemene reserve	18.010.746		18.010.746	
- Bestemmingsreserves:				
- voor egalisatie van tarieven	606.721		565.024	
- afschrijvingsreserve	23.364.403		12.421.624	
- overige bestemmingsreserves	63.309.927		69.727.120	
- Gerealiseerde resultaat	775.831		750.694	
Voorzieningen		12.485.015		11.821.674
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.344.557		5.319.559	
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	4.586.175		3.751.359	
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	2.554.284		2.750.756	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		5.116.811		5.218.539
- <i>Onderhandse leningen van:</i>				
- overige binnenlandse sectoren	5.027.677		5.210.806	
- Waarborgsommen	89.134		7.734	
Totaal vaste passiva		123.669.453		118.515.421
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		4.434.479		6.486.081
- Overige schulden	4.434.479		6.486.081	
Overlopende passiva		14.190.511		10.307.335
Totaal vlottende passiva		18.624.989		16.793.416
Totaal generaal passiva		142.294.442		135.308.837
Gewaarborgde geldleningen		93.750.016		90.927.371

Toelichting op de balans per 31 december 2019

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	89.266	70.087
Bijdrage in activa in eigendom van derden	140.000	-
Totaal	229.266	70.087

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2019:

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	70.087	55.235	-	14.017	-	22.039	89.266
Bijdrage in activa in eigendom van derden	-	140.000					140.000
Totaal	70.087	195.235	-	14.017	-	22.039	229.266

De belangrijkste investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2019 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2019 ten laste van het krediet is gebracht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Complex 11C Emmelhage fase 2B	6.000	5.648	5.648
Complex 32 Euro De Munt	-	7.423	7.423
Complex 51 Meldestraat	-	908	908
Complex 66 Uitbreiding Kraggenburg	-	3.025	3.025
(voorbereiding) nieuwbouw campus VO Emmeloord	150.000	38.232	38.232
Rotonde Muntweg	140.000	140.000	140.000
Totaal	296.000	195.235	195.235

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
In erfpacht uitgegeven gronden	38.790	38.790
Investerings met een economisch nut	76.971.656	75.322.138
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	7.721.957	6.064.405
Totaal	84.732.402	81.425.333

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Gronden en terreinen	23.794.749	23.318.285
(Bedrijfs)gebouwen	40.208.439	39.250.766
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.396.565	3.334.618
Vervoermiddelen	1.025.980	826.759
Machines, apparaten en installaties	4.166.936	3.926.262
Overige materiële vaste activa	4.378.987	4.665.448
Totaal	76.971.656	75.322.138

De belangrijkste wijziging in de investeringen met een economisch nut zijn de mutaties in gronden en terreinen en bedrijfsgebouwen. De duurzame afwaardering van de bedrijfsgebouwen is het gevolg van de taxatie van het dr. Jansencentrum. De afwaarderingen van de gronden zijn voornamelijk het gevolg van het in exploitatie nemen van de complexen Kraggenburg (X155) en Bedrijventerrein Marknesse (X046).

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

	Boekwaarde Investerings		Desinvesteringen		Afschrijvingen		Bijdragen van derden		Afwaaardingen		Boekwaarde	
	31-12-2018										31-12-2019	
Gronden en terreinen	23.318.285	2.500.000							2.023.536			23.794.749
(Bedrijfs)gebouwen	39.250.766	3.994.747			1.793.699	58.375			1.185.000			40.208.439
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.334.618	1.310.493			151.107	1.097.440						3.396.565
Vervoermiddelen	826.759	397.834			198.613							1.025.980
Machines, apparaten en installaties	3.926.262	704.673			456.800	7.199						4.166.936
Overige materiële vaste activa	4.665.448	643.303			922.546	7.218						4.378.987
Totaal	75.322.138	9.551.049			-	3.522.764	1.170.231		3.208.536			76.971.656

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in	Cumulatief besteed t/m
		2019	2019
MFA kindcentrum Rutten	4.531.536	164.303	234.146
Aankoop grond Dr Jansencentrum	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Aankoop gebouw Dr Jansencentrum	2.070.000	2.063.985	2.063.985
Eerste inrichting meubilair en onderwijsleerpakketten Groenhorst	131.334	13.133	131.334
Eerste inrichting meubilair en onderwijsleerpakketten De Koperwiek	8.235	8.357	8.357
Aankoop Katholieke Kerk Luttelgeest	230.000	199.001	199.001
Verbouwing kantoor milieustraat	25.000	22.149	22.149
renovatie CBS op de Wieken Tollebeek	502.875	502.875	502.875
uitbreiding CBS op de Wieken Tollebeek	433.281	433.281	433.281
uitbreiding Eben-Haëzer Emmeloord	336.646	226.115	336.646
renovatie gymlokaal Skagerrak	472.500	231.612	462.080
uitbreiding dorps huis de Bosfluiters Luttelgeest	90.000	7.218	7.218
renovatie dorps huis de Bosfluiters Luttelgeest	360.000	14.830	15.738
voorbereiding uitbreiding dorps huis De Marke Marknesse	92.160	5.959	5.959
voorbereiding renovatie zwembad Bosbad	300.000	42.888	42.888
voorbereiding renovatie Barak Emmeloord	128.000	666	666
Riolering Leemringweg Kraggenburg	374.000	77.972	82.252
Rioolaansluiting De Punt Marknesse	35.000	35.495	35.495
Asfalteren voetpaden begraafplaatsen	100.000	99.586	99.586
6 elektrische personen auto's	179.000	176.180	176.180
3 elektrische bestelauto's	95.800	95.615	95.615
afzet eenheden haakarm	50.000	7.301	7.301
scooters gemeentewerf	10.000	8.338	8.338
Overslag kraan afvalscheidingsstation	135.000	110.400	110.400

Laadpalen elektrische auto's gemeentewerf	102.164	100.490	102.164
Aanschaf inventaris i.h.k.v. Het Nieuwe Werken	170.000	169.158	169.158
Vervanging meubilair gemeentehuis	20.000	15.502	15.502
Bliksembeveiligingsinstallatie gemeentehuis	39.000	4.217	37.295
3 bovengrondse PMD containers	10.000	-1.471	8.529
Kadaverbak Milieustraat	30.000	24.245	29.597
Zonnepanelen Bosbadhal	316.350	256.861	256.861
Bosbadhal Verlichtingsarmaturen	102.000	93.504	93.504
Vervanging technische installaties Dr Jansencentrum	48.635	34.969	34.969
Vervanging hardware automatisering	221.000	97.920	142.521
Aanschaf ipads 2017	105.000	28.787	104.879
Vervanging software automatisering	425.000	185.692	403.560
Aanschaf ipads 2018	105.000	104.758	104.758
Vervanging software automatisering	225.000	128.898	128.898
Aanschaf ipads 2019	105.000	49.107	49.107
Hardware grote vergaderzaal	46.700	3.694	3.694
Trolley's i.h.k.v. Het Nieuwe Werken	30.000	719	719
Aanleg jeu de boulesbaan	36.000	36.511	36.511
Totaal	15.327.216	8.380.818	9.303.712

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.256.440	5.669.188
Machines, apparaten en installaties	465.517	395.218
Totaal	7.721.957	6.064.406

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde Investerin- gen		Desinvesterin- gen		Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde
	31-12-2018							31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.669.188	1.882.407	-	132.045	163.110	-	-	7.256.440
Machines, apparaten en installaties	395.218	85.218	-	14.918	-	-	-	465.517
Totaal	6.064.406	1.967.625	-	146.964	163.110	-	-	7.721.957

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Marknesserbrug vervanging	4.173.962	1.134.654	3.965.550
Vervanging bruggen	294.356	57.995	224.544
Verkeersregelinstallaties Leeuwenkruising	140.000	12.803	138.105
Rotonde Koopmansplein	650.000	30.336	30.336
Reconstructie Nagelerstraat	720.000	52.894	52.894
Duiker Muntweg	25.000	23.628	23.628
Verkeerssituatie Europalaan	541.750	356.465	379.565
Reconstructie Leeuwenkruising	457.500	8.383	409.751
Rotonde Nageler-/A'damweg	279.000	-4.863	200.403
Uitvoeringsplan speelplaatsen	75.000	69.851	69.851
Vervanging lichtmasten 2019	125.000	37.076	37.076
Vervanging armaturen 2019	80.000	25.293	25.293
Totaal	7.561.568	1.804.515	5.556.998

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het boekjaar wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Investerings		Aflossingen/		Boekwaarde per 31-12-2019
	Boekwaarde per 1-1-2019	verstrekingen / n	Desinvesteringe n	afschrijvinge n	
Kapitaalverstrekking aan:					
- deelnemingen	76.782	-	-	-	76.782
- overige verbonden partijen	426.257	-	-	142.087	284.170
Overige langlopende leningen:	-	-	-	-	-
- langlopende leningen	1.563.244	-	-	233.913	1.329.331
- startersleningen	512.819	37.597	-	62.536	487.880
- duurzaamheidsleningen	413.064	204.122	-	74.909	542.277
- blijversleningen	-	50.000	-	1.408	48.592
- voorziening langlopende leningen	-172.798	-	-	-	-172.798
- vordering sociale zaken	4.480.099	528.321	-	391.242	617.904
- voorzieningen debiteuren soza	-2.267.181	-	-	-	-555.725
- leningen fietsregeling	72	-	-	72	-
Totaal	5.032.359	820.040	-	906.167	62.179
					4.884.053

De gemeente heeft aandelen in het Technofonds Flevoland voor een nominaal bedrag van €371.646. De kosten zijn in eerdere jaren gedekt middels een onttrekking uit de reserve Ontwikkeling.

Flottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		
- bouwgronden in exploitatie	23.296.234	23.082.117
Voorziening GREX verlieslatende complexen	-7.628.037	-6.808.406
Totaal	15.668.198	16.273.711

Hieronder wordt het verloop van de bouwgronden in exploitatie gespecificeerd:

	Boekwaarde	Investering	Opbrengsten	Winstname	Boekwaarde	Vz verlies- latend complex	Balanswaarde
	1-1-2019				31-12-2019		31-12-2019
Cpl 11A Emmelhage fase 1	-791.667	713.777	1.331.297	359.032	-1.409.187		-1.409.187
Cpl 11B Emmelhage fase 2A	2.176.853	1.431.118	3.564.807	975.387	43.164		43.164
Cpl 34 De Munt II fase 2	1.576.436	833.454	-	-	2.409.890	746.911	1.662.979
Cpl 38 De Munt II fase 1	5.041.784	67.141	1.013.014	-	4.095.911	284.141	3.811.770
Cpl 40 BT Ens	508.279	4.224		-	512.503		512.503
Cpl 41 BT Dorpen	83.987		30.469	-	53.518		53.518
Cpl 42 BT uitbreiding Ens	224.558		13.514	-	211.044		211.044
Cpl 43 BT Creilerpad	430.791	4.221	-	-	435.013	13.399	421.614
Cpl 46 Bedrijventerrein Marknesse		1.605.387	1.089.626	25.258	515.760		515.760
Cpl 50 Hart van Emmeloord	3.854.195	2.378.689	770.549	-	5.462.335	4.443.370	1.018.965
Cpl 63 Kaghe Espel	117.605	3.978	-	-	121.582		121.582
Cpl 65 Ens Zuid-Oost	1.648.887	195.314	209.780	-	1.634.421	890.095	744.326
Cpl 67-1 Uitbr Bant fase 1	261.418	15.751	826	-	276.343	276.343	-
Cpl 67-2 Uitbr Bant fase 2	737.187	80.468	231.596	58.751	586.058		586.058
Cpl 68 Uitbreiding Espel	371.897	324.596	139.375	276.858	557.119		557.119
Cpl 71 Uitbreiding Creil	72.040	82.319	77.106	49.297	77.254		77.254
Cpl 72 Uitbreiding Luttelgeest	-346.942	91.625	3.400	78.860	-258.717		-258.717
Cpl 75 Marknesse fase 3	1.076.906	923.718	372.436	230.598	1.628.187		1.628.187
Cpl 76 Inbreidingslocaties Nagele	1.270.036	36.892	15.645	-	1.291.283	198.521	1.092.763
Cpl 77 Walstraat Kraggenburg	38.012	52.132	171.380	41.295	-81.236		-81.236
Cpl 81 Mariaschool Tollebeek	54.562	235.770	578.760	144.605	-288.428		-288.428
Cpl 82 Wellerwaard	4.675.292	326.668	430.284	-	4.571.676	775.257	3.796.419

Cpl 155 Jacob Bruintjesstraat Kraggenburg		944.557	93.817	4.431	850.740	-	850.740
Totaal	23.082.117	10.351.799	10.137.682	2.244.372	23.296.234	7.628.036	15.668.198

Nadere toelichting

Algemeen: In 2019 is tussentijdse winstneming op basis van de 'percentage of completion' (POC) methode toegepast. Hiermee worden resultaten gelijkmatiger over de looptijd van een complex verdeeld en wordt voorkomen dat het resultaat pas bij afsluiting van een complex tot uiting komt. Daarnaast wordt overhead, zoals gesteld in de financiële verordening, doorbelast op basis van directe kosten.

Indien het complex een positieve eindwaarde heeft is in beginsel geen voorziening nodig, er is immers geen verlies op het complex te voorzien. Indien de eindwaarde van het complex negatief is, kan in beginsel een verliesvoorziening worden gevormd ter grootte van deze negatieve eindwaarde of met deze negatieve eindwaarde in overeenstemming worden gebracht. Nadere informatie over de ontwikkelingen van de grondexploitaties in 2019 zijn terug te vinden in de paragraaf grondbeleid. In de onderstaande toelichtingen per complex worden de belangrijkste mutaties en ontwikkelingen toegelicht.

Complex 11A Emmelhage fase 1:

Op basis van de POC methode is in 2019 voor € 359.032 tussentijds aan winst genomen. De verwachting is dat deze grondexploitatie in 2022 kan worden gesloten. Door de positieve eindwaarde is het niet nodig voor dit complex een voorziening te treffen.

De opbrengsten zijn als volgt onderverdeeld: € 1.320.646 verkoop kavels, € 2.893 inschrijfgeld en € 7.758 aan rente. De kosten waren onderverdeeld in € 8.972 verwervingskosten, € 263.802 aan woonrijp maken, plan- en voorbereidingskosten € 42.160, overhead € 30.861 en overige kosten € 8.951.

Complex 11b Emmelhage fase 2A:

Op basis van de POC methode is in 2019 voor € 975.387 tussentijds aan winst genomen. De verwachting is dat deze grondexploitatie in 2023 kan worden gesloten. Door de positieve eindwaarde is het niet nodig voor dit complex een voorziening te treffen.

De opbrengsten zijn als volgt onderverdeeld: € 3.554.890 verkoop kavels en € 9.917 aan inschrijfgeld. De kosten waren onderverdeeld in € 201.671 aan bouw- en woonrijp maken, plan- en voorbereidingskosten € 172.387, overhead € 38.771 en overige kosten € 21.569.

Complex 34 De Munt II fase 2:

Op eindwaarde is er een te vormen verliesvoorziening van € 65.215 noodzakelijk, op eindwaarde wordt een negatief resultaat van € 713.523 voorzien.

De kosten bestonden uit € 714.443 bouwrijp maken, € 15.449 rente, € 25.525 plan- en voorbereidingskosten, € 73.009 overhead en € 5.026 overige kosten. De hoge kosten en geen baten worden veroorzaakt door de verkoop in complex 38. Door de grens van het complex zijn de opbrengsten in complex 38 gevallen.

Complex 38 De Munt II fase 1:

Op eindwaarde is er een te vormen verliesvoorziening van € 2.798 noodzakelijk, op eindwaarde wordt een negatief resultaat van € 284.134 voorzien. Dit jaar is voor € 989.014 aan bedrijventerreinen verkocht. De kosten bestonden uit € 49.409 rente, € 15.397 plan- en voorbereidingskosten, € 1.583 overhead en € 753 overige kosten.

Complex 40 Bedrijventerrein Ens:

In 2019 zijn er geen gronden verkocht. De kosten bestonden uit € 4.981 rente, € 1.530 bouwrijp maken € 2.040 plan- en voorbereidingskosten, € 438 overhead en € 904 overige kosten. In de afgelopen jaren is er op basis van de huidige situatie te veel aan winst genomen voor een bedrag van € 5.669. Dit bedrag is verantwoord onder te veel genomen winst.

Complex 41 Bedrijventerreinen dorpen:

In 2019 zijn er geen opbrengsten gerealiseerd. De kosten bestonden uit € 823 rente, € 170 overhead en € 1.739 overige kosten. In de afgelopen jaren is er op basis van de huidige situatie te veel aan winst genomen voor een bedrag van € 33.202. Dit bedrag is verantwoord onder te veel genomen winst.

Complex 42 Uitbreiding bedrijventerrein Ens:

In 2019 zijn er geen opbrengsten gerealiseerd. De kosten bestonden uit € 2.201 rente, € 54 overhead en € 554 overige kosten. In de afgelopen jaren is er op basis van de huidige situatie te veel aan winst genomen voor een bedrag van € 16.322. Dit bedrag is verantwoord onder te veel genomen winst.

Complex 43 Bedrijventerrein Creilerpad:

Op eindwaarde is er een te vormen verliesvoorziening van € 13.399 noodzakelijk. De rentekosten bedroegen € 4.222. Er waren geen opbrengsten.

Complex 46 Bedrijventerrein Marknesse Uitbreiding

Dit terrein is in 2019 in exploitatie genomen. Op basis van de POC methode is er dit jaar voor € 25.258 tussentijds winst genomen. De opbrengsten bestonden uit € 1.082.112 grondverkoop en € 7.514 huur-/en pacht opbrengsten. De totale kosten voor 2019 bestonden uit € 1.502.489 verwervingskosten, € 23.660 bouwrijp maken, € 46.951 plan- en voorbereidingskosten, € 6.930 overhead kosten en € 100 overige kosten.

Complex 50 Centrumplan Emmeloord

Op eindwaarde is er een vrijval van de verliesvoorziening voor een bedrag van € 517.850 van de verliesvoorziening, op eindwaarde wordt een negatief resultaat van € 4.443.370 voorzien. Dit jaar is voor € 655.000 aan gronden verkocht en voor € 115.549 aan huuropbrengsten gegenereerd. De kosten bestonden uit € 37.771 rentekosten, € 618.691 Bouwrijp maken, € 1.156.577 woonrijp maken, € 353.378 plan- en voorbereidingskosten, € 208.934 overhead en € 3.337 overige kosten.

Complex 63 De Kaghe, Espel

Dit terrein is in 2018 in exploitatie genomen er is voor 2019 geen winstneming genomen of verliesvoorziening getroffen. De rentekosten bedragen € 1.153, de plan- en voorbereidingskosten € 2.573 en de overhead € 252. Er zijn in 2019 geen opbrengsten.

Complex 65 Ens Zuid-Oost:

Op eindwaarde is er een positieve bijstelling/vrijval ad € 167.513 van de verliesvoorziening, op eindwaarde wordt een negatief resultaat van € 890.095 voorzien. Het hernieuwde eindresultaat en daarmee de vrijval van de verliesvoorziening wordt veroorzaakt door de herijking en nieuwe vaststelling van het complex. De verkoopopbrengsten bedroegen € 197.642, het inschrijfgeld € 1.240 en de opbrengsten uit huren en pachten € 10.897. De kosten voor woonrijp maken bedroegen € 92.110, plan-, voorbereidingskosten € 67.917, overhead € 15.990, de kosten voor rente € 16.159 en overige kosten € 3.137.

Complex 67-1 Uitbreiding Bant fase 1:

Op eindwaarde is er een positieve bijstelling/vrijval ad € 7.349 in de verliesvoorziening, op eindwaarde wordt een negatief resultaat van € 320.133 voorzien. Een deel van de voorziening van deze grondexploitatie is aan de creditzijde gepresenteerd, doordat de balanswaarde negatief wordt. De opbrengsten betreft inschrijfgelden van € 826. De kosten voor plan-, voorbereidingskosten bedroegen € 6.951, woonrijp maken € 5.058 overhead € 1.177, de kosten voor rente bedroegen € 2.561 en overige kosten € 3.

Complex 67-2 Uitbreiding Bant fase 2:

Op basis van de POC-methode is in 2019 voor € 58.750 tussentijds aan winst genomen. De opbrengsten uit grondverkoop bedroegen € 229.530, de opbrengsten voor inschrijfgelden € 2.066. De rentekosten € 7.224 en kosten met betrekking tot woonrijp maken € 7.013, overhead € 1.293, plan- en voorbereidingskosten € 5.818 en overige kosten € 369.

Complex 68 Uitbreiding Espel (Espelerpad):

Op basis van de POC-methode is in 2019 voor € 276.858 tussentijds aan winst genomen. De opbrengsten uit grondverkoop bedroegen in 2019 € 131.875, inschrijfgelden € 2.893 en huren en pachten € 4.607. De kosten voor woonrijp maken bedroegen € 20.460, voorbereidingskosten plankosten € 16.066 en overhead € 3.935, rentekosten € 3.645 en overige kosten € 3.632

Complex 71 Uitbreiding Creil (Oost):

Op basis van de POC-methode is in 2019 voor € 49.297 tussentijds aan winst genomen. De opbrengsten uit grondverkopen € 73.800 en inschrijfgeld € 3.306. De lasten voor woonrijp maken bedroegen € 13.974, voorbereidingskosten plankosten € 12.452, overhead € 2.884, rente € 706 en de overige lasten € 3.005.

Complex 72 Uitbreiding Luttelgeest-Zuid:

Op basis van de POC methode is in 2019 voor € 78.860 tussentijds aan winst genomen. De opbrengsten uit rente bedroegen € 3.400. De lasten voor woonrijp maken bedroegen € 4.814, voorbereidingskosten plankosten € 6.440, overhead € 1.139 en de overige lasten € 371.

Complex 75 Marknesse fase 3:

Op basis van de POC methode is in 2019 voor € 230.598 tussentijds aan winst genomen. De opbrengsten uit grondverkopen bedroegen € 360.370, de inschrijfgelden € 5.785 en huur- en pacht opbrengsten € 6.281. De kosten bestonden uit bouw- en woonrijp maken € 581.879, € 34.276 plan- en voorbereidingskosten, toegerekende overhead € 60.921, rentekosten € 10.554 en overige kosten € 5.490.

Eind 2019 kwamen er t.a.v. de levering van kavels in Marknesse nieuwe feiten naar voren. Daardoor was passering in 2019 niet mogelijk. Er wordt momenteel onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor voortgang en welke acties daarvoor nodig zijn. Het risicoprofiel is onzeker en niet in te schatten (juridisch-financieel).

Complex 76 Inbreidingslocaties Nagele:

Voor dit complex is de verliesvoorziening bijgesteld ad € 1.595 op negatieve eindwaarde van ultimo 2019 € 198.521. De gemaakte kosten zijn bouwrijp maken ad € 11.767, plan- en voorbereidingskosten € 9.513, toegerekende overhead € 2.182, rente kosten € 12.446 en overige kosten ad € 984. De opbrengsten betroffen € 15.645 grondverkopen.

Complex 77 Walstraat Kraggenburg:

Op basis van de POC methode is in 2019 voor € 119.249 tussentijds aan winst genomen. De opbrengsten betroffen € 171.380 grondverkopen. De kosten bedroegen € 373 rentekosten, € 2.065 voor bouw- en woonrijp maken, € 7.196 voorbereiding- en plankosten, € 934 overheadkosten en € 268 voor overige kosten.

Complex 81 Mariaschool Tollebeek

Op basis van de POC methode is in 2019 voor € 144.605 tussentijds aan winst genomen. De opbrengsten betroffen € 578.760 grondverkopen. De kosten bedroegen € 535 rentekosten, € 65.979 voor bouw- en woonrijp maken, € 16.562 voorbereiding- en plankosten en € 8.089 overheadkosten.

Complex 82 Wellerwaard:

Het project Wellerwaard kent een (ver)hoog(d) risicoprofiel. Dit komt vanwege de uitgifte van buitengewone kavels. Het BBV schrijft voor dat exploitaties een maximale looptijd van 10 jaar hebben. Een looptijd langer dan tien jaar wordt beoordeeld als (te) onzeker. Hier mag gemotiveerd van worden afgeweken, waarbij risicomitigerende maatregelen getroffen moeten worden. Bij het complex de Wellerwaard wordt afgeweken van deze termijn. Bij dit complex houden we de vastgestelde uitgangspunten (zoals de looptijd) in stand, omdat deze als realistisch en voorzichtig wordt beoordeeld. We rekenen geen opbrengstenstijgingen door als risicomitigerende maatregel. De verwachte sluitingsdatum van dit complex is 2029. Wel is er een verliesvoorziening getroffen ad € 475.220. De verliesvoorziening is in 2019 bijgesteld met een bedrag van € 300.037 naar een voorziening van € 775.257. De opbrengst van grondverkopen bedroeg € 419.421, opbrengsten kavelinschrijving bedroeg € 4.545, de overige opbrengsten bedroegen € 6.318. De rentelasten bedroegen € 45.818, kosten bouwrijpmaken € 162.057, de voorbereidings- plankosten € 90.595, overhead € 25.067 en overige kosten € 3.131

Complex 155 Jacob Bruintjesstraat Kraggenburg

Dit complex is in 2019 in exploitatie genomen met een verwervingsbedrag ad € 525.274. Daarnaast zijn er plan- en voorbereidingskosten gemaakt ad € 52.186, Bouwrijp kosten van € 325.539, toegerekende overhead ad € 37.027 en overige kosten van €100.

In 2019 is er ook direct gestart met de verkoop van de kavels. In 2019 is er voor € 89.050 aan opbrengsten voor grondverkoop, is er voor € 2.479 aan inschrijfgelden betaald en voor € 2.288 huur/pachtopbrengsten.

Op basis van de POC methode is in 2019 voor € 4.431 tussentijds aan winst genomen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde per 31-12-2019	Balanswaarde per 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	294.574	-	294.574	440.028
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-	-	-
Overige verstreckte kasgeldleningen	-	-	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-	-	-
Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	22.891.067	-	22.891.067	19.303.300
Rekening-courantverhoudingen met niet - financiële instellingen	298.684	-	298.684	192.365
Debiteuren algemeen	3.629.836	2.503.819	1.126.017	306.942
Debiteuren belastingen	804.885	100.314	704.571	551.182
Overige vorderingen	2.188	-	2.188	2.188
Overige uitzettingen	-	-	-	-
Totaal	27.921.234	2.604.133	25.317.101	20.796.005

Ten aanzien van de debiteuren is een voorziening opgenomen van € 2.604.133 als schatting van het bedrag dat vermoedelijk niet invorderbaar zal zijn. Hierin is € 2.400.000 voor de lening van de IJsselmeerziekenhuis die als oninbaar is meegenomen.

Op het moment van de start van de controle van de jaarrekening door de accountant (begin maart 2020) stond van de totale debiteuren vordering nog een bedrag open van € 3.091.988

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren is 0,75% van de jaarlijkse begrotingsomvang (met een minimum van € 250.000). Voor 2019 is het drempelbedrag voor schatkistbankieren € 1.035.525.

Hieronder een overzicht per kwartaal van het bedrag aan middelen dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten ' Rijks schatkist is aangehouden:

Berekening
benutting
drempelbedrag
schatkistbankieren
(bedragen x €
1.000)

Verslagjaar

(1)	Drempelbedrag	1.035,525000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	608	447	433	463
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	427	589	602	573
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

(1) Berekening
drempelbedrag

Verslagjaar

(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	138.070			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	138.070			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b) * 0,0075 + (4c) * 0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	1.035,525000			

(2) Berekening
kwartaalcijfers op
de dagbasis
buiten 's Rijks
schatkist
aangehouden
middelen

Kwartaal 1 Kwartaal 2 Kwartaal 3 Kwartaal 4

(5a)	Som van de per dag buiten 'Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	54.733	40.667	39.860	42.591
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	608	447	443	463

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Kassaldi	-	-
Banksaldi	426.342	767.538
Totaal	426.342	767.538

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-	-
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	11.037.081	10.943.804
Totaal	11.037.081	10.943.804

Nadere toelichting

De terug te vorderen omzetbelasting betreft vooral een vordering betreffende het btw compensatiefonds van € 7.043.359. Van dit bedrag is € 7.403.484 meegenomen in de aangifte van januari 2020. Een bedrag van € 360.125 moet nog worden terugbetaald aan de belastingdienst middels een suppletieaangifte. De compensabele btw zal medio 2020 met de belastingdienst worden verrekend.

Facturen inzake verzekeringspremies, Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek, GGD Flevoland, HVC en andere diensten die in 2019 door de gemeente Noordoostpolder zijn ontvangen en betaald en die betrekking hebben op 2020 of daarna, zijn als overlopende activa op de balans verantwoord zodat de kosten in het juiste boekjaar kunnen worden opgenomen. In 2019 gaat het om een bedrag € 373.342.

De nog te ontvangen prestaties over het jaar 2019 (nog te ontvangen bedragen) bedrage in totaal € 1.830.427. Het betreft voornamelijk leges bouwvergunningen, toeristenbelasting, nog te ontvangen rente voor de leningen Flevomeer Bibliotheek en Vitens, te ontvangen gelden van Nedvang, afrekening HVC, terug vordering subsidie Bosbad en Algemene uitkering.

Onder de overige overlopende activa zijn vorderingen opgenomen met betrekking tot sociale zaken voor een bedrag van € 60.561, dit heeft betrekking op het Zelfstandigenloket Flevoland.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Algemene reserves	18.010.746	18.010.746
Bestemmingsreserves	87.281.051	82.713.768
Gerealiseerd resultaat	775.831	750.694
Totaal	106.067.628	101.475.208

Per reserve wordt het verloop in het jaar 2019 op de volgende bladzijden weergegeven.

Naam van de reserve	Boekwaarde 31-12-2018	Toe- voeging 2019	Ont- trekking 2019	Bestemming resultaat vorig jaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Algemene reserves						
E004 Eigen kapitaal	18.010.746	-	-	-	-	18.010.746
	18.010.746	-	-	-	-	18.010.746
Ten behoeve van egalisatie van tarieven						
E239 Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	-	-
E242 Riolering	415.518	133.231	-	-	-	548.749
E247 Begraven	149.506	-	91.534	-	-	57.972
	565.024	133.231	91.534	-	-	606.721
Afschrijvingsreserves						
D001 Toenemende verkeersdrukte centrum	1.118.471	-	-	-	135.662	982.809
D002 Ronde Moerasandijviestraat	332.984	-	-	-	10.763	322.221
D003 Marknesserbrug	4.420.738	-	-	-	11.845	4.408.894
D004 Verkeerssituatie Europalaan	541.750	-	-	-	-	541.750
D005 Verkeersregelinstallaties	303.345	-	-	-	20.475	282.870
D006 Uitvoeringsplan speelplaatsen	228.535	69.851	-	-	13.530	284.856
D008 CBS op de Wieken	433.281	-	-	-	-	433.281
D009 CBS op de Wieken leerpakket	18.963	-	-	-	-	18.963
D010 De Koperwiek leerpakket en meubilair	22.348	-	-	-	-	22.348
D011 Uitbreiding Groenhorstcollege	661.659	-	-	-	33.083	628.576
D012 Groenhorstcollege leerpakket en meubilair	131.334	-	-	-	5.910	125.424
D013 Bonifatius leerpakket en meubilair	65.628	-	-	-	3.454	62.174
D014 Ronde Urkerweg/Scandinaviëlaan	322.707	-	-	-	13.446	309.261
D015 Loswallen Bant en Marknesse	140.271	-	-	-	4.312	135.959

D016 Onderwijs MFA Rутten	1.563.930	509.085	-	-	-	2.073.015
D017 Aanleg skatebaan	144.000	-	-	-	6.000	138.000
D018 Ronde Amsterdam- en Nagelerweg	279.000	-	-	-	8.211	270.789
D019 Lichtmasten	174.874	125.000	-	-	6.334	293.540
D020 Armaturen	195.018	80.000	-	-	9.944	265.075
D021 OLP en meub De Koperwiek	8.078	-	-	-	-	8.078
D022 AR OLP en meub Albert Schweitzer	16.829	-	-	-	858	15.971
D023 AR Kindvoorziening Luttelgeest	180.000	-	-	-	-	180.000
D024 Dorpshuis de Bosfluiters L'geest	450.000	-	-	-	-	450.000
D025 Kindvz de Locomotief Triade	21.946	346.694	-	-	-	368.640
D026 Dorpshuis De Marke Marknesse	36.947	585.133	-	-	-	622.080
D027 Zwembad Bosbad	200.000	4.839.370	-	-	-	5.039.370
D028 Barak Emmeloord	7.620	120.380	-	-	-	128.000
D029 Peuteropvang Triangel	-	92.160	-	-	-	92.160
D031 Wegen	-	620.000	-	-	-	620.000
D033 Reconstructie Leeuwenkruising	401.368	-	-	-	16.055	385.313
D034 Kinderopvang MFA Rутten	-	533.059	-	-	-	533.059
D035 Sport-dorpshuis MFA Rутten	-	1.094.326	-	-	-	1.094.326
D036 Ronde Muntweg	-	140.000	-	-	-	140.000
D037 Duiker rotonde Muntweg	-	23.628	-	-	-	23.628
D038 Dr Jansencentrum	-	2.063.973	-	-	-	2.063.973
	12.421.624	11.242.660	-	-	299.880	23.364.403
Overige bestemmingsreserves						
E001 Beleidsplan	12.969.113	2.042.726	4.852.549	750.694	-	10.909.984
E024 Onderhoud uitbreiding Tollebeek	186.651	4.480	-	-	-	191.131
E026 Vervanging bruggen	4.528.875	538.693	-	-	-	5.067.568
E029 Investeringsbudget Landelijk Gebied	585.552	-	-	-	-	585.552
E041 Ontw fonds stimulering werkgelegenheid	443.579	10.646	38.468	-	-	415.757
E043 EU-co-fin phasing-out programma	292.735	7.026	7.038	-	-	292.723
E070 Huisvesting onderwijs	301.567	7.238	79.198	-	-	229.607
E071 Onderhoud onderwijsgebouwen	2.802.410	67.258	592.135	-	-	2.277.533
E072 Onderhoud MFC Tollebeek/ Nagele	84.000	12.000	-	-	-	96.000
E205 Onderwijsachterstanden exc groei	135.871	3.261	-	-	-	139.131
E240 Onderhoud/vervanging speelplaatsen	28.074	674	25.000	-	-	3.747
E244 Optimaliseren afvalwatersysteem	19.429	-	-	-	-	19.429
E245 Transitiegelden Zuiderzeelijn	1.784.190	-	50.571	-	-	1.733.619
E265 Startersleningen	654.000	-	-	-	-	654.000
E267 Duurzaam vervoer	3.913	-	1.375	-	-	2.538
E269 Onderhoud wegen N50	810.854	-	-	-	-	810.854

E271 Restauratie monumenten	148.707	3.569	-	-	-	152.276
E272 Kerktorens	91.567	2.198	-	-	-	93.765
E273 Duurzaamheidslening	440.000	150.000	-	-	-	590.000
E275 Hardware	25.824	-	2.568	-	-	23.256
E278 Reserve duurzame particuliere wb Nagele	275.000	-	-	-	-	275.000
E280 Nog uit voeren werkzaamheden	951.234	1.139.001	279.548	-	-	1.810.687
E281 Reserve blijverslening	300.000	-	-	-	-	300.000
E290 Exploitatie poldertoren	311.675	21.029	5.577	-	-	327.128
E301 Grondexploitatie	28.869.479	3.104.731	3.290.037	-	-	28.684.173
E308 Beeldende Kunst en Cultuurbeleid	271.487	6.516	19.500	-	-	258.503
E310 Sociaal Domein	3.937.195	2.371.903	4.553.425	-	-	1.755.673
E311 Reserve degeneratie glasvezelproject	174.167	55.000	-	-	-	229.167
E 312 Reserve De Stiepe	225.000	-	12.500	-	-	212.500
E 313 Egalisatiereserve Voorzien in Vastgoed	8.074.973	1.458.939	6.002.559	-	-	3.531.353
E 314 Sociaal economische ontwikkeling	-	1.637.274	-	-	-	1.637.274
	69.727.120	12.644.160	19.812.047	750.694	-	63.309.927
Totaal	100.724.513	24.020.050	19.903.581	750.694	299.880	105.291.797

Hieronder worden de aard en reden van de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen per reserve toegelicht.

Algemene reserves

In Noordoostpolder wordt voor de algemene reserve een omvang van tenminste 15% van het begrotingsresultaat vóór resultaatsbestemming en exclusief grondexploitatie gehanteerd.

Eigen kapitaal

18.010.746

Dit is een dekkingsreserve die in stand moet worden gehouden ten behoeve van het weerstandsvermogen. Deze reserve kan dus niet worden ingezet voor realisering van het beleidsplan.

Ten behoeve van egalisatie van tarieven

Afvalstoffenheffing

-

Deze egalisatiereserve is bedoeld voor het specifiek afzonderen van de resultaten op de productgroep reiniging/afvalverwerking. Voeding vindt plaats door het positieve resultaat op het product afvalverwerking toe te voegen aan deze reserve. Onttrekking vindt plaats door het negatieve resultaat op het product afvalverwerking te onttrekken aan deze reserve. De reserve is in 2018 geheel onttrokken. Gezien het resultaat op het product in 2019 heeft storting in deze reserve niet plaatsgevonden.

Riolering

548.749

Deze egalisatiereserve is opgenomen om efficiëncyvoor- en nadelen en aanbestedingsvoor- en nadelen ten opzichte van de begroting op te vangen. In 2019 is een voordeel van € 48.127 gerealiseerd die in het geheel is gedoteerd aan de bestemmingsreserve riolering.

Begraven**57.972**

Deze egalisatiereserve is bedoeld ten behoeve van de egalisatie van de lasten op het product begraven. Voeding vindt plaats door het positieve resultaat op het product begraven toe te voegen aan deze reserve. Onttrekking vindt plaats door het negatieve resultaat op het product begraven te onttrekken aan deze reserve. De onttrekking betreft het tekort op het product begraven van € 91.534.

Afschrijvingsreserves**Afschrijvingsreserves****23.364.403**

Volgens de nota waardering, activeren en afschrijven wordt voor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut in de regel een afschrijvingsreserve gevormd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten. In 2019 zijn de afschrijvingslasten van de investeringen met een maatschappelijk nut onttrokken van de reserve. De dotaties in 2019 hebben betrekking op het instellen van een afschrijvingsreserve voor investeringen met een maatschappelijk nut.

Beleidsplan**10.909.984**

Deze reserve met een bestedingsfunctie is bedoeld ter dekking van incidentele lasten van (nieuw) beleid. Voeding geschiedt door toevoeging van de bespaarde rente, rekeningresultaten en via de begroting (incidenteel). Onttrekkingen vinden veelal plaats door vaststellingen van de beleidsplanning, perspectiefnota en door separate raadsvoorstellen.

De vermeerderingen betreffen onder meer de storting opbrengsten windmolens € 637.066, de bestemming van het resultaat van 2019 ad € 750.695 en de storting van de compensatie van de grenscorrectie met de gemeente Urk ad € 1.084.401.

Daarnaast hebben er meerdere onttrekkingen c.q. verminderingen ad € 3.976.776 plaatsgevonden, de grootste onttrekkingen in deze reserve zijn:

- Onttrekking ten behoeve van de storting in de afschrijvingsreserve MFA Rutten € 1.627.385
- Onttrekking ten behoeve van de storting in de afschrijvingsreserve Nagelerweg € 500.000
- Onttrekking ten behoeve van de renovatie van de bermverharding € 298.909
- Onttrekking ten behoeve van het project dienstverlening € 185.000
- Onttrekking ten behoeve van de uitstraling Groen € 134.205
- Onttrekking ten behoeve van de HCA ontwikkelfonds Zwolle € 73.902

Overige bestemmingsreserves**Onderhoud uitbreiding Tollebeek****191.131**

Deze reserve is gevormd uit de afkoopsom ontvangen van een projectontwikkelaar voor het toekomstig onderhoud (na voltooiing van het project) van de openbare voorzieningen in Tollebeek.

De vermeerdering betreft de inflatiecorrectie over de balanswaarde per 1 januari € 4.480.

Vervanging bruggen**5.067.568**

Deze reserve is bedoeld voor de realisatie van de toekomstige vervanging van bruggen in de Noordoostpolder.

De vermeerderingen betreffen de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari € 108.693 en de dotatie voor de toekomstige vervanging en groot onderhoud van de bruggen € 430.000.

Investeringsbudget Landelijk Gebied**585.552**

Deze reserve is gevormd om het inzicht te vergroten voor de realisatie van de projecten van het Investeringsbudget Landelijk Gebied. Er zijn in 2019 geen mutaties geweest.

Ontwikkelingsfonds stimulering werkgelegenheid **415.757**

De reserve ontwikkelingsfonds stimulering werkgelegenheid is gevormd om de ontwikkeling van de werkgelegenheid te stimuleren.

De vermeerdering betreft de inflatiecorrectie over de balanswaarde per 1 januari ad € 10.646. De onttrekking van € 38.468 is het saldo op het product Flevopenningen die ten laste is gebracht van de reserve.

EU-co-financiering phasing-out programma **292.723**

Deze reserve is bestemd als cofinanciering van Leader-projecten.

De vermeerdering betreft de inflatiecorrectie van € 7.026, berekend over de balanswaarde per 1 januari. De vermindering heeft betrekking op de bijdrage voor LEADER subsidies van Outdoor Fitness Creil van € 7.038.

Huisvesting onderwijs **229.607**

Deze egalisatiereserve werd gevoed door uit de algemene uitkering de bedragen voor onderwijshuisvesting te filteren. Hierop worden de uitgaven die zijn gedaan in het kader van onderwijshuisvesting in mindering gebracht.

De vermeerdering betreft de inflatiecorrectie van € 7.238 berekend over de balanswaarde per 1 januari.

De vermindering heeft betrekking het saldo van het product onderwijshuisvesting van € 79.198.

Onderhoud onderwijsgebouwen **2.277.533**

Deze reserve is gevormd om de lasten betreffende onderhoud en aanpassing van het financieel kader onderwijshuisvesting te kunnen dekken.

De vermeerdering betreft een inflatiecorrectie van € 67.258 over de balanswaarde per 1 januari. De vermindering betreft onder andere een storting in de afschrijvingsreserve MFA Rutten ad € 422.585 en de dekking van de sloopkosten van de Pionier € 108.728 en de huurkosten van het noodlokaal voor de Wissel in Luttelgeest.

Onderhoud MFC Tollebeek/ Nagele **96.000**

Deze reserve dient voor het groot onderhoud van de MFC Tollebeek en MFC Nagele welke in 2011 zijn gebouwd. Conform de programmabegroting heeft er een vermeerdering van € 12.000 plaatsgevonden ten behoeve van het onderhoud aan de gymzaal binnen de MFC's Tollebeek en Nagele.

Onderwijsachterstanden exc groei **139.131**

Deze reserve is bedoeld om de lasten betreffende het bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten te dekken. De vermeerdering betreft de inflatiecorrectie over de balanswaarde per 1 januari € 3.261. Dit jaar is geen onttrekking van deze reserve noodzakelijk geweest.

Onderhoud/vervanging speelplaatsen **3.747**

Deze reserve is bedoeld om toekomstige vervangingen van speelplaatsen c.q. speeltoestellen in de Noordoostpolder conform een vastgesteld vervangingsplan te dekken.

De vermeerdering betreft de inflatiecorrectie ad € 674 berekend over de balanswaarde per 1 januari. De verminderingen van in totaal € 25.000 hebben betrekking op onder meer vervanging van speeltoestellen.

Optimaliseren afvalwatersysteem **19.429**

Deze reserve is gevormd om uitvoering te geven aan de uit te voeren bronmaatregelen aan de bestaande rioleringsstelsels. In 2019 zijn geen onttrekkingen of stortingen geweest.

Transitiegelden Zuiderzeelijn **1.733.619**

Deze reserve is gevormd voor de bijdrage van de gemeente in de totale uitgaven die er gepland zijn naar aanleiding van het beschikbaar stellen door het Rijk van transitiegelden vanwege het niet doorgaan van het Zuiderzeelijn-project. De provincie Flevoland levert ook een bijdrage. Voeding heeft ineens plaatsgevonden.

Onttrekkingen vinden plaats middels separate voorstellen die door de raad dienen te worden goedgekeurd en die binnen de voorwaarden van het convenant vallen. De vermindering heeft betrekking op de aan de provincie voor de cofinanciering N50 betaalde bedragen van totaal € 50.571.

Startersleningen **654.000**

Deze reserve is ingesteld om het risico af te dekken dat de gemeente loopt door middel van het verstrekken van zogenoemde 'startersleningen'.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden ten laste van de reserve Beleidsplan. De reserve is gemaximeerd op € 654.000. In 2019 zijn geen onttrekkingen noodzakelijk geweest.

Duurzaam vervoer **2.538**

In de decemberrapportage 2011 is deze reserve ingesteld om de afschrijvingslast van de aanschaf van de elektrische auto te dekken evenals de leasetermijnen van de accu's.

De vermindering van € 1.375 betreft dan ook lasten voor de elektrische auto (afschrijving, kosten laadpunt en accu).

Onderhoud wegen N50 **810.854**

Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2013 en dient om toekomstig (groot) onderhoud te kunnen dekken. Het betreft het (groot) onderhoud aan de in beheer en onderhoud overgedragen (delen van) wegen Oud Emmeloorderweg, Kamperzandweg en Zwartemeerweg. In 2019 hebben geen onttrekkingen of dotaties plaatsgevonden.

Restauratie monumenten **152.276**

Deze reserve is bedoeld om uitgaven en inkomsten betreffende restauratie van (gemeentelijke) monumenten te egaliseren. Voeding vindt plaats door overschotten op het product Monumenten aan deze reserve te doteren. De vermeerdering in 2019 betreft de inflatiecorrectie ad € 3.569 over de balanswaarde per 1 januari.

Kerktorens **93.765**

Uit de reserve kerktorens worden de subsidies gedekt die op basis van de "Subsidieregeling groot onderhoud kerktorens" worden verstrekt. De vermeerdering betreft de inflatiecorrectie over de balanswaarde per 1 januari ad € 2.198. In 2019 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Duurzaamheidslening**590.000**

Deze reserve is ingesteld om het risico af te dekken dat de gemeente loopt door middel van het verstrekken van zogenoemde 'duurzaamheidsleningen'. In 2019 zijn geen onttrekkingen noodzakelijk geweest. Er heeft een toevoeging van € 150.000 plaatsgevonden ten behoeve van het verstrekken van duurzaamheidsleningen.

Hardware**23.256**

In de decemberrapportage 2013 is deze afschrijvingsreserve ingesteld met als doel de afschrijvingslasten met betrekking tot specifieke hardware te kunnen dekken. Voeding heeft ineens plaatsgevonden. Onttrekking vindt plaats op basis van de afschrijvingslast per jaar van de specifieke hard- en software.

In 2019 heeft er onttrekking plaatsgevonden ter dekking van de afschrijvingslasten van specifieke aangekochte hard- en software € 2.568.

Reserve duurzame particuliere wb Nagele**275.000**

Deze reserve is via de decemberrapportage 2015 ingesteld ter bekostiging van de bevordering van particuliere woningbouw in Nagele. De voeding heeft ineens plaatsgevonden via het saldo van vooruitontvangen VER-gelden en dekking ISV II. In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Nog uit voeren werkzaamheden**1.810.687**

Deze reserve is ingesteld om budgetten die niet (of niet volledig) besteed zijn in enig jaar op een transparante wijze over te brengen naar een volgend begrotingsjaar. Via de nota reserves en voorzieningen 2017, heeft er een samenvoeging plaatsgevonden, waarbij vanuit gefragmenteerde bestemmingsreserves één centrale bestemmingsreserve is gevormd.

De vermeerderingen op deze reserve ad € 1.139.001 hebben betrekking op werkzaamheden die zijn doorgeschoven naar 2020. Dit werkzaamheden hebben onder meer betrekking op:

- onderzoek toekomstbestendige peuteropvang € 380.637
- het project verduurzaming gebouwen ad € 175.000
- terreininrichting en oefenveld MFA Rutten € 139.756
- opstellen integraal taalplan € 78.000
- opzetten organisatie en promotie activiteiten € 73.840
- opstellen woonvisie 2020 € 45.943

De onttrekkingen ad € 279.548 hebben onder andere betrekking op:

- Sloop schuur Muntweg € 99.797
- Werkzaamheden inzake migratie BO naar Cognos € 50.481
- Gebiedspromotie € 40.876
- Toeristische overstappunten € 22.416

Reserve blijverslening**300.000**

In januari 2018 is door de raad besloten om de reserve blijverslening in te stellen. Om de inwoners van Noordoostpolder te faciliteren in hun (toekomstige) behoefte om langer zelfstandig, comfortabel en veilig in hun woning te blijven.

Voor deze faciliteit een bedrag van € 300.000 gestort in de reserve blijverslening.

Exploitatie poldertoren**327.128**

Deze reserve is ingesteld met de bedoeling dat de exploitatie van de Poldertoren op termijn budgettair neutraal wordt geëxploiteerd, gebruikmakende van deze egaliseringsreserve.

De toevoeging betreft een inflatiecorrectie ad € 7.480 in 2019 en het positieve exploitatieresultaat ad € 13.549.

De onttrekkingen ad € 5.577 hebben betrekking op kosten voor onder andere haalbaarheidsstudies en advertenties.

Grondexploitatie

28.684.173

Deze bestemmingsreserve vormt de buffer voor verlieslatende grondexploitaties. Voeding vindt plaats ten laste van de algemene middelen op basis van een risicoanalyse van de (bouw)grondcomplexen. Tevens vindt voeding en onttrekking plaats wanneer verliesvoorzieningen respectievelijk vrijvallen dan wel worden gevormd.

Voor een toelichting omtrent het verloop van deze reserve verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.

Beeldende Kunst en Cultuurbeleid

258.503

Deze reserve is een samenvoeging van de reserves Kunstwerken Noordoostpolder en de reserve Kunstopdrachten Noordoostpolder. Voeding vindt plaats middels de vastgestelde percentageregeling over de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. De toevoeging in 2019 betreft een inflatiecorrectie ad € 6.516. De onttrekking van € 19.500 betreft de culturele visitekaartjes.

Sociaal Domein

1.755.673

De reserve Sociaal Domein is primair bedoeld om beperkt beheersbare, incidentele risico's op te kunnen vangen wanneer zij zich voordoen. Secundair kan de reserve worden aangewend voor het doen van beleidsmatig onderbouwde, incidentele investeringen ten behoeve van het sociaal domein.

De dotaties aan deze reserve in 2019 betreffen:

- Toevoeging als gevolg van een overschot op Inkomensregelingen (€ 207.324).
- Toevoeging als gevolg van een overschot op de middelen beschikbaar voor Geëscaleerde zorg 18+ (€ 730.875).
- Toevoeging als gevolg van een overschot op Maatwerk dienstverlening 18+ (maatwerk immaterieel en dagbesteding) (€ 1.433.704).

De onttrekkingen aan deze reserve in 2019 betreffen:

- Onttrekking als gevolg van een tekort op Maatwerk dienstverlening 18+ (huishoudelijke ondersteuning) (€ 345.024).
- Onttrekking als gevolg van kosten voor de ondersteuningsstructuur (€ 271.764).
- Onttrekking in het kader van Samenkracht en burgerparticipatie (Jeugdwet) (€ 3.061.333).
- Onttrekking in het kader van Arbeidsparticipatie (€ 456.235).
- Onttrekking in verband met inhuur (€ 279.083).
- Diverse overige onttrekkingen (€ 139.986).

Reserve degeneratie glasvezelproject

229.167

Deze reserve is gevormd ter dekking van herstelkosten van achteruitgang in kwaliteit van het straatwerk bij de aanleg van glasvezel. In 2019 zijn geen onttrekkingen noodzakelijk geweest. Wel is er een vermeerdering geboekt van € 55.000 in 2019 door storting van de degeneratievergoedingen.

Reserve De Stiepe

212.500

Deze reserve betreft een afschrijvingsreserve die dient ter dekking van de afschrijvingslasten voor de komende jaren van De Stiepe. De storting heeft in een keer plaatsgevonden. In 2019 is € 12.500 onttrokken ter dekking van de afschrijving.

Egalisatiereserve Voorzien in Vastgoed

3.531.353

Via deze egalisatiereserve worden overschotten en tekorten opgevangen in de budgetten van voorzien in vastgoed. In 2019 is deze reserve met € 1.458.939 vermeerderd. De vermeerdering bestaat uit een inflatiecorrectie ad € 215.316 en de storting die conform de begroting heeft plaatsgevonden ad € 1.243.623.

De onttrekkingen hebben betrekking op vorming van diverse afschrijvingsreserves.

Sociaal economische ontwikkeling

1.637.274

De reserve sociaal economische ontwikkeling is in 2019 ingesteld. De storting van € 1.637.274 dient ter dekking van de toekomstige kosten van MITC en HCA ontwikkelfonds.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo
	31-12-2018				31-12-2019
Wegen, straten en pleinen	181.248	1.381.532	-	1.118.365	444.415
Pensioenen wethouders	4.025.006	1.472.011	-	196.253	5.300.764
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	3.522.092	733.644	-	337.094	3.918.643
Museum Schokland	91.007	35.238	-	25.141	101.104
Onderhoud buitensportacc.	122.013	-	-	-	122.013
Renovatie riolering	2.707.217	1.069.698	-	1.222.631	2.554.284
Voorziening grondexploitaties	1.173.092		1.129.299	-	43.793
Totaal	11.821.674	4.692.123	1.129.299	2.899.484	12.485.015

In de kolom vrijval worden de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. De aanwendingen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Wegen, straten en pleinen

444.415

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van wegen, straten en pleinen over een aantal begrotingsjaren.

Vanuit de exploitatie is € 1.381.532 toegevoegd en zijn de onderhoudsuitgaven van € 1.118.365 direct ten laste van de voorziening gebracht.

Pensioenen wethouders

5.300.764

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van huidige en ex-wethouders die op dit moment nog geen gebruik maken van de pensioenregeling. Deze voorziening is in 2001 ontstaan in verband met de wet APPA die wethouders de mogelijkheid biedt de opgebouwde rechten op te eisen bij de gemeente en bijvoorbeeld aan een andere pensioenverzekeraar over te dragen. Voorheen werden in de voorziening alleen de toekomstige pensioenen opgenomen, dus de pensioenen van de oud-wethouders die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Vanaf ultimo 2012 zijn alle huidige pensioengerechtigden ook meegenomen.

De aanwendingen betreffen de uitbetalingen van pensioenen in 2019 totaal € 196.253. De toevoeging ad € 1.472.011 bestaat uit een storting doordat pensioenoverdracht heeft plaats gevonden ad € 378.700. Daarnaast is er een dotatie van € 1.093.241 geweest op basis van de actuariële

berekeningen. De dotatie is hoger dan andere jaren door een daling van de rekenrente. Om uiteindelijk wel het doelvermogen te kunnen behalen is een hoge dotatie noodzakelijk.

Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen **3.918.643**

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de lasten van groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over een aantal begrotingsjaren. Vanuit de exploitatie is € 733.644 toegevoegd en zijn de onderhoudsuitgaven van € 305.773 direct ten laste van de voorziening geboekt.

Museum Schokland **101.104**

Deze voorziening is ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van museum Schokland over een aantal begrotingsjaren. De toevoeging betreft de vermeerdering van € 35.238 ten laste van de exploitatie en de onderhoudsuitgaven van € 25.141 komen direct ten laste van deze voorziening.

Onderhoud buitensportaccommodaties **122.013**

Deze voorziening is ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van het eerste kunstgrasveld Ervenbos over een aantal begrotingsjaren. In 2019 zijn er geen mutaties geweest.

Renovatie riolering **2.554.284**

Deze voorziening wordt gevoed uit opbrengsten uit het rioolrecht en dient voor het gestelde doel te worden aangewend. De toevoeging betreft de dotatie op basis van het vastgestelde Gemeentelijke Rioleringsplan 2012-2016, welke in 2012 is vastgesteld en geldend is vanaf 1 januari 2013 ad € 1.069.698. De aanwending in 2019 voor de gemaakte kosten bedraagt € 1.222.631.

Voorziening grondexploitaties **43.793**

Doordat de getroffen voorziening van Bant fase 1 (X067-1) groter is dan de boekwaarde per ultimo boekjaar is het restant van de voorziening volgens de voorschriften gerubriceerd onder de passiefzijde van de balans.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Langlopende geldleningen o/g	4.000.000,00	4.000.000
Onderhandse leningen:		
- overige binnenlandse sectoren	1.027.677	1.210.806
Waarborgsommen	89.134	7.734
Totaal	5.116.811	5.218.539

	Saldo 31-12-2018	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Langlopende leningen o/g	4.000.000	-	-	4.000.000
Onderhandse leningen	1.210.806	-	183.129	1.027.677
Waarborgsommen	7.734	89.558	8.158	89.134
Totaal	5.218.539	89.558	191.286	5.116.810

De totale rentelast voor het jaar 2019 met betrekking tot de vaste schulden was € 157.200

Flottende passiva

Onder de flottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Netto flottende schulden met een looptijd < 1 jaar	4.434.479	6.486.081
Overlopende passiva	14.190.511	10.307.335
Totaal	18.624.989	16.793.416

Netto flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze zogenoemde kortlopende schulden, bestaan uit:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Kasgeldleningen	-	-
Bank- en girosaldi	-	-
Overige schulden	4.434.479	6.486.081
Totaal	4.434.479	6.486.081

Onder de overige schulden zijn de crediteuren algemeen opgenomen. Het openstaande saldo crediteuren algemeen bedroeg ultimo 2019 € 4.434.478 (ultimo 2018 was dit saldo € 6.486.081). Op het moment van de start van de controle van de jaarrekening 2019 door de accountant op 16 maart 2020 staat er geen bedrag meer open.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.178.062	6.242.296
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	645.727	144.248
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	7.366.721	3.920.791
Totaal	14.190.511	10.307.335

De vooruit ontvangen bedragen betreffen vooral een bijdrage van de Provincie voor gebiedsontwikkeling Schokland en bijdrages voor Aardgasvrij Nagele en de energietransitie. Daarnaast zijn er bedragen ontvangen voor huur, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor Nagele, bijdrage voor MFA Rutten, bijdrage Provincie voor de Constructieweg.

Nog te betalen bedragen hebben veelal betrekking op werkzaamheden en/of diensten die door diverse leveranciers in 2019, of in een incidenteel geval eerder, zijn uitgevoerd dan wel geleverd maar nog niet daadwerkelijk in 2019 in rekening gebracht.

De middelen (subsidies/bijdragen) met een specifiek bestedingsdoel de van Europese en Nederlandse overheidslichamen zijn ontvangen maar nog niet zijn besteed, worden als 'vooruit ontvangen middelen met een specifiek bestedingsdoel (msb)' op de balans opgenomen, onder de overlopende passiva. Als deze middelen in volgende jaren worden besteed, worden deze uitgaven als last in de jaarrekening opgenomen met als bate een bedrag vanuit de 'vooruit ontvangen middelen'.

	Saldo per 31-12-2018	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo per 31-12-2019
BDU-infra	108.032	-	65.427	42.605
BANS	36.216	-	-	36.216
SPUK	-	498.727	324.241	174.486
OAB	-	1.481.596	1.089.176	392.420
Totaal	144.248	1.980.323	1.478.844	645.727

BDU

De BDU-infra betreft een bijdrage van de provincie Flevoland voor de voorbereiding en uitvoering van het verkeer- en vervoerbeleid en het verbeteren van verkeersveiligheidsaspecten. De totale bestedingen in 2019 bedroegen € 65.427 voor de verbeteringen aan de Nagelerstraat.

SPUK

In 2019 is een uitkering ontvangen voor de regeling specifieke uitkering stimulering sport van € 498.727. De bestedingen in 2019 bedroegen € 324.241.

OAB

Voor het onderwijsachterstandenbeleid is in 2019 een bijdrage ontvangen van € 1.481.596. De bestedingen voor dit beleid in 2019 waren € 1.089.176.

Waarborgen en garanties

In een voetnoot aan de passivazijde van de balans zijn bedragen opgenomen voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen. Een specificatie hiervan is aanwezig in bijlage II Gewaarborgde geldleningen. In het kader van de verleende borg- en garantstellingen is in 2019 geen beroep gedaan op Noordoostpolder als gevolg van verleende borg- en garantstellingen.

Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen en rechten

Noordoostpolder is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan financiële verplichtingen die niet uit de balans blijken.

Voor de uitvoering van de Wmo zijn met diverse zorgaanbieders langlopende contracten afgesloten. De contracten hebben onder meer betrekking op huishoudelijke ondersteuning, leerlingenvervoer en re-integratiediensten.

Ten aanzien van onder meer huur en onderhoud van scanners, printers en servers, gebruik van hard- en software en de exploitatie van de horeca zijn meerjarige contracten afgesloten waaruit verplichtingen voortvloeien.

Ten aanzien van onderhoud van de openbare ruimte zijn met diverse partijen meerjarige contracten afgesloten waaruit verplichtingen voortvloeien.

Ten aanzien van onderhoud van gemeentelijke gebouwen zijn met diverse partijen meerjarige contracten afgesloten waaruit verplichtingen voortvloeien.

HVC is een samenwerkingsverband van gemeenten en waterschappen, dat actief is op het gebied van afvalinzameling, -scheiding en -recycling, compostering, afval- en slibverbranding en de opwekking en benutting van duurzame energie uit biomassaströmen en andere bronnen. Noordoostpolder bezit 62 (1,873%) aandelen van de Huisvuilcentrale Noord-Holland NV (HVC). In verband met de financiële positie van HVC is in de aandeelhoudersvergadering van december 2012 besloten om de garantstelling van gemeenten voor leningen ten behoeve van alle afvalactiviteiten van HVC te laten gelden, tot een maximum van € 670 miljoen (bedoeld voor (her)financieringen van vervangingsinvesteringen en modificaties aan bestaande activa). De waterschappen staan garant voor de leningen ten behoeve van activiteiten die op hen betrekking hebben. De maximum garantstelling van Noordoostpolder, na toepassing van de ballotageovereenkomst, is € 14.255.319. De werkelijke garantstelling hangt af van de hoogte van het leningenbedrag op het moment dat de garantstelling aangesproken zou moeten worden. In de paragraaf verbonden partijen wordt een actueel garantbedrag vermeld dat gebaseerd is op de hoogte van het leningenbedrag per het einde van een jaar, zoals dat in de laatst bekende jaarrekening van HVC is opgenomen.

Single Information Single Audit 2019

Sisa (Single Information Single Audit)

De gemeente hoeft niet meer voor iedere specifieke uitkering van het rijk of de provincie een aparte verantwoording (met controleverklaring) op te stellen maar kan daar de eigen jaarrekening voor gebruiken. De informatie die de subsidieverstrekker (Rijk of Provincie) nodig heeft wordt in een aparte bijlage opgenomen.

De regeling geldt niet voor Europese subsidies.

Met 'single audit' wordt bedoeld dat de controle door de accountants plaatsvindt tijdens de reguliere controle van de jaarrekening.

Het model van de bijlage is door het CBS voorgeschreven.

De bijlage wordt naast de publicatie in de jaarstukken ook digitaal verzonden aan het CBS; het CBS zorgt daarna voor de verzending van de informatie naar de diverse ministeries en andere overheden die de informatie gebruiken voor het afrekenen van verstrekte subsidies en het berekenen van vervolgsubsidies.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 16 januari 2020

BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 06</i>
			1 € 110.610	2019-0000621308	€ 0	Ja		€ 0
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 09</i>			
			1 2019-0000621308	Nvt	Nee			
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>			

			<i>Indicatornummer: D8 / 01</i>	<i>Indicatornummer: D8 / 02</i>	<i>Indicatornummer: D8 / 03</i>			
			€ 622.276	€ 371.896	€ 95.004			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbelid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbelid		
				Bedrag		Bedrag		
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>		
			<i>Indicatornummer: D8 / 04</i>	<i>Indicatornummer: D8 / 05</i>	<i>Indicatornummer: D8 / 06</i>	<i>Indicatornummer: D8 / 07</i>		
		1						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 11.220.238	€ 219.169	€ 722.067	€ 2.721	€ 46.509	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 12</i>

			€ 133.642	€ 14.537	€ 0	€ 671.289	€ 0	Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
		€ 64.998	€ 96.423	€ 35.155	€ 172.870	€ 97.825	€ 0		
		Alle gemeenten verantwoord voor (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09						
			€ 0	€ 0	Ja				
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	
			Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06	
			1	€ 498.727	4.2 Onderwijshuisvesting	€ 132.092	€ 52.228	€ 20.881	
			2		5.2 Sportaccommodaties	€ 473.959	€ 155.744	€ 88.126	
			3		Nadeel Mengpercentage	€ 25.000			€ 79.889
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
10									

			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>
			1	€ 73.109	55		€ 101.859
			2	€ 243.870	51		
			3	€ 79.889	100		
			4				
			5				
			6				
			7				
			8				
			9				
			10				
lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05</i>
			1 2345974	€ 65.427	€ 0	€ 0	€ 0

			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B/ 06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 10</i>	
1	2345974		€ 65.427	€ 0	nvt	Nee		

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Incidentele baten en lasten

Nr	Programma	Nr	Taakveld	Incidentele last	Incidentele bate	Toelichting
0	Overhead, reserves en resultaat	0.4	Overhead	€ 23.856,00		Dienstverlening, kwaliteitsmanagement en control
		0.4	Overhead			
		0.8	Overige baten en lasten			
		0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)			
				€ 23.856,00	€ -	
1	Fysieke Leefomgeving	2.1	Verkeer en vervoer	€ 755.502,41	€ -	GVVP, Centrumplan Emmeloord, Achterstalling onderhoud, bermverharding
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ -	€ 5.241,34	
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 30.335,30	€ -	Toeristische overstappunten
		8.1	Ruimtelijke Ordening	€ 114.062,61	€ -20.000,00	Scandinaviëlaan/Juralaan, basisregistraties & woonvisie
		8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	€ 3.186.291,44	€ -6.081.648,58	Wellerwaard & Centrumplan
		8.3	Wonen en bouwen	€ 536.140,81	€ -	Proeftuin Nagele, NOP de Ruimte, POP3 & Quick Wins Emmeloord
				€ 4.622.332,57	€ -6.096.407,24	
2	Sociale leefbaarheid	4.2	Onderwijshuisvesting	€ 195.603,12	€ -	Sloop onderwijsgebouwen
		5.1	Sportbeleid en activering	€ 24.838,50	€ -	Sportstimulering JOGG
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ 40.500,00	€ -	Visitekaartjes & investering cultuurbedrijf
		5.5	Cultureel erfgoed	€ 48.020,51	€ 13.549,25	Schokland+Poldertoren
				€ 308.962,13	€ 13.549,25	

3	Economische ontwikkeling	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden		€ -2.849.175,00	Verkoop gronden aan gemeente Urk
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden		€ -195.639,00	verkoop snippergroen en verkoop grond Sondelstraat
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ 1.462.730,00		aanloopverlies VEX ziekenhuis
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ 7.160,07		Verduurzaming gebouwen
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ 5.287,70		Reparatiewerkzaamheden gemeentelijke gebouwen
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ 104.737,25		Sloop Muntschuur
		3.1	Economische ontwikkeling	€ 41.322,00		Smartfarming, uitvoering roadmap
		3.1	Economische ontwikkeling	€ 25.000,00		Business development composieten
		3.1	Economische ontwikkeling	€ 24,00		Clustervorming maakindustrie
		3.1	Economische ontwikkeling	€ 25.000,00		Bovenregionale ontwikkelingen -Subsidie future food
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ 73.902,00		Bevorderen economie - HCA regio Zwolle
		3.4	Economische promotie	€ 41.768,00	€ -3.300,00	Flevopenningen 2019
		3.4	Economische promotie	€ 40.876,00		Gebiedsmarketing
		3.4	Economische promotie	€ 260.000,00		ZZL gelden - cofinanciering N 50
		3.4	Economische promotie	€ 2.600,00		Opknappen werklocaties
3.4	Economische promotie	€ 6.499,00		Buitengewoon NOP		
				€ 2.096.906,02	€ -3.048.114,00	

4	Dienstverlening en besturen	0.1	Bestuur	€ 206.775,00		Wachtgeld college
		0.1	Bestuur	€ 555,00		Communicatiehandhaving

207.330

0

5	Financiën	0.8	Overige baten en lasten	€ 17.879,00	€ 65.269,00	SPUK verantwoording
				€ 17.879,00	€ 65.269,00	

6	Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€ 57.027,60	€ 15.870,00	Inkomsten: verdeling van lokale middelen uit het transformatiefonds Jeugd ten behoeve van verbetering lokale ambulante hulp die aansluit bij verblijfshulp. Uitgaven: voornamelijk onderzoekstrajecten van Windesheim, onderzoek "Waarderen van Inzet" en onderzoek/advisering over de toekomst Vrouwencentrum Emmeloord.
		6.2	Wijkteams	€ 12.766,00	€ -	Betreft voornamelijk trainingskosten de "Nieuwe Route", een subsidie voor 100 jaar Zuiderzeewet en kosten procesbegeleiding cultuurbeleid.
		6.3	Inkomensregelingen	€ 10.461,25	€ -	Vooraf kosten pilot De VoorzieningenWijzer
		6.4	Begeleide participatie	€ -	€ -	
		6.5	Arbeidsparticipatie	€ -	€ 137.139,20	Betreft een ESF subsidie Arbeidskansen & Flevoland
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	€ -	€ -730.875,00	Betreft het overschot Beschermd Wonen 2019 en € 50,000 extra inzet Zorglandschap.
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	€ -	€ -	
		7.1	Volksgezondheid	€ 7.050,00	€ -	Uitvoering van Centering Pregnancy
				€ 87.304,85	€ -577.865,80	
				€ 7.364.570,57	€ -9.643.568,79	€ -2.278.998,22

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele onttrekkingen	Reserve	begroting na wijziging 2019	realisatie 2019
HCA Regio Zwolle	Beleidsplan	83.610	73.902
Programma 1 - Fysieke leefomgeving		0	0
Culturele visitekaartjes	BKC	19.500	19.500
Subsidie BIZ 2018-2022	GREX	40.000	40.000
Exploitatie Poldertoren	Expl poldertoren	18.266	0
Uitbreiding De Wissel Luttelgeest (huur)	Geb. onderwijs	30.000	29.698
Programma 2 - Sociale leefbaarheid		107.766	89.198
Programma 3 - Economische ontwikkeling		-	-
Programma 4 - Dienstverlening en besturen		-	-
Programma 5 - Financien		-	-
Programma 6 - Krachtig Noordoostpolder		-	-
Totaal structurele onttrekkingen		107.766	89.198

Structurele toevoegingen	Reserve	begroting na wijziging 2019	realisatie 2019
Windenergie	Beleidsplan	10.000	10.000
Vervanging bruggen	Vervanging bruggen	430.000	430.000
Programma 1 - Fysieke leefomgeving		440.000	440.000
MFC Tollebeek + Nagele	MFC Tollebeek/Nagele	12.000	12.000
Exploitatie Poldertoren	Expl poldertoren	0	18.266
Programma 2 - Sociale leefbaarheid		12.000	30.266

Overige gemeentelijke eigendommen	GREX	210.476	180.145
Programma 3 - Economische ontwikkeling		210.476	180.145
Programma 4 - Dienstverlening en besturen		-	-
OZB (windmolens)	Beleidsplan	637.066	637.066
Programma 5 - Financien		637.066	637.066
Programma 6 - Krachtig Noordoostpolder		-	-
Totaal structurele toevoegingen		1.299.542	1.287.477

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 2019

	Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur en ondersteuning	114.272	13.673.407	-13.559.135	124.326	12.897.512	-12.773.186	10.054	775.895	785.949
Fysieke leefomgeving	23.235.020	41.345.545	-18.110.525	23.235.098	36.879.230	-13.644.132	78	4.466.315	4.466.393
Sociale leefbaarheid	2.772.817	14.092.753	-11.319.936	2.237.120	13.137.463	-10.900.343	-535.697	955.290	419.593
Economische ontwikkeling	4.899.122	3.669.055	1.230.067	4.928.073	4.701.466	226.607	28.951	-1.032.411	-1.003.460
Dienstverlening en besturen	1.054.593	4.140.286	-3.085.693	1.040.141	4.962.573	-3.922.432	-14.452	-822.287	-836.739
Financiën	87.888.106	831.195	87.056.911	88.267.472	814.047	87.453.424	379.366	17.148	396.513
Krachtig Noordoostpolder	14.713.133	57.684.039	-42.970.906	15.714.295	57.561.812	-41.847.517	1.001.162	122.227	1.123.389
	134.677.063	135.436.280	-759.217	135.546.525	130.954.105	4.592.420	869.462	4.482.175	5.351.637
Bestuur en ondersteuning	10.199.138	6.458.434	3.740.704	10.115.469	6.451.914	3.663.555	-83.669	6.520	-77.149
Fysieke leefomgeving	2.597.676	1.225.943	1.371.733	2.607.655	4.256.261	-1.648.605	9.979	-3.030.318	-3.020.338
Sociale leefbaarheid	893.759	4.067.614	-3.173.855	481.273	4.081.163	-3.599.890	-412.486	-13.549	-426.035
Economische ontwikkeling	2.916.647	5.268.991	-2.352.344	2.699.518	5.232.633	-2.533.114	-217.129	36.358	-180.770
Dienstverlening en besturen	1.000	-	1.000	555	-	555	-445	-	-445
Financiën	36.556	1.575.416	-1.538.860	-	1.542.677	-1.542.677	-36.556	32.739	-3.817
Krachtig Noordoostpolder	5.146.796	2.435.957	2.710.839	4.298.991	2.455.403	1.843.588	-847.805	-19.446	-867.251
	21.791.572	21.032.355	759.217	20.203.461	24.020.050	-3.816.589	-1.588.111	-2.987.695	-4.575.806
			-			775.831			775.831

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen		X
Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belasting na heffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investerings) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

Binnen de programma's 3 en 4 zijn kostenoverschrijdingen zichtbaar.

De kostenoverschrijding voor programma 3 is ontstaan door een overschrijding op het budget van de zogenoemde ZZL gelden. Ten tijde van behandeling van de decemberrapportage door de gemeenteraad werden geen kosten meer voorzien voor 2019 en werd het budget (en de dekking vanuit de reserve) via een budgetoverheveling overgebracht naar het boekjaar 2020. Eind december kwam er echter nog een factuur voor de afrekening van de N50 vanuit de provincie. Deze onrechtmatigheid telt niet mee voor het oordeel, omdat deze onrechtmatigheid valt onder de methode "IJsvoegel+". Het budget wordt gebruikt voor het bereiken van vastgestelde doelstellingen. De last wordt in 2020 direct ten laste van het overgebrachte budget gebracht. De totale lasten overschrijden in zijn totaliteit niet het door de gemeenteraad beschikbare budget voor dit specifieke doel. Dit valt onder de categorie "Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd". Bij het opmaken van de jaarrekening 2019 is deze kostenoverschrijding aan het licht gekomen en wordt als zodanig hierbij toegelicht. Het uitgangspunt is dat voor de verslaggeving voorgeschreven toerekeningsstelsel is gehanteerd.

Daarnaast is er nog een kostenoverschrijding per ultimo boekjaar binnen programma 3. Per ultimo boekjaar heeft een taxatie plaatsgevonden op het gebouw en de terreinen van het dokter Jansencentrum. Vanuit deze taxatie bleek een voorziening noodzakelijk, die geleid heeft tot een kostenoverschrijding. De waardering van dit activum was echter pas bekend na afloop van het boekjaar, hierdoor is deze overschrijding wel onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel.

Binnen programma 4 is er sprake van een zichtbare begrotingsoverschrijding van aan de lastenzijde. De reden hiervoor betreft de toevoeging aan de voorziening pensioenen wethouders. In 2019 is de dotatie hoger dan de begroting door een wijziging in de rekenrente. Deze is verlaagd van 1,577% naar 0,29%.

In totaal gaat het om een extra, niet voorziene en niet geraamde storting in de voorziening pensioenen wethouders van € 1.093.241.

Dit levert een kostenoverschrijding op voor programma 4 betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd welke aan het licht is gekomen en geconstateerd na het verantwoordingsjaar. De overschrijding wordt getrouw in de jaarrekening weergegeven en toegelicht en telt niet mee voor het oordeel.

Wet Normering Topinkomens

Bedrag x €1	R.F. Wassink	I.J.W. Valk	E.G. de Vries
Functiegegevens	Griffier	Gemeente-secretaris / directeur	Algemeen directeur / locosecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-14-05	01/01-31/12
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 88.121	€ 40.969	€ 116.587
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.257	€ 7.003	€ 19.742
<i>Bezoldiging</i>	€ 103.379	€ 47.972	€ 136.329
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 71.222	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	nvt	nvt	nvt
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2018			
Bedrag x €1	R.F. Wassink	I.J.W. Valk	E.G. de Vries
Functiegegevens	Griffier	Gemeente-secretaris / directeur	Algemeen directeur / locosecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 87.331	€ 117.518	€ 117.904
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.060	€ 17.153	€ 17.936
<i>Bezoldiging</i>	€ 101.391	€ 134.671	€ 135.841
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000	€ 189.000	€ 189.000

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2019 geen ontsluitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT vermeld dienen te worden, of die in eerdere jaren op grond van de Wopt of WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Taakveldenoverzicht

bedragen x € 1.000

Taakveld	Begroting na wijziging 2019			Realisatie 2019			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.1	Bestuur	2.803	394	-2.409	3.592	392	-3.200
0.2	Burgerzaken	1.337	661	-676	1.370	648	-722
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.866	4.384	2.518	3.197	4.343	1.146
0.4	Overhead	13.630	114	-13.516	12.901	124	-12.776
0.5	Treasury	196	589	393	199	602	403
0.61	OZB woningen	308	5.478	5.170	265	5.489	5.224
0.62	OZB niet-woningen	129	5.878	5.749	143	5.839	5.696
0.64	Belasting overig	-	-	-	-	-	-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	75.890	75.890	-	76.204	76.204
0.8	Overige baten en lasten	198	53	-145	207	133	-74
0.81	Onvoorziene lasten	-	-	-	-	-	-
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	44	-	-44	-3	-	3
0.10	Mutaties reserves	21.032	21.792	759	24.020	20.203	-3.817
0. Bestuur en Ondersteuning		41.543	115.232	73.689	45.891	113.979	68.087
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.631	-	-2.631	2.635	1	-2.634
1.2	Openbare orde en veiligheid	865	110	-755	727	87	-640
1. Veiligheid		3.496	110	-3.387	3.362	88	-3.274
2.1	Verkeer en vervoer	8.230	482	-7.748	7.895	543	-7.352
2.2	Parkeren	67	-	-67	75	-	-75
2.3	Recreatieve havens	17	-	-17	13	-	-13
2.4	Economische havens en waterwegen	318	-	-318	279	-	-279
2. Verkeer, vervoer en waterstaat		8.632	482	-8.150	8.262	543	-7.719
3.1	Economische ontwikkeling	289	-	-289	130	-	-130
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.899	3.847	-52	2.622	2.492	-130
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	945	115	-830	697	125	-572
3.4	Economische promotie	551	400	-151	664	460	-204
3. Economie		5.685	4.362	-1.323	4.113	3.077	-1.036
4.2	Onderwijshuisvesting	3.194	166	-3.028	3.119	159	-2.960
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.202	1.726	-1.476	2.732	1.334	-1.399
4. Onderwijs		6.396	1.891	-4.504	5.851	1.492	-4.359
5.1	Sportbeleid en activering	348	-	-348	312	-	-312
5.2	Sportaccommodaties	3.041	710	-2.330	2.898	616	-2.282
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.518	84	-2.434	2.378	51	-2.327
5.4	Kunst	340	56	-284	295	34	-261
5.5	Cultureel erfgoed	353	31	-322	304	44	-260
5.6	Media	1.098	-	-1.098	1.098	-	-1.098

5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.315	13	-4.302	4.111	22	-4.089
5. Sport, cultuur en recreatie		12.012	894	-11.118	11.397	767	-10.630
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.701	44	-3.657	3.628	44	-3.585
6.2	Wijkteams	2.562	27	-2.536	2.617	22	-2.594
6.3	Inkomensregelingen	16.040	13.192	-2.849	16.348	13.856	-2.491
6.4	Begeleide participatie	7.159	-	-7.159	7.039	-	-7.039
6.5	Arbeidsparticipatie	3.332	585	-2.747	3.177	666	-2.511
6.6	Materiële voorzieningen	1.600	9	-1.590	1.323	9	-1.313
6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	7.420	407	-7.013	6.951	386	-6.565
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	12.835	-	-12.835	13.345	-	-13.345
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	219	450	231	169	731	562
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.135	-	-1.135	1.234	-	-1.234
6. Sociaal domein		56.004	14.713	-41.291	55.830	15.714	-40.116
7.1	Volksgezondheid	1.680	-	-1.680	1.732	-	-1.732
7.2	Riolering	2.118	3.154	1.036	2.048	3.164	1.116
7.3	Afval	4.515	5.640	1.125	4.804	5.524	720
7.4	Milieubeheer	1.829	60	-1.769	1.740	80	-1.661
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	664	578	-85	585	533	-51
7. Volksgezondheid en milieu		10.805	9.432	-1.373	10.909	9.302	-1.608
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.599	183	-1.415	1.391	239	-1.152
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	7.780	7.693	-88	5.859	8.454	2.594
8.3	Wonen en bouwen	2.516	1.475	-1.040	2.107	2.096	-11
8. Volkshuisv., RO, sted. vernieuw.		11.894	9.351	-2.543	9.358	10.788	1.430
9.9	Kostenplaatsen	-	-	-	-	-	-
9. Kostenplaatsen		-	-	-	-	-	-
Totaal		156.469	156.469	-	154.974	155.750	776

Vaststelling

De Raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 mei 2020, no. 20.0001030;

gelet op artikel 198 Gemeentewet

BESLUIT:

1. Het jaarverslag en jaarrekening over het dienstjaar 2019 vaststellen.
2. Hierbij het positieve resultaat ad € 775.831 conform beleid als volgt te bestemmen:
 - Reserve beleidsplan € 462.389
 - Reserve beleidsplan, oormerk Transitie Warmte € 202.101
 - Reserve beleidsplan, oormerk Energieloket € 36.341
 - Reserve beleidsplan, oormerk Kerkenvisie € 75.000

Aldus besloten in de openbare vergadering van d.d. 29 juni 2020.

De griffier,

de voorzitter,

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlagen

Investeringsoverzicht

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
MFA kindcentrum Rutten	4.531.536	164.303	234.146
Aankoop grond Dr Jansencentrum	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Aankoop gebouw Dr Jansencentrum	2.070.000	2.063.985	2.063.985
Eerste inrichting meubilair en onderwijsleerpakketten Groenhorst	131.334	13.133	131.334
Eerste inrichting meubilair en onderwijsleerpakketten De Koperwiek	8.235	8.357	8.357
Aankoop Katholieke Kerk Luttelgeest	230.000	199.001	199.001
Verbouwing kantoor milieustraat	25.000	22.149	22.149
renovatie CBS op de Wieken Tollebeek	502.875	502.875	502.875
uitbreiding CBS op de Wieken Tollebeek	433.281	433.281	433.281
uitbreiding Eben-Haëzer Emmeloord	336.646	226.115	336.646
renovatie gymlokaal Skagerrak	472.500	231.612	462.080
uitbreiding dorps huis de Bosfluiters Luttelgeest	90.000	7.218	7.218
renovatie dorps huis de Bosfluiters Luttelgeest	360.000	14.830	15.738
voorbereiding uitbreiding dorps huis De Marke Marknesse	92.160	5.959	5.959
voorbereiding renovatie zwembad Bosbad	300.000	42.888	42.888
voorbereiding renovatie Barak Emmeloord	128.000	666	666
Riolering Leemringweg Kraggenburg	374.000	77.972	82.252
Rioolaansluiting De Punt Marknesse	35.000	35.495	35.495
Asfalteren voetpaden begraafplaatsen	100.000	99.586	99.586
6 elektrische personen auto's	179.000	176.180	176.180
3 elektrische bestelauto's	95.800	95.615	95.615
afzet eenheden haakarm	50.000	7.301	7.301
scooters gemeentewerf	10.000	8.338	8.338
Overslag kraan afvalscheidingsstation	135.000	110.400	110.400
Laadpalen elektrische auto's gemeentewerf	102.164	100.490	102.164
Aanschaf inventaris i.h.k.v. Het Nieuwe Werken	170.000	169.158	169.158
Vervanging meubilair gemeentehuis	20.000	15.502	15.502
Bliksembeveiligingsinstallatie gemeentehuis	39.000	4.217	37.295
3 bovengrondse PMD containers	10.000	-1.471	8.529
Kadaverbak Milieustraat	30.000	24.245	29.597
Zonnepanelen Bosbadhal	316.350	256.861	256.861
Bosbadhal Verlichtingsarmaturen	102.000	93.504	93.504
Vervanging technische installaties Dr Jansencentrum	48.635	34.969	34.969
Vervanging hardware automatisering	221.000	97.920	142.521
Aanschaf ipads 2017	105.000	28.787	104.879
Vervanging software automatisering	425.000	185.692	403.560
Aanschaf ipads 2018	105.000	104.758	104.758
Vervanging software automatisering	225.000	128.898	128.898
Aanschaf ipads 2019	105.000	49.107	49.107
Hardware grote vergaderzaal	46.700	3.694	3.694
Trolley's i.h.k.v. Het Nieuwe Werken	30.000	719	719
Aanleg jeu de boulesbaan	36.000	36.511	36.511

Totaal	15.327.216	8.380.818	9.303.712
--------	------------	-----------	-----------

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Marknesserbrug vervanging	4.173.962	1.134.654	3.965.550
Vervanging bruggen	294.356	57.995	224.544
Verkeersregelininstallaties Leeuwenkruising	140.000	12.803	138.105
Rotonde Koopmansplein	650.000	30.336	30.336
Reconstructie Nagelerstraat	720.000	52.894	52.894
Duiker Muntweg	25.000	23.628	23.628
Verkeerssituatie Europalaan	541.750	356.465	379.565
Reconstructie Leeuwenkruising	457.500	8.383	409.751
Rotonde Nageler-/A'damweg	279.000	-4.863	200.403
Uitvoeringsplan speelplaatsen	75.000	69.851	69.851
Vervanging lichtmasten 2019	125.000	37.076	37.076
Vervanging armaturen 2019	80.000	25.293	25.293
Totaal	7.561.568	1.804.515	5.556.998

Kasstromenoverzicht

	2018	2019
<u>Operationele activiteiten:</u>		
Resultaat na bestemming	750.694	775.831
Afschrijvingen	3.802.404	3.683.745
Dotatie voorzieningen	3.339.447	4.692.123
Mutatie kortlopende vorderingen	851.971	-933.329
Mutatie kortlopende schulden	3.368.266	-2.051.602
Mutatie overlopende activa	-2.620.489	-93.276
Mutatie overlopende passiva	4.439.106	3.883.175
Aflossingen uitgeleende gelden	3.830.002	968.346
Vrijgekomen middelen	17.761.401	10.925.013
<u>Investeringsactiviteiten:</u>		
Investerings in immateriële vaste activa	-16.915	-195.235
Investerings in materiële vaste activa	-14.859.480	-6.954.756
Desinvesteringen in materiële vaste activa	134.080	0
Investerings in financiële vaste activa	-1.062.750	-820.040
Investerings in gronden	-2.724.425	605.513
Onttrokken middelen	-18.529.490	-7.364.518
<u>Financieringsactiviteiten:</u>		
Onttrekking aan voorzieningen	-5.121.125	-4.028.784
Toevoeging aan reserves	11.952.340	3.816.589
Aflossingen ontvangen leningen	69.747	-183.129
Ontvangen leningen	€ 350	€ 81.400
Onttrokken middelen	€ 6.901.312	€ -313.924
Per saldo onttrokken middelen	€ 6.133.223	€ 3.246.571
	<u>eind 2018</u>	<u>eind 2019</u>
Banktegoeden	€ 20.070.838	€ 23.317.409
Bankschulden	€ 0	€ 0
	€ 20.070.838	€ 23.317.409

Gewaarborgde geldleningen

	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam geldnemer/ geldgever	Gemeensch. Waarborging geldlening		Jaar van verlening	Looptijd	Rente %	Restantbedrag van de lening aan het begin van het dienstjaar		Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag van de lening aan het einde van het dienstjaar	
				Namen van de andere borgen	Waarborg gemeente				totaal	waarvan door de gemeente gewaarborgd		totaal	waarvan door de gemeente gewaarborgd
45	5.612.807,49	Vervolg herfinanciering complex EV-2315	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2011	20	4,26%	3.065.651,66	3.065.651,66	181.382,48	2.884.269,18	2.884.269,18
46	581.746,24	Vervolg herfinanciering complex EV-2390	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2011	20	4,49%	331.336,59	331.336,59	19.320,98	312.015,61	312.015,61
47	1.545.500,29	Herfinanciering complex EV-2535	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2004	30	2,790%	1.300.456,27	1.300.456,27	65.592,74	1.234.863,53	1.234.863,53
48	630.300,72	Herfinanciering complex EVAT-310	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2014	10	3,020%	630.300,72	630.300,72	0,00	630.300,72	630.300,72
50	1.554.651,02	Vervolg herfinanciering complex EV-2316	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2011	20	4,49%	880.163,14	880.163,14	51.324,29	828.838,85	828.838,85
51	403.864,39	Vervolg herfinanciering complex EV-2471	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2002	30	2,85%	207.131,42	207.131,42	12.250,50	194.880,92	194.880,92
70	2.155.956,59	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2013	31	2,71%	1.746.581,44	1.746.581,44	88.650,09	1.657.931,35	1.657.931,35
71	1.238.934,02	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2013	34	2,74%	1.042.588,01	1.042.588,01	42.555,28	1.000.032,73	1.000.032,73
75	4.310.912,05	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2010	14	3,21%	1.358.118,68	1.358.118,68	208.857,45	1.149.261,23	1.149.261,23
76	4.310.912,05	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2005	19	0,99%	1.396.985,27	1.396.985,27	227.134,54	1.169.850,73	1.169.850,73
77	1.705.759,83	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2010	10	3,00%	204.313,84	204.313,84	100.647,21	103.666,63	103.666,63
78	6.126.486,70	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	<i>Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>	WSW	tertiaire	2003	24	2,54%	2.748.217,02	2.748.217,02	275.628,98	2.472.588,04	2.472.588,04

		Breestraat 50-76 Marknesse	<i>N.V. Bank Ned. Gemeenten</i>		achtervang								
	264.500,00	Borgtochtovereenkomst ZLF			100%			70.257,21	70.257,21	70.257,21	0,00	0,00	
	134.000,00	Borgtochtovereenkomst ZLF			100%			-	-	0,00	0,00	0,00	
	89.000,00	Borgtochtovereenkomst ZLF			100%			39.219,70	39.219,70	39.219,70	0,00	0,00	
	17.500,00	Borgtochtovereenkomst ZLF			100%			-	-	0,00	17.500,00	17.500,00	
	116.534.303,02							90.927.370,72	90.927.370,72	2.194.854,79	93.750.015,93	93.750.015,93	
	505.000,00							109.476,91	109.476,91	109.476,91	17.500,00	17.500,00	

Subsidieverleningen

Programma	TV	Taakveld	Ontvanger	Doel van de subsidie	Realisatie
Fysieke Leefomgeving	1.2	Openbare orde en veiligheid	Oranjevereniging Emmeloord	Koningsdag en 4 en 5 mei	9.900,00
Fysieke Leefomgeving	2.1	Verkeer en vervoer	Stichting Centrummanagement Emmeloord	Subsidie vanuit centrumplannen 2019	40.000,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Bant Dorpsbelang ver	Subs. oud en nieuw 2018/19	1.000,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Creil Dorpsbelang	Subs. oud en nieuw 2018/19	1.000,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Creil Dorpsbelang	Subs oud en nieuw 2018/19	100,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Creil Dorpsbelang	Subs 65 jr Creil	2.500,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Dorpsbelang Marknesse	Subs. oud en nieuw 2018/19	1.000,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Kraggenburg Dorpsbelang ver	Subsidie 70 jr Kraggenburg	2.500,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Rutten vereniging Dorpsbelang	Subs. oud en nieuw 2018/19	1.000,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	St. Chr. Spec.-/Voortg. Ond. Nrdoos	Vergoeding schoolspeelplaatsen	830,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Stichting Aves	Vergoeding schoolspeelplaatsen	12.865,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Stichting Dorpshuis Kraggenburg	Subs. oud en nieuw 2018/19	1.000,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Ver. tot het verstr. van b.o. op RG	Vergoeding schoolspeelplaatsen	415,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	VGPO Accretio	Vergoeding schoolspeelplaatsen	415,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Vrienden Kinderboerderij Emmelerbos	Kinderboerderij	37.370,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Stichting Pioniers van de Toekomst	Cofinanciering Leaderproject Voedselbos	93.639,00
Fysieke Leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Stichting Flevo-landschap	Cofinanciering Leaderproject Schokland	116.408,00
Fysieke Leefomgeving	7.4	Milieubeheer	Stg. Pioniers vd Toekomst Duurzaamh	Subsidie 2018 en 2019	30.000,00
Fysieke Leefomgeving	8.3	Wonen en bouwen	Coöperatieve Vereniging Energiek Na	Subs. initiatiefase Nagele in Balans	350.000,00
Sociale leefbaarheid	4.2	Onderwijshuisvesting	Stichting Multifunctioneel Centrum T	Exploitatiesubsidie 2018	99,90
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Aandacht st	Ziekteverzuim en Schoolmaatschappelijk werk	35.000,00
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	FlevoMeer Bibliotheek Stichting	Huis voor Taal en Boekenpret	72.872,00
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Humanitas Almere st	Home Start	64.064,00
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Speciaal en Voortg Christ Ond Np St	het Prak 2019	6.545,00
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	St Kinderopvang en Kenniscentrum Sta	PSZ op het AZC, HBO Coach	175.000,00
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Opstapje	168.960,00
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Stichting Aves	Schakelklas 2019	40.000,00
Sociale leefbaarheid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	The New Entrepreneur	Subs ZomerOndernemer 2019	2.600,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Atletiekvereniging Noordoostpolder	NK Cross 2019	3.000,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Balansruiters Nop St	Sporten voor gehandicapten	12.750,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Flying Boules The	Opening Jeu-de-boules-banen	329,66

Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	RLG vereniging Emmeloord	Real Life Gaming 2019	1.000,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Sport Vereniging Marknesse	SVM bechoetoorooi 2019	500,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Combinatiefunctionars sport & JOGG	195.691,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Stichting Cultuurbedrijf Noordoostp	Combinatiefunctionaris cultuur	28.600,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Stichting Kuinderbos Hippique	Eventing 2019	15.000,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Stichting Sportverkiezingen Noordoos	Sportverkiezingen 2019	2.500,00
Sociale leefbaarheid	5.1	Sportbeleid en activering	Stichting Triathlon Noordoostpolder	Triathlon 2019	8.750,00
Sociale leefbaarheid	5.2	Sportaccommodaties	Bosbad bv	Zwembad	605.198,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Dito Nagele Toneelver.	Toneeluitvoering	500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Doka Drumband	Concert 2019	2.682,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Espeler Vrouwen Algemeen	Kerstconcert 2019	1.500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Fanfare-Orkest Bant-Creil-Rutten	Donateursconcert 2019	1.200,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Flevo Brass	Lustrumconcert 2019	2.500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Het Klein Vrouwenkoor	Kerstconcert 2019	875,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Jongeren 19NU afd. Net	NOPPOP 2019	2.000,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Kunstenars Vereniging Flevoland	Kunstprojecten 2019	7.500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	La Mascotte Opera en operetteverenig	Orpheus in nieuw jasje 2019	7.500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Melodia Muziekvereniging	Concerten Vier Jaargetijden	2.800,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Mix-ML	Grastival 2019	2.000,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Museum Nagele	100 jr. Zuiderzeewet	6.300,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	NatZat	Lustrum-uitvoering 2019	500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Nije Landschap Drentse ver t	Drentse toneeluitvoering	1.000,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Seniorenorkest Echo der Golven	Jubileumconcert 2019	1.835,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Smartlappenkoor de Johannas	Koor uitvoering	800,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting Amateur Theater Collectief	project Vogelvlucht 2019	2.650,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting Bigband Drift	Muziekuitvoering	7.500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting Cultuurbedrijf Noordoostp	Cultuurbedrijf	1.967.825,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Stichting Prins te Paard	Schokker Jaap 2019	7.500,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Zeeschelp Muziekvereniging, de	Muziekuitvoering	3.000,00
Sociale leefbaarheid	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Zomerfestival Flevoland Int. st.	Subsidie Via Musica 2019	1.250,00
Sociale leefbaarheid	5.4	Kunst	Stichting Cultuurbedrijf Noordoostp	Cultuurbedrijf	216.540,00
Sociale leefbaarheid	5.5	Cultureel erfgoed	FlevoMeer Bibliotheek Stichting	Lezing herdenking razzia 2019	500,00
Sociale leefbaarheid	5.5	Cultureel erfgoed	FlevoMeer Bibliotheek Stichting	Symposium Watererfgoed 2019	1.150,00

Sociale leefbaarheid	5.5	Cultureel erfgoed	Montanus, B	Onderhoud Kerkplein 30 te Ens	2.783,00
Sociale leefbaarheid	5.5	Cultureel erfgoed	Museum Nagele	Mien Ruys-expositie	1.250,00
Sociale leefbaarheid	5.5	Cultureel erfgoed	Rk Parochie de Heilige Ireneus	Herstel glas in lood	3.765,00
Sociale leefbaarheid	5.5	Cultureel erfgoed	Stg. Cult. Historisch Centr. Noordo	Startsubsidie CHC	5.000,00
Sociale leefbaarheid	5.6	Media	FlevoMeer Bibliotheek Stichting	Bibliotheekwerk 2019	1.065.194,00
Sociale leefbaarheid	5.6	Media	Noordoostpolder Lokale Omroep st	Lokale omroep in stand houden	32.500,00
Economische ontwikkeling	3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	STEP Noordoostpolder	Subsidie Uit-je Tent 2019	5.000,00
Economische ontwikkeling	3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Stichting Centrummanagement Emmeloo	Subsidie BIZ 2019 aanv.	79.350,00
Economische ontwikkeling	3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Stichting Future Food Production	Subsidie 2019	25.000,00
Economische ontwikkeling	3.4	Economische promotie	Groei en Bloei Noordoostpolder	Zeebodemconcerten 2019	3.000,00
Economische ontwikkeling	3.4	Economische promotie	STEP Noordoostpolder	Polder promotie	105.000,00
Economische ontwikkeling	3.4	Economische promotie	STEP Noordoostpolder	Subsidie Uit-je Tent 2019	5.000,00
Economische ontwikkeling	3.4	Economische promotie	Visit Flevoland B.V.	1e Kw. subsidie	71.711,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Aandacht st	Fysiek Mentale Weerbaarheid	13.500,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Bureau Gelijke Behandeling Flevoland	Anti discriminatiepunt	17.646,82
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	DMV Voedselbank st	Voedselbank	6.242,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Humanitas Almere st	Thuisadministratie	112.064,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Klos Jongerencentrum de	Activiteiten jongeren	4.000,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	MEE IJsseloevers	Levenscoaching	158.308,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Melodica st muz vorming verst gehand	Muziekactiviteiten verst. Gehandicapt	2.200,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Slachtofferhulp St	Slachtofferhulp	10.000,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Preventief jongerenwerk	257.541,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Opstap en Nannys	179.794,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Eenzaamheid	59.699,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Vrijwilligerspunt	305.521,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Mantelzorg	258.376,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Beweegcoach	82.499,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Buurtwerk	369.362,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Vitaliteit in de wijk	21.996,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Gezond in de stad	122.184,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stg. Mannencentrum Noordoostpolder	Ontmoeting mannen	12.503,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Present Noordoostpolder	Hulpdienst	5.000,00
Krachtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Vrouwencentrum Noordoostp	Ontmoeting vrouwen	23.408,63

Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Wereldwinkel N.O.P.	Ontwikkelingssamenwerking	6.000,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Youth for Christ Emmeloer	Welzijnswerk	58.180,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	AMW bij schulden	49.662,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Bemoezorg OGGZ	18.658,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Voorkoming huisuitzetting	26.504,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Steunpunt Huiselijke Geweld	10.602,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	AMW	275.872,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Back on Track	27.452,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Kinderen in echtscheidingsituaties	5.000,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Tactus verslavingszorg	Verslavingspreventie	33.280,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Vakantieactiviteiten NOP st	Vakantieactiviteiten	8.073,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Vitree DDB	Jeugdhulp op school	143.360,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Vluchtelingen Werk midden Nederland	Begeleiding vergunninghouders	20.000,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Wolkentheater st	Activiteit AZC	1.500,00
Krchtig Noordoostpolder	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Zonnebloem Regio Noordoostpolder	Activiteit gehandicapten	4.168,00
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	MEE IJsseloevers	Onafhankelijke clientondersteuning	108.604,00
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	Museum Nagele	Subsidie 100 jr. Zuiderzeewet	1.247,50
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	VIA punt	145.940,00
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	Stg. Carrefour, Welzijnsgroep Noordo	Inzet Sociaal Team	403.200,00
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	Stichting Cultuurbedrijf Noordoostp	Combinatiefunctionaris cultuur	10.000,00
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Inzet Sociaal Team	520.947,00
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Crisisdienst	8.500,00
Krchtig Noordoostpolder	6.2	Wijkteams	Vitree DDB	Inzet gedragsdeskundige	74.063,00
Krchtig Noordoostpolder	6.3	Inkomensregelingen	Stichting 'Tweede Kans Nop'	Bewonersinitiatief	5.000,00
Krchtig Noordoostpolder	6.5	Arbeidsparticipatie	FlevoMeer Bibliotheek Stichting	Huis voor Taal	27.000,00
Krchtig Noordoostpolder	6.71	Maatwerk dienstverlening 18+	Gemeenschappelijke Kredietbank	Schuldhelpverlening	618.282,00
Krchtig Noordoostpolder	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Balansruiters Nop St	Incidentele subsidie 2019	5.000,00
Krchtig Noordoostpolder	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Kwintes Stichting	Inloop GGZ Bouwerskamp	169.350,00
Krchtig Noordoostpolder	7.1	Volksgesondheid	GGD Flevoland	Gezonde-School aanpak	6.840,00
Krchtig Noordoostpolder	7.1	Volksgesondheid	Stichting Zorggroep Oude en Nieuwe Land	Jeugdgezondheidszorg 0 - 4 jaar	688.240,00
					11.296.730,51